

ΕΚΛΟΓΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ :

Ε. Γ. ΒΛΑΧΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΑ :

ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 57

ΑΘΗΝΑΙ

ΤΗΛ. : 54-873

Τιμή τεύχους 3.000

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ :

'Εσωτ. 'Ετησ. 34.000

» 'Εξαμ. 18.000

'Εσωτ. 'Ετ. \$ 3—

» » £ 1.0.0.

Τὸ ἐξώφυλλον καὶ τὰ
διακοσμητικὰ σχέδια
τοῦ Κ. Γ. Μηποστάντζο-
γλου.

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀνα-
δημοσίευσις ἀρθρῶν
καὶ εἰκόνων τῆς «Εκ-
λογῆς» χωρὶς τὴν ἀδειαν
τῶν συγγραφέων καὶ
τῶν ἐκδοτῶν.

Περιεχόμενα τεύχους 'Ιουλίου 1950

'Η νέα «'Εκλογή»	Ε. Γ. Βλάχου	13
Τὸ 'Αρχαιολογικὸ Μουσεῖο		15
'Ιστορικὲς ἡμέρες		23
'Η οἰκονομικὴ καὶ πολιτικὴ ἐπιρροή τοῦ Νέου Κόσμου ...	Bertrand Russell	27
Ζακυνθινὰ παρατσούκλια	Διον. Ρώμα	33
'Εδῶ Βυθός !	Θεμ. Ποταμιάνου	37
'Η ἀπόλογος ἑνὸς γκρινιάρη ..	J. B. Priestley	43
'Απὸ τὸ παράθυρο (Διήγημα)	Georges Simenon	47
Τὰ ἑπτὰ θανάσιμα 'Αμαρτήματα τοῦ σημερινοῦ γιατροῦ	Dr. R. Asher	53
'Ισλανδία	Dr. Julian Huxley	58
Βιβλία χωρὶς διαβατήριον	Sir St. Unwin	64
'Απ' ὅ,τι εἶδα καὶ ὅ,τι ἄκουσα ..	Θ. 'Απάρτη	69
Σιωπηλὴ ὑπηρεσία	Jan Bevan	78
Μία ἀπὸ τὶς δύσκολες ὁδούς τῆς ζωῆς μου	Καθ. Νικ. Λούρου	83
Εἰσιτήριο γιὰ τὸν "Αρη"		88
Πῶς νὰ μὴ γράφετε ἀστυνομικὰ μυθιστορήματα	P. G. Woodhouse	91
Εἰδικὸς ἐπὶ τοῦ θορύβου	J. Kohlmann	95
Περιπέτεια στὶς Νότιες Θάλασσες (Περὶ- ληψὶς ἀπὸ βιβλίον)	Thor Heyerdahl	101
Στόπ ! Κύριε Στόπ	Nerin E. Gun	126

ΔΙΑΦΟΡΑ

'Αλληλογραφία	4 καὶ 136	Κουϊζ	75
Σταυρόλεξο	6	Τύποι τοῦ γραφείου	76
'Ιούλιος εἰς τὰς Ἀθήνας	8	Μικροῦ ὀχήματος γύμνασμα ..	86
Ποίημα	12	Φωτογραφικὸν αἰνίγμα	98
'Ο σοφὸς ἄνθρωπος	33	'Επιστὴμη στὴν ὑπηρεσία τοῦ ἀνθρώπου	99
Πολλὰ καὶ διάφορα	36	Γράμμα ἀπὸ τὸ Παρίσι	116
Μικρὲς ἀλήθειες	46	Σκάκι	124
Ποῖν ἀπὸ ἑκατὸ χρόνια	63		

Γράφουν εἰς τὴν "ἐκλογὴν".

Μὲ τὴν ἐπανεκδοσὶ τῆς «Ἐκλογῆς» οἱ σελίδες πὺν κάθε φορὰ ἀφιερώνονται σὴν ἀλληλογραφία μὲ τοὺς ἀναγνώστες μας παῖρονουν πάλι τὴν παλιά τους θέσι. Ὑπενθυμίζουμε σὲ ὅλους τοὺς φίλους μας ὅτι μὲ πολλὴ χαρὰ θὰ λάβουμε γράμματά τους θὰ δημοσιεύουμε τὰ πύδ ἐνδιαφέροντα κομμάτια, θὰ τοὺς ἀπαντήσουμε. Ἐπίσης πολὺ εὐχαρίστως θὰ δημοσιεύσουμε ἀγγελίες τῶν ἀναγνωστῶν μας πὺν θέλουν νὰ ἀλληλογραφήσουν καὶ θὰ μπορούμε νὰ στείλουμε ὅπως πρῶτα ἀγγελίες γιὰ ἀλληλογραφία σὶὰ Περιοδικὰ «Echo» (Γαλλία, Βέλγιο, Ἑλβετία), «International Echo» (Ὀλλανδία, Βέλγιο) «Neue Auslese» (Γερμανία, Αὐστρία), «Echo del Mondo» (Ἰταλία), «Mirror» (Ἰνδίες, Πακιστάν, Βούρμα, Ἰνδονησία, Σιάμ, Κεϋλάνη).

Ἐνα ἀκόμη δείγμα τοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς ἀγάπης τῶν φίλων μας γιὰ τὴν «Ἐκλογὴν» εἶναι τὸ ὅτι ἀκόμη καὶ σὸ διόσημα τῆς διακοπῆς τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ, δὲν ἔπαισαν νὰ μᾶς γράφουν ὅπως πρῶτα, νὰ διαμαρτύρωνται γιὰ τὴν ἀπώλεια τοῦ καλοῦ τους φίλου.

Δίνουμε λοιπὸν τώρα τὸ λόγο, σὲ μερικοὺς ἀπ' αὐτοὺς καὶ περιμένουμε νὰ μᾶς γράψετε τὶς κρισεῖς, τὶς γνώμες τὶς ἐντυπώσεις σας. Ἡ ἐπαφὴ μὲ τοὺς ἀναγνώστες μας εἶναι τὸ πύδ γερὸ θεμέλιο τῆς δουλειᾶς μας.

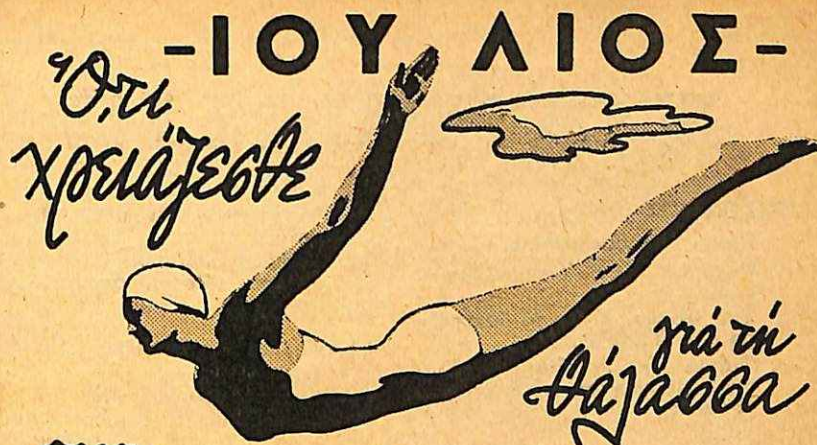
Εἶμαι βέβαιος πῶς δὲν εἶμαι οὐτὲ ὁ πρῶτος οὐτὲ ὁ τελευταῖος ἀπὸ ἐκείνους πὺν θὰ σοῦ ἐκφράσουν τὴ λύπη τους γιὰ τὴν διακοπὴ τῆς ἐκδόσεως σου. Κάτι πὺν σὲ συντρόφειε πιστὰ πέντε χρόνια δὲν μπορείς νὰ τὸ δῆς νὰ φεύγῃ χωρὶς νὰ νοιώσης ἀπογοήτεσι. Ἀλήθεια, τί θὰ γινόταν ἀραγε ἀν ὁ πῆρχε συνομοσπονδία ἀναγνωστῶν τῆς «Ἐκλογῆς»! Ἀσφαλῶς θὰ εἶχαμε ἐπίσημες διαμαρτυρίες, διαδήματα κ.λ.π. Ἀς ἐλπίζουμε πῶς ἴσως καμμιὰ μέρα σὲ ξανθεροῦμε.

ΗΛ. ΑΝΔΡΙΤΣΟΣ
Φοιτητῆς — Ἀθήνα

Σὰν πιστὸς ἀναγνώστης σου νομίζω πῶς ἔχω κάποιο δικαίωμα νὰ διαμαρτυρηθῶ γιὰ τὴν λιποταξία σου! Γιατὶ τὰ κρίσιμα χρόνια δὲν πέρασαν καὶ ἀν στὴν περασμένη πενταετία ἐξέπληρωσες ἕναν ὥραϊο καὶ ἀξιοπρόορσμο, ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ ἔργου σου, πῶς τόσο λιτὰ τὸν ἐκθέτεις, ἐγέννησε μιὰ σοβαρὴ προσδοκία γιὰ τὸ μέλλον.

Στὸ Βίτσι, στὶς πύδ σκοτεινὲς μέρες τοῦ πολέμου σὲ θρίσκαμε μὲ κάθε θυσία καὶ σὲ βεβαίῳ πῶς δὲν ἦσαν περιττοὶ τὸ βάρος στὸν γυλιὸ μας. Μαζὺ μὲ ὁ τοὺς ὅσους λυποῦνται γιὰ τὴν ἀπόφασί σου, θέλω νὰ σοῦ ἐκφράσω καὶ γῶ τὴν εὐγνωμοσύνη μου. Σὰν φοιτητῆς καὶ σὰν στρατιώτης ἐνοιῶσα θαθεῖα τὴν χρησιμότητα καὶ τὴν ἀνάγκη σου.

Στρατ. Π. ΙΝΔ.
ΣΤΓ, 916Α

Ἐνα ΜΑΓΙΩ
ἐφαρμοστὸ
στὸ σῶμα σας
ΜΑΛΛΙΝΟ ἢ
Λαστέξ.
Μοντέλο
τοῦ 50.

Μιὰ
ΤΣΑΝΤΑ
ΜΠΑΝΙΟΥ
πρακτικὴ
καὶ
πρωτότυπη

Ἐνα
Ζεῦγος
ΓΥΑΛΙΑ
ἀπὸ τὶς... «χίλιες καὶ μιά»
ποικιλίες μας.

Ἐνα
μοντέρνο
ΜΑΝΤΗΛΙ
κεφαλῆς γιὰ
τὸν ἥλιο.
Θὰ εἶσθε
ντεμοντέ χωρὶς αὐτό.

Μιὰ
καλὴ
ΣΚΟΥΦΙΑ
γιὰ νὰ μὴ
βραχοῦν τὰ
μαλλιά σας.

Ἐνα
ὑποκάμισο
ΠΑΙΣ
ἐλαφρὸ
πὺν θὰ σᾶς
χαρίσῃ μιὰ
πολὺ σπὸρ
ἐμφάνιση.

Ποικιλίες & σχέδια τοῦ γούστου σας θὰ διαλέξετε στὶς συλλογὲς τοῦ

MINION

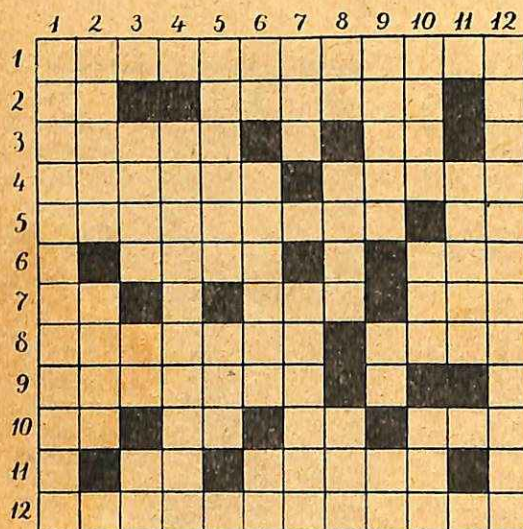
ἈΛΕΚΤΟΡ.

709A

ΣΤΑΥΡΟΛΕΙΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

1. Πράξεις αποδοκimasίας.
2. Θύμα Θεού — 'Ονομαστό γεφύρι.
3. Το νόμου είναι το ισχυρότερο — 'Υπαρξίς.
4. Τμήμα της 'Αραβίας — Σπάνια εμφανίζεται σε κεντρικούς δρόμους.

5. 'Εκεί πολέμησαν τὸ 1912 οἱ Τούρκοι ἐναντίον τῶν Βουλγάρων — Πρόθεσις.
6. 'Επαρχία τῆς Κίνας καὶ μέρος αὐτοκινήτου — 'Αστυνομικὴ μονὰς 'Ενόπλου Δυνάμεως.
7. Αἰγυπτιακὴ θεότης — Προϊὸν θαλάσσης ('Αρχ.) — Νεώτατος ἔγινε πρωθυπουργός.
8. 'Αρετὴ καὶ κατ' ἐπέκτασιν ἀνοησία — Εἰς τῶν ἑπτὰ σοφῶν.
9. Αὐτοὺς στεφανώνουν.
10. 'Αρχικὰ προνομιοῦχων αὐτοκινήτων — Δοτικὴ ἄρθρου — Μέγιστος Θεὸς τῶν Φοινίκων — Σημεῖον προσθέσεως.

11. 'Αρθρον — Δὲν ἐγεννήθη ἀπὸ μητέρα.
12. 'Ακιζόμενα δίποδα, πτερωτὰ καὶ ἅπτερα. (Μὲ ἓνα ἀναγραμματ.)

ΚΑΘΕΤΩΣ :

1. Φημισμένος Βασιλεὺς τῶν Λογγοβάδων.
2. Κλάδος τοῦ ἀρχαίου 'Ελ. 'Εθνους. — Γένος ἐπιβλαβῶν ἐντόμων καὶ.... διαφήμισις.
3. Συγκρότημα μὲ κοινὰς ἐπιδιώξεις — 'Εκ τῶν σφοδροτέρων ἀντιπάλων τοῦ Λουθήρου — 'Αντανμία.
4. 'Ο καιρὸς τὴν ἀνοίξι.
5. 'Επίθετον αὐτοκρατορικῆς Βυζαντινῆς οἰκογενείας — 'Υπάρχουν τροπικὰ καὶ πολιτικὰ.
6. 'Αρθρον (πληθ.) — Δικαστήριον μὲ πέντε χιλιάδας τακτικούς δικαστὰς — 'Υπεραμύνεται τῆς ἀσφαλείας τοῦ πολίτου.
7. Νομισματικὴ μονὰς τῆς Λεττονίας — Εὐφορώτατο ὁροπέδιο τῆς Κρήτης.

8. Τὰ δύο τρίτα στρατιωτικῆς μονάδος — Δημογέρων ἐπὶ Τουρκοκρατίας — 'Η μεγαλύτερὰ λίμνη τῆς 'Αγγλίας.
9. 'Οργανο προφορικοῦ λόγου — Καντόνιον τῆς 'Ελβετίας — Δέκατον τρίτον στὴν σειρά.
10. Εἰς τὴν ρουλέττα ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ μαύρου — Πρόθεσις — Γάλλος μαρκήσιος μυθιστοριογράφος.
11. Διακρίνει τοὺς 'Ελληνας ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων.
12. 'Η μόνη σύγχρονος ἐλληνικὴ νομαδικὴ φυλὴ.

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ

ΜΠΑΚΑΚΟΥ

ΖΩΝΕΣ-ΚΟΡΣΕΔΕΣ ΥΓΕΙΑΣ

τῶν μεγαλύτερων ἐργοστασιῶν τοῦ Κόσμου
εἰς πλουσίαν συλλογὴν.

ΤΜΗΜΑ DR SCHOLL

Πλήρης σειρά ὀρθοπεδικῶν Accessoires
Dr SCHOLL

PEDICURE — MASSAGE

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ

ΜΠΑΚΑΚΟΥ

ΟΜΟΝΟΙΑ — ΤΗΛ. 52-673

Τεύχος εἰς τὰς ΑΘΗΝΑΣ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΜΟΥΣΙΚΗ—ΧΟΡΟΣ

- Κάθε Δευτέρα 17
 Συνεχίζει
 'Εντὸς Α' 10ημέρου
- ΘΕΑΤΡΟΝ ΗΡΩΔΟΥ ΤΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ: Ὦρα 8 μ.μ. Συνανλία τῆς Συμφωνικῆς Ὁρχήστρας Ἀθηνῶν.
- Θέατρον Ἡρώδου Ἀττικοῦ: «Ἐνάτη Συμφωνία» Μπετόβεν. Διευθ. Φ. Οἰκονομίδης.
- ΕΘΝΙΚΗ ΛΥΡ. ΣΚΗΝΗ: Ἡ «Εὐθύμη Χήρα» τοῦ Φρ. Λέχαρ
- Πρώτη παράστασις «Παγκανίνι» τοῦ Φράντς Λέχαρ. Σκηνοθεσία Πέλου Κατσέλη. Σκηνικά Βακαλό.
- ☆
- Ἡ μόνιμη καλλιτεχνικὴ ὁμάς τῆς Κούλς Πράτσικα θὰ παρουσιάσῃ δύο χορευτικὰ προγράμματα κατ' ἐναλλαγὴν:
- 5, 14
 6, 15
- Θέατρον Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ: Τὸ παραμῦθι «Ἡ πεντάμορφη μετὰ τὸ Ρόδον». Ἐπάνω σὲ μουσικὴν τοῦ Μπάρτοκ. Τὴν πεντάμορφη θὰ χορεύῃ ἡ Ζουζού Γαζή. Τὴν ὀρχήστρα θὰ διευθύνῃ ὁ μαστρός Λεωνίδας Ζώρας.
- Θέατρον Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ: «Ἀρχαϊκὴ Ὁρχηστικὴ Παράστασις» ἔπάνω σὲ μουσικὴν ποὺ ἔγραψε ὁ Μενέλαος Παλλάντιος, ὁ ὁποῖος θὰ διευθύνῃ καὶ τὴν ὀρχήστρα.

ΘΕΑΤΡΟΝ

- Συνεχίζει
 20
 Συνεχίζει
- ΝΤΟΡΕ: (Φωκίωνας Νέγρη) Θίασος Κοτοπούλη. «Τὰ παιδιά τοῦ Ἐδουάρδου» μετὰ τὴν Κυρίαν Κυδελήν.
- Πρώτη μουσικῆς κωμωδίας μετὰ πρωταγωνιστρίαν τὴν Ἄννα καὶ Μαρία Καλουτὰ.
- ΓΚΛΟΡΙΑ: (Πλατεῖα Ἀμερικῆς) Θίασος Μανωλίδου—Παππά. Ἀμερικανικὴ κωμωδία «Φίλα καὶ λέγε!» τοῦ Χέρμπερτ.
- » ΚΑΤΕΡΙΝΑ: (Πλατεῖα Βικτωρίας) «Ὁ Τζὼν ἀγαπᾷ τὴ Μαίρη» τοῦ Νόρμα Κράσνα.
- » ΜΑΚΕΔΟ: (Ὁδὸς Θεμιστοκλέους) Θίασος Θεάτρου Τέχνης. «Ἀνώμαλος Προσγειώσεις» πολιτικὴ σάτιρα τῶν Α. Σακελλάρου καὶ Χ. Γιαννακοπούλου.
- » ΒΕΜΠΟ: (Ὁδὸς Καρόλου) «Βίρα τις Ἀγκυρες». Ἐπιθεώρησις.
- » ΣΑΜΑΡΤΖΗ: (Ὁδὸς Καρόλου) «Ἰπτάμενοι δίσκοι». Ἐπιθεώρησις.
- Ἐντὸς Α' 15ῆμερου
 Συνεχίζει
- ΑΚΡΟΠΟΛ: (Ὁδὸς Ἱπποκράτους) «Ἀθάνατος Ρωμῆς». Ἐπιθεώρησις.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

- Ἐντὸς Α' 10ημέρου
 Ἐντὸς τοῦ μηνός
- ΖΑΠΠΕΙΟΝ ΜΕΓΑΡΟΝ: Ἐγκαίνια Ἐκθέσεως ζωγραφικῆς τῶν ἀδελφῶν Ἰλιν.
- Ζάππειον Μέγρον: Ἐγκαίνια Ἐκθέσεως ζωγραφικῆς καὶ γλυπτικῆς τῶν ἐρασιτεχνῶν ἐπιστημόνων.

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ - ΜΟΥΣΕΙΑ

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ:

Ὦραι ἐπισκ.: Καθημερινὰς καὶ Κυριακὰς, 7 1/2 π.μ.—7 1/2 μ.μ. Εἰσὸδος δρχ. 1.500 (Κυρ. καὶ Πέμπτη ἐλευθέρω).

Τὰς 27, 28, 29, Ἰουλίου, (Πανσέληνος) ἡ ἀνοδος ἐπιτρέπεται καὶ κατὰ τὰς νυκτερινὰς ὥρας: 9—12. Εἰσιτήριον δρχ. 2.000. (Τὸ Μουσεῖον τῆς Ἀκροπόλεως εἶναι κλειστὸ λόγω ἐπισκευῶν.).

ΕΘΝΙΚ. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ: (Τοσίτσα-Μπουμπουλίνας)

Ὦραι ἐπισκ.: Καθημερινὰς καὶ Κυριακὰς 8 π.μ.—2 μ.μ. Κυριακὰς 9 π.μ.—1 μ.μ. Εἰσὸδος δρχ. 1.500 (Κυρ. καὶ Πέμπτη, ἐλευθέρω.).

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ:

(Ὁδὸς Βασ. Σοφίας 22)

Ὦραι ἐπισκ.: Καθημερινὰς 8 π.μ.—1.45 μ.μ. Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς 9.30 π.μ.—12.45 μ.μ. Εἰσὸδος δρχ. 1.500 (Κυρ. καὶ Πέμπτη, ἐλευθέρω.).

ΜΠΕΝΑΚΗ:

(Ὁδὸς Κουμπάρη 1)

Ὦραι ἐπισκ.: Καθημερινὰς 10 π.μ.—1 μ.μ. ἔκτος Τρίτης. Εἰσὸδος δρχ. 1.500 (Δευτέρα, ἐλευθέρω.).

ΚΟΣΜΗΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ:

(Μοναστηράκι)

Ὦραι ἐπισκ.: Καθημερινῶς 9 π.μ.—1 μ.μ. Εἰσὸδος ἐλευθέρω.

ΑΘΛΗΤΙΚΑ

1, 2

Γυμναστήριον Ἐθνικοῦ Γ. Σ.: Οἱ 16οι Πανελλήνιοι ἀθλητικοὶ ἀγῶνες γυναικῶν.

Παναθηναϊκὸν Στάδιον: Ἀγγλο—Ἑλληνικοὶ ἀγῶνες μετὰ συμμετοχῇ Ἑλλήνων ἀθλητῶν καὶ τῶν μελῶν τοῦ μεγάλου ἀθλητικοῦ συλλόγου Ἀγγλίας «Ἀχιλλεὺς».

Ὁ «Ἀχιλλεὺς» Λονδίνου περιλαμβάνει τὰ ἱκανώτερα στελέχη τοῦ βρετανικοῦ ἀθλητισμοῦ. Μεταξὺ τῶν ἀθλητῶν παγκοσμίου φήμης τῶν ὁποίων ἀνηγγέλη ἡ πιθανὴ ἀφίξις εἶναι:

Ὁ Στάσεϋ, ἀρχηγὸς τῆς Πανεπιστημιακῆς ὁμάδος τῆς Ὁξφόρδης μετὰ χρόνους 10.6 εἰς τὰ 100 μ. καὶ 21.5 εἰς τὰ 200 μέτρα. Ὁ Σκῶτ, ἄσος, τῶν 400 μέτρων. Ὁ Μπράνιστερ μετὰ 1.53 στὰ 800 καὶ 4.11 στὸ μίλλι ποὺ ἰσοδυναμεῖ μετὰ χρόνον πολὺ κατὰ τῶν 4 λεπτῶν εἰς τὰ 1.500. Ὁ Κράιμς, Ἀμερικανὸς φοιτητὴς τοῦ Καϊμπριτζ, εἰς τὰ 110 μετ' ἐμποδίων. Ὁ Ἀντερσον, μετὰ 3.95 εἰς τὸ ἄλμα ἐπὶ κοντῶ. Ὁ Μπράσσερ, Ἀγγλος Διεθνὴς εἰς τὰ 5.000 μέτρα καὶ τὰ 3.000 μετὰ φυσικῶν ἐμποδίων. Οἱ ἀγῶνες θὰ τελεσθῶν θράυῳ ὑπὸ τὸ φῶς προβολέων.

Παναθηναϊκὸν Στάδιον: Ἀθλητικοὶ Στρατιωτικοὶ Ἀγῶνες.

Ὀλυμπιακὸν Κολυμβητήριον: Ὦραι ἐλευθέρω εἰσόδου κοινῶν καθ' ἑκάστην ἀπὸ 9.30 π.μ.—6 μ.μ. Τίμη εἰσιτηρίου διὰ τὸ κοινὸν δρχ. 4.500, στρατιωτικῶς, μαθητὰς καὶ φοιτητὰς δρχ. 2.000.

Ὦραι ἐλευθέρω εἰσόδου ἀθλητῶν καθ' ἑκάστην ἀπὸ 6—7.30 μ.μ. πλὴν τοῦ Σαββάτου καὶ τῆς Κυριακῆς.

Σημ. «Ἐκλογῆς»: (Δημοσιεύομεν τὰς ἡμερομηνίας μετὰ ἐπιφύλαξιν λόγω πιθανῆς ἀναβολῆς ἢ ματαιώσεως.)

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ ΤΟΥ ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

Τὴν 1ην Ἰουλίου ἀγκυροβολεῖ εἰς τὸν Φαληρικὸν ὄρμον μοῖρα τοῦ Βρεταννικοῦ στόλου ἐκ τοῦ καταδρομικοῦ GAMBIA, τοῦ ἀεροπλανοφόρου GLORY καὶ τοῦ 3ου στολίσκου ἀντιτορπιλικῶν. Τὰ βρεταννικὰ πλοῖα φιλοξενούνται εἰς τὰ ἑλληνικὰ ὕδατα ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ προηγούμενου μηνός, συνεργαζόμενα μὲ μονάδας τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου.

Ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ στόλου τῆς Μεσογείου, Ναύαρχος Sir John Edelsten K.C.B., C.B.E., R.N. ἐπιβαίνειν τοῦ καταδρομικοῦ GAMBIA εἶναι ἀξιοματικὸς ἐξόχου πολεμικῆς δράσεως στενὰ συνδεμένης μὲ τὸν πόλεμον τῆς χώρας μας. Ὁ Ναύαρχος θὰ δεχθῇ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ τύπου εἰς τὴν Βρεταννικὴν Πρεσβείαν ὥραν 09.45 τῆς Δευτέρας 3 Ἰουλίου. Ἡ ἀνοδος τοῦ κοινοῦ ἐπὶ τῶν πλοίων θὰ ἐπιτραπῇ ἀπὸ ὥρας 4 — 6 μ. μ. τὸ Σάββατον 1 Ἰουλίου διὰ τὰ ἀντιτορπιλικά καὶ τὴν Τρίτην 4 Ἰουλίου διὰ τὸ καταδρομικὸν καὶ τὸ ἀεροπλανοφόρον.

Ἡ βρεταννικὴ μοῖρα θὰ ἀποπλεύσῃ τοῦ Φαληρικοῦ ὄρμου τὴν 6ην Ἰουλίου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΟΥΛΑΣ ΠΡΑΤΣΙΚΑ

Αἱ παραστάσεις, ποὺ θὰ δοθοῦν εἰς τὸ θέατρον Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ ἐντὸς τοῦ μηνός (βλ. σελ. 8) ἀπὸ τὴν ὀρχηστικὴν ὁμάδα τῆς Κούλας Πράτσικα, σημειώνουν μίαν ἀπαρχὴν ἐνὸς σχεδίου ποὺ ἀπὸ καιρὸ μελετοῦσε ἡ ἀκούραστη αὐτὴ δημιουργός. Οἱ σκοποὶ μιάς τέτοιας μόνιμης ὁμάδος εἶναι πολλοί. Μεταξὺ αὐτῶν εἶναι :

- 1) Συχνὲς καὶ σὲ τακτὴ προβο- σμῖα ὀρχηστικῆς παραστάσεις.
- 2) Περισυλλογὴ τῶν ἐθνικῶν μας χορῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐν γένει σχε- τικῶν παραδόσεων καὶ μελέτῃ.
- 3) Δημιουργία ὀρχηστικοῦ ρεπερτορίου ἑτοιμοῦ σὲ κάθε ζήτησιν.
- 4) Δημιουργία νέων στελεχῶν τῆς ὁμάδος (χορευτῶν καὶ χορογρά- φων) ἱκανῶν νὰ ἀναπληρῶνουν σιγὰ-σιγὰ ὅσους ἀποχωροῦν.
- 5) Εὐκαιρία γιὰ τοὺς Ἕλληνας μουσικοσυνθέτας νὰ παράγουν μου- σικὴν χοροῦ, καὶ νὰ τὴν βλέπουν ἐκτελουμένην.
- 6) Τόνωσις τῆς τουριστικῆς κινήσεως στὴν χώρα μας, μὲ τὴν δημι- ουργίαν ὀρχηστικῶν φεστιβάλ.

Ὁ θερινὸς κινηματογράφος

ΑΤΛΑΣ

(Πατησίων - Ἰουλιανοῦ)

σᾶς ἐγγυᾶται

δύο εὐχάριστες ὥρες κάθε βράδυ.

ἴδου γιὰτί:

• Εἶναι ὁ μόνος θερινὸς κινηματογράφος ποὺ διαθέ- τει ὁθόνην (ἐκρᾶν) 5X6, ἥτοι μεγέθους κεντρικῆς χειμερινῆς αἰθούσης. Μὲ τὸ ἐκρᾶν αὐτὸ καὶ τὰ τέ- λεια μηχανήματά του αἱ εἰκόνες παρουσιάζονται ἀκριβῶς ὅπως καὶ στὰ μεγάλα χειμωνιάτικα σινεμά καὶ ὄχι σὰν μικρογραφίες, ὅπως συμβαίνει σ' ὅλους τοὺς ἄλλους θερινούς.

• Παρουσιάζει τὸ πλεονέκτημα νὰ θρῖσκεται ἐγκα- τεστημένος στὸ κεντρικώτερον σημεῖο τῶν Ἀθηνῶν μὲ δλα τὰ μέσα συγκοινωνίας σὲ ἀπόστασι δύο θη- μάτων, ἀλλὰ συγχρόνως νὰ εἶναι καὶ ἀπηλλαγμέ- νος τοῦ ἐκνευριστικοῦ θορύβου τῶν τράμ, ποὺ κα- ταστρέφει τὴν ἡχητικὴν ἀπόδοσιν τῆς ταινίας καὶ δὲν ἀφίνει τοὺς θεατὰς, ποὺ θέλουν νὰ τὴν παρακολου- θήσουν χωρὶς τοὺς ὑποτίλους, νὰ τὴν ἀπολαύσουν.

Δὲν ἔχει καμμίαν δέσμευσιν μὲ κανένα Τράστ ἢ Γραφεῖον ταινιῶν, ὥστε νὰ εἶναι ὑποχρεωμένος μα- ζὺ μὲ τίς καλὰς νὰ «περάσῃ» καὶ σκάρτες ταινίες. Εἶναι ἐλεύθερος νὰ διαλέγῃ ὅ,τι τὸ καλύτερο.

Ἐλᾶτε μ' ἐμπιστοσύνην

ΣΤΟΝ

ΑΤΛΑΝΤΑ

ΧΑΜΟΓΕΛΟ

Ἀπόψε εἶναι σὺν ὄνειρο τὸ δεῖλι·
ἀπόψε ἡ λαγκαδιὰ στὰ μάγια μένει.
Δὲ θρέχει πιά. Κι' ἡ κόρη ἀποσταμένη
στὸ μουσκεμένο ξάπλωσε τριφύλλι.

Σὰ δυνὸ κεράσια χώρισαν τὰ χεῖλη·
κ' ἔτσι θαθεῖα, γιομᾶτα ὡς ἀνασαίνει
στὸ σιῆθος τῆς ἀνεβοκατεβαίνει
τὸ πλέον ἄδρὸν τριαντάφυλλο τ' Ἀπρίλη.

Ξεφέβγουνε ἀπ' τὸ σύννεφο ἀχιτίδες
καὶ κρύβονται στὰ μάτια τῆς· τὴ θρέχει
μιὰ λεμονιά μὲ δυνὸ δροσοσταλίδες

ποὺ σιάθηκαν στὸ μάγουλο διαμάντια
καὶ ποὺ θαρρεῖς τὸ δάκρυ τῆς πὼς τρέχει
καθὼς χαμογελάει σὶν ἥλιο ἀγνάντια.

Κ. ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ

Ο Κώστας Καρυωτάκης ἔχει καταγραφῇ στὸ χρονικὸ τῆς Ἑλληνικῆς Γραμματολογίας ὡς ὁ «ποιητὴς τῆς ἀπελπισίας», μιᾶς πικρῆς καὶ ἀπεγνωσμένης ἀπελπισίας ποὺ ἐσφράγισε μὲ τὴν αὐτοκτονία του στὴν Πρέβεζα, στὰ 1928. Καταγόταν ἀπὸ τὴν Τρίπολη (1896) καὶ τὰ παιδικὰ του γόητριά ἐπέφεραν στὴν ἐπαρχία, στὴν εἰδυλλιακὴ ἀλλὰ καὶ θλιμμένη ἐπαρχία

τῆς παλαιᾶς προπολεμικῆς ἐποχῆς. Ἐσπούδασε νομικὰ καὶ ὕστερα φιλολογία στὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν καὶ στὰ 1920 διορίζεται δημόσιος ὑπάλληλος. Αὐτὴ τὴ ζωὴ τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου, μονότονη ὅπως ὁ ἴδιος τὴν ἐνοίωθε, θὰ τὴν ἀπηχήσῃ στὰ τραγούδια του, στίς περφημες «Σάτιρες» του. Ἀλλὰ τὸ εἰδύλλιο τῆς πρώτης ἐπαφῆς του μὲ τὴ ζωὴ θὰ ἔλθῃ συχνὰ μὲ συγκινητικούς τόνους στὴν ποίησή του, στὴν πρώτη του συλλογὴ «Ὁ Πόνος τῶν Ἀνθρώπων καὶ τῶν Πραγμάτων» (1919)

στὰ «Νηπενθῆ» του (βραβεῖο ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ, 1920), ἀκόμη καὶ στὰ «Ἐλεγεία» ποὺ ἀποτελοῦν τὸ πρῶτο μέρος τῆς συλλογῆς «Ἐλεγεία καὶ Σάτιρες» (1927). Ὁ Καρυωτάκης εἶναι μιὰ ἀπὸ τίς ἡγετικές μορφές στὴ νεοελληνικὴ ποίηση, γιατί ἔγινε ὁ τυπικός ἐκπρόσωπος ἑνὸς κλίματος ἀπαισιοδοξίας, τόσο χαρακτηριστικοῦ κατὰ τὸ μεταξὺ τῶν δύο πολέμων διάστημα. Τὸ 1938, δέκα χρόνια μετὰ τὸ τραγικὸ τέλος του, ἐξεδόθησαν σὲ φροντισμένη ἐκδοσὴ τὰ «Ἀπαντά» του.

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα ὅλου τοῦ κόσμου

Ἀπόσπασμα ἀπὸ ἓνα γράμμα ποὺ ἐστάλη πρὸς τὴν νέα Διεύθυνσι τῆς Ἐκλογῆς ἀπὸ τὸν Πρεσβευτὴ τῆς Μεγάλης Βρεταννίας Σερ Κλίφφορντ Νόρτον:

«..... Εἶμαι ἐνθουσιασμένος ποὺ ἀποφασίζετε νὰ υἱοθετήσετε τὴν «Ἐκλογὴ», τὸ παιδί αὐτὸ τῆς Ἀγγλοελληνικῆς συνεργασίας. Ἐλπίζω δι, ἀποκίωντας καθαρά ἐλληνικὴ ἰθαγένεια. ἡ «Ἐκλογὴ» θὰ κρατήσῃ στὴν καρδιά τῆς μιᾶς θέσης καὶ γι' αὐτοὺς ποὺ τὴν ἔφεραν στὴ ζωή...»

Η ΝΕΑ «ΕΚΛΟΓΗ»,

Ἐξηγήσεις...

Ἡ πρώτη μου σκέψις ὅταν διάβασα στὸ τεῦχος τῆς «Ἐκλογῆς» τοῦ περασμένου Μαρτίου τὴν ἀναγγελία ὅτι αὐτὸ τὸ μικρὸ περιοδικὸ θὰ σταματοῦσε τὴν ἐκδοσί του, ἦταν ἓνα εἰλικρινὲς «κρίμα».

Κρίμας. Ἄλλο τέτοιο περιοδικὸ, αὐτῆς τῆς μορφῆς δὲν ὑπάρχει στὴν Ἑλλάδα. Καὶ εἶναι τὸ περιοδικὸ τῆς ἐποχῆς. Μικρὸ σὲ σχῆμα, εὐγενικό, πολιτισμένο, ἐγκυκλοπαιδικό, συγχρονισμένο σὲ ὅλη. Παντοῦ σὲ ὅλον τὸν κόσμον αὐτὰ τὰ περιοδικὰ φυτρώνουν τώρα σὺν μανιταράκια. Καὶ ἐδῶ τὸ ἓνα καὶ μοναδικὸ ποὺ ὑπάρχει νὰ σταματᾷ τὴν ἐκδοσί του; Κρίμας.

Ἡ δευτέρη σκέψις ποὺ ἀκολούθησε πολὺ γρήγορα αὐτὸ τὸ «κρίμα» ἦταν: Καὶ γιατί ἄραγε; Γιατί ἀποστρατεύεται; Μήπως θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ ἀναλάβῃ τὴν συνέχεια τῆς

ἐκδόσεώς του; Νὰ ρωτοῦσα;... Θὰ ἐδέχοντο;... Ἀοριστίες... ποὺ θὰ ἐσθῆναν μὲ τὸ παραμικρὸ ἐμπόδιο. Ἄν ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ποὺ τίς ἄκουγε ἔκρινε ὅτι ἀποτελοῦσαν ἀνοησία, ἂν ὁ πρῶτος ξένος ἀπὸ τοὺς ὑπευθύνους τῆς ἐκδόσεως τῆς «Ἐκλογῆς» ἀπαντοῦσε εἰς τίς πρῶτες ἐρωτήσεις κάπως ψυχρὰ, ἂν τὸ ἐλάχιστο ἐρχόταν νὰ δυσκολέψῃ αὐτὴ τὴν ἰδέα, θὰ εἶχε πάρει θέσι ἀνάμεσα στίς τόσες ἄλλες ποὺ πεθαίνουν ἀρτιγέννητες καὶ ἀκαταφές.

Ἀλλὰ ἔγινε τὸ ἀντίθετο. Ὅλοι βοηθήσανε. Ἦταν φανερό ὅτι οἱ ξένοι καὶ οἱ Ἕλληνες ποὺ φρόντιζαν τὴν ἐκδοσί τῆς, τὴν εἶχαν ἀγαπήσει τὴν μικρὴ «Ἐκλογὴ». Ἡ καταδικὴ τῆς τοῦς εἶχε πολὺ χροστίσει. (Τὸ Φορέϊν—Ὁφείν, ἔμαθα τότε, εἶχε ἀποφασίσῃ τὴν διακοπὴ πολλῶν περιοδικῶν ποὺ εἶχαν ἐκδοθῇ ἀμέσως

μετά τὸν πόλεμο. Ἡ κυρία ἀποστολή τους — νὰ συνδέσουν πάλι τοὺς τόπους πού εἶχε ἀπομονώσει ὁ πόλεμος μὲ τὴν πνευματικὴ ζωὴ τῆς Ἀγγλίας — εἶχε θεωρηθῇ ὅτι ἦταν τελειωμένη. Συνέβη λοιπὸν τὸ ἀντίθετο. Ὅλοι βοηθήσανε γιὰ τὴν ἐπανεκδοσί της. Τυπικὰ τὰ γράμματα προχωροῦσαν σκαλάκι-σκαλάκι. «Σύμφωνοι, γιὰ τὴν «Ἐκλογὴ», ἀπαντοῦσε πρῶτα ἡ διεύθυνσις τοῦ Βρεττανικοῦ γραφείου πληροφοριῶν, ἀπὸ τὸ Μετοχικὸ Ταμεῖο. «Σύμφωνοι», ἀπαντοῦσε ἡ Πρεσβεία. «Σύμφωνοι», προσέθετε τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν, ἀπὸ τὸ Λονδίνον. Καὶ σὰν χαϊδεμένο παιδί, πού τὸ παραδίδουνε σὲ νέα πατρίδα, σὲ νέα οἰκονομία, φροντίσανε κάπως νὰ τὸ προικίσουν νὰ μὴν παρουσιάσῃ μὲ ἀδεια χέρια... Καὶ τῆς ἐστείλαν πλοῖοιο δῶρο, πολλὰ ἐξαιρετικά ἄρθρα, γραμμένα ἀπὸ κορυφαίους Ἀγγλους, ἄρθρα τῶν ὁποίων τὴν ἀποκλειστικότητα χαρίσανε στὴν «Ἐκλογή».

Κοντὰ στὰ ξένα ἄρθρα καὶ στὴν μεταφρασμένη ὕλη, ἡ νέα «Ἐκλογὴ» προσπάθησε νὰ προσθέσῃ πολλὰ. Καὶ κυρίως νὰ προσθέσῃ — καὶ νὰ προσθέτῃ κάθε μῆνα — περισσότερη Ἑλλάδα. Δύο μῆνες τώρα τὸ τεῦχος αὐτὸ σχεδιάζεται, ἀλλάζει, μεταμορφώνεται. Τώρα πὰ τυπώθηκε, τελείωσε, κυκλοφόρησε στὸν κόσμον. ἔχει ἀκόμη πολλὰ λάθη, πολλὲς ἀτέλειες. Γιὰ μερικὲς — ἰδίως ὅσες σχετίζονται μὲ τὶς φωτογραφίες — φταίει ἡ ἑλλειψὶς τῶν τεχνικῶν μέσων. Γιὰ τὶς περισσότερες φταίει ἡ ἀπειρία τοῦ νέου ἐκδότου. Προσπάθησε νὰ μὴν ἀλλάξῃ βασικὰ τὴν «Ἐκλογή», πού εἶχε ὕστερα ἀπὸ πέντε χρόνια ζωὴ ἀποκτήσῃ τὸν δικό της χαρακτῆρα, τὴν δική της προσωπικότητα καὶ τοὺς δικούς της φανατικούς φίλους. Τὸ καθιερωμένο ποίημα κράτησε τὴν θέσι του.

«Μὴν τὸ πειράζετε... τὸ ἔχουν συνηθίσει καὶ τὸ ἀγατοῦνε πολὺ.» Τὴν ἀλληλογραφία, τὶς φωτογραφίες «ἐκτὸς κειμένου», τὴν περίληψι διβλίων, τὸ «ἱστορικὸ» ἄρθρο, τὸ διήγημα, ὅλα χαρακτηριστικὰ τῆς «Ἐκλογῆς» βρίσκει κανεὶς στὴν νέα της ἔκδοσι. Μὲ τριάντα ἔξη σελίδες περισσότερες ὅμως — ἑκατὸν τριάντα ἔξη ἀντὶς ἀπὸ ἑκατὸ — εἶχε ἀποκτήσει ἄφθονο χωρὶ γιὰ νέες στήλες. Δοκίμασε νὰ τίς διαθέσῃ σὲ ἐπικαιρότητες καὶ σὲ θέματα ἐλαφρά, γιὰ νὰ δώσῃ περισσότερη κίνησι καὶ ζωντάνια στὸ σύνολο. Γενικὰ χρησιμοποίησε καὶ μεγαλύτερα τυπογραφικὰ στοιχεῖα. Τὰ περιοδικὰ αὐτοῦ τοῦ τύπου ἔχουν τὸν προορισμὸ νὰ συντροφεύουν τὸν ἀνθρώπο ὅπου κι' ἂν βρίσκεται. Καὶ ὅταν κἀθεταί σπῆτι του καὶ ὅταν μετακινῆται. Νὰ τὸν βοηθοῦνε νὰ περνᾷ τὴν ὥρα του σὲ λεωφορεῖο, σὲ τραῖνο, σὲ βαπόρι. Πρέπει νὰ εἶναι μικρά, γιὰ νὰ γλιστροῦν στὴν τσέπη καὶ στὴν τσάντα, καὶ πρέπει νὰ εἶναι τυπωμένα μὲ εὐανάγνωστα γράμματα γιὰ νὰ μὴν κουράζουν τὰ μάτια... Ἡ νέα «Ἐκλογὴ» ὑπερηφανεύεται ὅμως ἰδιαιτέρως γιὰ ἓνα σημεῖο πού δὲν ἔχει καμμιά σχέσι μὲ τὸν πλοῦτο τοῦ περιεχομένου της. Προβιβάσθηκε ὡς ἐμφάνισις. Ἀπὸ τετράδιο, ἔγινε τώρα διβλιαράκι. Μὲ ράχη. Νέο σχῆμα, πού τῆς ἐπιτρέπει νὰ διεκδικήσῃ καὶ μιὰ ταπεινὴ θέσι σὲ βιβλιοθήκη... Ἀλλὰ, τὸ ξαναλέμε: Ἡ προσπάθεια, ἡ καλὴ θέλησις, τὸ κέφι, εἶναι χρήσιμα ὕλικά, ἀλλὰ δὲν μποροῦν ν' ἀντικαταστήσουν τὴν πείρα... Αὐτὴ θὰ πρέπει νὰ προστεθῇ σιγά — σιγά. Μὲ τὸν καιρὸ. Καὶ μὲ τὴν πολύτιμη βοήθεια, τὶς συμβουλές, τὶς ιδέες, τὶς κρίσεις, τῶν παλιῶν καὶ τῶν νέων φίλων τῆς «Ἐκλογῆς»...

Ἑλένη Γ. Βλάχου

ΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ!

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Δὲν θὰ ἔχουν ἀξιώσεις μελέτης οἱ σύντομοι περίπατοι πού σχεδιάζει ἡ «Ἐκλογὴ» στὰ μεγάλα μουσεῖα τῶν Ἀθηνῶν, καὶ στὶς τόσες ἄγνωστες καὶ πλούσιες ἰδιωτικὲς συλλογές.

Λίγο νὰ θυμίσῃ τὴν ὑπαρξί τους ἔχει σκοπὸ. Γιατί καὶ ἐδῶ, ὅπως καὶ σὲ ὅλους τοὺς τόπους τοῦ κόσμου, τὰ μουσεῖα σχεδὸν μόνον τοὺς ξένους προσελκύουν. Οἱ Ἕλληνες πού πηγαίνουν στὸ Παρίσι, τρέχουν στὸ Λοῦβρο γιὰ νὰ θαυμάσουν τὴ Νίκη τῆς Σαμοθράκης. Ἰσως, ἂν εὕρισκετο στὴν ὁδὸν Πατησίων, νὰ μὴν τὴν εἶχαν ποτὲ δῇ...

Τὸ Ἐθνικὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖον διευθύνεται σήμερα ἀπὸ ἓνα διακεκριμένο ζευγὸς ἀρχαιολόγων, τὸν κ. καὶ τὴν κ. Καρούζου, πού μὲ πολλὴ καλὴσύνη μᾶς ἔδωσαν ὅλες τὶς σχετικὲς πληροφορίες.

Φαίνεται λοιπὸν ὅτι δὲν θ' ἀργήσῃ καὶ πολὺ ἀκόμη ὁ καιρὸς, πού τὸ μεγαλοπρεπὲς κτιριακὸ συγκρότημα τῶν ὁδῶν Πατησίων, Τσιότσα, Ἡρακλείου καὶ Μπουμπουλίνας, θ' ἀνοίξῃ καὶ πάλι τὶς πόλεις του στὸ κοινόν. Σήμερα λειτουργοῦν μόνον λίγες αἴθουσες καὶ οἱ θησαυροὶ πού ἐκτίθενται ἔχουν ἐκλεγῇ μεταξὺ τῶν ἀντιπροσωπευτικωτέρων ἀριστοῦργημάτων τῆς ἀρχαιολογικῆς κληρονομίας.

Μετὰ ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωσι, τὸ Μουσεῖον θρέθηκε σὲ πλήρη δι-

άλυσι. Τὰ ἀρχαῖα τοῦ ὅλα ἦταν κρυμμένα σ' ἓνα σπήλαιο τῆς Ἀκροπόλεως ἢ θαμμένα σὲ διάφορα μέρη, σκεπασμένα μ' ἓνα παχὺ στρώμα ἄμμου. Καμμία οἰκονομικὴ δυνατότης δὲν προσεφέρετο, οὔτε γι' αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἐκταφὴ τῶν ἀγαλμάτων.

Πάντως τὸ 1946, δόθηκαν ἀπὸ τὸ σχέδιον Μάρσαλ τὰ πρῶτα κονδύλια, καὶ ἡ ἐργασία ἤρχισε.

Ἐπειδὴ ἦταν φανερό ὅτι θὰ περνοῦσαν πολλὰ χρόνια ἕως ὅτου συμπληρωθῇ ἡ ἐπισκευὴ καὶ ἡ ἀνανέωσι τοῦ παλαιοῦ κτιρίου, γιὰ τὴν οἱ ζημίαι ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς καὶ τὶς μεταπελευθερωτικὲς ἐπιτάξεις ἦσαν μεγάλες, προέκυψε ἡ ἀνάγκη μιᾶς προσωρινῆς τοῦλάχιστον ἐκθέσεως. Ἐνὰ μέρος τῶν θησαυρῶν ἔπρεπε νὰ ἐμφανισθῇ κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπο, γιὰ νὰ καταπολεμηθῇ ἡ φήμη — πού τόσο ζημίωνε τὸν Τουρισμό — ὅτι ὅλα τὰ Ἑλληνικὰ Μουσεῖα μένουν κλειστὰ γιὰτὶ εἶναι κενά.

Καὶ κάτι ἀκόμη ὅμως συνηγόρησε γιὰ τὸ ἀνοιγμὰ τοῦ Μουσείου. Αὐτὸ θὰ χρησίμευε γιὰ τὴν ἀπαραίτητη θεραπεία εἰρηνικῆς ἀνασυνδέσεως μὲ τὸ κλασσικὸ ἱδανικὸν τῆς ἑλληνικῆς νεότητος, πού εἶχε τόσο κακοπάθει, στὸν πόλεμον καὶ τὰ μετέπειτα χρόνια.

Εὐτυχῶς, σὲ μίαν ἀπὸ τὶς νέες πτέρυγες τοῦ Μουσείου, πού μόλις τὸ 1939 εἶχαν παραδοθῇ ἔτοιμες, ἔμειναν ἀνέπαφες δέκα αἰ-

θουσες. Σ' αυτές θά ἐκτίθεντο προσωρινά τὰ ἐξοχώτερα ἔργα, ὅσα δηλαδή, μεταξύ ἄλλων χαρακτηρισρίζουν τὶς διαφορές ἐποχῆς τῆς Ἑλλάδος.

Τότε, οἱ ἀρχαιολόγοι θρέθηκαν μπροστά σ' ἓνα δυσκολόλυτο πρόβλημα. Ἐπρεπε μέσα στὸν μικρὸν χώρο ποὺ διέθεταν νὰ τοποθετήσουν ὅσα μπορούσαν καὶ ἰδίως ὅσα ἔπρεπε ἀγάλματα, ἢ γλυπτὰ, προθηκῆς κοσμημάτων καὶ ἀγγεία, κατὰ ἓναν σοφὸ τρόπο ὥστε τίποτε νὰ μὴ χάνη κάτι ἀπὸ τὴν ἀξία του. Ἀντιθέτως μάλιστα. Ἡ θέσις καὶ τὸ περιβάλλον ἔπρεπε ν' ἀναδείξη τὸ ἔκθεμα καὶ νὰ εὐκολύνῃ τὴν ἀμεση ἐπαφὴ τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου μαζὺ του. Τὰ ἀριστουργήματα αὐτὰ ἦταν ἀνάγκη ν' ἀναπνέουν σὲ πλατὺν ὡρο, νὰ συνδέωνται χρονικά, πνευματικά, καλλιτεχνικά μὲ ὅ,τι θὰ θρῖσκόταν πλάι τους, ὥστε ἀμέσως νὰ γίνεται αἰσθητὴ ἡ ἰδιαίτερη φυσιογνωμία τῆς ἐποχῆς τους.

Ἐπὶ πλέον ὅμως, κάθε ἀντικείμενο ἀπαιτοῦσε νέα ἐξακρίβωσι, ἐπιμελημένο καθαρισμὸ καὶ ἀνανέωσι τῆς θάσεως, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν εὕρεσι τῆς καταλλήλου θέσεως. Καὶ ἐπειδὴ τὸ νέο κτίριο δὲν ἦταν κατάλληλο γιὰ μιὰ συγχρονισμένη ἔκθεσι, παρουσιάσθησαν πολλὰς δυσκολίες καὶ ἀνυπέρβλητα ἐμπόδια.

☆

Σήμερα πάντως, τὸ τμήμα αὐτὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου εἶναι ἴσως αὐτὸ ποὺ συγκεντρώνει στὸν μικρότερο ὡρο τὴν πλουσιώτερη συλλογὴ ἀρχαίων ἔργων τῆς γῆς. Πέντε αἰθουσες μόνον, ἀλλὰ πέντε αἰθουσες ποὺ περιέχουν ὅ,τι ἀγνόητο δημούργησε ὁ ἀνθρώπος σὲ μιὰ στιγμή ποῦ

πλησίασε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ στὴν ἀληθινὴ τέχνη.

☆

Ἡ ἔκθεσις ἀρχίζει μὲ τὴν κυρίως ἑλληνικὴ τέχνη, τὴν γεωμετρική. Δυστυχῶς λόγοι ἀσφαλείας ἐπέβαλαν νὰ μὴν ἐκτεθοῦν ἀκόμη τὰ πολύτιμα χρυσὰ ἀντικείμενα τοῦ θησαυροῦ τῶν Μυκηνῶν, καὶ γι' αὐτὸ ἡ Μυκηναϊκὴ ἐποχὴ δὲν ἀντιπροσωπεύεται. Ἐκεῖ τρίγυρῳ ἔχουν τοποθετηθῇ καὶ ἐκεῖνα τὰ γλυπτὰ τῆς πρώιμης ἀρχαϊκῆς τέχνης, ὅσα δὲν ἀπομακρύνονται πνευματικά ἀπὸ τὰ γεωμετρικά. Πλάι, στὴν δεύτερη αἶθουσα, ὑπάρχουν ἀγγεία, γλυπτὰ διάφορα καὶ χάλκινα.

Ἐδῶ προτιμήθηκε ὁ 7ος π. χ. αἰὼν, ἐκτὸς ἀπὸ ἓνα ὡραιότατο ἔργο τοῦ 6ου αἰῶνος, τὸν λεπτότατο Ἰωνικὸ Κοῦρο τῆς Μήλου.

Ἀπέναντί του, ἀλλὰ στὴν τρίτη αἶθουσα, ὁ Ἀττικὸς Κοῦρος ὀρθώνει τὸ καλλίγραμμο ἐφηβικὸ του κορμὶ μὲ τόση χάρη, ὥστε τὸ βλέμμα δύσκολα μπορεῖ ν' ἀποθαρμάσῃ τὰ ἄλλα ἔργα ποὺ τὸν περιβάλλουν.

Νέο ἀπόκτημα, ἀγνωστο ἀκόμη γιὰ τὸν ἀρχαιολογικὸν κόσμον, ποὺ δὲν ἔχει οὔτε φωτογραφηθῇ. Εὐρέθη πρὸς τὸ τέλος τῆς Κατοχῆς, τὸ 1944, ἀπὸ ἓναν χωρικὸν τῶν Μεσογείων, ποὺ ἔσκαβε κάποιον χωράφι του κοντὰ στὸ Λαύριο. Ὁ καλὸς ἀνθρώπος τὸν σκέπασε, δὲν εἶπε τίποτε σὲ κανέναν, καὶ μόνον ὅταν ἔφθασε στὴν Ἀθήνα εἰδοποίησε τὸ Ἀρχαιολογικὸν Μοῦσεῖο καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας. Μὲ μεγάλη μυστικότητα, οἱ ἀρμόδιοι κατάρθωσαν νὰ μεταφέρουν τὸν Κοῦρον καὶ νὰ τὸν τοποθετήσουν στὴν Ἀθήνα.

Μόνον μὲ τὴν Δ' αἶθουσαν ἀρ-

Μέσα στις εδρεύουσες τῆς νέας πτέρυγος τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν ἔχουν προσωρινὰ συγκεντρωθῇ οἱ πολυτιμότεροι θησαυροὶ τοῦ Μουσείου τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τοῦ Μουσείου τῶν Δελφῶν. Παραθέτουμε στὶς σελίδες αὐτὲς μερικὲς νεώτερές τους φωτογραφίες.

Στὴν προηγούμενη σελίδα:.) Ἀρχαϊκὴ Κόρη τοῦ Ε' αἰῶνος.

(Ἐπάνω:), Μία ἀπὸ τίς νεόκτιστες αἰθουσες τοῦ Μουσείου.

(Ἐπάνω:.) Ὁ μικρὸς χάλκινος Ἰππέδης τοῦ Ε' αἰῶνος, γνωστὸς μετὰ τὴν ὀνομασίαν «Τζόκεϋ».

(Ἀριστερά:.) Ἀττικὸς κρατὴρ.

(Στὴν ἐπόμενη σελίδα:.) Ἐπιτύμβια στήλη: Ἡ Ἥγησώ θανυμάζει γιὰ τελευταία φορὰ τὰ κοσμήματά της.

(Φωτογραφίες Δ. Χαρισιάδη)

χίζει ή κλασσική τέχνη, ή σύγχρονη του Φειδία. Υπάρχουν εκεί ανάγλυφα Ἀττικά, Θεσσαλικά, Βοιωτικά, ἐπιτύμβια Ἴωνικά και διάφορα άλλα ἀναθήματα. Στόχος όμως της προσοχής, γίνεται τὸ μεγάλο χάλκινο ἀγαλμα τοῦ Ποσειδῶνος, πού πρὶν ἀπὸ πολλά χρόνια ψαρεύτηκε μὲ δίχτυα στή θάλασσα τοῦ Ἀρτεμίου.

Στὴν ἴδια αἶθουσα, σὲ μιὰ γωνιά όμως, φιλοξενοῦνται καὶ οἱ θεσπέσιες Κόρες τοῦ Μουσείου τῆς Ἀκροπόλεως μὲ τὸ αἰνιγματικό χαμόγελο καὶ τὶς θαμμένες μορφές, καθὼς καὶ τὸ συναρπαστικό ἀγαλμα τοῦ νέου ἐκείνου πού εἶναι γνωστός μὲ τὸ Ἀγγλικὸ ὄνομα «Kritios boy».

Τὸν περασμένο Φεβρουάριο ἄνοιξε ἡ πέμπτη αἶθουσα ἡ ὁποία περιέχει δύο περίφημα ἀνάγλυφα, δηλαδή τὸ μεγάλο Ἐλευσινιακὸ πού παριστάνει τὴν Δήμητρα καὶ τὴν Περσεφόνη ὅταν στέλλουν τὸν Τριπτόλεμο γιὰ τὴν διάδοσι τῆς καλλιέργειας τοῦ σταριοῦ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ ἄλλο εἶναι ἡ γνωστὴ στήλη τῆς Ἀθηναίας Δέσποινας Ἠγησῶς, πού θρῖσκόταν ἄλλοτε στὸν Κεραμεϊκό.

Τέλος, ἡ νέα αἶθουσα, ἡ ἕκτη, πού θὰ ἀνοίξη ἐντὸς τοῦ Ἰουλίου, θὰ περιλάβῃ τὸ χάλκινο κεφάλι τοῦ πυγμάχου, πού εὑρέθη κατὰ τὶς πρῶτες ἀνασκαφές τῆς Ὀλυμπίας, ἓνα ὠραιότατο μαρμαρίνο ἀγαλμα ἐφήβου ἀπὸ τὴν Ἐλευσίνα, καὶ τὸ πασίγνωστο κεφάλι τῆς Τεγεάτιδος Ὑγείας.

Τὸ Μοσεῖο, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ δικά του ἀρχαῖα φιλοξενεῖ τώρα, λόγω τοῦ πολέμου καὶ τῆς ἀνταρσίας πολλοὺς φημισμένους ξένους. Ὁ Ἡνίοχος τῶν Δελφῶν, ὁ Ἴωνικός Κοῦρος τῆς Μήλου, ὁ Πυγμάχος

τῆς Ὀλυμπίας, γιὰ πρώτη φορά εὑρίσκονται ὑπὸ τὴν ἰδίᾳ στέγῃ. Τοποθετημένοι προσωρινὰ σὲ

Τὸ Ἐθνικὸν Ἀρχαιολογικὸν Μοσεῖον εἶναι ἀνοικτὸ κάθε ἡμέρα ἀπὸ τὰς 8 ἕως τὰς 2 μ.μ. Τὶς Κυριακὰς 9 ἕως 1 μ.μ. Ἡμέρες ἐλευθέρως εἰσόδου διὰ τοὺς Ἑλληνας εἶναι ἡ Πέμπτη καὶ Κυριακή. Κατὰ τὶς ἄλλες τὸ εἰσιτήριο εἶναι 1.500 δραχ. Οἱ ξένοι πληρῶνουν καθημερινῶς τὸ κανονικὸ εἰσιτήριο τῶν 1.500 δραχ.

Κατόπιν ἀδείας τῆς Δ)σεως ἐπιτρέπεται ἡ φωτογραφησις ἀντικειμένων τοῦ Μουσείου, ἀρκεῖ νὰ μὴ εἶναι ἀνέκδοτα.

Διὰ τὴν παγκοσμίαν σημασίαν τοῦ Ἐθν. Μουσείου μαρτυροῦν οἱ καθημερινὲς ἐπισκέψεις τῶν μελῶν τῶν ξένων ἀρχαιολογικῶν σχολῶν. Ἐν συνεννοήσει μὲ τὴν Διεύθυνσιν οἱ ξένοι αὐτοὶ ἐπιστήμονες διευκολύνονται μὲ ποικίλους τρόπους στίς μελέτες τοὺς καὶ ἀκόμη ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ πηγαίνουν καὶ στίς ἀποθήκες τοῦ Μουσείου. Σὲ μερικὸς μάλιστα, οἱ ὁποῖοι χρειάζονται πολλῶν μνημῶν μελέτας ἐπὶ ὠρισμένων εὐρημάτων, παραχωροῦνται εἰδικοὶ χώροι διὰ νὰ ἐργάζωνται ἥσυχα.

Διάφορες αἶθουσες, ξενίζουν τοὺς ἀπροιδοποίητους περιηγητὰς καὶ ἀρχαιολόγους. Ἴσως, τοὺς δίνουν μιὰ ἀκόμα εἰκόνα τῆς μάχης τῆς Ἑλλάδος. Τὰ αἰωνόβια μάρμαρα, τὰ ἀριστουργήματα πού σέβεται ὅλη ἡ ἀνθρωπότης, ἀναγκάσθηκαν καὶ αὐτὰ νὰ ζητήσουν ἄσυλο, κοινὸ ἀνταρτόπληκτοι, θύματα μιᾶς περιόδου ἀνήκουστης βαρβαρότητος.

Ἐπισκέπται τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ μας Μουσείου, εἶναι κατὰ πρῶτον λόγον οἱ ξένοι, καὶ κατὰ δεύτερον τὰ παιδιά πού φθάνουν

από την έπαρχία για να κατατα-
γούν στρατιώτες.

Καί αυτοί σάν ξένοι ζητούν να
δοῦνε από την 'Αθήνα τους πραγ-
ματικούς της θησαυρούς. Στο
σχολείο, στο γυμνάσιο ίσως, κα-
καθισμένοι στα μικρά θρανία κά-
ποιου φτωχού σχολείου, είχαν δ-
νειρευθῇ την ημέρα όπου θα κά-
νανε το ταξίδι στην πρωτεύουσα,
στην 'Ακρόπολι, στον Παρθενώ-

να, στα μεγάλα, τρανά και πλού-
σια Μουσεία.

'Αθηναίοι ελάχιστοι περνούν
τις πόρτες του 'Αρχαιολογικού
Μουσείου. Λησμονούν ίσως την ύ-
παρξί του μέσα στη σύγχρονη πα-
ραζάλη. Πολύ κοντινό, στη γνώ-
ριμη κεντρική εκείνη γωνιά της
όδοῦ Πατησίων και όμως περι-
φρονείται, παραμερίζεται, όπως
συμβαίνει συχνά με τα προσιτά
δώρα που προσφέρει ή ζωή.

Πικρίες...

Συνήθως ό άπαισιόδοξος είναι κάποιος που έδωσε δανεικά σέ
κάποιον αισιόδοξο.

Τό χοῖμα δέν φέρνει εὐτυχία. Φέρνει όμως μιὰ τόσο καλή απομί-
μη τῆς εὐτυχίας ὥστε μόνο ένας ειδικός θά μπορούσε νά βρῇ
τὴ διαφορά.

Γιὰ νά γίνει ένας γάμος χρειάζονται δύο πρόσωπα: ένα άνύπαντρο
χοῖτοι και μιὰ ικανή μητέρα.

Μὴ συζητεῖτε ποτέ σιό τραπέζι γιατί εκείνος που δέν πεινᾷ θά
ξεχρίση τὴ συζήτοι.

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΗΜΕΡΕΣ

Του 'Ιουλίου

Μῆνα τῆς 'Ανεξαρτησίας θά έπρεπε νά ὀνομάσωμε τὸν 'Ιούλιο, γιὰ τρεῖς
σημαντικές ἡμερομηνίες του. Οἱ δύο πρώτες είναι περίφημες σέ ὅλο
τὸν πολιτισμένο κόσμο: 4 'Ιουλίου, ἡ ἀμερικανική 'Ημέρα τῆς 'Ανεξαρ-
τησίας, 14 'Ιουλίου, ἡ γαλλική 'Εθνική 'Εορτή. 'Η τρίτη είναι ἑλληνική,
γνωστή σέ ὀλίγους, ἀλλὰ ικανή νά γεμίση ὑπερηφάνεια κάθε ἄνθρωπο, γιὰ
τὸ ὑψηλὸ φρόνημα και τὴν γενναία ψυχὴ που φανερώνει.

Τὸ 1776, ἡ 'Αμερική, ἀγγλικὴ τότε ἀποικία, εἶχε περιέλθει σέ ἄ-
νοικτὸ πλέον πόλεμο με τὴν μητρόπολι, ἀφοῦ εἶχε ἐπιδιώξει νά ἐπιτύχη
ὠρισμένα προνόμια με τρόπους εἰρηνικούς. Οἱ τυπικοὶ ὅμως δεσμοὶ δέν εἶ-
χαν κοπῇ ἐχρειάζονταν μιὰ ἐπίσημη ἀνακήρυξι τῆς ἀνεξαρτησίας γιὰ νά
νομιμοποιηθῇ τὸ νέο καθεστώς. Τὸ σχετικὸ κείμενο ἀνέλαβε νά τὸ συν-
τάξῃ μιὰ τριμελὴς ἐπιτροπὴ οὐσιαστικά ὅμως εἶναι ἔργο τοῦ Θωμᾶ Τζέφ-
φερσον (1743-1826). 'Ο πολιτικὸς αὐτὸς εἶναι γνωστὸς και γιὰ τὴν
θερμὴ φιλελληνική δράσι του στὸν ἀγῶνα.

Τὸ κείμενο τῆς διακηρύξεως ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὰ φιλοσοφικά και
ἄνθρωπιστικά ἰδανικά τῆς ἐποχῆς, θεωρεῖται κλασσικό. Με τὴν γενικὴς
ἀρχὴς που ὑποστηρίζει, ἀπετέλεσε τὴν θεωρητικὴ ἀφετηρία ὅλων τῶν με-
ταγενεστέρων ἐθνικῶν ἢ δημοκρατικῶν κινήματων: «Παραδεχόμεθα ὡς
ἀναμφισβήτητες τὴς ἀκόλουθες ἀλήθειες: "Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι πλασμέ-
νοι ἴσοι: ὁ Δημιουργὸς τοὺς ἐπορίσσε με ὠρισμένα ἀναφαίρετα δικαιώμα-
τα: στὰ δικαιώματα αὐτὰ συμπεριλαμβάνονται ἡ ζωὴ, ἡ ἐλευθερία και ἡ
ἐπιδίωξι τῆς εὐτυχίας».

'Η διακήρυξι ἐκυκλοφόρησε στὴς 4 'Ιουλίου τοῦ 1776. Οἱ 'Αμερικα-
νοὶ τῶν 'Ηνωμένων Πολιτειῶν εὐρτάζουν τὴν ἐπέτειο τῆς ἡμέρας ἐκείνης
ὡς ἐθνικὴ εὐρτή, και τὴν ὀνομάζουν «'Ημέρα τῆς 'Ανεξαρτησίας».

'Η γαλλικὴ ἐθνικὴ εὐρτή εἶχε ὀρισθῇ στὴν ἐπέτειο τῆς 14ης 'Ιου-
λίου τοῦ 1789, ὅταν ὁ λαὸς τοῦ Παρισιῶ στὴς πρώτες ἡμέρες τῶν ταρα-
χῶν τῆς Γαλλικῆς 'Επαναστάσεως, κατέλαβε ἐξ ἐφόδου τὴς φυλακῆς τῆς
Βαστίλλης. 'Ενας 'Ελλήν που ζοῦσε τότε στὸ Παρίσι, ὁ Κοραῆς, περιέ-

γραψε σὲ γράμμα τὰ γεγονότα μὲ πολλή θυμοσοφία. Τὸ γράμμα ἀπευθυνόταν πρὸς τὸν φίλο του Δημήτριο Λῶτο, τὸν περίφημο Πρωτοψάλτη τῆς Σμύρνης. Ὁ Κοραῆς τὸ στέλνει τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1789, ἀλλὰ ἀφηγείται τὰ γεγονότα ἡμερολογιακά.

Ἀλλὰ τί συμβαίνει (ἐνθυμοῦ ὅτι εἶναι Τρίτη ἀκόμη) μετὰ τὸ γεῦμα; Ὑπάγουσιν οἱ ὀπλισμένοι πολῖται καὶ περικυκλοῦσι τὴν Βασιλίαν, διὰ νὰ ζητήσωσι καὶ νὰ λάβωσιν ἀπὸ τὸν ἄρχοντα καὶ επιστάτην αὐτῆς ὅσα ὅπλα εὐρίσκοντο εἰς αὐτήν. Τί εἶναι ὅμως αὐτὴ ἡ Βασιλία; δύνασαι νὰ μὲ ἐρωτήσης εὐλόγως ἢ λογίῳτις σου, ὅστις δὲν ἴδες πάρεξ τὸ Βεζῖο Χάνιον καὶ τὸ κατηρειπωμένον καὶ κλοιούμενον Βεξεστένιον. Ἡ Βασιλία εἶναι ἓνα τειχίον μικρόν, ἀλλ' οχυρώταιον εἰς τὰ ἄκρα τῆς πόλεως τοῦ Παρισίου, τοῦ ὁποῖου ἡ οἰκοδομὴ πρὸ πεντακοσίων σχεδὸν χρόνων ἔγινεν εἰς διάστημα δέκα ἐτῶν καὶ μὲ δαπάνην πολλῶν μυλλιοννίων. Αὐτὴν τὴν μετεχειρίζοντο διὰ φυλακὴν, καθὼς εἰς Κωνσταντινουπόλιν μεταχειρίζονται τὸ Ἐπιαύργιον ἀλλὰ φυλακὴν σκληρὰν καὶ πολλάκις ἄδικον καὶ τυραννικὴν, εἰς τρόπον ὥστε συνέβαινεν ὅχι ὀλίγας φορές, ἂν ἐκ δυστυχίας εἰς μίαν σύνοδον ἀνθρώπων ἔφενγεν ἀπὸ τὸ σιόμα σου ἐξ ἀπροσεξίας κἀνένας λόγος κατὰ τῶν μινίστρων, ἂν ἔλεγες, παραδείγματος χάριν, ὅτι ὁ δεῖνα ἐπάτησε στρεβλά, νὰ γένης τὴν ἐπαύριον ἀνάρπαστος, καὶ νὰ φυλακισθῇ εἰς αὐτὴν δι' ὅλην σου τὴν ζωὴν, χωρὶς νὰ ἐξεύρη οὔτε συγγενῆς οὔτε φίλος τί ἔγινες, οὔτε νὰ ἔχῃς ἄδειαν νὰ γράψῃς ἐπιστολήν, ἢ νὰ δώσῃς τὴν εἰδησι εἰς κανένα... φυλακὴ, καθὼς βλέπεις ὥραία διὰ πρωτοψάλτας.

Οἱ ὀπλισμένοι λοιπὸν βλέποντες, ὅτι ὁ ἄρχων Δελονέ (αὐτὸ ἦτο τὸ ὄνομα τοῦ επιστάτου) δὲν ἤθελε νὰ ἀνοίξῃ τὰς πύλας, τὴν ἐβίασαν ἦσαν δύο ὥραι μετὰ τὸ γεῦμα, καὶ παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα εἰς τὰς πέντε τὴν ἐπῆραν. Τὸ πρῶτον ἔργον ἐμβαίνοντες εἰς τὸ κάστρον ἦτο, νὰ ἀποκεφαλίσωσι τὸν ἄθλιον Δελονέ, καὶ ἄλλον ἓνα δεύτερον ἄρχοντα μετ' αὐτόν. Ἦσαν ἐξ ὥραι, καὶ ἐκβῆκα κατὰ τὸ συνειδητόν μου διὰ νὰ ὑπάγω εἰς τὸν καφενὲν νὰ ἀναγνώσω τὰς Ἀγγλικὰς ἐφημερίδας· ἐπειδὴ εἰς ὅλους αὐτοὺς τοὺς θυρούβους καὶ τὰς ταρachaς μὴ νομίσης ὅτι ἐφύλαττα τὸν οἶκον, ἐξεναντίας, ἐκβαίνα καθ' ἡμέραν διὰ νὰ γίνωμαι αὐτόπτης τοιοῦτων φοβερῶν πραγμάτων, τὰ ὅποια ἦσαν δι' ἐμέ, ὡς καὶ διὰ τοὺς λοιποὺς ὅλους καινὰ. Ὑπάγων λοιπὸν εἰς τὸν καφενέν, ὑπάντησα τοὺς πορθητὰς τῆς Βασιλίας συνωδευομένους μὲ τριακοσίας ἢ τετρακοσίας χιλιάδας λαοῦ, οἱ ὅποιοι περιέφεραν εἰς ὅλας τὰς ρύμας τῆς πόλεως, ἐπάνω εἰς μακρὰ κονιάτρια (θέαμα φορικτὸν) τὰς δύο κεφαλὰς αἵματος αταγεῖς.

Αὐτὴ ἡ εἰδησις ἔκαμιν εὐθὺς ὅχι μόνον νὰ διασκεδασθῇ ἐνθὺς

κακείθεν ὅλον τὸ στράτευμα τοῦ Λαμβεσκιου, τὸ ὁποῖον ἦτον ἀκόμη ἐξω τοῦ Παρισίου, ἀλλὰ, φθάνουσα τὸ αὐτὸ ἐσπέρας καὶ εἰς Βερσαλίαν, κατέπληξε τόσον τὴν αὐλήν, τὸν κλῆρον καὶ τοὺς εὐγενεῖς, ὥστε πρῶτον μὲν δὲν ἤθελαν νὰ πιστεύσωσι τὴν πόρθησιν τῆς Βασιλίας, ὡς πρᾶγμα ἀδύνατον· ἔπειτα βεβαιωθέντες διὰ δευτέρων καὶ τρίτων ταχυδρομῶν καὶ αὐτὸ καὶ τὴν ἀποτομὴν τῶν κεφαλῶν, καὶ διὸ οἱ Παρισιοὶ ἠτοίμαζοντο νὰ ὑπάγῃσι τὴν ἐπαύριον εἰς αὐτὴν τὴν Βερσαλίαν, ἐκυριεύθησαν ἀπὸ τοσαύτην δειλίαν, ὥστε, καθὼς λέγουσι, τὴν νύκτα ἐκείνην, ὅλη ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια ἐκοιμήθη ὅχι εἰς τὸν συνειδυόμενον κοιτῶνά του ἕκαστος, ἀλλ' εἰς ἓνα κλίσκιον, τὸ ὁποῖον εἶναι εἰς τὸ βασιλικὸν περιδόλιον ὅχι διὸ ἐκεῖ ἦσαν ἀσφαλέστεροι, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ φόβος τοὺς ἐξέστησε, καὶ δὲν ἤξευραν πλέον τί νὰ κάμνουν. Μόλις ἐξημέρωσε, φίλε μου, καὶ πατεῖς με πατῶ σε, τὸ τῆς παροιμίας ἔγειναν ἄφαντοι πολλοὶ μινίστροι, δοῦκες, κόμητες, δούκισσαι, κομήτισσαι καὶ ἄλλαι ἀρχόντισσαι ἐκ τῆς συνοδίας τῆς βασιλείσης, καὶ πέντε πρίγκιπες τοῦ βασιλικοῦ αἵματος, ἐξ ὧν καὶ ὁ νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως, ὁ Κόμης τῆς Ἀρσετίας, καὶ ἄφησαν μόνον σχεδὸν τὸν βασιλέα μετὰ τῆς βασιλείσης καὶ τοῦ πρεσβυτέρου τοῦ ἀδελφοῦ.

Αὐτὴ ἡ φυγὴ ἐνίσχυσε κατὰ πολλὰ, καὶ ἐθάρρυνε καὶ τοὺς πολίτας καὶ τὴν γενικὴν τοῦ ἔθνους συνέλευσιν.

Ὁ λαὸς εἶχε πιά ξεσηκωθῇ καὶ ἐγνώριζε τὴν δύναμίν του. Ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάστασις ἦταν πιά γεγονός.

Ἡ τρίτη ἡμερομηνία μᾶς φέρνει στὸ πολιορκημένο Μεσολόγγι. 20 Ἰουλίου 1825. Ὁ Κιουταχῆς εἶχε περισφίξει τὴν μικρὴν σχεδὸν ἀνοχύρωτη πόλιν, πού θὰ κρατήσῃ ἀκόμη πολλοὺς μῆνες πρὶν ἀπὸ τὴν ἡρωικὴν ἔξοδο. Ὁ Τοῦρκος στρατηγὸς ἔχει κάνει ἐπανειλημμένα προτάσεις γιὰ τὴν συνθηκολόγησιν τῆς φρουρᾶς, ἀλλὰ ὅλες ἀπερρίφθησαν. Ὁ μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ Τούρκων συμβιβασμὸς εἶναι τὰ ὅπλα· εἶχε ἀποκριθῇ λίγες μέρες πρὶν ἢ φρουρά.

Τέλος, ἀφοῦ πάλι ἐδοκίμασε νὰ καταλάβῃ τὴν πόλιν ἐξ ἐφόδου καὶ ἀπέτυχε μὲ ὀδυνηρὰς ἀπώλειες, ὁ Κιουταχῆς ἔστειλε νέες προτάσεις πρὸς τὸν συμβιβαστικόν. Ἀνεπίσημα ἔστειλε γράμμα πρὸς τοὺς πολιορκημένους καὶ ὁ Ταχέρ Ἀμπάκης πού εἶχε σχετισθῇ μὲ πολλοὺς Ἕλληνες τὸν καιρὸ πού

υπερηρετούσε στον 'Αλῆ Πασά στα Γιάννενα. Σώζεται ολόκληρη απάντησι πού του έστειλε εξουσιοδοτημένος από όλους τους 'Ελληνες όπλαρχηγούς ο Λάμπρος Βέικος. Ρούμελης ονομαζότανε από τον Βέικο ο Κιουταχής, ως Ρούμελη Βαλεπής, Σατραπής της Ρούμελης όπως μετέφραζαν τότε επίσημα τον τίτλο του.

'Ενδοξότατε Ταῖρ ἀγα,

«*Ημεῖς εἰμασθε φίλοι, καὶ ἡ περίστασις τῆς Θρησκείας τὸ ἐγε-
ρε νὰ πολεμήσωμεν, ὅμως πάντοτε ἡ φιλία μας ἀς τρέχει. Φίλε μου,
βλέπω ὅπου ἔχεις δύο φοραῖς ὅπου ἦλθες εἰς ἀντάμωσιν διὰ νὰ
μεσιτεύσης νὰ παραδοθῇ τὸ Μεσολόγγι, ἀκόμη βλέπω ὅπου ὁ Ρού-
μελης μᾶς ζητεῖ δύο τάμπαις διὰ νὰ δάλη ἀνθρώπους του· ἡξεύρε-
τε καλὰ διὲν τὸν Θεὸν τὸν ἔχομεν μαζί, καὶ ἡ ἐλπίδα μας κρέμαται
ἀπὸ ἐκεῖ, ὅθεν ὡς φίλον σὲ ἀγίνω νὰ στοχασθῇς ὅτι ἓνα Κάστρον
μὲ ἰζεμπιχανέδες, μὲ ζαϊρέν, μὲ νερό καὶ καθεξῆς ὅλα τὰ χρεια-
ζόμενα, εἰς αὐτὸν τὸν καιρὸν καὶ ἡμεῖς ἐδῶ μέσα, νὰ τὸ παραδώ-
σωμεν, θὰ ἔχωμεν πρῶτον τὴν συνείδησιν τοῦ Θεοῦ, καὶ δεύτερον
τὴν κατηγορίαν ὅλου τοῦ κόσμου, καὶ ξεχωριστὰ ἐσένα τὸν φίλον
μας, πού εἰς αὐτὸ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ὄχι μόνον δὲν θὰ εὕρωμεν
εἰς τὸ ἐξῆς τόπον νὰ ζήσωμεν, παρὰ οὔτε διὰ τὸ ὄνομά μας θὰ ἐρω-
τήσῃ κανένας, ὅσον μισητοὶ θὰ εἴμεσθην, ὅσον ἀπὸ τὸν Θεόν, τό-
σον καὶ ἀπὸ τὴν ἀνθρωπότητα, μιλήμ, καὶ ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μας
καὶ φίλους· ὅθεν τῷ Ρούμελῃ χώρισέ του το πασιρικά καθὼς μᾶς
γνωρίζεις, διὲν νὰ ἡξεύρῃ καλὰ χωρὶς νὰ κάμῃ γιουροῦσι νὰ ἐμβῇ
μὲ τὸ σπαθὶ του Μεσολόγγι δὲν παύει.»*

Ταῦτα καὶ μένω.

1825 'Ιουλίου 20, Μεσολόγγιον, ὁ φίλος σου Λάμπρος Βέικος.
Πρὸς τούτοις λάβε καὶ τέσσαρες μπισίλιας ροῦμι νὰ ταῖς δώσης
τοὺς μπαϊρακτάριδες διὰ νὰ κάμουν τὸ γιουροῦσι.

Τὸ υπερέφανε αὐτὸ ἔγγραφο μὲ τὸν γαλήνιο ἡρωϊσμό του καὶ τὴν
ἀπλὴ εὐγλωττία του εἶναι ἀντάξιο τῶν μεγάλων πράξεων πού ἐλάμπρυ-
ναν τὸν 'Αγῶνα.

‘Η οἰκονομικὴ καὶ πολιτικὴ ἐπιρροή τοῦ Νέου Κόσμου

Τοῦ BERTRAND RUSSEL

Η ἐπίδρασις τῆς 'Αμερικῆς στὴν
Εὐρώπῃ εἶναι τόσο πολὺ
πλευρῇ καὶ πολυποίκιλῃ πού δὲν
ξέρει κανεὶς ἀπὸ ποῦ ν' ἀρχίσῃ
καὶ ποῖο εἶδος ἐπιδράσεως νὰ θε-
ωρήσῃ πῶς σημαντικόν. Πῶς νὰ
συγκρίνωμε καὶ πῶς νὰ κλείσω-
με στὰ ὅρια μιᾶς ὁμιλίας, θέμα-
τα τόσο ἀνόμοια ὅπως ἡ ἐπίδρα-
σις τοῦ Χόλλυγουντ στὴν ψυχο-
λογία τῶν πωλητριῶν ἢ αὐτὴ
τοῦ δικαστοῦ Χόλμς στὶς ἀπόψεις
τοῦ κ. Λάσκι; Δὲν μπορῶ νὰ δώ-
σω ἀπάντησι στὸ ἐρώτημα τοῦ-
το. Λέγω μόνον, γιὰ νὰ δάλωμε
κάποια ἀρχή, ὅτι ὁ πολιτισμένος
Εὐρωπαῖος ἔχει τὴ συνήθειαν νὰ
θυμᾶται τὸ Χόλλυγουντ μὲ δόσι
περιφρονησεως καὶ νὰ ξεχνᾷ τὸ
σεβασμὸ πού ἀνήκει σὲ ἀνθρώ-
πους ὅπως ὁ Χόλμς, πού, στὸ κά-
τω-κάτω, εἶναι κι' αὐτὸς δημι-
ούργημα τῆς 'Αμερικῆς. Θὰ προσ-
παθῶ νὰ ἐπανορθώσω τὴ μονο-
μέρεια τούτῃ, ἐξετάζοντας κυρί-
ως τὴ σημασία τῆς 'Αμερικῆς στὸν
κόσμο τῶν ἰδεῶν.

Αὐτὸ πού ἀντιπροσώπευε ἡ 'Α-
μερικὴ στὴν ἀντίληψιν τῶν Εὐρω-
παίων τῶν ἀρχῶν τοῦ 19^{ου} αἰῶνος
εἶναι, ἀπὸ πολλὰς ἀπόψεις, ἀκρι-
βῶς τὸ ἀντίθετο ἀπ' ὅ,τι ἀντιπρο-
σωπεύει σήμερα. 'Απὸ τὸ 1776 ὡς
τὸ θάνατο τοῦ Λίνκολν ἡ 'Αμερι-
κὴ ἦταν ἡ Μέκκα τῶν ριζοσπα-

στών, ἡ μόνη μεγάλη χώρα ὅπου
ἡ δημοκρατία ἐφαρμοζόταν μὲ
ἐπιτυχία. Σήμερα ἡ 'Αμερικὴ ἔ-
γινε τὸ προπύργιο τοῦ καπιταλι-
σμοῦ, ἡ σάνιδα σωτηρίας ἐκείνων
πού τρέμουν τὴν πρόοδο τοῦ σο-
σιαλισμοῦ καὶ τοῦ κομμουνισμοῦ
καὶ ἡ κύρια ἐλπίδα σταθερότη-
τας ἀνάμεσα στὶς διαφορὲς μετα-
βολὰς πού ἀφίνουν κατὰπληκτους
τοὺς κατοίκους τῆς Εὐρώπης καὶ
τῆς 'Ασίας.

'Η μεταβολὴ τῆς στάσεως τῶν
Εὐρωπαίων ἀριστέρων ἀπέναντι
στὴν 'Αμερικὴ ὀφείλεται περισσό-
τερο στὴ μεταβολὴ πού συντελέ-
σθηκε στὴν Εὐρώπῃ παρὰ στὴ με-
ταβολὴ πού συντελέσθηκε στὴν
'Αμερικὴ. 'Η 'Αμερικὴ στὰ χρό-
νια τοῦ Τζέφφερσον πίστευε στὴ
δημοκρατία καὶ στὶς ἐλεύθερες
συναλλαγὰς καὶ στὰ ἴδια πράγ-
ματα πιστεύει ὡς σήμερα. 'Υπάρ-
χει ἀκόμη μιὰ ἄλλη αἰτία πού δι-
καιολογεῖ τὴ μεταβολή: ἄνθρω-
ποι μὲ ἐπαναστατικὴ διάθεσι εἶ-
ναι ἐξ ἰδιουσυγκρασίας ἀναγκα-
σμένοι νὰ καταφέρωνται κατὰ
τῶν πλουσίων καὶ τῶν ἰσχυρῶν
καὶ ἡ 'Αμερικὴ εἶναι τὸ πλουσιώ-
τερο καὶ ἰσχυρότερο ἔθνος. 'Αν ἐ-
παρινέσης τὴ Σουηδία σ' ἓνα κομ-
μουνιστὴ, μπορεῖ νὰ σὲ νομίσῃ ὅ-
τι ἔχεις παραπλανηθῇ, δὲν θὰ σὲ
ἀποκαλέσῃ ὅμως λακὲ τοῦ καπι-
ταλισμοῦ, γιὰτὶ ἡ Σουηδία δὲν

είναι μεγάλη και δυνατή. "Αν όμως επαινέσης την 'Αμερική, θα σε κατηγορήσει αμέσως για δουλοπρέπεια και ήθικη κατάπτωση. Στα χρόνια του Μπάϋρον και του Σέλλεϋ, πού κι' οί δυό τους ύμνησαν την 'Αμερική, τὰ πράγματα ήταν διαφορετικά. 'Η 'Αμερική δὲν μπορούσε ν' ἀπειλήσει κανένα κι' ὅλοι τὴν φαντάζονταν ἄλλοι ἄγρότες με τὶς ἀρετὲς τῶν πρῶτων Ρωμαίων. Πρέπει, ὡστόσο, νὰ ἀναφέρουμε ὅτι ὁ «Τσάιλντ Χάρολντ» δὲν πῆγε ποτὲ ἐκεῖ.

Μολονότι ἡ 'Αμερική ἀντιτίθεται στὸν σοσιαλισμό, θὰ ἦταν λάθος νὰ νομίσουμε ὅτι εἶναι χώρα ὀπισθοδρομική. Ἀπὸ τὸ 1933 ἔγιναν τεράστια θήματα πρὸς τὴν κοινωνικὴ νομοθεσία. Ὡς πρὸς τὴ βιομηχανικὴ τεχνικὴ—τὴν ὁποία οἱ περισσότεροι 'Αμερικανοὶ θεωροῦν πρὸς ἐνδιαφέρουσα ἀπὸ τὴν πολιτικὴ—οἱ 'Ηνωμένους Πολιτεῖες εἶναι ἡ χώρα πού προσκολλᾶται λιγώτερο τὴν παράδοσι καὶ πού δέχεται εὐκολώτερα τὶς καινοτομίες ἀπὸ ὅλες τὶς ἄλλες βιομηχανικὲς χώρες, με τὴν ἐξαίρεσι ἴσως τῆς Ρωσίας γιὰ τὴν ὁποία δὲν ἔχομε στοιχεῖα. Ἐπίσης στὸν κόσμον τῶν ἰδεῶν ὑπάρχει προθυμία ἀφομοιώσεως γιὰ κάθε τὶ νέο πρᾶγμα πού συνήθως λείπει στὴν Εὐρώπη. Αὐτὰ ὅλα εἶναι γεγονότα πού οἱ ἀριστεροὶ ἀντίπαλοι τῆς 'Αμερικῆς δὲν μποροῦν νὰ ἀναγνωρίσουν.

Ἀπὸ τὸ 1945 ἡ 'Αμερικανικὴ πολιτικὴ καὶ σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν ἔλεγχον τῆς ἀτομικῆς ἐνέργειας καὶ σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ Σχέδιο Μάρσαλ ὑπῆρξε γενναϊὸς δῶρη καὶ μεγαλόπνοη. 'Η οἰκονομικὴ καὶ πολιτικὴ Δυτικὴ Ἐνωση γιὰ τὴν ὁποία ἐπιμένει ἡ 'Αμερική ἀσφαλῶς εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Στὴν πραγμα-

τικότητά οἱ 'Αμερικανοὶ κατάλαβαν περισσότερο τὶς ἀνάγκες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἀπὸ ὅσο τὶς ἔχει καταλάβει ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη ἢ ἴδια. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι οἱ 'Ηνωμένους Πολιτεῖες θὰ ἔπρεπε νὰ μειώσουν τοὺς δασμοὺς τοὺς. Γιὰ τὴν Μεγάλῃ Βρεταννίᾳ ὅμως χρειάζεται 31 χρόνια μετὰ τὸ Βατερλώ γιὰ νὰ συνειδητοποιήσῃ μιὰ παρόμοια ἀνάγκη καὶ θὰ ἦταν παράλογο νὰ περιμένουμε ὅτι ἡ 'Αμερική θὰ ἄλλαζε τὴν πατροπαράδοτο πολιτικὴ της ἀπὸ τὴ μιὰ μέρα στὴν ἄλλη.

☆

Ἔρχομαι τώρα στὸ κύριο θέμα: Ἔως ποῦ σημεῖο ἡ 'Αμερικανικὴ κοσμοθεωρία ἐπηρέασε τὴν Εὐρώπη καὶ ἔως πού εἶναι πιθανὸ ὅτι θὰ φθάσῃ αὐτὴ ἡ ἐπίδρασις; Καὶ πρῶτα ἀπὸ ὅλα: Ποιὰ, εἶναι αὐτὴ ἡ ἰδιαίτερη 'Αμερικανικὴ κοσμοθεωρία; Καὶ ποιὰ, σὲ ἀντιδιαστολή, ἡ Εὐρωπαϊκὴ κοσμοθεωρία;

Σύμφωνα με τὴν παράδοσι, ἡ Εὐρωπαϊκὴ κοσμοθεωρία μπορεῖ νὰ λεχθῇ ὅτι προήλθε ἀπὸ τὴν ἀστρονομία. Ὄταν ὁ Ἀῦραμ φύλαγε τὰ κοπάδια του τὶς νύχτες, παρατήρησε τὰ ἄστρα καὶ τὶς τροχιὰς τοὺς: ἐκινούντο με μεγαλοπρεπῆ κανονικότητα, ἐντελῶς μακριὰ ἀπὸ τὸν ἀνθρώπινον ἔλεγχον.

Παρόμοια ἦταν καὶ ἡ Ἑλληνικὴ κοσμοθεωρία ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτῇ. Πάνω ἀκόμη καὶ ἀπὸ τοὺς θεοὺς ἡ Ἀνάγκη καὶ ἡ Μοῖρα εἶχαν ἐπιβάλλει τὴν ἀδυσώπητη κυριαρχία τοὺς. Τὸ πρὸς ἀσυγχώρητο καὶ τὸ ταχύτερα τιμωρούμενο ἁμάρτημα ἦταν ἡ ὕβρις, ἦταν τὸ νὰ ὀρθώσῃ ὁ ἀνθρώπος τὸ ἀνά-

στημά του ἀντίθετα στοὺς νόμους τοῦ σύμπαντος.

Τοῦτο ἦταν ἐπίσης μιὰ φυσικὴ συνέπεια τῆς παρατηρήσεως τῶν ἁστρων. Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία, ἡ χριστιανικὴ τέχνη καὶ ἡ χριστιανικὴ φιλολογία εἶναι θαθεῖα ποτισμένες μ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῆς ταπεινότητος. Ἀκόμη καὶ ἐκεῖνοι ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαίους πού νομίζουν ὅτι ἔχουν ξεχάσει τὴ θρησκεία εἶναι φυσικὸ νὰ παραδέχωνται ὅτι ὁ ἀνθρώπος πρέπει νὰ προσαρμοσθῇ στὸ περιβάλλον καὶ ὄχι νὰ προσαρμοσθῇ τὸ περιβάλλον στὸν ἑαυτὸ του. Ὅπου ἡ ζωὴ εἶναι δύσκολη καὶ ἡ μεσαιωνικὴ παράδοσι ἀκόμη ζωντανὴ ὅπως στὰ περισσότερα μέρη τῆς Εὐρώπης, ἡ ἀντίληψις αὐτῇ γιὰ τὴ ζωὴ κυριαρχεῖ στὴ φιλοσοφία, στὴ φιλολογία καὶ στὰ αἰσθήματα τοῦ κοινοῦ ἀνθρώπου. Στὴν 'Αμερική οὐτε ἴχνος ἀπὸ τὴν ἀντίληψιν αὐτὴ δὲν ἔχει διατηρηθῇ.

☆

Συγκρίνετε τὴ Ν. Ὠρκία καὶ τὸ Μανχάτταν ὅπως ἦταν ὅταν οἱ πρῶτοι λευκοὶ ἄποικοι ἔφθασαν ἐκεῖ, με τὴ σημερινή τους κατάστασι. Ἀποτελεῖ τοῦτο προσαρμογὴ τοῦ ἀνθρώπου στὸ περιβάλλον; Ὁχι, εἶναι προσαρμογὴ τοῦ περιβάλλοντος πρὸς τὸν ἀνθρώπον. Ὁ ἀνθρώπος εἶναι ὁ κύριος τῆς γῆς: ὅ,τι θέλει μπορεῖ νὰ τὸ ἐπιτύχῃ. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τὰ οὐράνια σώματα ἐξακολουθοῦν νὰ ὑπάρχουν, γιὰτί ὅμως ν' ἀσχολούμεθα μ' αὐτά; Κι' ἂν κάποια μέρα βαρεθοῦμε τὴ σελήνη θὰ βροῦμε τρόπο νὰ τὴ διαλύσουμε με ραδιενεργὲς βολίδες.

Αὐτὴ ἡ στάσι ἀπέναντι στὴ ζωὴ καὶ στὸν κόσμον προέρχεται ἀπὸ τὸ

θρίαμβο τῆς βιομηχανοποιήσεως καὶ τείνει νὰ ἀπλωθῇ καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν 'Αμερική, ὅπου ὑπάρχουν συνθήκες ὅμοιες με τὶς συνθήκες τῶν 'Ηνωμένων Πολιτειῶν.

Ἀπὸ τὶς ὑψηλότερες φιλοσοφικὲς ἐξάρσεις ὡς τὴν πρὸ ἀνὴρτη κινήματογραφικὴ ταινία τὸ ξεχωριστὸ χαρακτηριστικὸ τῆς 'Αμερικανικῆς σκέψεως καὶ αἰσθήματος εἶναι ἡ ἀπόφασις νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὴν ἐννοια «πρᾶγμα». Ἐμεῖς ἐθεωρούσαμε ὅτι ἦταν σημαντικὸ οἱ πεποιθήσεις μας νὰ εἶναι «ἀλήθεια» καὶ φανταζόμασταν ὅτι ἡ «ἀλήθεια» ἀνταποκρινόταν πρὸς τὰ «πράγματα». Ἐὰν πιστεύῃς λόγου χάριν, ὅτι τὸ Ἐδιμβούργο βρίσκεται βορείως τοῦ Λονδίνου, ἡ πίστι σου εἶναι ἀληθινή, γιὰτί τοῦτο εἶναι κάτι πού τὸ δέχεται ἡ Γεωγραφία ἐντελῶς ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν πίστη σου. Νομίσσαμε ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀναγνωρίζουμε τὰ πράγματα, κι' ἂν ἀκόμη ἦταν δυσάρεστα. Ἀλλ' ὁ πραγματισμός, ἡ τυπικὴ 'Αμερικανικὴ φιλοσοφία, λέγει ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι ἔτσι: δὲν ὑπάρχουν «πράγματα» πού πρέπει παθητικὰ νὰ ἀναγνωρισθοῦν καὶ ἡ «ἀλήθεια» ἀποτελεῖ σύλληψιν τοῦ νοῦ ἐσφαλμένη. Ὁ Ντιούη ὁ σπουδαιότερος φιλόσοφος τῆς 'Αμερικῆς στὴ θέσι τῆς «ἀληθείας» θάζει τὴν «ἐγγυημένην βεβαιότητα». Σ' αὐτὴν φθάνουμε ὄχι με ἀπλὴ παρατήρησιν τοῦ περιβάλλοντος, ἀλλὰ θέτοντας τὸν ἑαυτὸν μας σὲ ἀμοιβαία ἐπίδρασι μ' αὐτό, ἔως ὅτου αὐτὸ μεταβληθῇ καὶ γίνῃ παραδεκτὸ ἀπὸ μᾶς.

Ἡ πρώτη ὕλη ὅπως προσφέρεται σὲ αἰσθήσεις μας δὲν εἶναι ἀφομοιώσιμη, γι' αὐτὸ τὴν ὑποβάλλουμε σὲ ἐπεξεργασία ἕως ὅτου γίνῃ ἀφομοιώσιμη. Μιὰ πίστη

στοκράτες ήταν σεβαστοί επειδή ακριβώς ήταν πλούσιοι. Τώρα που αυτό δεν ισχύει πιά στην Εύρωπη τα αμερικανικά κριτήρια, όσον αφορά το σνομπισμό, τείνουν να επικρατήσουν και εδώ.

Οι καλοί 'Αμερικανοί δεν είναι αξιοθαύμαστοι μόνον ως πρακτικοί ύλισται. Τι θα μπορούσε να θεωρηθῇ λιγώτερο χρήσιμο από τη μελέτη των νεφελωμάτων του Γαλαξία; Κι' όμως για το ζήτημα αυτό η περισσότερη εργασία έγινε στην 'Αμερική. Βέβαια ο λόγος είναι ότι η 'Αμερική έχει τα καλύτερα τηλεσκόπια και τα έχει γιατί στην 'Αμερική υπάρχουν πλούσιοι άνθρωποι που νομίζουν ότι αξίζει να ξοδέψουν έτσι τα χρήματά τους. Δεν θα νόμιζαν όμως έτσι εάν οι ίδιοι και η κοινωνία στην οποία ζούσαν ήταν τόσο ύλιστική όσο συνήθως υποθέτουν οι Ευρωπαίοι.

Υπάρχει και μιὰ άποψις της 'Αμερικανικής ζωής που δεν την έβλεπα ακόμη που όμως είναι έντελως άπορριπτέα: ένωω την τυραννία της άγέλης. Η έκκεντρικότης άποδοκιμάζεται και οι άσυνήθιστες γνώμες προκαλούν την καταδίκη της κοινωνίας για εκείνους που τις έχουν.

Την ευθύνη τη φέρει το μεγάλο κοινό που έχει τέτοιο βαθμό μισαλλοδοξίας ώστε θα προκαλούσε κατάπληξι σε κάθε "Αγγλο. Τουτό δεν έχει καμμιά σχέση με τη βιομηχανοποίησι. Πράγματι παρουσιάζεται στη χειρότερή του μορφή στις καθαρά άγροτικές κοινότητες. Δεν είναι κάτι καινούργιο. Το ανάφέρει ο Τοκεβίλ

στο βιβλίο του για την 'Αμερικανική δημοκρατία. Το συναντούμε στα χρόνια του Ουάσιγκτων και μπορούμε να το παρακολουθήσουμε ως τις πρώιμες άποικίες των Πουριτανών του 12' αϊ. Είναι, νομίζω, το χειρότερο χαρακτηριστικό της 'Αμερικής. Έλπίζω ότι ο φόβος για τη Ρωσία δεν θα μάς κάνει να το μιμηθούμε.

Η μετατόπισι των παγκοσμίων δυνάμεων που κατά μέγα μέρος, μολονότι όχι καθ' όλοκληρίαν, είναι συνέπεια των δύο παγκοσμίων πολέμων, θα προκαλέση, όπως προκαλούν πάντα οι μετατοπίσεις αυτού του είδους, μεταβολές μεγάλης σημασίας στον τομέα του πολιτισμού. Από τον 16ο αιώνα κι' ύστερα η Εύρωπη με έπιταχυνόμενο ρυθμό κυριάρχησε στον κόσμο από πνευματικής όσο και από στρατιωτικής άπόψεως. Τώρα η κυριαρχία ανατράπηκε. Η κληρονομία μοιράστηκε ανάμεσα στη Ρωσία και στην 'Αμερική. Ο πολιτισμός της 'Αμερικής συγγενεύει προς το δικό μας και η προσαρμογή μας μπορεί να γίνη εύκολα και άνώδυνα. Ο πολιτισμός της Ρωσίας, από την άλλη μεριά είναι έντελως ξένος: κατά τι βυζαντινός και μόνο έπιφανειακά ευρωπαϊκός. Μόνο μιὰ φρικτή δυστυχία θα μπορούσε να μάς ανάγκαση να μεταμορφωθούμε σύμφωνα με τα ρωσικά καλούπια. Γι' αυτό άποτελεί σύνησι να διευκολύνουμε την συνεργασία με την 'Αμερική στον πνευματικό όσο και στον πολιτικό και οικονομικό τομέα.

Ο σοφός άνθρωπος,

(Από το «Punch»)

Ξέρει πώς είναι αξιόλογος άνθρωπος, αλλά δεν περιμένει οι άλλοι να το παραδεχθούν.

Ξέρει πώς όταν είναι νέος θα τον θεωρούν ακόμη νεώτερο και όταν γεράσει θα τον παίρνουν για ακόμη πιό γέρο.

Κοροϊδεύει τις συμβατικότητες, αλλά συνήθως τις σέβεται.

Αδιαφορεί αν τον θεωρούν πιό άνόητο από ό,τι είναι, μα τον τρομάζει ή σκέψι ότι μπορεί να τον θεωρούν σοφώτερο από ό,τι είναι.

Ξέρει πώς συνεχώς θα τον παρεξηγούν γιατί καταλαβαίνει πώς θα ήταν άφύσικο αν γινόταν το αντίθετο.

Υπακούει στους νόμους, χωρίς να πιστεύη όμως πώς το κάνει αυτό από μεγάλη άρετή.

Ξέρει πώς οι άλλοι δεν θα ενδιαφερθούν γι' αυτόν παρά μόνο σε στιγμές που αυτός δεν θα το ήθελε καθόλου.

Δεν ταραζεται όταν τον πρόσβάλουν, αντίθετως οι προσβολές τον βοηθούν να καταλάβη τον χαρακτήρα αυτών που τις κάνουν.

Ξέρει πώς ό,τι είναι δίκαιο δεν είναι πάντα και όρθο.

Μένει άτάραχος όταν όλοι λένε πώς έχει άδικο, αλλά άνησυχεί όταν πολλοί άνθρωποι του λένε πώς έχει δίκιο.

Καταλαβαίνει πώς ή τιμιότης είναι συχνά ή χειρότερη πολιτική στη ζωή, αυτό όμως δεν σημαίνει πώς πρέπει να την περιφρονή.

Ξέρει πώς όσο δεν αισθάνεται φόβο δεν έχει τίποτε να φοβηθή.

“Τὰ Ζακυνθινὰ παρατσούκλια,,

ΤΟΥ ΔΙΟΝ. ΡΩΜΑ

Όπως και κάθε πράγμα που φυτρώνει στο εύλογημένο αυτό νησί — από τους ποιητάς μέχρι τὰ κολοκυθάκια — τὰ ζακυνθινὰ παρατσούκλια διαφέρουν κάπως κατά τὴ νοστιμάδα τους.

Ὁ Ζακυνθινός, φύσις εὐφάνταστη καὶ ποιητική, δὲν μπορεί ποτέ του ν' ἄρκεσθῇ στὶς συμβατικές ἀρχικές ὀνομασίες πού ὁ καθένας μας κληρονόμησε ἀπὸ τὸ χρῶμα, τὸ ἐπάγγελμα ἢ τὴν προέλευση ἑνὸς προγόνου του. Κοιτάζει τὸν πλησίον του σὰ νὰ ἦτανε μιὰ ζωγραφιά, ἕνα ποίημα, ἢ ἀκόμα δυστυχῶς συχνότερα σὰ μιὰ καρικατούρα, κάτω ἀπὸ τὴν ὅποια χρειάζεται μιὰ σχετική λεζάντα. Καὶ μερικές ἀπὸ αὐτὲς ἀποτελοῦνε πραγματικὰ ἀριστουργηματικά ἀριστοφανικῆς ἐμπνεύσεως.

Προτοῦ ὅμως σὰς ἀναφέρω συγκεκριμένα παραδείγματα, θὰ ἤθελα νὰ σὰς πῶ τρεῖς λέξεις ἐπάνω στὸν μηχανισμό τῆς δημιουργίας τῶν παρατσούκλιων αὐτῶν. Χρῶσιωνται γενικά σὲ τριῶν λογίων παρατηρήσεις.

I. Στὴ στάση II. Στὴν Κίνηση. III. Στὸ λόγο — κι' ἐξηγοῦμαι: I. Στάση σωματική ἢ ψυχική. (Σκαρὶ δηλαδὴ καὶ χαρακτήρας) II. Κίνηση χειρῶν καὶ ποδιῶν. (Βάδισμα καὶ χειρονομίες) III. Λόγο. Τρόπος ὁμιλίας, προφορά, λεκτικὰ τίς καὶ οὕτω καθεξῆς.

Καὶ τώρα ἂς ἀφήσουμε τὰ σοβαρὰ καὶ ἂς φθάσουμε στὸ εὐτράπελο μέρος: στὰ παραδείγματα.

Τοὺς θυμᾶμαι — ναί, ναί, τοὺς

θυμᾶμαι σχεδὸν ὅλους αὐτοὺς τοὺς καυμένους μὲ τὰ παράξενα ὀνόματα καὶ γιὰ ν' ἀρχίσω ἀπὸ τὴν ἀρχή: Μικρὸ παιδάκι πῆγαινα σ' ἕνα νηπιαγωγεῖο πού τὸ διευθύνανε τρεῖς λιγνές, στεγνές, γεροντοκόρες — Γαῖαν ἂς ἔχουν ἐλαφρὰν οἱ καυμένες. Περπατοῦσανε στὸ δρόμο πάντα καὶ οἱ τρεῖς μαζὺ σὲ μιὰ παράταξι πού θύμιζε λιγάκι τὴ Μακεδονικὴ φάλαγγα. Μαυροντυμένες, στητές, ἀπαράλλαχτες στὸ μπῶϊ, φορώντας πανομοιότυπα μαυρότατα ψάβινα καπέλλα μὲ πλατεῖα καὶ ἴσια μπῶρ Ἐμεῖς τὰ μικρά, τὶς ὀνομάζαμε Δεσποινίδες Τζηρᾶ μόνο στὸ σχολεῖο. Γιατὶ ἂν θέλαμε νὰ τὶς ἀναφέρουμε σπῆτι, θάπρεπε γιὰ νὰ γίνουμε καταληπτοὶ νὰ μεταχειριστοῦμε τὴ γνωστὴ σ' ὅλο τὸ νησί ὀνομασία τους.. Αὐτὰ τὰ τρία ὁμοίομορφα μαῦρα καλαμάκια μὲ τὰ πελώρια πλακὲ παγιασὸν χάθηκαν στὴν Αἰωνιότητα κουβαλώντας μαζὺ τους τὸ ὄνομα ΠΡΟΚΕΣ. Σὰς θεβαῖω ὅτι μόνον ὁποῖος τὶς εἶχε δῆ, μπορεί νὰ νοιώσῃ πόση ἐφευρετικότητα εἶχε τὸ μάτι ἐκείνου πού τὶς πρωτοβάφτισε. Ὅμως μὴ νομίζετε ὅτι πρόκειται γιὰ κανένα ἐξαιρετικὸ παρατσούκλι. Τὸ δαιμόνιο ραντάρ πού κρύβεται πίσω ἀπὸ τὸ μάτι κάθε Ζακυνθινοῦ ἔχει ἀνακαλύψει ἅπειρα τέτοια. Τὸν θυμᾶμαι σὰν νὰ ἦταν τώρα. Ἦταν ἕνας πολὺ λιγνὸς γέρος, ἀξιοπρεπὲς στατος σὲ ὅλη του τὴν ἐμφάνισι. Τὸ μόνο του χαρακτηριστικὸ ἦταν ὅτι τὸ κορμί του ἀπὸ τὴ μέση κι' ἀπάνω ἔγερνε κάπως πρὸς

τὴν ἀριστερὴ μεριά. Ἐνα σχεδὸν ἀνεπαίσθητο σωματικὸ ἐλάττωμα πού μπορούσε νὰ περάσῃ κι' ἀπαράτηρητο — νὰ περάσῃ δηλαδὴ ἀπαράτηρητο «σ' ἄλλους τόπους κι' ὄχι ἐδῶ», ὅπως λέγει κι' ὁ Σολωμός. Ἐζῆσε καὶ πέθανε, γνωστὸς μὲ τὸ καταπληκτικὸ Παρτσούκλι: ὁ «ΕΞΗ ΚΑΙ ΠΕΝΤΕΣ» (Εἶχε ἀκριβῶς τὴ στάση πού ἔχουν οἱ ὠροδείκτες αὐτὴν τὴν ὥρα...)

Ἐκεῖνα τὰ τρία ἀδελφία, γόνοι μιᾶς ἀπὸ τὶς ἀριστοκρατικώτερες οἰκογένειες τοῦ νησιοῦ. Ὁ ἕνας ἦταν ὠραίος, ὁ ἄλλος κουτὸς κι' ὁ τρίτος τσιγκούνης. Ἀκόμη καὶ συστημένη ἀλληλογραφία θὰ ἔφθανε ἀσφαλέστατα στὰ χέρια τους, ἂν ἀντὶς τὸ πραγματικὸ ὄνομά τους ἔφερε στὸ φάκελλο ἕνα ἀπὸ τὰ τρία τους παρατσούκλια. Κόντε Μπέλλος, Κόντε Μπέστιας καὶ Κόντε Κουνουπίδης. (Τὸν τελευταῖον αὐτὸν θὰ ἔπρεπε μᾶλλον Κόντε Μπρόκολο νὰ τὸν ὀνομάσουν γιὰ τὸ ὠραῖο αὐτὸ ἐθνικὸ λάχανο τοῦ Τζάντε ἦταν ἀκόμη φθηνότερο κι' ἀπὸ τὸ κουνουπίδι πού τόσο συχνὰ πῶνιζε).

Ὁμολογῶ πὼς δὲν θυμᾶμαι τὸν ἄτυχον τὸν Κρεσέρη — κι' αὐτὸ ὀφείλεται σὲ τεχνικοὺς λόγους. Ἀναγκάστηκε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ Τζάντε καὶ νὰ ἐγκατασταθῇ στὴ Σμύρνη. Ὁ καυμένος αὐτὸς ὁ Κρεσέρης, ὀνομαζότανε στὴν πραγματικότητά Ἀσέρης καὶ διακρινότανε γιὰ κάτι πού σὰ

μάτια τοῦ Ἰουλίου Καίσαρα ἀποτελοῦσεν ἀπαραίτητο προσόν κάθε καλοῦ Λεγεωναρίου — γιὰ κείνο δηλαδὴ πού ἐνθουσίαζε τὸν Ἑρρίκο Δ' κι' ἐνωχλοῦσε τόσο τὸ Συρανό: Εἶχε μιὰ πελώρια μύτη! Αὐτὸ ἦτανε ὄλο! Κι' ὅμως ἡ μύτη αὐτὴ τοῦ κόστισε κάτι πού, γιὰ κάθε πραγματικὸ Ζακυνθινὸ, ἀποτελεῖ τὴν ἐσχάτη ποινή. Τὴν ἰσόβια δηλαδὴ ἔξορία ἀπὸ τὸ φῶρο τοῦ Λεβάντε! Μόλις ὁ ἄτυχος Ἀσέρης ἔβγαινε νὰ πάῃ στὴ δουλειά του — ὅλος ὁ κόσμος τοῦ ἔδινε μὲ μεγάλη στοργὴ τὴν ἐμμετρὴ πληροφορία:

Ἀσέρη, Ἀσέρη

ἢ μύτη σου Κρεσέρει,

(Κρεσέρει καθὼς θυμᾶστε θὰ πῇ περισσεύει, μεγαλώνει, ἀπὸ τὸ κρέσεντο)

Ὑπάρχει δὲ μιὰ πληροφορία ὀκτώ ἔτη ἀπὸ εἴκοσι χρόνια ὁ Κρεσέρης πού ἔχει πλουτίσει στὴ μακρυνὴ Ἰωνία πῆρε τὸ θαπὸρι καὶ ξαναγύρισε στὸ Τζάντε. Ἡ πληροφορία προσθέτει ὅτι μόλις ὁ θαρκάρης ἀνέβηκε στὸ καράβι κι' ἄρπαξε τὶς πολυτελέστατες βαλίτζες τοῦ ταξιδιώτη μας, τὶς ἔφησε ἐκπληκτος νὰ ξαναπέσουν στὸ κατάστρωμα καὶ μὲ μεγάλη ἀπορία τὸν πληροφορήσε ὅτι ἡ μύτη του ἐξακολουθεῖ νὰ κρεσέρη! Μονάχα πού γιὰ λόγους σεβασμοῦ τοῦ εἶπε:

Ἀφέντη, Σιὸρ Ἀσέρη

ἢ μύτη σου Κρεσέρει!

Καὶ ὁ Ἀσέρης ξαναγύρισε στὴ Σμύρνη μὲ τὸ ἴδιο θαπὸρι!!

ΠΟΛΛΑ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ

"Ενας πλούσιος παλαιοπώλης της Νέας-Υόρκης είχε καταφέρει να αγοράσει μια σπουδαία μούμια στην Αίγυπτο. Όταν το δέμα με τη μούμια έφθασε στο τελωνείο, οι υπάλληλοι αυτού βρέθηκαν σε πολλή μεγάλη άμνηχανία, μπροστά στον απόγονο των Φαραώ. Μια τέτοια περίπτωση ήταν πρωτοφανής, και ο κατάλογος με τις κατηγορίες των ειδών που εισάγονται δεν προέβλεπε τίποτα σχετικό. Ο τελωνής όμως έπρεπε να όριση τον δασμό.

"Υστερα από πολλές σκέψεις και συζητήσεις αποφάσισε να καταγράψει την μούμια στις κονσέρβες. Και επλήρωσε δασμό με το κιλό.

"Ενας τύπος έπαρχιακού δικηγόρου ρωτούσε τον μάρτυρα :

— Πόσο μακριά ήσουν από τον τόπο του δυστυχήματος ;

— "Εξη μέτρα και 27 εκατοστόμετρα, απάντησε άμέσως ο μάρτυρας.

— Και πώς μπορείτε να απαντήσης με τόσο ακρίβεια; τον ρώτησε καχύποπτα ο δικηγόρος.

— "Ήξερα πώς θα βρισκότανε κανένας άνόητος που θα με ρωτούσε και τό μέτρησα...

Ο Γκρέγκορ Πέκ, όταν μόλις είχε άρχισει να γίνεται γνωστός έφθασε από το Χόλλυγουντ εις την Νέα - Υόρκη και το πρώτο βράδυ έπειγε με την γυναίκα του εις το "Ελ. Μορόκκο το πιο φημισμένο νυκτερινό κέντρον της Νέας Υόρκης.

— Δυστυχώς δεν έχωμε τραπέζι, του είπε ψυχρά ο μαϊτρ - ντ' ότέλ.

— Πέστον ποιός είσαι! του ψιθύρισε τότε ή Κα Γκρέγκορ Πέκ.

— "Αν πρέπει να του πω ποιός είμαι, τότε δεν «είμαι»... είπε ήσυχα ο Γκρέγκορ Πέκ, και την έπειρε και έφυγαν....

"Ενας νεαρός υπάλληλος ρωτά τον προϊστάμενό του.

— Θα μπορούσα να πάρω άδεια για να μην έρθω αύριο, σάς παρακαλώ ; Η γυναίκα μου θέλει να την βοηθήσω να καθαρίσω όλο το σπίτι.

— "Αδύνατον ! Ούτε γι' άστεία. Είμαστε πνιγμένοι !

— Σας εύχαριστώ πολύ, κ. προϊστάμενε. Το ήξερα εγώ πώς θα με σώζατε.

Μία νοσοκόμος έδειχνε τούς θαλάμους του νοσοκομείου σε μια νόστιμη ξανθή καινούργια νοσοκόμο. «Αυτός είναι ο θάλαμος των επικινδύνων ασθενών, την προειδοποίησε. Είναι όλοι σχεδόν καλά !»

Οπως ξέρετε, ο ζωντανός κόσμος του βυθού αποτελείται από ψάρια, μαλάκκια, καβούρια, εχινόδερμα, άκαλῆφες, άνθόζωα κλπ. "Εμείς θ' άρχίσουμε από τα ψάρια. "Αλλά, προτού μιλήσουμε για τα ψάρια, θα μιλήσουμε για το ψάρι. Τί είναι το ψάρι ; Το ψάρι είναι το έννατο, καν το δέκατο κλαρί του δέντρου που ονομάζεται ζωϊκός κόσμος, ή αν θέλετε, το δέκατο σκαλοπάτι της σκάλας που άρχίζει από τα πρωτόζωα και καταλήγει στον άνθρωπο. Το πρώτο σκαλοπάτι είναι ή άμοιβάδα, πρωτόζωο που το βρίσκουμε στη λάσπη, αλλά και μέσα στα έντερα του ανθρώπου συχνά. "Εννιά σκαλιά παραπάνω στέκει το ψάρι. Είναι άνωτερο από την άμοιβάδα κι' από το σφουγγάρι κι' από τη μέδουσα κι' από τον άστερία κι' από το σκουλήκι κι' από την άράχνη κι' από το χταπόδι κι' από τον κάβουρα, είναι όμως ένα βαθμό παρακάτω από το φίδι, από τη χελώνα, από τη σαύρα κι' από τον κροκόδειλο. Ζή στο νερό, γιατί εκεί βρέθηκε και γιατί έτσι του άρέσει. "Αναπνέει με σπάρραχνα, γιατί δεν έχει πλεμόνια· κινείται με περύγια, γιατί δεν έχει πόδια· και γεννιά αυγά, γιατί δεν μπορεί να γεννήση ζων-

τανά παιδιά. Πλέει με φτερά, είναι όμως φορές που χρησιμοποιεί τα φτερά του και για να πετάη. "Εχει σώμα μακρουλό, σπαθάτο, για να διασχίζει το νερό εύκολότερα. "Εχει λέπια για να μην κρυνή πολύ, για να γλυστρά στο νερό καλύτερα και για να διαβάσουμε άπάνω τους την ήλικία του. "Εχει στόμα συνήθως μεγάλο, για να καταπίνει ολάκερο το θύμα του, έχει δόντια άρπακτικά, έχει γλώσσα άκίνητη, στο στόμα του όμως δεν υπάρχει σάλιο. Ούτε ιδρώδα κρυ στα μάτια του. Ούτε ιδρώτας στο δέρμα του. "Εχει χείλη μέ... ασύρματο, μάτια, μύτη· έχει αυτιά που δεν φαίνονται, έχει στόμαχο, έντερα, συκώτι, χολή, νεφρά, ώοθήκες. "Εχει καρδιά, μυαλό, έξυπνάδα, πονηριά, άπληστία, κακία. Τρώει, μεγαλώνει, έρωτεύεται, άρρωσταίνει, γερνάει, πεθαίνει. Αυτό, μέσες-άκρες είναι το ψάρι.

"Ας το δούμε όμως από πιο κοντά.

Τα ψάρια και ή άκτη

Σχεδόν όλα τα ζώα της ξηράς μπορούν να παίρνουν στη θάλασσα. Τα ζώα όμως της θάλασσας δεν είναι σε θέση να

κάμουν τὸ ἀντίστοιχο, νὰ θυγούνε δηλαδὴ στὴν ξηρὰ καὶ νὰ σεργιανίσουν στὰ βράχια τῆς ἀκτῆς. Κανένα ψάρι δὲν μπορεῖ νὰ ἐπισκεφθῇ ἀτιμωρητὶ τὴν ξηρὰ. Κι' ἂν πέση κατὰ τύχη, πεθαίνει σὲ λίγη ὥρα ἀπὸ ἀσφυξία.

Φυσικὸ λοιπὸν εἶναι νὰ φοβοῦνται καὶ ν' ἀποφεύγουν τὰ ψάρια τὴν ξηρὰ. Τί ζητᾷ ἡ ἄλεπού στὸ παζάρι; "Όταν τὸ ψάρι νοιώσῃ τὴν ξηρὰ, κάνει μεταβολὴ ἀμέσως καὶ ξαναγυρίζει στὸ στοιχεῖο του. Μερικὰ φτάνουν ὡς τὴν ἀκτὴ ἐντελῶς. Περνοῦν «ξυστὰ» ἀπὸ τὰ βράχια τῆς ἀκτῆς ἢ στέκουν καὶ τοιμποῦν τὸ χορταράκι ποὺ φυτρώνει στὰ θεμέλια τους. Ἀπαραιτήτως ὅμως πρέπει νὰ ὑπάρχῃ γύρω-τριγύρω τους νερό, τουλάχιστον ὅσο ἀπαιτεῖ τὸ... ἐκτόπισμά τους, δηλαδὴ ὅσο χρειάζεται γιὰ νὰ κινούνται» ἐλεύθερα.

Κανονικῶς τὸ ψάρι πλησιάζει μέχρις ἐνὸς σημείου τὴν ἀκτὴ. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ψάρια ποὺ στέκουν σὲ σεβαστὴ ἀπόσταση. Φοβοῦνται τὴν ἀκτὴ, τὴν ἀποφεύγουν ἢ δὲν μποροῦν νὰ ζήσουν κοντὰ τῆς. Τὰ ψάρια αὐτὰ δὲν εἶναι πολλὰ. Θ' ἀναφέρουμε μερικὰ καὶ θὰ ἐξηγήσουμε τοὺς λόγους ποὺ τὰ κρατοῦν μακριὰ ἀπὸ τὸ ἀκρογιάλι. "Ο μπακαλιάρος δὲν ζυγώνει ποτὲ στὴν ξηρὰ. Τὸ ἴδιο κι' ὁ σαλούθαρδος καὶ τὸ καπόνι καὶ ὁ θλάχος. "Όλα αὐτὰ εἶναι ψάρια «πελαγήσια», δηλαδὴ ποιῶν μονίμως τὰς διατριβὰς των στὸ πέλαγος καὶ σὲ βάθος ἄρκετὰ μεγάλο. Τρεῖς εἶναι οἱ λόγοι ποὺ τὰ κρατοῦν σὲ ἀπόσταση ἀπὸ τὴν ξηρὰ: Τὸ βάθος, ἡ τροφή καὶ τὸ περιβάλλον. Ἡ σωματικὴ τους διάπλαση προσαρμόζεται σὲ ὀρισμένο βάθος καὶ σὲ ὀρισμένο εἶ-

δος θυθοῦ. Ζοῦν σὲ βάθος γύρω στὰ ἑκατὸ μέτρα, σὲ λασπερὸ περιβάλλον, καὶ τρέφονται ἀπὸ τὰ «ἐγχώρια» προϊόντα. Ποτέ, ἢ σχεδὸν ποτέ, δὲν ἐπισκέπτονται ξένες ἀγορές. Πιὸ ρηχὰ, σὲ τραγάνες καὶ σὲ πέτρες, θὰ συναντήσῃ κανεὶς λιθρίνια, φαγκριὰ καὶ κάτι χάνους μεγάλους, μὲ ζωηρὰ χρώματα, καὶ πιὸ ρηχὰ ἀκόμα, μπαρμποῦνια καὶ πετρόψαρα. Εἶναι κι' αὐτὰ ψάρια πελαγήσια. "Όλα αὐτὰ ὅμως πλησιάζουν περισσότερο πρὸς τὴν ἀκτὴ.

"Εως ἐδῶ μιλήσαμε γιὰ ψάρια τοῦ θυθοῦ. Ἀλλὰ κι' ἀνάμεσα στ' ἀφρόψαρα ὑπάρχουν μερικὰ ποὺ ἀποφεύγουν τὴν ἀκτὴ συστηματικῶς. Οἱ λόγοι ὅμως ἐδῶ εἶναι διαφορετικοί. Οἱ αἰτίες ποὺ κρατοῦν τὰ ψάρια μακριὰ ἀπὸ τὴν ξηρὰ, δὲν εἶναι ἡ ἀνάγκη τοῦ θάθους καὶ τὸ εἰδικὸ περιβάλλον καὶ ἡ κατάλληλη τροφή καὶ ὁ ἔμφυτος φόβος πρὸς τὴν ἀκτὴ. Τὸ ἀφρόψαρα δὲ λογαριάζει τὸ βάθος, οὔτε τὸ περιβάλλον, γιατί πλέει καὶ κινεῖται παντοῦ καὶ παντοῦ βρίσκει τροφή στὶς ἀένας περιπλανήσεις του. Λογαριάζει ὅμως τὴν θερμοκρασίαν καὶ τὴν ἀλμυρότητα. "Εχει ἀνάγκη ἀπὸ σταθερὴ θερμοκρασίαν κι' ἀπὸ σταθερὴ ἀλμυρότητα, κι' αὐτὰ τὰ πράγματα, ὀρισμένα ἀφρόψαρα τὰ βρίσκουν μόνον ἀνοιχτὰ, πρὸς τὸ πέλαγος, γιατί κοντὰ στὶς ἀκτὲς παρατηρεῖται ἀστάθεια θερμοκρασίας καὶ ἀστάθεια ἀλμυρότητας.

Ὁρισμένον λοιπὸν εἶναι τὰ ψάρια ποὺ ἀποφεύγουν συστηματικῶς τὴν ξηρὰ καὶ ὀρισμένοι εἶναι οἱ λόγοι ποὺ τὰ ἀναγκάζουν. Ἀντιθέτως, τὰ ψάρια ποὺ πλησιάζουν στὶς ἀκτὲς καὶ ζοῦν κοντὰ τους,

περιοδικῶς ἢ μονίμως, εἶναι πολλά. Ἔχουν καὶ αὐτὰ τὸ λόγο τους ποὺ πᾶνε ἐκεῖ, λόγους πολλοὺς καὶ ἰσχυροὺς. Βρίσκουν κοντὰ τὴν ἀκτὴ εὐνοϊκὲς συνθήκες διαβίωσης, βάθη καὶ νερά ποὺ συμβιβάζονται μὲ τὸν ὀργανισμό τους, τροφή, κατοικία, ἀσφάλεια καὶ μέρη κατάλληλα γιὰ ν' ἀφίνουν τ' αὐγά τους, ὅταν ἔρθῃ ὁ καιρὸς τῆς γέννας. Εἰδικῶς μάλιστα γιὰ τὴν τελευταία περίπτωση, ἐπισκέπτονται τὴν ἀκτὴ καὶ μερικὰ ψάρια τοῦ πελάγους. Ἐρχονται καὶ μένουν ἕνα μικρὸ διάστημα, γεννοῦνε, κι' ἔπειτα ξαναφεύγουν. Εἶναι ἐπισκέπτες. Κοντὰ μ' αὐτὰ ἔχουμε, κατὰ τὶς διαφορὰς ἐποχῆς, καὶ τοὺς «περαστικούς», τοὺς «ξένους», τὰ καραβάνια τῶν διαφόρων μεταναστευτικῶν ψαριῶν ποὺ σταθμεύουν στὶς ἀκτὲς κατὰ ὀρισμένα χρονικὰ διαστήματα. Εἶναι οἱ περιηγητές. Ἐπειτα ἔχουμε τοὺς «παραθεριστές», τὰ ψάρια ποὺ ἔρχονται ἀπὸ τὸ πέλαγος κάθε καλοκαίρι καὶ μένουν μῆνες στὰ ρηχὰ νερά, γιὰ νὰ τραβήχουν πάλι στὰ βαθιά, ὅταν χεῖμωνιάσῃ. Δηλαδὴ πολλῶν εἰδῶν ἐπισκέπτες καὶ θαμῶνες, ποὺ αὐτοὺς πρέπει νὰ προστεθοῦν καὶ τὰ ψάρια ποὺ διανυκτερεύουν κοντὰ τὴν ἀκτὴ καὶ φεύγουν τὸ πρωῒ γιὰ τὰ βαθιά καὶ ἀντιστρόφως.

Ὁ μισὸς περίπου πληθυσμὸς τοῦ γιγαλοῦ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ ψάρια ποὺ ἀναφέραμε ὡς τώρα. Ὁ ἄλλος μισὸς ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς μονίμως κατοίκους τῆς ἀκτῆς. Στὴν κατηγορίαν αὐτὴ ὑπάγονται ὅλα τὰ πετρόψαρα. Εἶναι αὐτὰ ποὺ πιάνονται μὲ τὸ καλάμι ἀπὸ ξηρᾶς. Εἶναι ἀκόμα καὶ οἱ κέφαλοι, ποὺ πιάνονται ἐπίσης

μὲ τὸ καλάμιδι, καὶ οἱ μουρμούρες, οἱ μικρὲς τσιπούρες, οἱ σπάροι, οἱ σαργοὶ καὶ τὰ μελανούρια. Σ' ὅλα αὐτὰ πρέπει νὰ προσθέσῃ κανεὶς καὶ τὶς μικρὲς ἡλικίες, τὰ φυντανάκια. Κι, ἐδῶ πιά φτάνει σ' ἕναν ἀτέλειωτο ἀριθμὸ, γιατί ὅλα σχεδὸν τὰ ψάρια τῆς θάλασσας τριγυρνᾶνε κοντὰ τὴν ἀκτὴ, ὅταν εἶναι ἀνήλικα. Δὲν τραβᾶνε ἀνοιχτὰ, ἂν δὲν μεγαλώσουν.

Τὸ Λαβράκι

Λαβράξ ὁ λύκος! Αὐτὸ εἶναι τὸ ἐπίσημο ὄνομά του. Γιατὶ σὰ λύκος πέφτει μέσα στὰ κοπάδια τῶν μικρῶν ψαριῶν καὶ θερίζει μὲ τὴν ψυχὴ του. Οἱ ἀρχαῖοι μάλιστα λέγανε ὅτι τὸ λαβράκι δὲν κλείνει τὸ στόμα του ποτέ... Τὸ κρατᾷ πάντα ἀνοιχτὸ καί, καθὼς τρέχει, καταβροχθίζει ὅ,τι συναντήσῃ! Μὲ ἄλλα λόγια, τὸ λαβράκι εἶναι ἕνα στόμα κινούμενον καὶ ἀενάως πληρούμενον, ἕνας φαγᾶς ἀπὸ ρυτῆρος!...

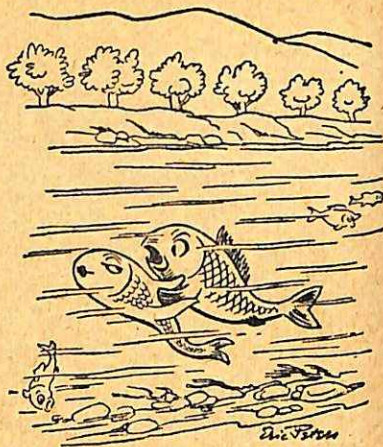
Φυσικὰ, ἕνας τέτοιος φαγᾶς δὲν κάνει ποτέ διάκριση στὸ εἶδος τοῦ φαγητοῦ. Χάφτει ὅ,τι ἔρῃ μπροστά του. Ψάρια, καβούρια, φυτὰ, ἀκόμα καὶ... σκουπίδια. Ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ εἶναι ὑπερβολές. Τὸ «αἰωνίως ἀνοιχτὸ στόμα» εἶναι θρυλός. Ὅσο γιὰ τὰ σκουπίδια, δὲν παίρνουμε βέβαια ὄρκο, ἀλλὰ ἕνα εἶναι βέβαιο: Τὸ λαβράκι βρίσκει ψάρια μπόλικο γιὰ τὸ τραπέζι του, ἐπομένως δὲν ἔχει λόγον νὰ καταφεύγῃ στὰ σκουπίδια.

Ἐάν ὅμως, καὶ ἔπειτ' ἀπὸ τὴν ἐξήγησιν αὐτὴ, σὰς μένουν ἐνδοιασμοὶ καὶ ἐπιφυλάξεις, κάνετε μιὰ βόλταν στὴν προκυμαία ἢ στὰ βραχίκια, στὸ μέρος ὅπου μαζεύονται λαβράκια. Μὲ τὴν πρώτη ἐπαφὴ,

μέ την πρώτη γνωριμία, ή προκατάληψή σας θά ανατραπή. Καί οι Ιδέες σας θ' αλλάξουν. Μόλις τὸ δῆτε νὰ θολτετζάρη μπροστά σας, μέσα στὰ καθαρά νερά, θά ξεχάσετε κάθε του ἐλάττωμα, θά ἀφήσετε κατὰ μέρος κάθε ἐπιφύλαξη καί θά σπεύσετε νὰ τοῦ δώσετε τὸ ἀριστεῖο. Γιατί ἡ ὁμορφιά του θά σᾶς κατακτήσῃ. Καί ἡ λεβεντιά του θά σᾶς ἐνθουσιάσῃ.

Τριάντα ψάρια ἄν τριγυρίζουν τὴ στιγμή ἐκείνη στὸ θυθὸ, ἐσεῖς μόνο τὸ λαβράκι θά προσέξετε. Ξεχωρίζει ἀπ' ὅλα. Κορμί χυτὸ, σπαθάτο, ἀστραφτερά πλευρά, μάτια ζωηρά, κινήσεις γεμάτες μεγαλοπρέπεια καί χάρη. Πλέει μονάχο, ἀγέρωχο, περήφανο, καί, καθὼς περνάει, τὰ ψάρια παραμερίζουν. Ἡ ὀρμητικὴ του πλευρὸς θυμίζει τὸ πέταγμα τοῦ γερακιοῦ, ὅταν μὲ τέντωμένα, ἀκίνητα φτερά, σπαθίζει τὸν ἀέρα. Ἔτσι περνάει καί τὸ λαβράκι, ἴσιο, μονοκόμματο, καί σκίζει τὸ νερὸ σὰ βέλος. Εἶν' ἓνα ὁμορφο, μικρὸ, κομψὸ θηρίο, ποὺ γεμίζει τὸ θυθὸ δυναμικὴ ὁμορφιά. Ἡ κίνησή του εἶναι αἰσθητική. Ἐχει αὐτὸ ποὺ λέμε «στόλ». Πλέει μὲ δεξιολογία. Σχεδιάζει μὲ τὸ σῶμα του καλλιτεχνικὲς φιγούρες καί γραμμὲς. Δὲν εἶναι κυνηγός, δὲν εἶναι φαγάς. Εἶναι θιρτούζος.

Ὅταν φανῇ στὰ ρηχά, διαγράφει ἓναν κύκλο σὰ νὰ ἐπιθεωρῇ ὅλο τὸν τομέα. Κρατιέται πάντα ἀνοιχτά, δὲν ζυγώνει πολὺ στὴ στεργιά κι' ὅλο κοιτάζει. Βλέπει τὸ θλέμμα του ποὺ ἐπιθεωρεῖ τὰ πάντα, ποὺ διασχίζει κι' ἐκεῖνο τὸ νερό... Εἶν' ἓνα θλέμμα ταξιδιάρικο, ὁδοιπορικό, ἐξερευνητικό, θλέμμα πορείας. Πλέει καί βλέπει, βλέπει καί πλέει. Ἐντεταμέ-

Ἄν δὲν μοῦ πείς τὸ ναί, θά πέσω στὴν στερῆά νὰ αὐτοκτονήσω

νη εἶναι ἡ προσοχή του καί ἡ ἐτοιμότης του πάντοτε παρούσα. Μόλις δῇ κάτι, στρέφει ἐπὶ τὸ χωρὶς νὰ κόψῃ τὴν ὀρμή του. Σ' ἓνα παίξιμο ματιοῦ κάνει ἀλλαγὴ πορείας, στρέφει, πλησιάζει ἢ ἀπομακρύνεται, χωρὶς ν' ἀλλάξῃ τὸ ρυθμὸ τῆς προωθήσεώς του. Χαριτωμένοι εἶναι αὐτοὶ οἱ ἐλιγμοὶ του.

Στὸ δρόμο συναντᾷ μεμονωμένα ψάρια, μικρὰ ψαράκια κάθε λογῆς. Περνάει καί οὔτε τὰ κοιτάζει. Αὐτὸ ἔχει στὸ νοῦ του στὰ κοπάδια. Κοπάδια κυνηγάει. Μικρὰ κοπαδιαστά κεφαλόπουλα κι' ἄλλα μικροψάρια τοῦ ἄφρου. Καί νά, σὲ μιὰ στιγμή, μπροστά του τὸ κοπάδι! Τότε χάνεται! Πάει κάτου-κάτου στὸ θυθὸ ἢ ψηλάνει ἢ ἀνοίγεται ἢ κάνει κύκλο. Ἐκὲν λέγει τὸ σημεῖον τῆς ἐφόδου. Καί ξαφνικά ὁρμᾷ σὰν ἀστραπή. Δὲν τὸ βλέπει. Βλέπει μόνο τὰ ψαράκια ποὺ σκορπᾷ πανικόβλητα κι' ἀκοῦς τὴν ταραχὴ μέσα στὸ νερό. Πολλὰ ψαράκια πηδᾷ στὸν ἀέρα καί ξαναπέφτουν μ' ἐ-

να θόρυβο ποὺ θυμίζει βροχή. Ἄλλα πέφτουνε ἔξω στὴ στεριά. Ὡς ἐκεῖ πολλὲς φορὲς τὰ κυνηγάει τὸ λαβράκι. Εἶναι ἡ μόνη φορὰ ποὺ ζυγώνει στὴ στεριά. Ἀμέσως ὅμως ξαναγυρίζει στὰ νερά του. Εἶναι πολὺ προσεκτικὸ καί προνοητικὸ. Φυλάγεται ἀπὸ τὶς κακοτοπιές.

Βέβαια, πολλὰ λαβράκια πιάνονται στὰ δίχτυα, μὰ τὰ περισσότερα εἶναι λαβράκια τοῦ ἰχθυοτροφείου, λαβράκια τῆς... στρουγγας. Τὸ ἐλεύθερο λαβράκι τῆς θάλασσας δὲν τὸ πιάνεις εὐκολα.

Ὁ Χάνος

Ὁ θίος καί ἡ ἱστορία τοῦ Χάνου, τῆς πέρκας καί τοῦ γύλου, περιλαμβάνεται σ' ἓνα λαϊκὸ τετράστιχο ποὺ λέει:

Χάνος εἶμαι χάνομαι
πέρκα εἶμαι πιάνομαι,
γύλος εἶμαι σὲ γελῶ
καί τὸ δόλωμα χαλῶ.

Ἐρμηνεῖα δὲν χρειάζεται. Τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀπλό καί καθαρό. Ὁ χάνος—γιὰ νὰ περιορισθοῦμε μόνον σ' αὐτὸν—δὲν ὑπάρχει παρὰ γιὰ νὰ χάνεται. Αὕτη εἶναι ἡ μοῖρα του. Εἶναι τὸ εὐκολο θῦμα τῶν ψαράδων. Ἡ πρώτη ἐπιτυχία τοῦ ἀτζαμῆ. Βρίσκεται στὴ θάλασσα γιὰ νὰ βγάξῃ ἀσπροπρόσωπους τοὺς ἀτζαμῆδες. Ὅποιος δὲν ξέρεי νὰ ψαρέψῃ, ὅποιος δὲν μπορεῖ νὰ πιάσῃ λέπι, καταφεύγει στὸ χάνο καί θγαίνει νικητής! Σῶζει τὴν κατάστασιν, βολεύει τὴν περίστασιν, ἐπιπλέει, διατηρεῖ τὸ ἀλιευτικὸν του γόητρον. Αὐτὸ δὲν ξέρουν ὅλοι οἱ «κόπανοι» καί δὲν ἀπελπίζονται. Βασίζονται στὴν εὐσπλαχνία καί τὴ γεναιό-

δωρία τοῦ χάνου. Ξέρουν διὰ αὐτὸς μὲ τὴν καλωσύνη, μὲ τὴ λαίμαργία καί μὲ τὴ θλακεία ποὺ τὸν διακρίνει, θά σπεύσῃ νὰ χάψῃ τὸ δόλωμα καί νὰ πιαστῇ μὲ τὸ πρῶτο. Καί τότε τὸ πρόβλημα λύεται. Ὁ «ψαράς» μπορεῖ νὰ ἐπιστρέψῃ ὑπερήφανος στὴ θάσιν του. Κανεὶς δὲν θά διαμφισβητήσῃ τὴν τέχνη του καί τὴν ἀξία του. Γιατί ὁ χάνος θά κρέμεται στὸ πλευρὸ του σὰν τρόπαιο. Τρία ψαρέματα, πέντε χάνοι καί ἡ ὑπόθεσις ἐτελείωσε. Ὁ ψαράς πλέον ἔχει δόλωμα.

Πολλὰ τέτοια διπλώματα ἐκδίδουν καθημερινῶς οἱ χάνοι γιὰ τὴν... πελατεῖαν τους, δηλαδὴ γιὰ τοὺς νεοφώτιστους ψαροκυνηγοὺς καί γιὰ τοὺς λοιποὺς ψαράδες τῆς κακῆς ὥρας. Τοὺς δίνουν τὸ χρῆμα. Κάτι ἀνάλογο συμβαίνει καί εἰς... τὴν λογοτεχνίαν.

Στὸ θυθὸ ὑπάρχουν πολλοὶ κουτοὶ: ὁ κοκοθιός, ὁ λύχνος καί ἄλλοι, ἀλλὰ τὸ ἀριστεῖον τῆς κουταμάρας τὸ κρατεῖ ὁ χάνος. Εἶναι, σὰ νὰ λέμε, ὁ ἐπίσημος κουτός. Ὁ ἀναγνωρισμένος. Ἐχει πάρει καί αὐτὸς τὸ χρῆμα... Εἶναι ἡλίθιος μὲ φήμην καί μὲ δόλωμα. Αὐτὸ κυρίως τὸ ὀφείλει στὸ ὕφος του. Ἐχει τὸ κατάλληλο ὕφος. Τὴ μάσκα τοῦ θλακεντίου. Δὲν ἔχει νὰ καί τὸ ὅτι πιάνεται εὐκολα. Αὐτὸ ἔρχεται εἰς δευτέραν μοῖραν. Καί ἡ πέρκα εὐκολα πιάνεται. Καί ἡ σπηροπούλα. Καί ὁ σκορπιός. Ἀλλὰ μόνο γιὰ τὸν χάνο λένε διὰ πιάνεται γιὰτὶ εἶναι θλάκας. Ἐχει, βλέπετε, τὴν τιμὴν νὰ θεωρῇται ὁ πρίγκιψ τῆς θλακείας. Ἀφοῦ πρὸς τιμὴν του καί ἡ καθιέρωσις, δηλαδὴ τὸ ἐργαλεῖον ποὺ πιάνει τὰ πετρόψαρα, λέγεται «χανικό». Δηλαδὴ ἐργαλεῖον

για τους χάνους. Σάν νά πιάνη μόνο χάνους. Τοῦτο ὀφείλεται, ὅπως εἶπαμε, στὸ ὕφος του, στὴν ἔκφρασή του. Γιατί, ὅπου κι' ἂν βρίσκεται, ἔχει ὕφος θαλαῶδες. Στέκει σὰ χαζός. Ὅταν τὸν βλέπης νὰ πλησιάζη ἀπὸ τὰ βαθιά, θαρρεῖς πὼς μόλις βγῆκε ἀπὸ καμμιὰ σάλα ὅπου ἐδόθη σουρρεαλιστική διάλεξις. Ἐχει τὸ βλέμμα ἀπλανές καὶ στέκει ἀνάμεσα στὰ ἄλλα ψάρια ἀλαλός καὶ ἐμβρόντης. Κοιτάζει τοὺς ἄλλους πὺρ ὁρμῶν κατὰ τοῦ δολώματος καὶ δὲν καταλαβαίνει τί συμβαί-

νει. Ἐπὶ τέλους ἀποφασίζει καὶ αὐτὸς νὰ δράσῃ καὶ τότε τιμπάει τὸ... μολύβι τῆς καθητῆς. Γενικά ἡ παραζάλη του εἶναι ἔκδηλος. Νομίζεις πὼς ἔχει χάσει τὰ νερά του, πὼς ἔφαγε ξυλιά κατακούτελα ἢ πὼς ἀνέμιχθη στὶς συζητήσεις γιὰ τὴ λύση τοῦ ἑλληνικοῦ προβλήματος. Ἐπὶ τέλους, μὴ γνωρίζοντας ποῦ νὸ καταλήξῃ, χάρτει δυὸ τρία ἀγκίστρια μαζί καὶ θέτει τέρμα εἰς τὰς ἀπορίας του καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ζωῆς του. Ἡλθεν, εἶδε, ἐπιάστηκε!...

(Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ βιβλίον «Ἐδῶ Βυθός!» ποὺ κυκλοφορεῖ ἐντὸς τοῦ Ἰουλίου)

Ἐνα μικρὸ λάθος

Ο Κόμης φὸν Χούμπολτ, ὁ περίφημος ταξιδιώτης τοῦ περασμένου αἰῶνος, ὅταν βρισκόταν μιὰ φορὰ στὸ Παρίσι ἔλεγε στὸν Δρα Μπλάνς, τὸν διακεκριμένο ψυχίατρο πὼς θὰ ἤθελε πολὺ νὰ γνωρίσῃ κανέναν ἀπὸ τοὺς ἀσθενεῖς του. Ὁ γιατρός τὸν κάλεσε γιὰ τὴν ἐπομένη στὸ δεῖπνο.

Στὸ τραπέζι ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Κόμητα καὶ τὸν γιατρό ἦσαν καὶ δυὸ ἄλλοι. Ὁ ἓνας φοροῦσε μαύρα ρούχα, ἄσπρη γραβάτα καὶ χρυσὰ γυαλιά. Εἶχε ἡμερὸ πρόσωπο, ἦταν φαλακρός καὶ φαινόταν πολὺ σοβαρός. Ἦταν τζέντλεμαν μὲ θαυμάσιους τρόπους, ἀλλὰ ἐξαιρετικὰ σιωπηλός. Ἐτρωγε χωρὶς νὰ δγάξῃ μιλιὰ.

Ὁ ἄλλος προσκαλεσμένος φοροῦσε ἓνα τριμμένο κοστούμι, ἡ γραβάτα του ἦταν κακοδεμένη καὶ τὰ μαλλιά του ἀχτένιστα. Ἐτρωγε ἀκατάπαυστα καὶ μιλοῦσε ἀκατάπαυστα.

Μιλοῦσε γιὰ σύγχρονα ζητήματα καὶ γιὰ περασμένα, καὶ πηδοῦσε ἀπὸ τὸν Ἀρχιμήδη στὸν Λαμαρτίνο, ἀπὸ τὴν Κλεοπάτρα στὴν Γεωργία Σάνδη. Μιλοῦσε γιὰ πολιτικὴ καὶ φιλολογία καὶ ἔτρωγε καὶ ἔπινε συγχρόνως.

Μετὰ τὸ φαγητὸ ὁ Κόμης φὸν Χούμπολτ εἶπε σιγὰ στὸν φίλο του ρίχνοντάς μιὰ ματιὰ στὸν ἀπερίγραπτο συνδαιτυμόνα ποὺ ἀκόμα μιλοῦσε:

— Κάνετε πολὺ καλὰ ποὺ μὲ καλέσατε. Ὁ ἄρρωστός σας εἶναι ἀφάνταστα ἐνδιαφέρων τύπος.

Ὁ Δρ. Μπλάνς ὅμως τὸν κοίταξε κατάπληκτος.

— Μὰ κάνετε λάθος! ψιθύρισε. Ὁ ἄρρωστός μου εἶναι ἐκεῖνος ποὺ δὲν μιλά. Αὐτὸς ἐδῶ εἶναι ὁ περίφημος κ. Μπαλζάκ, ὁ μυθιστοριογράφος.

Ἡ ἀπολογία ἐνὸς γκρινιάρη

Τοῦ J. B. PRIESTLEY

Στὸ τελευταῖο τοῦ βιβλίου μὲ τὸν τίτλο «Delight», ἀπ' ὅπου εἶναι παρμένα καὶ τὰ ἀκόλουθα ἀποσπάσματα ὁ Πρίστλεϊ, παραγωγικώτατος Βρεταννὸς συγγραφέας σοβαρῶν θεατρικῶν ἔργων καὶ μυθιστορημάτων, περ. γράφει, τὸν ἑαυτό του κατὰ τρόπο ποὺ κανεὶς ἐκδότης δὲν θὰ μποροῦσε νὰ τὸ ἐπιχειρήσῃ.

«Πάντα στάθηκα γκρινιάρης, λέει ὁ ἴδιος. Ἴσως ἐφθασα ἐδῶ δυσανεκτικὸς καὶ μὲ τὴν πεποίθησιν πὼς βρέθηκα στὸν ἀκατάλληλο γιὰ μένα πλανήτη. Ἡμῶντα προορισμένους νὰ παῖξω τὸ ρόλο τοῦ γκρινιάρη, γιατί ἔχω τὰ μοῦτρα κρεμασμένα, τὸ κάτω χεῖλι βαρὺ, μάτι σαύρας, ὅπως μοῦ λένε, καὶ φωνὴ ὑπόκωφη ἀλλὰ βροντερή ἀπὸ τὴν ὁποία εἶναι δύσκολο νὰ γλυτώσω. Γκρινιάρης ὅπου κι' ἂν στάθῃκα, στὶς θάλασσες, στὰ βουνά, στὶς ἐρήμους. Γκρινιάρης καὶ στὴν πατοῖδα μου καὶ στὴν ξενιτιά. Τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ γραπτά μου ἀποτελοῦν ἐπικρίσι τούτης τῆς ζωῆς καὶ εἶ. ἓνα εἶδος γκρινιασ γιὸ ὅλα. Γιατί πάντα πιστεύω ὅτι ὁ συγγραφέας, γὰρ νὰ δικαιώσῃ ἑστὼ καὶ μερικὰ ἀπὸ τὰ προνόμιά του, πρέπει νὰ

μιλῇ γιὰ κείνους ποὺ δὲν μποροῦν νὰ μιλήσουν γὰρ τὸν ἑαυτό τους. Γι' αὐτὸ γκρινιάρης σ' ὅσα τύπῳσα περισσότερο γιὰ λογαριασμὸ ἄλλων παρὰ γιὰ δικό μου λογαριασμὸ. Ἐπίσης ἀπὸ ἐνστικτο πάντα κάνω ἀντιπολίτευσι πρὸς τὸ κόμμα καὶ τὰ πρόσωπα ποὺ βρίσκονται στὴν ἐξουσία. Δὲ θάλεγα πὼς εἶμαι γεννημένος ἐπαναστάτης, γιατί δὲν ἔχω φανατισμὸ, βρίσκεται ὅμως μέσα μου ἡ φλέβα τοῦ σκόπη ἀναρχικοῦ ποὺ ἐγκαταλείπει ἀκόμη καὶ τοὺς φίλους του ὅταν ἀποκτήσουν ἰσχύ. Ἀκόμη, μολοντὶ στάθηκα τυχερὸς ἀπὸ πολλὰς ἀπόψεις, δὲ μ' ἄρσσει νὰ φαίνομαι ὅτι ἔχω πάρα πολὺ συνειδήσιν τῆς καλοτυχίας, πράγμα βέβαια ποὺ μὲ δὴνγει σὲ περυσότερη ἀκόμη γκρινιάρη. Πόσοι ἱσορροπημένοι ἄνθρωποι ἀπ' αὐτοὺς ποὺ ἀφίχνονται πρὸς τὸ ὄνειρόν τους ποὺ καὶ ὄντως εἶναι στὴν κακοτυχία τους ἀπ' ὅσο ἐγὼ στὴν καλὴ μου τύχη, δὲ θὰ εἶπαν στὴν ὁρμή τους: «μὰ μένει ποτὲ αὐτὸς ὁ χρῆσιανός πραγματικὰ εἶχα-ριστημένος ἀπὸ τίποτε;». Κι' ἡ ἀπάντησή μου, ἡ τόσο καθυστερημένη, εἶναι αὐτὸ τὸ βιβλίο».

«Γράφετε ἀπλᾶ»

Στὸ τέλος μιᾶς μακρᾶς συνομιλίας μ' ἓνα νέο κριτικὸ, ἄνθρωπο εἰλικρινῆ ποὺ σέβεται τὴν προσωπικότητά του ἀλλὰ ὅχι καὶ τὶς ἀρχές του, αὐτὸς μὲ κοίταξε κατὰματα καὶ μοῦ εἶπε ἀργά: «Δὲ σὰς καταλαβαίνω. Τὰ λεγόμενά σας ἔνουν χαρακτηριστὰ τόσο πρὸς πολὺπλοκο, τόσο πρὸς δὲξ ἀπὸ τὰ γραφόμενά σας. Τὰ γραφόμενά

σας μοῦ φαίνονται πάρα πολὺ ἀπλά.» Καὶ ἀπάντησα: «Κι' ἐγὼ νρόνια καὶ χρόνια τώρα προσπαθῶ νὰ κάμω τὸ γράψιμο μου ἀπλό. Αὐτὸ ποὺ σεῖς βλέπετε σὰν μειονέκτημά μου, ἐγὼ τὸ θεωρῶ ἀρετὴ».

Ἐτοί ἀποκαλύφθηκε σὲ μὰς τὸ χάσμα ἀνάμεσα στὴ γενιά του καὶ στὴ δική μου. Αὐτὸς καὶ ἡ

γενιά του που έφτασαν στην ώριμότητα γύρω στα 1930 ήθελαν τη φιλολογία δύσκολη. Ανατράφηκαν στο πνεύμα της επαναστάσεως κατά της επικοινωνίας με τη μάζα. Δεν ήθελαν να μοιράζονται τίποτα με το πλήθος. Δυσνόητο γράψιμο αποτελούσε το σύνθημα του μυστικού τους συλλόγου. Καλός συγγραφέας ήταν γι' αυτούς εκείνος που έκαμε τους αναγνώστες του να μοχθούν και να ιδρώνουν. Θαύμαζαν την υπερβολική επιτηδειότητα και σοβαρότητα και ήθελαν τους ποιητές σαν πολιτικούς καρδινάλιους και τους φιλολογικούς κριτικούς σαν τους ειδικούς που συγκαλούνται σε Ιατρικό συμβούλιο για το θασιλιά που πεθαίνει. Ένας γνήσιος συγγραφέας, ένας καλλιτέχνης, σε διάκριση από τον επαγγελματία που σκοπός του ήταν η ψυχαγωγία του θύλου, άρχιζε με μερικές απλές σκέψεις και έντυπώσεις, όταν όμως προχωρούσε στη διατύπωσή τους επιχειρούσε να την κάμη περίπλοκη, έστω και μόνο για να κρατήσει σε απόσταση τους άμύητους. Εκείνο που άπαιτούσαν ήταν η δυσκολία: η φιλολογία έπρεπε να ανταποκριθεί σε κάτι το διεστραμμένο, το βασανισμένο, το απόρρητο, που υπήρχε στις δικές τους τις σκοτεινές φύσεις.

Σ' όλα αυτά δεν υπήρχε προσποίηση και σ' αυτό το σημείο οι πρεσβύτεροι τους έσφαλλαν στη γνώμη τους γι' αυτούς. Θα μπορούσαν, όχι άδικα, να κατηγορηθούν για στενότητα και αλαζονεία, αλλά όχι για ανειλικρίνεια. Ήταν απελπιστικά ειλικρινείς στην πίστη τους ότι ο άληθινός καλλιτέχνης πρέπει να κρύβεται από το πλήθος πίσω από ένα δάσος αγκάθια και θάμνους. Ανατράφηκαν με τον τρόπο για το πλήθος, που στη νέα τούτη Μα-

ζική Έποχή τους φαινόταν ότι απειλούσε όλες τις αξίες.

Εγώ όμως γεννήθηκα το 1907 αιώνα και δέχτηκα τις Ισχυρότερες έντυπώσεις μου στα χρόνια λίγο πριν από το 1914. Καλώς ή κακώς δε με φοβίζει το πλήθος. Και για μένα η τέχνη δεν είναι κάτι συνώνυμο με την επιστροφή στον έαυτό μας (Τούτο το θεωρώ σαν τη μεγάλη και κρίσιμη άπατη της εποχής μας). Έπειδή είμαι αυτό που σήμερα λέγεται «διανοούμενος» — και είμαι «διανοούμενος» άκριτως όσο είναι και αυτοί οι νεώτεροι φίλοι μας — δεν αισθάνομαι να υπάρχει κανένα γυάλινο τείχος ανάμεσα σε μένα και στον κόσμο που βρίσκεται στα γύρω έργαστάσια, στα μαγαζιά και στις ταβέρνες. Δεν πιστεύω ότι τα αισθήματά μου και οι σκέψεις μου είναι έντελως διαφορετικές από τις δικές τους. Γι' αυτό προτιμώ να υπάρχω με μια πλατεία οδός επικοινωνίας. Σκόπιμα στα γραφόμενά μου επιδιώκω την απλότητα και όχι την περιπλοκή. Ανεξάρτητα από το θέμα που εξετάζω, θέλω πάντα αυτό που γράφω να μπορεί στην ανάγκη να διαβαστεί μεγαλοφώνως σ' ένα μπάρ. (Και ήρθε η εποχή που με άκουσαν και με κατάλαθαν σε χίλια τέτοια μπάρ).

Δεν θέλω να πω ότι είμαι δέξυς και θαθύς, αλλά όταν καταπιάνω με μια δουλειά προσπαθώ να φαίνουμαι απλούστερος από ό,τι πραγματικά είμαι. Ίσως κάνω τα γραφόμενά μου πάρα πολύ εύκολα για τον αναγνώστη, ίσως μοχθώ και ιδρώνω περισσότερο από ό,τι πρέπει. Δίχως αμφιβολία είμαι περισσότερο από όσο χρειάζεται ευνόητος για τους πολύ ξευπνούς που θέλουν ν' ακονίζουν το μυαλό τους σε κάτι τραχύ και πολύπλοκο. Αλλά δεν μου κάνει έντύπωσι η άποψη της φιλολογίας ως έγκεφαλκή ασκήσεως.

Μερικοί σύγχρονοι κριτικοί θάκαναν καλύτερα ν' ασχοληθούν με τη λύση προβλημάτων για σκάκι και με ασκήσεις αποκρυπτογραφήσεως. Δεν ανήκουν στους πελάτες μου και δεν εκθέτω τα πράγματα μου για να επισύρω τα βλέμματά τους. Όποιος όμως νομίζει ότι το είδος της απλότητας που επιδιώκω είναι εύκολο, ως επιχειρήσει κι' αυτός να το πετύχει. Το βρίσκω πολύ εύκολώτερο τώρα παρά όσο το έβρισκα πριν. Τούτο όμως συμβαίνει γιατί το είχαβάλει σκοπό μου και δούλεψα γι' αυτό επίπονα επί χρόνια. Δεν Ισχυρίζομαι ότι και τώρα ακόμη έχω πετύχει μια πρόζα που να μοιάζει με απλή και πειστική φωνή, κατά προτίμησι με την δική μου φωνή, όταν είναι στα καλύτερά της. Αλλά αυτό είναι που προσπαθώ έσκεμμένα χρόνια τώρα κι' αυτό είναι

που ξένισε το φίλο μου, το νέο κριτικό που έξακολουθεί να θέλει κάτι έντελως διαφορετικό.

Αυτή η συνήθεια της απλουστεύσεως έχει και τους μικροβιαμούς της. Έτσι μου ζήτησαν, λόγου χάρι, να κάμω μια έκπομπή πανηγυρική των γενεθλίων του C.G. Jung που για το έργο και την προσωπικότητά του τρέφω τεράστιο θαυμασμό. Να έρμηνεύσω τον Jung μέσα σε δεκατριάντα λεπτά με τρόπο που ο κοινός ακροατής να καταλάβει γιατί γινόταν δλη ή φασαρία! Οι φίλοι μου είπαν ότι αυτό δε μπορούσε να γίνει. Οι ψυχολόγοι απέφάνθησαν ότι αυτό δε μπορούσε να γίνει. Εγώ όμως με ευλόγα να διεκδικήσω, στηριζόμενος σε πρώτης τάξεως μαρτυρίες, ότι το πέτυχα. Ήταν ένα δύσκολο θεματάκι που όταν όμως το τελείωσα ένιωσα πραγματική χαρά και Ικανοποίησι.

(Από το βιβλίο του «Delight»)

Όταν περάσει ο πόλεμος...

Ο Ναύαρχος Νίμιτς ήταν πολύ πιο εύχαριστήμενος όταν βρισκόταν με τα καράβια του στη θάλασσα παρά όταν ήταν στους πολιτικούς κύκλους της Ουάσιγκτον. Κάποτε τον ρώτησαν αν του άρεσε ή πρωτεύουσα των Ηνωμένων Πολιτειών.

— Η ζωή είναι πιο δύσκολη εδώ από ότι στον Ειρηνικό, απάντησε ο Νίμιτς. Εκεί τουλάχιστον όλοι οι έχθροι φορούσαν στολή.

✱

— Δυό μέρες χωρίς τροφή και νερό, διηγείτο ένας άλεξιπτωτιστής στην ταβέρνα ενώ οι φίλοι του τον άκουγαν με θαυμασμό. Για σκεφθήτε!

— Πολύ δυσάρεστο, είπε ο ηλικιωμένος της συντροφιάς και τον κύτταξε λίγο ειρωνικά. Πώς θα σου φαινόταν όμως αν πολεμούσες στα χαρακώματα της Φλάνδρας; Πολλές φορές είμαστε ως τη μέση μέσα σε παγωμένα νερά και λάσπη για μια εβδομάδα και βάλε.

— Και νομίζετε πως είστε στρατιώτες; είπε κοροϊδευτικά ο γεροντώτερος. Όταν ήμουν εγώ στον πόλεμο των Μποέρ με χτύπησε στα χαράκωματα με κάρφωση στη γη. Και έμεινα έτσι μια βδομάδα χωρίς τροφή ούτε νερό.

— Τι λές! Θαύμασε ο άλεξιπτωτιστής. Θα πονούσες φρικτά!

— Όχι δεν αισθανόμουν πόνο, απάντησε ψύχραιμα ο γεροντάκος. Μόνο όταν μ' έπιαναν τα γέλια...

Μικρές αλήθειες

Τίποτα δεν μπορεί να αντικαταστήσει την έξυπνάδα, εκτός ίσως από την σιωπή.

☆

Το αεροπλάνο δευαίως δεν είναι ακόμη μέσον μεταφοράς απόλυτως ασφαλές. Πρέπει κανείς να πάει με ταξί από το σπίτι του στο αεροδρόμιο.

☆

Στα τελευταία 4.000 χρόνια της ιστορίας του κόσμου, μόνον 268 χρόνια πέρασαν χωρίς κανένα πόλεμο.

☆

Ας παρηγορούμεθα με τη σκέψη πως αν τα όνειρά μας δεν γίνονται συχνά πραγματικότητα, το ίδιο συμβαίνει και με τους εφιάλτες μας.

☆

Ένα σεμνό κορίτσι ποτέ δεν κυνηγά έναν άντρα. Μήπως ή φάκα κυνηγά ποτέ τον ποντικό;

☆

Ένας άντρας είναι νέος όσο μια γυναίκα μπορεί να τον κάνει εύτυχισμένο ή δυστυχισμένο. Ο άντρας αυτός φθάνει στην ώριμη ηλικία όταν μια γυναίκα μπορεί να τον κάνει μόνο εύτυχισμένο. Και αρχίζει να γερνά την ημέρα που μια γυναίκα δεν μπορεί να του δώσει ούτε ευτυχία ούτε δυστυχία.

☆

Τα δάκρυα των γυναικών είναι ή πιο ισχυρή υδροηλεκτρική κινητήριος δύναμις του κόσμου.

☆

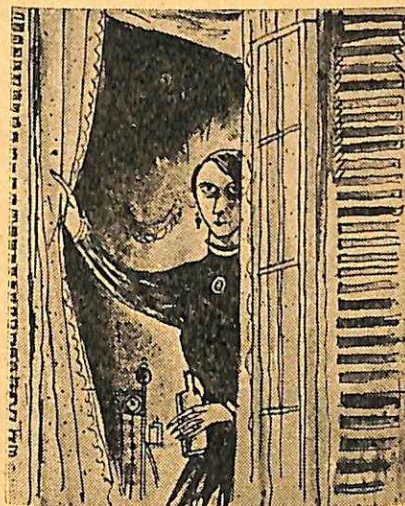
Το πρώτο θύμα του πολέμου είναι ή αλήθεια.

☆

Μη σπάξετε το κεφάλι σας να μαντεύσετε τί σκέπτονται οι άλλοι για σας, γιατί οι άλλοι δεν σας σκέπτονται. Αναρωτιούνται μόνο τί να σκέπτεστε έσείς γι' αυτούς.

☆

Τίποτα δεν έκνευρίζει τη γυναίκα όσο να έρχονται οι φίλες της ξαφνικά για να την επισκεφθούν και να βρίσκουν το σπίτι της στην κατάσταση που βρίσκεται συνήθως.

‘Από τό παράδυρο

Του Georges Simenon

Η Μαρι Ντυντόν έμενε στο δεύτερο πάτωμα και ή πιο κοντινή θρύση θρискόταν στο πλατύσκαλο ανάμεσα στο Ισόγειο και στο πρώτο πάτωμα. Αυτό ήταν το χειρότερο απ' όλα: όλη την ώρα να άνεβοκατεβαίνει τις σκάλες με τους τενεκέδες νερό. Καθώς μάλιστα είχε το μωρό, χρειαζόταν πολύ.

Ήταν βέβαιη πως αυτό της έφερνε τον πόνο στη μέση.

Θα ήταν δύο ή ώρα. Ο άντρας της μόλις είχε θγη, να πάει να πάρη το επίδομα άνεργίας. Τρεις μήνες τώρα, από τότε που ή Τράπεζα Μπαλοντόν έκλεισε και ό διευθυντής πήγε φυλακή, ήταν χωρίς δουλειά.

Έβαλε μπρός στο παράθυρο της κουζίνας δυο καρέκλες αντίκρουστά, άκούμπησε άπάνω μια έμαγιέ λεκάνη, τη γέμισε ζεστό νερό και άργισε να πλένη. Τα κουρτινάκια ήταν τραηγμένα και

φαίνονταν οι αλλές των γύρω σπιτιών με κάτι μικρούς μίζερους κηπάκους και λίγες κότες έδω κι εκεί.

«Α! Έρχεται ή μαντάμ Κασσιέ να του δώσει το φάρμακο».

Πέρα από τις θρώμικες αλλές, ύψωνόταν το πίσω μέρος ενός σπιτιού ψηλότερου από τα γύρω. Ήταν του κυρίου Κασσιέ, που είχε γραφείο μετακομίσεων και οι δουλειές του πήγαιναν πολύ καλά.

Ο άρρωστος ήταν στο πρώτο πάτωμα και παρ' όλες τις κουρτίνες, ή Μαρι έβλεπε τί γινόταν στο δωμάτιο. Όπως κάθε χρόνο τον είχαν πιάσει πάλι οι ρευματισμοί του. Δίπλα στο κρεβάτι ύπνηχε ένα μπαστούνι και κάθε φορά που χρειαζόταν τίποτε το χτυπούσε στο πάτωμα.

Ο κ. Κασσιέ ήταν καμιά έβδομηνταριά χρονών, ό πλουσιώτερος άνθρωπος της περιοχής, ψυχρός, άγριωπός και τσιγγούνης.

Ἡ δεύτερη γυναίκα του, ἡ Ματθίλδη, ἦταν εἴκοσι χρόνια νεώτερή του καὶ γύρω ἀπὸ τὸ ὄνομά της κυκλοφοροῦσαν διάφορες ἱστορίες.

Τὸ μωρὸ κοιμόταν καὶ ἡ Μαρί Ντυντὸν παρακαλοῦσε νὰ μὴ ξυπνήσῃ προτοῦ τελειώσῃ τὸ πλύσιμό της.

Ὅταν μπῆκε μέσα ἡ γυναίκα του, ὁ κ. Κασσιέ ἄφησε τὴν ἐφημερίδα του. Κάτι τοῦ ἔλεγε ἐκεῖνη, μὰ ἡ Μαρί δὲν μπορούσε νὰ καταλάβῃ τί.

Ὡς ἐκείνη τὴ ὥρα ἡ Μαρί Ντυντὸν κοιτοῦσε ἀφηρημένη. Ξαφνικά ὅμως σταμάτησε τὸ πλύσιμο, καθάρισε τὰ χέρια της ἀπὸ τὶς σαπουνάδες καὶ ἔσκυψε νὰ δῇ πὺλ καθαρὰ.

Ἡ Ματθίλδη Κασσιέ βγῆκε ἀπὸ τὴν κρεβάτοκάμαρα καὶ πῆγε στὸ μπάνιο. Ἄφησε τὸ ποτήρι ποὺ κρατοῦσε καὶ ἀνοίξε ἕνα ντουλάπκι — τὸ φαρμακεῖο τοῦ σπιτιοῦ.

Δὲν ἦταν εὐκολο νὰ πῇ κανεὶς τί ἀκριβῶς, μὰ ὥστόσο κάτι παράξενο ὑπῆρχε στὶς κινήσεις της. Θὰ ἔλεγε πὼς εἶχε τὸ αὐτὴ της τεντωμένο κάτι ν' ἀκούσῃ στὸ διπλανὸ δωμάτιο. Ἄνοιξε ἕνα μικρὸ πακετάκι καὶ ἔρριξε στὸ ποτήρι μιὰ ἄσπρη σκόνη, καὶ ἀντὶ νὰ πετάξῃ τὸ χαρτί, τὸ ἔχωσε στὴ μπλούζα της. Σὲ κάθε της κίνηση φαινόταν ἡ προσπάθεια νὰ μὴ κἀνὴ θόρυβο. Γέμισε τὸ ποτήρι νερὸ καὶ τὸ κοίταξε στὸ φῶς. Τί νὰ ἔκανε ἄραγε;

Σὲ μιὰ στιγμὴ ξαναγύρισε στὸ μπάνιο μὲ τὸ ποτήρι στὸ χέρι. Ὁ ἄνδρας της ἀσφαλῶς θὰ πονοῦσε. Δίπλα στὸ κρεβάτι ἦταν σωρὸς διάφορα μπουκαλάκια. Πῆρε ἕνα καὶ μέτρησε μερικές σταγόνες στὸ ποτήρι.

Ὅση ὥρα ἔπινε τοῦ κρατοῦσε τὸ κεφάλι. Τοῦ διόρθωσε τὶς κουβέρτες, τοῦ ἔφτιαξε τὰ μαξιλάρια καὶ τὸν ἄφησε νὰ πάρῃ ἕναν ὕπνο.

Μόνο ὅταν γύρισε γιὰ νὰ κλείσῃ τὰ παντζούρια εἶδε τὴ Μαρί καὶ δὲν πρόλαβε νὰ τραθηχτῇ ἀπὸ τὸ παράθυρο. Τὰ βλέμματά της συναντήθηκαν...

Ἀνάμεσά τους ἀπλώνονταν οἱ αὐλές καὶ οἱ κῆποι μουσκεμένοι ἀπὸ τὴ θροχή.

Ἀσφαλῶς ὁ ἄντρας της θὰ ἀποροῦσε γιατί ἡ κ. Κασσιέ στεκόταν ἀκίνητη μπροστὰ στὸ παράθυρο. Κάτι θὰ τῆς εἶπε, γιατί ἀπαντώντας του κούνησε τοὺς ὤμους της. Τὰ μάτια της ξαναγύρισαν στὴ Μαρί Ντυντὸν ποὺ ἀπὸ μακριὰ φαινόταν πὺλ ὥχρη ἀπὸ ὅ,τι πραγματικά ἦταν.

Τὸ παράθυρο ἔκλεισε, μὰ ἡ Μαρί στεκόταν ἐκεῖ σκεπτική.

«Γιατί;... Γιατί νὰ ἔβαλε τάχα αὐτὴ τὴ σκόνη στὸ νερὸ πρὶν τοῦ δώσῃ τὶς σταγόνες; Γιατί νὰ ἔκρυψε τὸ χαρτί; Καὶ γιατί τώρα ξαναγύρισε στὸ μπάνιο καὶ ἔκλεισε τὴν πόρτα καὶ ξαναπῆγε στὸ παράθυρο σὰν γιὰ νὰ βεβαιωθῇ ἂν πραγματικά τὴν εἶδε ἡ Μαρί Ντυντὸν. Τὸν δηλητηρίασε!»

Ἡ Μαρί Ντυντὸν δὲν εἶχε δὴ ποτέ της ἔγκλημα. Οὔτε καὶ διάβαζε ἐφημερίδες. Τὸ πῆρε πολὺ ψυχραῖα. Ὅλοι μὴπως δὲν ἔξεραν πὼς ἡ Ματθίλδη Κασσιέ εἶχε παντρευτῇ αὐτὸν τὸν γέρο γιὰ τὰ λεπτά του; Ἀσφαλῶς δὲν θὰ ἦταν καθόλου εὐχάριστο νὰ ζῇ κανεὶς μαζί του καὶ ὅπωςδήποτε θὰ εἶχε ἄρεσιν περιμένοντας νὰ πεθάνῃ.

Ἡ κ. Κασσιέ καὶ ἡ Μαρί Ντυντὸν γνωρίζονταν ἐξ ὅψεως μόνο.

Τί θὰ ἔκανε τώρα ἡ Ματθίλδη Κασσιέ; Δουλειὲς δὲν ἔχει πολλές γιατί κρατοῦσε δυὸ ὑπηρέτριες. Θὰ καθόταν ἄραγε στὴν καμαρά της περιμένοντας νὰ δράσῃ τὸ δηλητήριον; Στ' ἀλήθεια θὰ πέθαινε ὁ γέρο-Κασσιέ; Θάκανε ἄραγε πολλές ὄρες;

Ἀπορροφημένη μ' αὐτὲς τὶς σκέψεις, ἄλλαξε τὸ μωρὸ καὶ τοῦ

ἔδωσε τὸ μπιμπερό του. Στὴν ἱδια κατάστασιν θρῖσκοταν καὶ στὶς 6 ποὺ ἦρθε ὁ ἄντρας της. Τόσο ἀλλοιωτικὴ ἦταν ποὺ τὴν ρώσῃσε τί εἶχε.

«Τίποτα... Δὲν εἶναι τίποτα...»

☆

Δυὸ δλόκληρες ὥρες ἡ Μαρί στριφογύριζε στὸ κρεβάτι της καὶ ἄκουγε τὴ θροχή. Ἀδύνατο νὰ κοιμηθῇ. Ὅταν σηκώθηκε ἦταν ἀκόμη σκοτεινὰ καὶ ἡ θροχή χτυποῦσε δυνατὰ στὴ στέγη καὶ στὰ παράθυρα.

Δὲν εἶχε πῇ τίποτα στὸν ἄνδρα της. Καλύτερα ἔτσι. Ὅχι, αὐτὰ εἶναι ζητήματα ποὺ τὰ κανονίζουν οἱ γυναῖκες μεταξύ τους. Τώρα κιόλας θὰ πῆγαινε στῆς κ. Κασσιέ. Δὲν θὰ χρειαζόταν νὰ χτυπήσῃ γιατί ἡ ἐξώπορτα θὰ ἦταν ἀνοιχτὴ γιὰ τοὺς ξένους ποὺ θὰ πῆγαιναν νὰ συλλυπηθοῦν. Ὁ νεκρὸς θὰ ἦταν σὲ ἕνα δωμάτιο στὸ κάτω πάτωμα τριγυρισμένος ἀπ' τὰ κεριά.

Ἀλλὰ τί θὰ ζητοῦσε; Ἡ κ. Κασσιέ θὰ καταλάβαινε—γι' αὐτὸ δὲν ὑπῆρχε ἀμφιβολία. Χρήματα δὲν θὰ ζητοῦσε, παρ' ὅλο ποὺ ὑπῆρχαν ἄφθονα. Πόσα θὰ ἄφησε ἄραγε ὁ Κασσιέ; Δὲν ἔξερε. Μὰ ἀσφαλῶς θὰ ἦταν πολλά... Τὰ σπῖτια μόνο...

Τὰ σπῖτια! αὐτὸ ἦταν μιὰ ἰδέα! Θὰ ζητοῦσε ἕνα σπῖτι. Βέβαια ὄχι τόσο πολλές κουβέντες, δυὸ λόγια. Ἦταν πολὺ ἀδυνατισμένη αὐτὲς τὶς ἡμέρες καὶ αὐτὸ θὰ τῆς ἔδινε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀρχίσῃ.

Ἄν ἔλειπαν τουλάχιστον κι' οἱ σκάλες! Νὰ πρέπῃ ν' ἀνεβάξω τὸ νερὸ καὶ τὰ κάρβουνα, χωρὶς τὸ παιδί... Ἄν εἶχαμε ἕνα σπῖτάκι δικό μας! Θὰ ἦταν πολὺ διαφορετικά. Ἐνα μικρὸ σπιτάκι δυὸ-τρὶα δωματιάκια μὲ ἕνα μικρὸ κηπάκο...

Ἄν ἡ κ. Κασσιέ ἔκανε πὼς δὲν

καταλαβαίνει, ἡ Μαρί θὰ τὴν κοιτοῦσε κατάματα καὶ θὰ τῆς ἔλεγε:

«Δὲν μπορῶ νὰ δεχθῶ ὅτι πέθανε ἔτσι ξαφνικά... Μὴν ξεχνᾷτε ὅτι ὑπάρχει καὶ ἡ νεκροψία...»

Τὸ πρῶτ' ἡ θροχή ἐξακολούθησε τὸ ἴδιο δυνατῇ.

Ἐφαγε θιαστικά, τὰ μάζεψε καὶ ἄρχισε νὰ ἐτοιμάζεται.

Τί τὴν κάνει, Μαρί;

«Ντύνομαι.»

«Πᾶς νὰ ψωνίσῃς καὶ θάζεις τὸ καλὸ σου παλτὸ μὲ τέτοιο παληόκαιρο;»

«Θὰ πεταχτῶ ὥς τοὺς Κασσιέ!»

«Μὰ δὲν τοὺς ξέρουμε.»

Ὅριστε κι' αὐτὸς τώρα στὴ μέση! Ἰσα-ἴσα γιὰ νὰ κἀνὴ τὰ πράγματα πὺλ δύσκολα! Εἶχε πολὺ δίκην νὰ μὴν τοῦ πῇ τίποτε. Ἐφθανε ποὺ ἦταν χωρὶς δουλειά. Ἄς ἔλειπαν καὶ οἱ ἐρωτήσεις.

«Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι» συνέχισε, «δὲν μᾶς εἶναι τίποτε καὶ ἐπομένως δὲν ἔχουμε τὸ δικαίωμα νὰ πᾶμε στὸ σπῖτι τους. Τὸ σάλι σου εἶναι πολὺ καλὸ... καὶ τὰ καλά σου παπούτσια! Θὰ τὰ καταστρέψῃς.»

«Δὲν πιστεύω νὰ νομίσῃς ὅτι μπορῶ νὰ πᾶω καὶ μὲ τὶς παντόφλες. Τί λές;»

«Γιατί ὄχι;... Στὸ κάτω-κάτω ἔχεις καὶ παλὰ παπούτσια.»

Εἶχε ἄδικο, ποὺ ἔδωσε τόπο στὴν ὀργή; Ἄν ἐπέμενε θὰ χειροτέρευε τὴν κατάστασιν. Ὁ Ζῶρς ὅλο γκρίνιαζε τελευταῖα, δὲν σήκανε κουβέντα.

Ἐτοίμ' ἀντὶ νὰ θάλλῃ τὰ καλά της, ἔριξε πᾶν της τὸ μάλλινο σάλι της ὅπως ἔκανε κάθε πρῶτ' ὅταν ἔβγαινε νὰ ψωνίσῃ. Πῆρε τὴν σακκούλα γιὰ τὰ ψώνια καὶ τὴν ὀμπρέλλα της καὶ ἐκίνησε.

Καθὼς κατέβαινε, ἔνοιωσε ἕνα κακὸ προαίσθημα. Θὰ τὰ κατάφερνε ἄραγε;

Ἐπρεπε! Ἄχ πιά κι' αὐτὲς οἱ σκάλες! Δὲν

τις άντεχε άλλο...

Βγήκε στο δρόμο και άνοιξε την όμπρέλλα της. Δέν είχε κανει περισσότερα από δυό θήματα και ή φούστα της είχε μουσκέψει και κολλούσε άπάνω της. Τά πόδια της πλέανε μέσα στα παπούτσια της.

“Αν ή Ματθίλδη Κασσιέ έρχόταν σέ λογαριασμό, άς ήταν άυτό μόνο όσα είχε νά τραθήξη!...

“Η καρδιά της χτυπούσε δυνατά. Τρία θήματα την χώριζαν από την θαρεία δρύινη πόρτα πού όπως τό είχε σκεφθή ήταν άνοιχτή. Δέν είχε παρά νά σπρώξει λίγο και νά θρεθή στο τεράστιο μαρμαροστρωμένο χώλλ. Τά είχε χάσει έντελώς. Στο βάθος ήταν μία τζαμένια πόρτα πού οδηγούσε στην κουζίνα και έβλεπε μιάν ύπηρέτρια πού την κοιτούσε από πάνω ως κάτω. “Έπρεπε νά είχε αφήσει την όμπρέλλα της στο πόρτ-μαντώ, μά ήταν τόσο σαστισμένη...

Μιά πόρτα άνοιξε από άριστερά και βγήκε κάποιος πού δέν τον ήξερε—ίσως κανένας συγγενής—και στάθηκε σάν για νά της κάνη τόπο νά περάση. Τά έξώφυλλα του σαλονιού ήταν κλειστά και τά έπιπλα σκεπασμένα με τά καλύμματα τους. Πάνω σ’ ένα τραπέζι σκεπασμένος με ένα σεντόνι ήταν ξαπλωμένος ό νεκρός.

“Ενας λεπτός, κουμπός νέος, με μαύρο κοστούμι κοίταξε τη Μαρι Ντυντόν και ήταν φανερό πώς τά μάτια του σταμάτησαν στο σάλι της.

Δέν είχε δη ακόμη τη Ματθίλδη Κασσιέ. Άλλά τόσο χαμένα πού τά είχε δέν μπορούσε νά δη και καλά. Κανείς δέν της μίλησε. Στάθηκε εκεί, με τά μάτια σπηλωμένα στα κεριά.

Μέσα στο δωμάτιο θά ήταν τέσσερεις-πέντε άνθρωποι. Στη μία πλευρά τουωματίου ύπηρξε μία πόρτα και, όταν επί τέλους

ή Μαρι Ντυντόν γύρισε κατά κεί, είδε την Ματθίλδη Κασσιέ νά την κοιτάζη. Γιατί ή κ. Κασσιέ νά μñν την φωνάξη μέσα, ή τουλάχιστον νά δείξη πώς την γνώρισε; Την κοίταξε με μία έκφραση τόσο παράξενη, πού ή Μαρι Ντυντόν σκέφθηκε μήπως θά έπρεπε νά φύγη.

“Η όμπρέλλα της είχε σχηματίσει λίμνη όλόκληρη στο γιαλιστερό παρκέ. Αυτό όμως δέν την ένοχλούσε τόσο όσο τό σάλι της, και τό ότι δέν φορούσε καπέλλο. Σάν καμιά ζητιάνη!

Δέν θρήκε τό θάρρος νά προχωρήση. Άντίθετα, πηγε στην πόρτα πού έβγαζε στην κουζίνα και χτύπησε.

“Τι θέλεις;» ρώτησε ή ύπηρέτρια.

“Θά ήθελα νά πω δυό λόγια στην κ. Κασσιέ.»

“Δέν πιστεύω νά σέ δεχθή. Σήμερα μάλιστα...”

Πήγε νά ρωτήση.

“Όταν γύρισε έδειξε στη Μαρι Ντυντόν μία καρέκλα δίπλα στο τζάκι και είπε:

“Θέλεις νά περιμένης λίγο;»

Τό θρεμένο σάλι της άρχισε νά άχνίζει από την ζέση. Τό ρολόι έδειχνε δέκα και μισή.

“Ήταν έντεκα παρά πέντε δέταν την ξάφνιασε ό ήχος ενός κουδουνιού πού χτύπησε άκριβώς πάνω από τό κεφάλι της. “Η ύπηρέτρια σηκώθηκε και τίναξε τις πατατόφλουδες από την ποδιά της.

“Από δώ...» της είπε δείχνοντας προς την τραπεζαρία.

“Η κ. Κασσιέ κοίταξε ψυχρά την έπισκέπτριά της πού με τό ένα της χέρι προσπαθούσε νά μαζέψη τό σάλι της και με άλλο κρατούσε τη σακκούλα για τά ψώνια και την όμπρέλλα της.

“Ζητήσατε νά με δήτε;»

“Αντί για άπάντηση ή Μαρι Ντυντόν χαμογέλασε. Δέν αισθανόταν καθόλου έτσι. Κάθε άλλο.

“Άλλά δέν ένιωθε διόλου άνετα μέσα σ’ αυτήν την πολυτελή τραπεζαρία όπου όλα συνωμοτούσαν εναντίον της, ιδίως εκείνο τό άμορφο τζάκι πού ή φωτιά του έδινε μία κοκκινωπή λάμψη σ’ όλο τό δωμάτιο.

“Σκέφθηκα...”

“Δέν κάθεστε;»

Κάθισε, αλλά τώρα αισθανόταν ακόμη χειρότερα με την όμπρέλλα πού δέν ήξερε τι νά την κάνη. “Ήταν θυμωμένη με τον άνδρα της πού δέν την άφησε νά τυθη όπως έπρεπε. “Αν έλειπε τουλάχιστον τό σάλι...

“Μένω έδω κοντά, άκριβώς πίσω από τό σπίτι σας» είπε κομπιασμένα.

“Ξέρω.»

“Στό δεύτερο πάτωμα... και... οι σκάλες, ξέρετε, είναι τόσο κουραστικές, ιδίως πού έχω και τό μαρό... Βλέπετε, πρέπει όλη την ώρα νά κουβαλώ τό νερό από κάτω...”

“Η Ματθίλδη Κασσιέ είχε απολιθωθή. “Η δέν καταλάβαινε ή έκανε πώς δέν καταλαβαίνει.

“Αν μπορούσαμε νά θρούμε κανένα ισόγειο διαμέρισμα... ή καμιά μικρή μονοκατοικία, άκόμη πιό καλά...”

“Θέλετε νά ξέρετε αν έχουμε κανένα ξενοίκιστο; λυπούμαι, αλλά για την ώρα δέν υπάρχει κανένα. “Αν άδειάση άργότερα...”

“Τό ζήτημα είναι...”

Πώς νά της εξηγήση ότι δέν σκεπτόταν νά πληρώση τό νοίκι; “Ο άνδρας μου είναι χωρίς δουλειά. Δούλευε στην Τράπεζα Μπαλοντόν και ξέρετε ή Τράπεζα έκλεισε και ό κ. Μπαλοντόν πήγε φυλακή...”

“Η κ. Κασσιέ δέν έκανε τον παραμικρό μορφασμό.

“Καταλαβαίνω άπολύτως την κατάσταση σας» άπάντησε, “αλλά δέν μπορώ νά σας βοηθήσω...”

Μά για όνομα του Θεού! ή καρδιά της Μαρι πήγαινε νά σπά-

ση... «...προσωπικά δέν μπορώ νά κάνω τίποτε... ίσως θά μπορούσα νά ζητήσω από τον διευθυντή μας νά θρή μιá θέση στον άνδρα σας στο γραφείο του άνδρός μου.»

Σιωπή. “Η Μαρι Ντυντόν κοιτούσε στην πόρτα σάν νά ζητούσε νά συγκεντρώση τις δυνάμεις της. Δέν είχε έρθει γι’ αυτό. Είχε έρθει για τό σπίτι. Για δουλειά θά σκεπτόταν άργότερα.

“Τό ζήτημα είναι...”

“Λυπούμαι» δέν μπορώ νά μεινω περισσότερο. Είμαι βεβαία πώς τό καταλαβαίνετε... “Όπως είμαι σήμερα... “Ας περάση ό άνδρας σας τό άπόγευμα από τό γραφείο και άς ζητήση τον ύποδιευθυντή.”

Χτύπησε τό κουδούνι. “Φρανσουάζ, όδήγησε την κυρία... “Α! Μά π’ γχωρήτε, τό όνομά σας; ά ναι!... κυρία Ντυντόν...”

Δέν έκανε ούτε ένα θήμα προς αυτήν. Ούτε καν της έδωσε τό χέρι. “Η Μαρι βγήκε σάν κλέφτης.

☆

Πώς πάει τό γραφείο;...”

“Ας πούμε καλά...”

“Γιατί; τί συμβαίνει;»

“Ενα πράγμα δέν μπορώ νά καταλάβω. Είναι τόσο εύγενής απέναντί μου, μά τόσο πολύ... Κύριε Ντυντόν από δώ κύριε Ντυντόν από κεί... Τόσο πού καμιά φορά ρωτιέμαι μήπως με παίρνουν στο μεξέ...”

“Ωστόσο στα λόγια της γυναίκας του ύπηρχε μιá βεβαιότητα τόσο καθουσιαστική όταν βλέποντας προς τό σπίτι των Κασσιέ έλεγε;

“Δέν θά τολμούσαν νά τό κάνουν αὐτό!...”

“Αν είχε δεχθή αυτή την θέση για τον άνδρα της ήταν μόνο και μόνο έπειδή εκείνο τό πρωί δέν ήταν καθόλου σέ φόρμα. Πρώτα ό νεκρός μέσα στο δωμάτιο και ύστερα εκείνο τό παληοσάλι και

τά παληά παπούτσια και ή όμπρέλλα πού έσταζε. Μετά την κηδεία θά έχουμε όλο τόν καιρό.. Έδω σέ άλλους είχαν γίνει νεκροψίες χρόνια μετά τόν θάνατο..

Κάθε φορά πού άνεβοκατέβαινε τις σκάλες ρωτιόταν :

«Πόσο ακόμη ; Σέ λίγο θά έχουμε μια όμορφη κουζίνα με τό νερό μέσα...»

Μετά τρεις ήμέρες έγινε ή κηδεία. Τήν τέταρτη ό Ζώρζ γύρισε κατανευριασμένος.

«Δέν άντέχω άλλο» ξέσπασε. «Όλη την ήμέρα φόρτωνα έπιπλα. Ό ύποδιευθυντής είπε πώς δέν ύπάρχει αρκετή δουλειά στο γραφείο : "Αν δέν σās πειράζή κ. Ντυντόν, θά ήθελα νά βοηθούσατε τόν έργάτη... Είμαι ξεθεωμένος.»

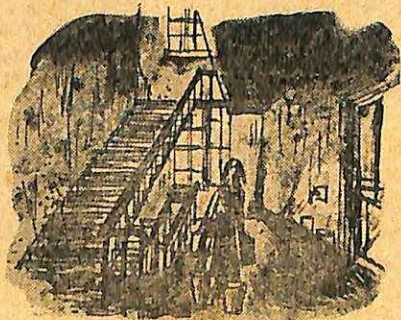
Κοίταξε έξω από τό παράθυρο. «Όστε έτσι λοιπόν ! τώρα θά μάθουν αυτοί...»

«Πρόσεχε τό παιδί !» είπε άποφασιστικά. «Δέν θ' άργήσω.»

«Πού πās ;»

Μπήκε στη κρεβάτοκάμαρα και άρχισε νά ντύνεται. "Έβαλε τό καλο παλτό, τά καλά της παπούτσια, τό θελούδινο καπέλλο της.

Όσπου νά ντυθή ό άντρας της κουνούσε τό μωρό και συγχρόνως διάβαζε την έφημερίδα. «Βρέ !» φώναξε «κι' έγώ νόμιζα πως ήταν καθολικός.»

«Ποιός ;»

«Ό γέρο Κασσιέ...»

«Και βέβαια ήταν... γιατί ;»

«Δέν μπορεί νά ήταν γιατί ή κηδεία έγινε σέ στενό κύκλο και τό σώμα τό έκαψαν.»

Νεκρική σιγή. Ό Ζώρζ τά είχε χάσει.

«Τί συμβαίνει ;» ρώτησε.

Πήγε στο δωμάτιο και είδε τη Μαρί πού ξεντυνόταν.

«Τί κάνεις ; "Ενα λεπτό πριν...»

Ξαναφόρεσε τά καθημερινά της, τά παληά παπούτσια, τό σάλι της και κατέθηκε νά φέρη κάρβουνα. Δυο πατάματα κάτω, και τό υπόγειο τρία. Στάθηκε μπροστά στο σωρό τά κάρβουνα κι' έκλαιγε.

Είχε νικηθή. Ό κ. Κασσιέ είχε κάνει καλά τη δουλειά της. Με τί ικανοποίηση θά είχε γυρίσει από την κηδεία θά είχε πάει στο παράθυρο της κρεβάτοκάμαράς της και θά κοιτούσε άπέναντι !

Στό πλατύσκαλο την περίμενε ή σπιτονοικοκυρά.

«Δέν σās τό είπα εκατό φορές νά παίρνετε τά κάρβουνα τό πρωί, προτού καθαρίσουμε τη σκάλα ;»

Ψιθυριστά ή Μαρί Ντυντόν άπάντησε :

«Πολύ καλά, κυρία.»

Μιά ταπείνωση παραπάνω. Τί σημασία είχε τώρα πιά ;

("Από τό «Lilliput», Λονδίνο)

ΤΑ 7 ΘΑΝΑΣΙΜΑ ΑΜΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΙΝΟΥ ΓΙΑΤΡΟΥ

Του Dr. Richard Asher

Τά έπτά θανάσιμα άμαρτήματα των γιατρών είναι: ή ασάφεια, ή σκληρότης, οί κακοί τρόποι, ή υπερβολική ειδικεύσεις, ή άγάπη για τό σπάνιο, ή έλλειψις κοινού νοού και ή νωθρότης.

'Ασάφεια

Και στο γράψιμο και στην όμιλία ή ασάφεια είναι ένα άμαρτήμα, όχι μόνο γιατί ό άλλος δέν

μπορεί νά σέ καταλάβη, αλλά και γιατί συγχίζεται ό νοός του και μπορεί κάτι πολύ απλό νά τό περάση για σοβαρό. Προειδοποιώ τους φοιτητάς πού παίρνουν τό ιστορικό των άσθενών τους και μετατρέπουν την άπλή τους γλώσσα στα Ιερογλυφικά των ιστορικών συγγραμμάτων. "Αν π.χ. ό άρρωστος λέει : «Όταν άνεβαίνω πολύ άνήφορο μου κόβονται τά

γόνατα», ό γιατρός άς μήν τό γράψη στο βιβλίο του έτσι : «Ό άσθενής παραπονείται ότι θαδίζων εις ελαφρώς άνωφερές έδαφος έχει Ισχυρότατον αίσθημα λιποθυμίας».

Σκληρότης

Ό σκληρότης είναι άσφαλώς τό πιό σπουδαίο και τό πιό συνηθισμένο άμαρτήμα. Λέγοντας περισσότερα από όσα χρειάζονται, συχνά στενοχωρούμε τόν άρρωστο και του κάνουμε μεγαλύτερο κακό από την άρρώστεια πού πάμε νά θεραπεύσουμε. Πολλές φορές είδα άρρώστους πού ένοιωθαν τόν έαυτό τους περίφημα ως την ώρα πού πήγαν στο γιατρό και άκουσαν ότι έχουν μεγάλη πίεση ή κάτι στην καρδιά. Μόλις τό άκουσαν, παρουσίασαν όλα τά θαρεία

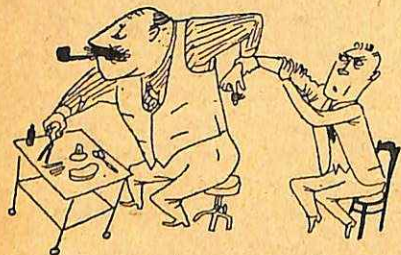
συμπτώματα που έτυχε να έχουν ακούσει, ή να γνωρίζουν από τις ρεκλάμες των φαρμάκων και από τον γιατρό του σπιτιού.

Λέγοντας πάλι πολύ λίγα, μπορεί κανείς να προκαλέσει τον φόβο του άγνωστου. Σε τέτοια περίπτωση, ο άρρωστος θα συμπληρώσει το κενό με τα φοβερότερα δημιουργήματα της φαντασίας του και με προλήψεις.

Τέλος υπάρχει η περίπτωση ν' άγνοηθεί ο άρρωστος. Ένωσω την περίπτωση που ο γιατρός δημηγορεί και συζητεί δίπλα στο κρεβάτι του άρρώστου και τον μεταχειρίζεται σαν να έχει χάσει τις αισθήσεις του ή σαν να πρόκειται να του κάνει νεκροψία και όχι να τον εξετάσει.

Οί καλοί τρόποι

“Αν οί φοιτηταί τον καιρό που σπουδάζουν Ιατρική δεν μάθουν συγχρόνως και καλούς τρόπους, δεν θα τα πάνε καλά ούτε με τους άρρώστους, ούτε με τις

νοσοκόμες, ούτε με τους συναδέλφους τους.

Συμβουλευώ τους φοιτητάς να μην ξεετάζουν τον άρρωστο με το

ένα χέρι στην τσέπη, γιατί δεν θα κάνουν σωστή διάγνωση. Νευριάζει τους γιατρούς και προκαλεί κακή έντύπωση σε όλο το θάλαμο. Γενικά οί φοιτηταί πρέπει να μάθουν να είναι ευγενείς απέναντι στους μεγαλύτερους τους, χωρίς να τους ξεσκονίζουν συνεχώς. Τους προειδοποιώ ακόμη να κρατήσουν τους καλούς των τρόπους και όταν αρχίσουν να γίνονται αυτοί οί μεγαλύτεροι.

Η υπερβολική ειδίκευση

Είναι αλήθεια πως ο γιατρός πρέπει να ενδιαφέρεται και να ξέρει ειδικότερα ένα θέμα. Είναι ο-

μως λάθος να αδιαφορή για όλα τα άλλα θέματα ή να τα άγνοη. Ένας χειρουργός π.χ. πρέπει να μπορεί να κανονίσει τη δίαιτα μιας άρρωστης που παραπονείται για άπλη παχυσαρκία χωρίς να χρειάζεται να την στείλει στον ένδοκρινολόγο. Επίσης ένας παθολόγος θα πρέπει να ξέρει να άνοιξη ένα μολυσμένο σπυράκι. “Αν δεν κατορθώσουμε να περιορίσουμε την τάση προς την υπερβολική εξειδίκευση θα καταντήσουμε να έχουμε ένα γιατρό ειδικό για τον πρώτο παλμό της καρδιάς και έναν άλλον για τον δεύτερο.

Η αγάπη προς το σπάνιο

Αυτό το κακό κυριαρχεί κυρίως μεταξύ των φοιτητών, γιατί ακριβώς απ' αυτούς λείπει ή πείρα ώστε να ξέρουν ποιές άρρώστειες είναι κοινές και ποιές σπά-

νιες. Ο πονοκέφαλος και ο έμετος συχνότερα όφείλονται σε ήμικρανία παρά σε έγκεφαλικό απόστημα. Η φθορά των μικρών μυών του χεριού έρχεται με τα γεράματα και πιο σπάνια όφείλονται σε παθήσεις του νευροκινητικού συστήματος.

Η έλλειψις λογικής

Για καμμία άσθένεια δεν υπάρχει θεραπεία που να μπορεί να έφαρμόζεται σε όλες τις περιπτώσεις. Μιά μέρα ενώ έκανα σκί έτυχα στο έξης περιστατικό. Μιά κυρία έπεσε και έσπασε το πόδι της. “Ηθελα πάρα πολύ να την βοηθήσω, μα ήμουν ακόμα φοιτητής. “Αμέσως έφθασαν μπουτίλιες με ζεστό νερό και μερικές ευγενικές κυ-

ρίες προθυμοποιήθηκαν να την σκεπάσουν με τις γούνες τους. Κάτω από τα γουναρικά, ή δυστυχισμένη γυναίκα μούγκριζε από τον πόνο. “Για να συνέλθω χρειάζεται ζέση” έπανελάμβαναν οί κυρίες (που φυσικά είχαν πάρει τα μαθηματά τους στον Έρυθρό Σταυρό). Τελικώς κάποτε έπληρα κουράγιο και παρεκάλεσα τις κυρίες να σταματήσουν τα γιατροσόφια τους για να σωθή ή γυναίκα που θα έσκαζε από ζέση επάνω στο χιόνι.

Η νωθρότης

Η νωθρότης του γιατρού μπορεί να είναι σωματική, μπορεί όμως να είναι και διανοητική. Η σωματική νωθρότης δυστυχώς, υπάρχει σε μεγαλύτερο ποσοστό από ότι θέλουμε να πιστεύουμε. Συχνά κάνει τον γιατρό να παραβλέπει τους κανόνες της άσψιας, (να κάνει π.χ. πως δεν το

πρόσεξε αν ή θελόνα τύχη να άκουμπήσει στα σκεπάσματα του κρεβάτιού). Κατά τον ίδιο τρόπο, ή κουρασμένη νοσοκόμος, θαρρεστημένη να μετρά τις άναπνοές του άρρώστου, προσθέτει μερικές κάθε τόσο, άποκοιμίζοντας έτσι το γιατρό.

Η διανοητική νωθρότης είναι πιο κοινή και πιο επικίνδυνη. Μην παραδέχεστε τη διάγνωση του άρρώστου όταν παίρνετε το ιστορικό του. Έξακριβώστε τί συμπτώ-

ματα παρουσιάζει. 'Ο ρευματικός πυρετός στά δέκα χρόνια έχει μεγάλη σημασία, αλλά και η δήλωση του αρρώστου ότι τον είχε πάντα, χρειάζεται κάποια διευκρίνιση. Μπορεί να ξμεινε στο κρεβάτι μια μέρα με πόνο στον αστράγαλο και η θεία του να εἶπε πώς ήταν ρευματικός πυρετός, μπορεί όμως να ξμεινε και 2—3 μήνες στο κρεβάτι με δυνατούς πόνους ύστερα από μια δξεία άμυγαλί-

τίδα. Φυλαχθήτε από την νωθρότητα που κυριεύει κάποτε τη σκέψιμας. "Αν βαρυέστε να σκέπτεστε, θα πέσετε εύκολη λεία των διαφόρων βιβλίων που γράφτηκαν από πιο τεμπέληδες από σάς. Καλλιεργήστε την καλώς έννοουμένη άμφιβολία χωρίς να πέσετε στον ποθολογικό σκεπτικισμό. Κάνετε, το ίδιο και για όσα σάς εἶπα, και κοιτάξτε μήπως πολλά από αυτά είναι και άνοησίες!

('Από τὸ «The Lancet», Λονδίνο)

'Αποφάσεις Δικαστηρίων

Πρωί-πρωί οἱ νεϊόπαντροι ἔπιναν μαζί τὸν καφέ τους.

'Ο Κάρολος κοίταξε τὴ γυναίκα του πὺ καθόταν ἀπέναντί του στὸ τραπέζι καὶ μὲ ἔκπληξη παρατήρησε ὅτι τὰ μάτια της δὲν ταίριαζαν μεταξύ τους.

— Μὰ Κατερίνα, εἶπε ἀνήσυχα, τὸ ἀριστερό σου μάτι μοιάζει σὰ γυάλινο.

— Μοιάζει σὰ γυάλινο γιατί εἶναι γυάλινο, ἀπάντησε ἡ Κατερίνα ἥρεμα.

— Ποτέ σου ὅμως δὲν μὸ εἶπες ὅτι ἔχεις γυάλινο μάτι.

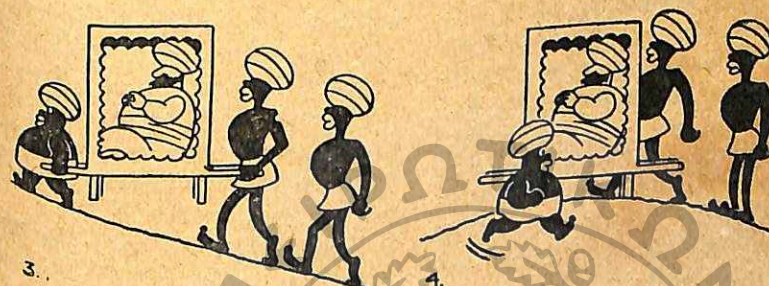
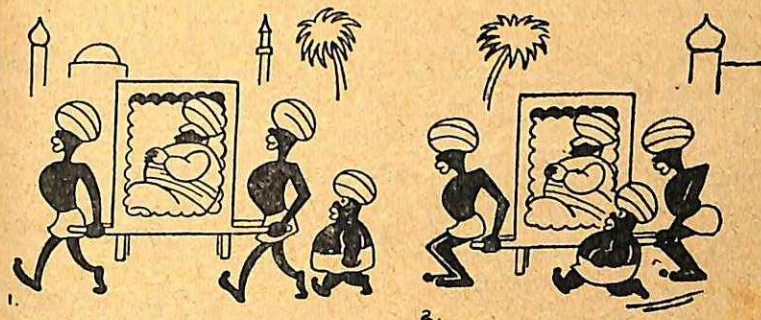
— Ποτὲ δὲν μὲ ρώτησες...

'Ο Κάρολος ἔξαγριωμένος ἀπὸ τὴν παράλειψη τῆς Κατερίνας νὰ τοῦ πῇ γιὰ τὸ γυάλινο μάτι της τὸν καιρὸ πὺ ήταν ἀρραβωνιασμένοι καὶ πιστεύοντας πὺς αὐτὸ ήταν ἀπάτη εἰς βάρος του, ζήτησε διαζύγιο. 'Η Κατερίνα ὅμως ἰσχυρίστηκε ὅτι δὲν ήταν χειρότερη σύζυγος ἀπὸ ὅ,τι τὴν περίμενε ὁ Κάρολος ἐπειδὴ εἶχε μόνον ἓνα μάτι.

— "Αν τὸ ἤξερα, εἶπε ὁ Κάρολος στὸ δικαστήριο, «δὲ θὰ τὴν παντρευόμουν ποτέ»....

Τί λέτε; "Αν ἦσατε σεῖς ὁ δικαστὴς θὰ δίνετε στὸν Κάρολο τὸ διαζύγιο; Τὸ δικαστήριο δέχθηκε τὴν ἀποψὶ τῆς Κατερίνας καὶ δὲν ἐνέκρινε τὸ διαζύγιο: «Δὲν εἶναι ἀπαραίτητο, εἶπαν, μιὰ γυναίκα τὴν ἐποχὴ τῆς μνηστείας της νὰ δώση στὸ μέλλοντα σύζυγό της πληροφορίες γιὰ τὰ μέσα πὺ χρησιμοποιεῖ γιὰ νὰ συμπληρώση τὶς φυσικὲς ἑλλείψεις τοῦ προσώπου ἢ τοῦ σώματός της. "Αν ἓνα γυάλινο μάτι μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ λόγος διαζυγίου, γιατί δὲ μποροῦν ἑξ ἴσου νὰ θεωρηθοῦν καὶ τὰ ψεύτικα δόντια, τὰ ψεύτικα μαλλιά ἢ ὁ,τιδήποτε ἄλλο τεχνὸ πὺ φορεῖ μιὰ γυναίκα ;»

'Εξωτικές ἐφευρέσεις...

('Από τὸ New Yorker)

ΙΣΛΑΝΔΙΑ

Του Dr. Julian Huxley

Σ τὸν ἀγώνα του μὲ τις δυνάμεις τῆς φύσεως, ὁ πολιτισμὸς φθάνει σ' ἓνα σημεῖο ἀπὸ τὸ ὁποῖο δὲν μπορεῖ νὰ προχωρήσῃ. Δὲν μπορούμε νὰ φαντασθοῦμε ἓναν πολιτισμὸ θεμελιωμένο στὴν ἄμμο τῆς κεντρικῆς Σαχάρας ἢ στοὺς πόλους τοῦ Ἀνταρκτικοῦ.

Ἡ Ἰσλανδία θρίσκεται κοντὰ σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ὅχι ὅμως ἐπειδὴ θρίσκεται πολὺ θόρεια. Τὸ νη-οὶ μόλις πού ἀγγίζει τὸν Ἀρκτικό κύκλο ἐνῶ τὸ Ρεϋκίαθικ θρίσκεται σχεδὸν στὸ γεωγραφικὸ πλάτος τοῦ Τρόπικου, πίσω ἀπὸ τὸ ὁποῖο ὁ Νορβηγικὸς πολιτισμὸς ἀπλώνεται ἴσως περισσότερο ἀπὸ 400 μίλλια πρὸς βορρᾶν. Ἡ Ἰσλανδία ἔχει νὰ ἀντιπαλαίψῃ συγχρόνως μὲ δύο ἐχθροὺς, μὲ τὸ κλίμα της καὶ τις ἐρήμους της.

Περισσότερο ἀπὸ τὰ 80% τῆς Ἰσλανδίας εἶναι ἔρημοι ἢ ἡμιέρημοι. Τὸ κέντρο τῆς Ἰσλανδίας μὲ τὴ γύρω του περιοχὴ εἶναι σκεπασμένο μὲ λάβρα, ἡφαιστειογενῆ στρώματα στάχτης καὶ ψιλὸ χαλκί που κατεβάζουν οἱ χεῖμαρροι.

Στὰ ψηλότερα μέρη κυριαρχοῦν οἱ δυνάμεις τῆς ἐρήμου. Οἱ κορυφές τῶν λόφων ἢ εἶναι ἐντελῶς γυμνές ἢ ἔχουν τίποτε μικρά

χόρτα, πού θεθαίως δὲν ἀρκοῦν γιὰ νὰ θρέψουν τὰ πρόβατα. Οἱ ὑψηλότερες περιοχές εἶναι πάντα σκεπασμένες μὲ χιόνια. Τὸ μεγαλύτερο ἀπὸ τὰ παγωμένα ὁροπέδια, εἶναι πάνω ἀπὸ 3.300 τετραγωνικά μίλλια.

Γενικά, δένδρα δὲν ὑπάρχουν. Ἐδῶ κι' ἐκεῖ συναντᾶ κανεὶς ἐκτεταμένες περιοχές μὲ σημύδες ὅχι ὑψηλότερες ἀπὸ 1-1,50μ. Μόνο σὲ δύο κοιλάδες πού προφυλάσσονται ἀπὸ τοὺς ἀνέμους οἱ σημύδες ψηλώνουν καὶ οχηματίζονται ἀληθινὰ δάση, ἀλλὰ ἀκόμη κι' ἐκεῖ δὲν περνοῦν τὰ 9 μ.

Παρ' ὅλο ὅτι ἡ Ἰσλανδία δὲν θρίσκεται μέσα στὸν Ἀρκτικό κύκλο, τὸ κλίμα της εἶναι τόσο κακὸ ὥστε ἀπὸ τὰ δημητριακὰ εὐδοκιμεῖ μόνο ἡ θρώμη καὶ τὸ κριθάρι. Ἐκτὸς ἀπὸ τις πατάτες πού εἶναι ἀφθονες ὑπάρχουν μερικά λάχανα καὶ κλίματα στοὺς κήπους. 50.000 ἀγελάδες καὶ 500.000 πρόβατα δίνουν τὸ γάλα, τὸ θούτυρο καὶ τὸ τυρὶ πού χρειαζόνται οἱ 135.000 κάτοικοι. Γουρούνια δὲν ὑπάρχουν κυρίως, ὅπως νομίζω, ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει καὶ ἡ ἀνάλογη τροφή. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι τὸ καπνιστὸ ἀρνὶ παίρνει τὴ θέσι τοῦ μπέικον.

Τὰ περίφημα ἀλογάκια τῆς Ἰσλανδίας ἐξακολουθοῦν νὰ ἀφθονοῦν. Τὰ ἄλογα εἶναι πάντα περισσότερα ἀπὸ τις ἀγελάδες παρ' ὅλο ὅτι τις μεταφορές πού ἄλλοτε ἐκτελοῦσαν αὐτὰ τις ἔχουν ἀναλάβει σήμερα τὰ ἀεροπλάνα, τὰ αὐτοκίνητα, καὶ οἱ σὺν ἀνώμαλες περιοχές, τὰ τζιπ.

Ἐνα μεγάλο μέρος τῆς τροφῆς τοῦ ἀνθρώπου τὸ δίνουν ἄγρια πουλιά, ἐνῶ τὰ ψάρια ἀποτελοῦν ἓναν ἀπὸ τοὺς κυριώτερους πόρους τοῦ τόπου. Ἀλλὰ ψαρεύονται στοὺς ποταμούς καὶ ἄλλα στὴ θάλασσα, καὶ μεγάλες ποσότητες ἐξάγονται. Εἶναι ἀλήθεια παρὰ ξενο νὰ συλλογίζεται κανεὶς πὼς ὅλα τὰ αὐτοκίνητα καὶ τὰ ἀεροπλάνα τῆς Ἰσλανδίας, ὅλο τὸ σίδερο καὶ τὸ ἀτσάλι, ὁ καφὲς καὶ ἡ ζάχαρη, τὰ ξένα βιβλία τὰ ἐπιστημονικὰ ὄργανα, ὅλα πληρώνονται μὲ τὰ ψάρια καὶ μὲ ὅ,τι γίνεται ἀπ' αὐτὰ.

Κατὶ πού δὲν παύουν νὰ μάς λένε διαρκῶς οἱ περιγραφές τοὺς ὅλοι ὅσοι ἔτυχε νὰ ἐπισκεφθοῦν τὴν Ἰσλανδία τὸν 18ο ἢ τὸν 19ο αἰῶνα, εἶναι ἡ ἀντίθεση ἀνάμεσα στὴν ἐνεργητικότητα καὶ τὸ περιπετειώδες πνεῦμα τῶν πρώτων ἀποίκων καὶ στὴν ἀδράνεια καὶ τὴν ἔλλειψι πρώτοβουλίας τῶν ἀπογόνων τους. Τὶ ζωντανὰ κι' αὐτὴ τῶν πρώτων ἀποίκων Νορβηγῶν! Νὰ ἀποικίσουν αὐτὴ τὴ γυμνὴ γῆ τὸν 9ο αἰῶνα, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ γλυτώσουν ἀπὸ τὴν καταπίεση πού τοὺς βάραινε στὸν τόπο τους! Μέσα σὲ 60 χρόνια ἱδρυσαν τὸ Ἀλτικ,

τὸ πρῶτο δημοκρατικὸ ὄργανο διακυβερνήσεως, τὴ μητέρα ὅλων τῶν κοινοβουλίων ἀποίκισαν τὴν Γροιλανδία καὶ ἀνακάλυψαν τὴν Ἀμερικὴ ταξιδεύσαν ἀπὸ τις Μεγάλες Λίμνες στὴ Βαλτική καὶ στὴν Μεσόγειο προμήθευαν ποιητὰς καὶ σωματοφύλακες σὲ ὅλες τις αὐλές τῆς Εὐρώπης ζοῦσαν πρῶτα τὰ ἡρωικά τους τραγούδια καὶ μετὰ τὰ ἔγραφαν στὸ χαρτί 350 χρόνια κύλισαν ἔτσι. Μὰ ἀκολούθησαν ὕστερα κοντὰ ἑξη αἰῶνες ὅπου τίποτε καινούργιο ἢ μεγάλο δὲν γινόταν καὶ τὸ μόνο πού ἔσπαγε τὴ μονοτονία ἦταν ἡ ὑπερηφάνεια τοῦ λαοῦ γιὰ τὴ λογοτεχνία του καὶ τὸ πάθος του γιὰ τὸ διάβασμα. Εἶναι ὥστόσο ἐβδομήντα χρόνια τώρα πού ἡ κατάσταση ἔλλαξε. Μὲ τὴν ἐνεργητικότητά τους οἱ Ἰσλανδοὶ κατάρθωσαν νὰ ἀποκτήσουν μεγάλη ἀνεξαρτησία ἀπὸ τὴ μητρόπολη, τὴ Δανία. Πρῶτα ἔγινε τὸ Νέο Σύνταγμα τοῦ 1874, μετὰ, στὰ 1903, ἡ πρώτη κοινοβουλευτικὴ κυβέρνησις, μὲ τὴ σημερινὴ ἔννοια. Στὰ 1918 ἤρθε ἡ ἀναγνώριση τῆς Ἰσλανδίας ὡς κράτους ἰσότιμου μὲ τὴ Δανία. Καὶ ἡ ἔνωσις τῶν δύο χωρῶν μὲ κοινὴ ὑπακοή στὸ Δανικὸ στέμμα. Τέλος, τὸ 1940, ἐπωφελοῦμενοι ἀπὸ τὴν Γερμανικὴ κατοχὴ τῆς Δανίας, οἱ Ἰσλανδοὶ θρίσκουν εὐκαιρία νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν αὐτονομία τους, ὡς Ἀνεξάρτητη Δημοκρατία, μὲ δικὴ τῆς Πρόεδρο καὶ ἀργότερα μὲ δικαίωμα συμμετοχῆς στὸν ΟΗΕ.

Ἡ πολιτική αὐτὴ πρωτοβουλία συμβάδισε μὲ κάποια βασικὴ ἀλλαγὴ στὰ ἐσωτερικὰ τῆς χώρας. Πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο, ἰδρύθηκε ἓνα Πανεπιστήμιο πού σήμερὰ ἔχει πᾶνω ἀπὸ 400 φοιτητάς. Ποιὸ μέρος τῆς Εὐρώπης μὲ 135.000 κατοίκους μπορεῖ νὰ καυχήθῃ ὅτι ἔχει Πανεπιστήμιο; Ἐκτὸς ἀπ' αὐτὸ ὑπάρχουν διάφορα ἄλλα πνευματικὰ ἰδρύματα. Ἀπὸ τὰ ἔσοδα τοῦ μοναδικοῦ λαχείου πού ἐπιτρέπεται νὰ ἐκδίδεται στὴ χώρα κτίζεται ἓνα ἱστορικὸ καὶ ἀρχαιολογικὸ μουσεῖο καὶ πρόκειται νὰ ἀκολουθήσουν ἐργαστήρια καὶ μουσεῖο φυσικῆς ἱστορίας. Ἐπίσης, πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο, ἀπὸ ἓνα εἶδος φόρου θεαμάτων κτίστηκε ἓνα ἐθνικὸ θέατρο πραγματικὰ πελώριο, τὸ ἐσωτερικὸ του ὅμως δὲν ἔχει ἀκόμη τελειώσει. Ἀπὸ τὸν ἴδιο φόρο κτίζονται στὶς διάφορες ἐπαρχίες δημόσια κέντρα γιὰ κοινωνικὲς συγκεντρώσεις, κονσέρτα, θεατρικὲς παραστάσεις, μὲ ἀπώτερο σκοπὸ νὰ σταματήσουν τὴ συρροὴ τοῦ πληθυσμοῦ στὴν πρωτεύουσα καὶ στὶς ἄλλες μεγάλες πόλεις. Στὸν τόπο αὐτὸν, ὅπου ἑκατὸ χρόνια πρὶν δὲν ὑπῆρχε οὔτε μονοπάτι, ὑπάρχει σήμερὰ πυκνὸ ὁδικὸ δίκτυο.

Ἄπειρα εἶναι τὰ μοντέρνα σπίντια πού ἀντικαθιστοῦν τὶς πρωτόγονες ἀγροτικὲς κατοικίες. Ὑπάρχουν ἀκμάζουσες σχολὲς γλυπτικῆς καὶ ζωγραφικῆς. Πόσα πολλὰ εἶναι τὰ βιβλιοπωλεῖα, μὲν ἂν τὸ δῇ κανεὶς θὰ τὸ πιστέψῃ.

Τὴν ἐποχὴ πού ἤμασταν ἐμεῖς ἐκεῖ, ὁ «Ἀμλετ» παιζόταν γιὰ ἑκτὴ ἐβδομάδα καὶ δὲν εἶναι λίγο ὅταν σκεφθῇ κανεὶς πὼς σὲ μιά πόλιν πού δὲν ἔχει παραπάνω ἀπὸ 55.000 κατοίκους καὶ ὅπου οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ τοὺς ἠθοποιούς ἦταν ἐρασιτέχνες, ἡ παράστασις ἦταν πολὺ καλὴ.

Μποροῦμε ἄραγε νὰ δώσωμε καμιά ἐξήγησι σ' αὐτὴν τὴν διπλὴ μεταβολὴ τοῦ Ἰσλανδικοῦ χαρακτήρα; Ἡ πρώτη περίοδος πού τὴν χαρακτηρίζει ζωτικότης καὶ γοργὴ ἐξέλιξις ὕστερα οἱ ἔξι αἰῶνες τῆς ἀδράνειας καὶ τώρα ἡ καινούργια ἀναγέννησις τῆς ἐνεργητικότητος καὶ τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως;

Δύο παράγοντες φαίνεται νὰ ἔδρασαν: ὁ ἓνας φυσικὸς, ὁ ἄλλος ἀνθρώπινος. Ὁ ἀνθρώπινος ἦταν ἡ ὑπαγωγή τῆς Ἰσλαδίας στὴν Δανία, πού ὅπως φαίνεται κυβέρνησε σκληρὰ καὶ γρήγορα υἱοθέτησε τὸν μερκαντισμὸ ὁ ὅποιος φυσικὰ ἀπέβλεπε στὴν οἰκονομικὴ ἐκμετάλλευσιν τῆς ἀποικίας πρὸς ὄφελος τῆς μητροπόλεως. Οἱ Δανοὶ εἶχαν πολλὰ προνόμια, οἱ Ἰσλανδοὶ δὲν μποροῦσαν νὰ ἀποκτήσουν οὔτε πλοῦτο οὔτε ἰσχὺ.

Τὸ αἶσθημα τῆς αὐτοκυριαρχίας πού ἀποκτήθηκε ὅταν ἡ Ἰσλανδία ἐξισώθηκε μὲ τὴ Δανία, τὸ 1918, καὶ ἐνισχύθηκε μὲ τὴ σημερινὴ πλήρη ἀνεξαρτησία τῆς, ἀναμφισβήτητα ἀπέτελεσε τὸ μεγαλύτερο κίνητρο τῆς σημερινῆς ἀναγεννήσεως. Καὶ ἡ φύση στάθηκε σκληρὴ γιὰ τὴν Ἰσλανδία.

Τὸν 13ον αἰῶνα, τὸ κλίμα ἄρχισε νὰ ἀλλάξῃ σημαντικὰ πρὸς τὸ χειρότερο. Οἱ παγετῶνες προχώσαν, τὰ δέντρα μαράζωναν καὶ οὐτε ἡ θρώμη οὔτε ἄλλο δημητριακὸ μποροῦσε νὰ εὐδοκιμήσῃ. Περιοχὲς πού πρὶν ἀπὸ τὸ 1000μ.χ. εἶδαν στὸν τόπο τὰ ἀγαθὰ τῆς, σκεπάστηκαν ἀπὸ τοὺς πάγους, καὶ μόνο τώρα ἀρχίζουν νὰ ἐλευθερώνωνται. Σχεδὸν συγχρόνως ἄρχισαν νὰ δροῦν καὶ οἱ ὑπόγειες δυνάμεις. Τὸ ἠφαίστειο δούλευε καὶ ἡ λάβα καὶ πιὸ πολὺ ἡ στάχτη, κατέστρεψαν πολλὰς βοσκές. Ἀκόμη καὶ τὸ ψάρεμα δύσκολα γινόταν. Μέσα σὲ ἓνα χρόνο, τὸ 1340, ἔγιναν περισσότερες ἀπὸ πέντε μεγάλες ἐκρήξεις. Πολλοὶ ἄνθρωποι καὶ ζῶα πέθαναν ἀπὸ τὴν πείνα καὶ τὸ κακὸ συμπληρώθηκε ἀπὸ τὸν λοιμὸ πού δὲν ἄφησε ἀπείραχτο οὔτε αὐτὸ τὸ ἀπομακρυσμένο κομμάτι τῆς γῆς.

Ἡ δράσις τοῦ ἠφαιστείου γίνονταν διαρκῶς ἐντονώτερη, ὥσπου τὸ 18ο αἰῶνα ἔφθασε στὸ κορύφωμά της. Ἡ ἔκρηξις τοῦ 1768 ἦταν φοβερή, καὶ τοῦ 1783 ἦταν ἡ φοβερώτερη ἀπὸ ὅσες γνώρισε ποτὲ ἡ Ἰσλανδία. Ὁ οὐρανὸς εἶχε σκοτεινιάσει γιὰ πολλὰς ἡμέρας, οἱ στάχτες σκέπαζαν ἑκατοντάδες τετραγωνικὰ μίλια εὐφορίας γῆς, σὲ ἀπόσταση ἔξι καὶ ἑπτὰ μιλίων ἀπὸ τὸν κρατῆρα, ἔφθασαν μάλιστα ὡς τὴ Σκωτία καὶ κατέστρεψαν κι' ἐκεῖ τὴν συγκομιδὴν.

Διάφορες ἐπιδημίες εἶχαν ξεσπάσει πρὶν ἀπὸ τὸ σεισμὸ, καὶ τὸ κακὸ ἀποτελεῖωσε ἡ πείνα. Τὸ ἔ-

να τέταρτο τοῦ πληθυσμοῦ χάθηκε. Ἔτσι δὲν εἶναι νὰ ἀπορῇ κανεὶς γιὰτὶ ἄλλαξε ὁ χαρακτήρας τῶν Ἰσλανδῶν γιὰτὶ, ὅπως λέει ἓνας συγγραφέας κυριάρχησε «ἡ ἀπονάρκωσις καὶ ἡ ἀδιαφορία».

Τότε πάλι, στὰ μέσα τοῦ 19ου αἰῶνος, τὸ κλίμα ἄρχισε νὰ καλυτερεύῃ. Τὸ 1920 ἦταν ἡ καλύτερη χρονιά πού ἔβλεπε ἡ Ἰσλανδία ὕστερα ἀπὸ τόσες καταστροφές.

Σήμερὰ οἱ παγετῶνες ὅσο πᾶνε ὑποχωροῦν, ἡ θερμοκρασία ἔχει ἀνέβει, νεὰ εἶδη πουλιῶν πηγαίνουν στὴν Ἰσλανδία. Οἱ μπακαλιάροι ἔφθασαν ὡς τὴν Γροιλανδία καὶ πλησιάζουν καὶ στὴν Ἰσλανδία, τὰ θατόμουρα ὄλο καὶ προχωροῦν πρὸς τὰ πάνω. Οἱ περιοχὲς αὐτὲς δὲν περιορίζονται μόνο στὴν Ἰσλανδία. Ἀπλώνονται σχεδὸν σὲ ὅλη τὴν περιοχὴ τοῦ ἀρκτικοῦ καὶ ἴσως στὴν ἀντιστοιχὴ ζώνῃ στὸι νοτιά.

Τέτοια φαινόμενα μᾶς εἶναι γνωστὰ καὶ ἀπὸ τὸ παρελθόν, τὰ ὅμως γιὰ πρώτη φορὰ μποροῦμε νὰ τὰ μελετήσουμε καὶ πισθόν νὰ τὰ ἐξηγήσουμε.

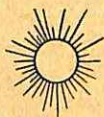
Τέλος, καὶ ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος πῆρε πρωτοβουλία καὶ ἄρχισε νὰ ὀφελῇται ἀπὸ αὐτὸ πού στὴν ἀρχὴ ἔθεωρεῖτο κατάρτα γιὰ τὸν τόπο, ἀπὸ τὸ ἠφαίστειο. Τὸ ἠφαίστειο δὲν δίνει μόνο τὶς ἐκρήξεις του· δίνει καὶ τὶς ἀναριθμητὲς θερμὲς πηγές, πού ὁ ἀτμὸς τους, τὸ ρεύμα, ἀποτελεῖ τὴ βάση τῶν Ἰσλανδικῶν τοπῶνυμῶν. Ὅταν ἀνοίγετε τὴ θύρην τοῦ λουτροῦ σας στὸ Ρεύκιαβικ, ἔρχεται ζε-

στο νερό κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὴν πηγὴν. Αὐτὴ ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν πηγῶν δὲν εἶναι κάτι καινούργιο στὴν ἱστορίαν τῆς Ἰσλανδίας. Στὶς ἀρχές τοῦ Βου αἰῶνος, ὁ Στούρλουσον πολιτικὸς ποιητὴς καὶ ἱστορικὸς συμπιλητὴς τῆς "Εντα, ἡ μεγαλύτερη μορφή τῆς Σκανδιναυικῆς φιλολογίας, εἶχε φτιάξει στὸ σπίτι τοῦ ἑνα λουτρό μὲ τέτοια ἐγκατάσταση, ποὺ ὑπάρχει ὡς σήμερα. Ὡστόσο στὸν 20ὸν αἰῶνα ἐπιφυλασσόταν νὰ ἐφαρμῶσῃ τὴ μέθοδο γιὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν ὅλης τῆς πόλεως.

Τὸ καινούργιο στὴ χρησιμοποίησιν τῶν θερμῶν πηγῶν εἶναι ὅτι μ' αὐτὲς κατόρθωσε ὁ ἄνθρωπος νὰ δημιουργῇ θερμὰς ζῶνες. Τὸ πῶς ἀπροσδόκητο θέαμα ποὺ συνήντησα στὴν Ἰσλανδίαν ἦταν φυτεία, ὁλόκληρη ἀπὸ μπανανόδεντρα ποὺ ἔδεναν τὸν καρπὸ τους στὸ Ρεῦκιρ! Σ' αὐτὸ τὸ μέρος ὑπάρχουν ὁμορφὰ ἐξοχικὰ σπίτια ποὺ θερμαίνονται ἀπὸ τὸ νερὸ τῶν πηγῶν, καὶ στὰ κτήματα καλλιεργοῦνται ἕνα σωρὸ φυτὰ ἐντελῶς ἀταίριαστα μὲ τὸ κλίμα. Ὁ περισσότερος χώρος ἀφιερώνεται στὶς ντομάτες καὶ στὰ λουλούδια.

Οἱ ντομάτες ἔχουν ἰδιαίτερη σημασία γιὰτὶ ἀποτελοῦν τὸ μόνον ὡπὸ λαχανικὸ στὸ διαιτολόγιον τῶν κατοίκων. Τέτοια ἐξοχικὰ σπίτια ἀπλώνονται τῶρα σ' ὅλη τὴν Ἰσλανδίαν, ἀκόμη καὶ σ' ἀπομακρυσμένα καὶ κάποτε κατάγυμνα μέρη, ὅπου ὅμως ὑπάρχει ζεστὸ νερό. Τελευταῖα ἀνακαλύφθηκε ὅτι ὠρισμένα ὑπόγεια ρεύματα ἔχουν μεγάλη πίεση καὶ θερμότητα. Στὸ Ρεῦκιρ προσπαθοῦν νὰ φέρουν αὐτὸ τὸ νερὸ στὴν ἐπιφάνεια καὶ νὰ τὸ χρησιμοποιήσουν ὡς κινητήρια δύναμη.

Ὁ ἀγώνας ποὺ διεξάγει σήμερὰ ἡ Ἰσλανδία εἶναι σκληρὸς καὶ οἱ δυσκολίες ποὺ ἀντιμετωπίζει πολλές. Ἡ κυριώτερη εἶναι ἡ ἐλλείψις ξένου συναλλάγματος ποὺ τῆς χρειάζεται γιὰ τὶς πολυάριθμες εἰσαγωγὰς ποὺ εἶναι ἀναγκασμένη νὰ κάνῃ. "Αν ὅμως τὸ κλίμα ἐξακολουθήσῃ νὰ καλλιερεῖται ἢ τουλάχιστον ἂν μείνῃ ὅπως εἶναι, ἔχουμε κάθε λόγον νὰ ἐλπίζουμε πὼς τὸ μικρὸ αὐτὸ ἔθνος ὠρισμένο ἀπὸ τὴ φύσιν νὰ ἀποτελῇ τὸν ἀκραῖον σταθμὸ τοῦ πολιτισμένου κόσμου, δὲν θὰ παύσῃ νὰ ἀνθίξῃ.

ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΕΚΑΤΟ ΧΡΟΝΙΑ

Ἀπὸ τὴν «ΕΥΤΕΡΠΗ»

Ο ΣΥΜΠΑΘΗΤΙΚΟΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ

15 Νοεμβρίου 1850

Ἐσάτωι ἀνηγγέλθη ὑπὸ τῶν γαλλικῶν ἐφημερίδων ἡ ἐφεύρεσις νέου τηλεγράφου γενομένη ὑπὸ τοῦ κ. Μπενουά καὶ Μπιᾶ.

Πρὸ ἑξ ἐτῶν οἱ κ. κ. Μπενουά καὶ Μπιᾶ συνέλαβον τὴν ἀπόφασιν νὰ πειραθῶσιν, ἐάν ἦτο δυνατόν, νὰ ἐφευρεθῇ τρόπος τῆς διὰ τῆς ἡλεκτρικῆς συμπαθείας ἀνταποκρίσεως. Ἄν καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν ὅτι ὑπάρχει εἰς τὴν ἔμφυγον καὶ ἄψυγον φύσιν συμπάθειά τις, ἀπορρέουσα ἐκ τοῦ ἡλεκτρικοῦ ρευστοῦ, εἶναι δύσκολον νὰ τὸ πιστεύσωμεν, ἀλλὰ δὲν θέλομεν πάλι ν' ἀναιρέσωμεν ἀπολύτως ἐν πρᾶγμα, διὰ τὸν ἀπλοῦν λόγον ὅτι δὲν τὸ ἐννοοῦμεν.

Οἱ κ. κ. Μπενουά καὶ Μπιᾶ, ἀνεκάλυψαν ὅτι ὑπάρχουσι ζῶα τινὰ δεικνύοντα μεγίστην αἰσθητικότητα ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ μαγνητικοῦ ρευστοῦ καὶ ὅτι ἡ συμπάθεια ἦν αἰσθάνονται εἶναι ὁμοίομορφος καὶ αὐτῇ, οἰαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ διαχωρίζουσα αὐτὰ ἀπόστασις.

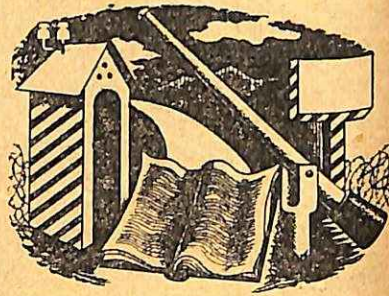
Λέγουσιν οὗτοι ὅτι ἡ αἰσθητικότης καὶ ἡ συμπάθεια αὕτη συνεχέστερον ἐνυπάρχει ἀνεπτυγμένη εἰς τὰ ὀστρακόδερμα ἢ εἰς τὰ ἄλλα ζῶα, καὶ πλεον τῶν λοιπῶν τοῦ γένους τούτου εἰς τοὺς κοχλίας (σαλιγκάρια). Ἀνεκάλυψαν ὅτι ἐάν ὁ κοχλίας ὑποβληθῇ διὰ προπαρασκευῆς τινὸς εἰς τὴν ἐπιρροὴν ρεύματος ἡλεκτρικοῦ τῆς βολταϊκῆς συστοίχας, καὶ ἐγγιχθῇ διὰ τοῦ δακτύλου, ἐπισυμβαίνει κλονισμὸς τις ἡλεκτροισμὸς, ὅστις ἐνεργῶν ἐπὶ τινος ἀγωγοῦ παράγει τὸ ζητούμενον σημεῖον. Ὅθεν ἐάν εἰς Παρισίους κοχλίας τις ἐνεργῇ ἡλεκτρικῶς ἐπὶ τινος βελόνης, ἢ ἄλλο σηματοῦντος τὸ στοιχεῖον Α, ὁ ἄλλανόθι εὐρισκόμενος εἰς Λονδίνον φερ' εἰπεῖν, κοχλίας θέλει πράξῃ τὴν αὐτὴν στιγμήν τὸ αὐτὸ σημεῖον. Ὁ κ. Ἀλῆς περιγράφει μηχανὴν τινὰ περιέχουσα ἀριθμὸν κοχλίων ὧν ἕκαστος παράγει τὸ αὐτοῦ σημεῖον, καὶ διηγῆται ἀκολουθῶς περὶ πειράματος γενομένου πρὸ τινῶν ἡμερῶν εἰς Παρισίους ὑπὸ τοῦ κ. Μπενουά, ἀνταποκρινομένου μετὰ τοῦ φίλου τοῦ κ. Μπιᾶ εἰς Νεοδόρμον, ἀπέχον 2.000 μίλλια ἀπὸ Παρισίους, παρ' οὗ καὶ ἔλαβε πάσαν ἀπάντησιν.

30 Δεκεμβρίου 1850

Ὁ συμπαθητικὸς τηλεγράφος τὸν ὅποιον πρῶτοι ἐμεῖς ἀνηγγέλαμεν εἰς τὸ κοινὸν τῆς Ἑλλάδος, εἶναι ἐγγὺς ν' ἀποδεχθῇ ἀληθείας. Τὸ θαῦμα τοῦτο ἐπέτυχον οἱ Γάλλοι ἐφευρέται διὰ τῶν κοχλίων ἢ κοχλίων. Τινὲς αὐτῶν ἔχουσι τὴν ιδιότητα, ἀφοῦ συζευχθῶσι, νὰ ἐνεργῶσιν ἀκατάπαυστον ἐπ' ἀλλήλους ἐπιρροὴν μαγνητικὴν, εἰς ὅποιανδήποτε ἀπόστασιν καὶ ἐν εὐρεθῶσιν, ἔστω καὶ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Ἐπομένως θέλει εἶσθαι δυνατόν ν' ἀνταποκρίνεται ὁ φίλος μετὰ τοῦ φίλου, εἰς ὅποιανδήποτε ἀπόστασιν, νὰ κοινοποιῇ τὴν ἰδέαν του, καὶ πῶς; μὲ τάχος ἀστραπῆς, καὶ πολλὰ συγχρόνως ἄτομα, εὐρισκόμενα τὸ μὲν εἰς Ἀρχον, τὸ δὲ εἰς Μεσημβρίαν, τὸ δὲ εἰς Ἀνατολὰς, τὸ δὲ εἰς Δύσιν. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἀδικοῦμενοι καὶ κατατρεγμένοι ἐρασταὶ ὅποια δι' αὐτοὺς πρόνοια!...

Βιβλία χωρίς διαβατήριο

Του Sir Stanley Unwin

Πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο σχεδὸν καμμιά χώρα δὲν φορολογούσε τὰ βιβλία. Ἐξαίρεσι ἀποτελοῦσαν οἱ Ἠνωμένες Πολιτεῖς πού φορολογοῦσαν μόνο ὅσα βιβλία ἦταν γραμμένα Ἀγγλικά. Ὑστερα ἀπὸ τὶς ἐπίμονες προσπάθειες τοῦ Διεθνoῦς Συνεδρίου Ἐκδοτῶν, ἐλάχιστες μόνο χώρες ἔφερναν δυσκολίες στὴν εἰσαγωγή βιβλίων ὡς ταχυδρομικῶν δεμάτων. Ἐντούτοις σήμερα, ὕστερα ἀπὸ ἓνα πόλεμο γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς σκέψεως, οἱ Κυβερνήσεις θέτουν μεγάλους φραγμοὺς στὴν ἀνταλλαγή τῶν φιλολογικῶν προϊόντων. Ἡ Ἑταιρία Ἐκδοτῶν τῆς Μεγάλης Βρεταννίας δημοσίευσε ἓνα πῖνακα, πού πιάνει σχεδὸν ἓνα τετραγωνικὸ μέτρο, στὸν ὁποῖο θρῖσκονται περιληπτικὰ ὅλοι οἱ κανονισμοὶ οἱ σχετικοὶ μὲ τὴν ἐξαγωγή Βρεταννικῶν βιβλίων σὲ 55 χώρες περίπου.

Ὅλοι σχεδὸν οἱ κανονισμοὶ αὐτοὶ ἰσχύουν καὶ γιὰ τὰ βιβλία πού εἰσάγονται ἀπὸ τὶς διάφορες χώρες. Ἐξαίρεσι πάλι ἀποτελοῦν οἱ Ἠνωμένες Πολιτεῖς πού ἔξακολουθοῦν νὰ ἔχουν περιορισμοὺς γιὰ τὰ βιβλία πού ἐκδίδονται στὴν Βρεταννικὴ Κοινοπολιτεία. Ἰδοῦ

μερικά παραδείγματα ἀμέσου φορολογίας τοῦ βιβλίου :

Στὸ Βέλγιο, ὑπάρχει ἓνας «φόρος μεταφορᾶς» ἀνάλογος μὲ τὸ θάρος τῶν βιβλίων. Στὴ Βραζιλία ὑπάρχει ἓνας φόρος εἰσαγωγῆς ἀνάλογα ἐπίσης μὲ τὸ θάρος τῶν βιβλίων, ἓνα 10% ἐπὶ τοῦ φόρου αὐτοῦ γιὰ τὰ ἔξοδα μεταφορᾶς, ἀποθηκεύσεως κλπ., καὶ ἓνα 2% ὑπὲρ τῆς κοινωνικῆς ἰσότητας. Ἐπίσης τὰ ταχυδρομικὰ γιὰ κάθε δέμα μὲ βιβλία εἶναι ἀρκετὰ ἀκριβὰ. Γιὰ δέματα πού ἢ ἀξία τους ξεπερνᾷ τὶς 9 λίρες πρέπει νὰ καταβληθοῦν καὶ 5 λίρες γιὰ προξενικὰ δικαιώματα, καὶ, ἂν ὁ εἰσαγωγεὺς δὲν τὰ πληρώσῃ, τιμωρεῖται μὲ πρόστιμα. Φυσικὰ μὲ τὰ ἐμπόδια αὐτὰ ἐλάχιστα ξένα βιβλία εἰσάγονται στὴν Βραζιλία. Σύμφωνα μὲ μιὰ πρόσφατη Ἀγγλο - Βραζιλιανή συμφωνία ὑπάρχει ἐλπίδα ὅτι μερικά ἀπὸ τὰ ἐμπόδια αὐτὰ θὰ παραμερισθοῦν. Στὸν Καναδᾶ ὑπάρχει ἓνας φόρος 8% ἐπὶ τῆς τιμῆς πωλήσεως τοῦ βιβλίου. Ὁ φόρος αὐτός, προκειμένου γιὰ ξένα βιβλία, καταβάλλεται κατὰ τὴν παραλαβή τους στὸ τελωνεῖο. Ἔτσι καμμιά φορὰ ὁ ἀγοραστής

πρέπει νὰ ταξιδέψῃ ἀρκετὰ χιλιόμετρα γιὰ νὰ φθάσῃ ὡς τὸ πλησιέστερο ταχυδρομεῖο μὲ τελωνειακὴ ὑπηρεσία γιὰ νὰ παραλάβῃ τὸ βιβλίο του.

Ἄν θελήσετε νὰ κάμετε ἐξαγωγή βιβλίων στὴν Κορυθα, καλὸ εἶναι νὰ εἰσθε προικισμένος μὲ μαθηματικὸ μυαλό : γιὰ ὅλα τὰ βιβλία, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἐγχειρίδια, καὶ ἀνάλογα μὲ τὸ θάρος τους, εἰσπράττεται φόρος εἰσαγωγῆς, καθὼς καὶ φόρος ὑπὲρ τῶν δημοσίων ἔργων. Ἀφοῦ προσθέσετε τοὺς δύο αὐτοὺς φόρους, πληρώνετε ἀκόμη ἓνα 20% ἐπ' αὐτῶν καὶ μετὰ, γυρίζοντας πάλι στὴν ἀρχικὴ φορολογητέα τιμὴ, καταβάλλετε ἓνα ἄλλο 9% ὡς φόρο ἐπὶ τῆς πωλήσεως.

Στὴ Φινλανδία, μιὰ χώρα ὅπου ὁ κόσμος ἀγαπᾷ ἰδιαίτερως τὸ βιβλίο, ὑπάρχει ἓνας φόρος ἐπὶ τῆς πωλήσεως τῶν βιβλίων πού καταβάλλεται κατὰ τὴν παραλαβὴν στὸ τελωνεῖο. Καὶ ἓνας δευτέρος φόρος πού ὑπολογίζεται, ὅχι ἐπὶ τῆς ἀρχικῆς τιμῆς τοῦ βιβλίου, ἀλλὰ ἐπὶ τῆς αὐξημένης τιμῆς του μετὰ τὴν προσθήκη τοῦ φόρου ἐπὶ τῆς πωλήσεως. Ἐχοῦμε δηλαδή πάλι ἐδῶ φόρον ἐπὶ φόρου.

Φόρος γιὰ τὰ εἰσαγόμενα στὴ Γαλλία βιβλία, θεωρητικὰ δὲν ὑπάρχει, στὴν οὐσία ὅμως τὰ πράγματα εἶναι πολὺ διαφορετικά. Ὑπάρχει ἓνας φόρος παραγωγῆς πού ὑπολογίζεται ὅχι μόνο στὸ κόστος τοῦ βιβλίου, ἀλλὰ καὶ στὰ ταχυδρομικά του. Ἐπίσης ὑπάρχει καὶ ἓνα τέλος γιὰ κάθε ταχυδρομικὸ δέμα. Ἀκόμη, ἡ δικασίᾳ ἐλέγχου τῶν δεμάτων μὲ βιβλία ἀπαιτεῖ μεγάλη σπατάλη χρόνου γιὰ τοὺς βιβλιοπώλες.

Ἡ Ἰσλανδία πού πάντα μὲ ὑπερηφάνεια διεκήρυσσε ὅτι δὲν ἐφορολογοῦσε τὸ βιβλίο καὶ ὅτι ποτὲ στὸ μέλλον δὲν θὰ ἐπέβαλλε φόρο σ' αὐτό, ἔπεσε κί' αὐτὴ θύμα τῆς κοινῆς ἀρρώστειας κί' ἔτσι καὶ ἐκεῖ τὸ κόστος τοῦ βιβλίου αὐξάνει μὲ τρεῖς διαφορετικὲς ἐπιβαρύνσεις ἐπὶ τοῖς ἑκατὸ. Στὴν Ἰταλία ἐπίσης εἰσπράττεται ἓνα τέλος καθὼς καὶ ἓνας τοπικὸς φόρος. Στὶς Φιλιππίνες οἱ ἐκδόσεις τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν εἰσάγονται ἀτελῶς, ὅλα ὅμως τὰ ἄλλα βιβλία φορολογούνται μὲ 10% — αὐτὸ εἶναι μιὰ διάκριση πού θάπρεπε νὰ τὴν προσέξουν οἱ Ἀμερικανοί. Ἀκόμη καὶ στὴν Ἑλβετία τὸ βιβλίο ἐπιβαρύνεται μὲ τελωνειακὸ δασμὸ καθὼς καὶ μὲ ἓνα φόρο ἐπὶ τοῦ θάρους των.

Μέχρι πρό τιнос στὴν Ἀγγλία δὲνμποροῦσαν νὰ εἰσαχθοῦν βιβλία χωρὶς εἰδικὴ ἄδεια καὶ τέτοια ἄδεια ἔπαιρναν μόνο ὅσοι εἰσήγαγαν βιβλία καὶ πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο. Τοῦτο δημιούργουσε δυσἀρέσκειες σὲ πολλὲς γῶρες. Στὴν Αὐστραλία καὶ στὴν Ἰρλανδία οἱ ἄδειες αὐτὲς ἔθεωρήθηκαν ὡς μέσον ἀποκλεισμοῦ τῶν Αὐστραλιανῶν καὶ τῶν Ἰρλανδικῶν βιβλίων.

Εὐτυχῶς οἱ Βρεταννικοὶ περιορισμοὶ δὲν εἶναι πιά τόσο φοβεροί. Βιβλία ἀπὸ τὶς Κτήσεις (ἐκτὸς τοῦ Καναδᾶ), τὶς Ἀποικίες καὶ τὶς περισσότερες γῶρες τῆς περιοχῆς τῆς στερλίνης εἰσάγονται ἐλεύθερα.

Ἀλλὰ ἡ φορολογία δὲν εἶναι τὸ μόνο ἐμπόδιο πού συναντοῦν τὰ βιβλία στὸν μεταπολεμικὸ κόσμο. Ὑπάρχουν καὶ οἱ δυσκολίες πού δημιουργοῦν διάφοροι τύποι.

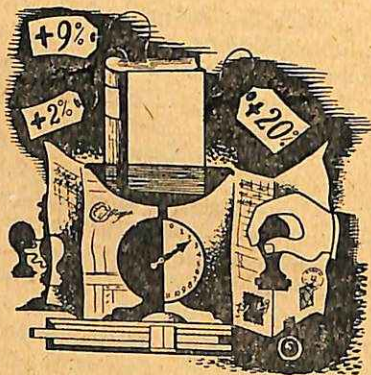
Στο Βέλγιο, λόγου χάριν, χρειάζονται πολύπλοκοι υπολογισμοί για να εξακριβωθεί κανείς εάν πρέπει να παραδώσει το δέμα του στο τελωνείο με «πράσινη ταινία» ή όχι, αφού, αν κάνει λάθος, θα υποβληθεί σε πρόσθετα έξοδα και σε πολλές φασαρίες.

Τελευταίες, άλλ' όχι λιγώτερο σημαντικές, είναι οι δυσκολίες του συναλλάγματος, που όμως στις περισσότερες περιπτώσεις είναι για την ώρα αναπόφευκτες.

Δεν θάπρεπε να χρειάζεται να υπομνήσουμε στις διάφορες Κυβερνήσεις τα περίφημα εκείνα λόγια του κ. Τσώρτσιλ: «Τα βιβλία με την ποικιλία τους, προσφέρουν τα μέσα με τα οποία ο πολιτισμός μπορεί να πάη θριαμβευτικά μπροστά». Φαίνεται όμως ότι πολλές χώρες, που, από άλλη άποψη δεν υστερούν καθόλου σε πολιτισμό, έχουν την τάση να μεταχειρίζονται τα βιβλία ως αν να αποτελούσαν κοινό είδος εμπορίου χωρίς ιδιαίτερη πολιτιστική αξία. Σε ώρισμένες περιπτώσεις ή κακή αυτή μεταχειρίσει του βιβλίου προέρχεται από την αντίληψη ότι το βιβλίο είναι ένα κοινό εμπόρευμα. Έτσι, κάποιος Βρετανός Υπουργός των Οικονομικών, θέλοντας να δικαιολογήσει την φορολογία που επέβαλε στα βιβλία, είπε ότι δεν μπορεί να βρη τι διαφορά υπάρχει ανάμεσα στα βιβλία και στα παπούτσια. Εύτυχως ύστερα από μια επιστολή που δημοσιεύτηκε στους Τάιμς και από την αντίδραση που προκάλεσαν τα λόγια του σε όλα τα στρώματα της κοινωνίας, γρήγορα αναγκάστηκε να ανακαλύψει τη διαφορά. Το αποτέλεσμα

ήταν να εξαιρεθούν όλα τα βιβλία από τη φορολογία αυτή, και να εξακολουθούν μάλιστα ως σήμερα να είναι ελεύθερα από κάθε φόρο.

Το συμπέρασμα είναι ότι καμία Κυβέρνησις δεν μπορεί εύκολα να δικαιολογήσει τη φορολογία και την παρεμπόδιση της γνώσεως όταν ελέγχεται δημοσίαι ή να γελοιοποιηται επιμένοντας να θεωρή τα βιβλία ίσα με τις πατάτες και να τα φορολογη ανάλογα με το βάρος τους. Έπομένως το

φάρμακο που θα εξουδετερώσει τα εμπόδια τα οποία ορθώνονται στην ελεύθερη κυκλοφορία του βιβλίου, είναι ο έλεγχος, ή δημοσιότητα και ή καλή θέλησις των αρμοδίων.

(Από το «Τάιμς» Λονδίνου)

☆

Και στην Ελλάδα, όπως σε όλες τις άλλες χώρες, η εισαγωγή και η εξαγωγή βιβλίων χρειάζεται αρκετές διατυπώσεις. Δυσκολίες σοβαρές δεν υπάρχουν αλλά ένα σωρό τρεχάματα για υπογραφές σφραγίδες κλπ. είναι απαραίτητα.

Τα βιβλία και τα περιοδικά εισά-

γονται γενικά άτελως. Έξαίρεση αποτελούν τα λεξικά, οι χάρτες, τα βιβλία με έργα ζωγραφικής καθώς και τα περιοδικά επίπλων, διαφημίσεων και σιδηρών κατασκευών που υπόκεινται σε ειδική φορολογία και για τα οποία απαιτείται ειδική άδεια του Υπουργείου Έθνικης Οικονομίας.

Για να εισάγει βιβλία ένας βιβλιοπώλης πρέπει να πάρει άδεια του Υπουργείου Έθν. Οικονομίας σύμφωνα με την οποία ή Τράπεζα της Ελλάδος θα του χορηγήσει συνάλλαγμα. Το συνάλλαγμα που χορηγεί κάθε χρόνο ή Τράπεζα κατανέμεται στους διάφορους βιβλιοπώλες που είναι έγ-

γεγραμμένοι ως εισαγωγείς στο Έμπορικό Έπιμελητήριο.

Από τα έντυπα που εισάγονται κάθε χρόνο (70% βιβλία και 30% περιοδικά) τα 35% έρχονται από την Αγγλία, 30% από την Αμερική 25% από την Γαλλία και 10% από άλλες χώρες.

Για την εξαγωγή ελληνικών βιβλίων χρειάζεται ειδική άδεια του Υπουργείου Έθν. Οικονομίας. Ο εξαγωγέας αναλαμβάνει την υποχρέωση εντός τριών μηνών να φέρη στην Ελλάδα συνάλλαγμα ίσο με την αξία των βιβλίων που εισήγαγε.

Μυστικά όπλα

Στις αρχές του Έβραιο-Αραβικού πολέμου οι Έβραίοι είχαν τρομερή έλλειψη όπλων. Γι' αυτό συχνά αναγκάζονταν να χρησιμοποιούν διάφορα κόλπα για να ξεγελούν τον εχθρό.

Κάποτε έπρεπε να προστατεύσουν μια γέφυρα. Ο Έβραίος διοικητής κάλεσε ένα από τους στρατιώτες του, του έδωσε μια σκούπα και του είπε:

— Άπόψε θα είσαι φρουρός στη γέφυρα... Αυτή ή σκούπα είναι το όπλο σου. Αν άκούσης κανένα να πλησιάζη θα φωνάξης τρεις φορές: «Άλτ ή πυροβολώ». Αν δεν σου απάντηση όρμησε πάνω του και σκότωσέ τον με τη σκούπα!...

Ο στρατιώτης χαιρέτησε κανονικά και πήγε στη θέση του.

Δεν είχε περάσει πολλή ώρα όταν άκουσε δήματα.

— Άλτ ή πυροβολώ, φώναξε τρεις φορές χωρίς όμως να λάβη απάντηση.

Στο τέλος βλέποντας ότι κάποιος ήταν πολύ κοντά όρμησε πάνω του με τη σκούπα. Με μεγάλη του έκπληξη βρέθηκε μπροστά σ' ένα συνάδελφό του.

— Βρέ Ίσαάκ τρελλάθηκες, φώναξε, γιατί δέ μιλάς; Λίγο ακόμη και θα σε κτυπούσα.

— Πώς να μιλήσω, Ίακώβ, αφού ο διοικητής μου είπε ότι είμαι τάνκς;

Οικογενειακά

Μην κρίνετε πολύ αυστηρά τὰ ἐλαττώματα τῆς γυναίκας σας. Ἴσως αὐτὰ νὰ ἦταν ἡ αἰτία πού δὲν μπόρεσε νὰ παντρευθῇ κανένα καλύτερο ἀπὸ σὰς

Τὸ ἡλικιωμένο καὶ ἀγαπημένο ζευγάρι χόρευε μαζὺ σὲ ἓνα νυχτερινὸ κέντρο. Καὶ κάποιος τρίτος ἄκουσε τὴν σύζυγο νὰ λέει τρυφερὰ στὸν καβαλλιέρο της.

— Χρυσό μου βαλσάρισε πιὸ γρήγορα. Χορεύουμε σάμπα.

(Ἀπὸ τὸ «Saturday Evening Post»)

(Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ ἀνέκδοτο ἡμερολόγιο τοῦ Θανάση Ἀπάρη)

ΑΠΟ Ο,ΤΙ ΕΙΔΑ ΚΑΙ Ο,ΤΙ ΑΚΟΥΣΑ

Σμύρνη 1899 — 1919

Χρόνια τώρα κοιτάζα νὰ βρῶ καιρὸ γιὰ νὰ στρωθῶ καὶ νὰ γράψω τὰ ὅσα εἶδαν τὰ μάτια μου ἀπὸ τὰ παιδικὰ μου χρόνια.

Ὁ πατέρας μου γεννήθηκε στὸ Ἀνδρονίκι, δίπλα στὴν Καισάρεια. Τὴ μητέρα μου τὴν λέγανε Σοφία. Παῦλος λεγότανε ὁ πατέρας μου κ' ἔμαθε ράφτης. Πέρασε μερικὰ χρόνια στὸ Παϊντήρι καὶ μετὰ δούλεψε στὴ Σμύρνη ὅπου μὲ τὸ θαυμαστὸ του ψαλίδι πῆρε ὄνομα κ' ἔπιασε τὴν καλύτερη πελατεία. Ἐγὼ γεννήθηκα στὴν ἀρμένικη γειτονιά τῆς Σμύρνης. Τὸ σπίτι μας ἦταν πάνω στὸν κεντρικὸ δρόμο πού περνοῦσαν τὰ καραβάνια, οἱ καμήλες καὶ τραβούσανε γιὰ τοὺς σταθμούς τοῦ πασμά Χανᾶ καὶ τοῦ Ἀϊδινίου γιὰ νὰ ξεκινήσουν γιὰ τὰ βᾶθη τῆς Μικρασίας.

Θυμᾶμαι τὸν ντεβετζή μπρὸς μὲ τὸ γαϊδουράκι του καὶ πίσω μιὰ καὶ μιὰ οἱ καμήλες δεμένες, παραφορτωμένες, καὶ πού καὶ πού ἓνα χαριτωμένο καμήλακι λεύτερο πού περπατοῦσε ἐλαφρὰ πλάι στὴ μάννα του. Μερικὲς ἀπὸ τὶς μεγάλες εἶχανε καὶ συρμάτινο δι-

χτυ στὸ στόμα γιὰτὶ δίχως ἄλλο δαγκώνανε καὶ μεῖς τὰ παιδὰ τὶς φοβόμαστε καὶ τὶς κοιτάζαμε καὶ δὲν λέγαμε τίποτε τὸ πειραχτικὸ γιὰτὶ ξεύραμε πὼς εἶχανε καλὸ θυμητικὸ.

Σκόνη, φασαρία, ἀμάξια, ἀραμπάδες, κοπριὲς ἦτανε ὁ μικρὸς ἀρμένικος αὐτὸς δρόμος. Στὴ μέση του ἦτανε τὸ σπίτι μας. Ἐμπαινες σὲ μιὰ πελώρια ἀδελή πλακοστρωμένη. Ὑστερα περίμενε πρῶτα ἡ σάλα, πού ἦταν πάντα κλειστή (ἀνοίγε μονάχα τὶς γιορτές), πλάι ἓνα σαλόνι, μετὰ ἡ τραπεζαρία, ἡ κουζίνα καὶ τὸ πλυσταριὸ καὶ στὰ πλάγια τὸ περιβόλι. Πλατεῖα σκάλα σ' ὠδηγοῦσε στὸ μεγάλο χαγιάτι, πού εἶχε καναπέδες μὲ ἀνατολίτικα χρωματιστὰ κιλίμια καὶ ἦτανε τὸ πιὸ συμπαθητικὸ μέρος τοῦ σπιτιοῦ μας. Αὐτοῦ ράβανε οἱ γυναῖκες, αὐτοῦ παίζαμε ἐμεῖς τὰ παιδιὰ.

Στὴ γειτονιά μας καὶ κοντὰ στὸ σπίτι μας, ἦτανε τὸ μπακάλικό τοῦ Ἀδαμάντη πού πουλοῦσε παπαγάλους, πουλάκια, σπόρους, χαρταετοὺς, οὐρὲς καὶ σπάγγους.

Θυμάμαι καθαρά μία μέρα που μ' αγοράσανε ένα παπαγαλάκι. Μοναχά που άμα το χτύπησε σε λίγο ο ήλιος από πράσινο γένηκε καφετί, και μετά έγινε άλλο πουλί. Ο Άδαμάντης έπαιρνε καρκινέζους και τουςμπογιάντιζε πράσινους κάνοντάς τους παπαγάλους. Ήταν η πρώτη παιδική άπογοήτευση.

Τόν χειμώνα στην Σμύρνη έδιναν πολλούς χορούς. Ο πατέρας μου και η μητέρα μου και η μεγάλη μας άδελφή πήγαιναν για κανένα γαμπρό. Από το πρωί φασαρία στο σπίτι, το μπάνιο άναμμένο, το φαί καμένο. Η μαμά μου με τη μασιά στο χέρι έφτιαχνε τιςμπούκλες της και η άδελφή μου έστριβε ταμπικουτί της. Ο μπαμπάς μας στις πέντε το άπόγευμα έβαζε το καϊζήρ του για να φτιάξη τα μουστάκια του. Στις ένένα έφτανε η καρρότσα και τότες κατέβαιναν από τη σκάλα. Η μητέρα μου άγνώριστη, θαμμένη, μέση στενή, φλουριά, σκουλαρίκια και τα μαλλιά της γυαλιστά με μεγάλεςμπούκλες. Τής άρεσε πάντα να φορή στο στήθος της ένα μισοφέγγαρο χρυσό με διαμάντια. Έπειτα η άδελφή μου ή Σοφία ντυμένη ευρωπαϊκά με ντεκολτέ και χτενισμένη σαν άρνι. Και ο μπαμπάς με την καλοκουρτίνα του, το φουσκωμένο κολλαριστό πουκάμισο, τη χρυσή καδένα και τα μουστάκια του κολλημένα, στριμμένα με δυο μυτερές μύτες προς τ' άπάνω και το μούτρο γυαλιστό από τη βαζελίνη.

Θυμάμαι το πρώτο μου ταξίδι στην Ελλάδα. Είχαν τελειώσει οι Βαλκανικοί πόλεμοι και ο μπαμπάς μας πήρε τόν άδελφό μου τόν Γιάννη κ' έμένα να μάς πάη

στην Άθήνα. Θυμάμαι εκείνο το άπόγευμα όταν το θαπόρι περνούσε μπροστά από το Σούνιο και για πρώτη μου φορά είδα κολώνες από άρχαίο ναό. Πόσο μου άρέσανε από παιδί τα έρείπια, ό,τι και ναταν, τα κάστρα, οι νάπιες, τα φρούρια. Άλλά για πρώτη φορά έβλεπα μαρμαρένια και μάλιστα έργα ειρήνης. Το θραδυνό ήμασαν στην Άθήνα. Η πόλις ήταν καθαρή, μικρή αλλά σουλουπωμένη, και τραβήξαμε στην Άκρόπολη. Έκει πιά τα έχασα. Ξέχασα όλα, άναρωτιόμουν πώς και τί χέρια δουλέψανε αυτά τα πράγματα. Πήγα και στο μουσειό. Έκει η πρώτη μου έντύπωση ήτανε σαν να έμπαινα σ' ένα τόπο, δίχως χρόνο, όλα μου φαινότανε αιώνια, σταματημένα. Τα μάτια τών άγαλμάτων μόνο με ξένισαν. Μου φαίνονταν χωρίς έκφρασι. Ίσως γ' αυτό μου έκανε έντύπωση ο Έφηςος τών Άντικυθήρων, που ξεχώριζε από τ' άλλα γιατί τα μάτια του βλέπουνε.

Ήμουνά τότες 13 χρονών, και τα άγάλματα μ' έπηρέασαν βαθιά. Πρόσεξα πώς δέν είχανε φρύδια, και πώς όσοι ήτανε φιλόσοφοι δέν είχαν ούτε μαλλιά στο κρανίο τους. Ήξερα πώς ήθεία μου ή Έλενα είχε μια σκόνη, που έβγαζε τις τριχές. Έβαλα κ' έγώ στα φρύδια μου και στο κρανίο μου για να μείνω χωρίς φρύδια και μαλλιά και να γίνω φιλόσοφος.

✱

Γυρίσαμε στη Σμύρνη και ο μπαμπάς μ' έβαλε στην Ευαγγελική Σχολή. Τα χρόνια περνούσαν. Είχα γίνει 17 χρονών και ήξερα πιά ό,τι ήθελα στην ζωή μου να δουλέψω σαν καλλιτέχνης και

να δουλέψω όγκο, πέτρα, μάρμαρο. Έν τώ μεταξύ τελείωνα το σχολείο και άρχισα να πέρνω μέρος στις θεατρικές παραστάσεις. Δώσαμε την Άντιγόνη του Σοφοκλή. Έγώ έπαιξα τόν Κρέοντα. Είχαμε και το θιασο Μερτίκα που έπαιζε διεννέζικες όπερέττες. Πρωταγωνίστρια ήταν ή θετή του κόρη ή Έλλη. Ήταν όραία μελαχροινή και με γλυκειά φωνίτσα. Όλοι μας ήμαστε έρωτευμένοι μαζί της και κάθε θράδυ στην πρώτη γραμμή της πετούσαμε λουλούδια, λογάκια και τραβούσαμε άτέλειωτα παλαμάκια. Πέθανε ή κακόμοιρη από χτικιό, και την άντικατέστησε ένα μεγαλοκαμωμένο κορίτσι, μια καπνεργάτρια, ή Ζαχάρα, που έγινε γνωστή στην Άθήνα με το όνομα Ζαζά Μπριλλάντη...

Παντού ήταν ειρήνη και οι γονείς μου έτοιμάζανε τόν άδελφό μου για μηχανικό και του κάνανε την προίκα του. Για μένα ήταν κατηγορηματικοί: «Θά γίνης ράφτης». Η μαμά δέν έλεγε τίποτε. Έγώ ήξερα τί θα έκανα. Είχα αποφασίσει να γίνω καλλιτέχνης και έτοιμαζόμουν σιγάσιγά. Πολλοί μιλούσαν του πατέρα μου, και ο Λετζερόπουλος, ο φίλος του, του είπε να μ' άφήση να κάνω ό,τι θέλω. Έγώ έκανα ό,τι μπορούσα, άρρώστειες, άφαιγίες, γινάτια και σκόπευα να το σκάσω κρυφά. Στο τέλος, ο πατέρας μου είπε πώς έπρεπε να μάθω πρώτα ραφτική και την τέχνη μου έρασιτεχνικά. Έγώ τοόπα ναί, μ' έδωσε 20.000 φράγκα, μου έκανε 4 φορεσιές, 6 παντελόνια, 6 φανελλες, 6 πουκάμισα, κάλτσες και μαντήλια και στις 22 του Αυγούστου μπαρκάρησα. Στις έννιά το πρωί, 1η του Σεπτέμβρη,

Κυριακή, το καράδι μας, το «Πατρίς», μπήκε στη Μασσαλία.

Είχα φθάσει μοναχός μου στην Εύρώπη.

Ήταν φθινόπωρο όταν πάτησα το πόδι μου για πρώτη φορά στη Γαλλία. Φθάσαμε στη Μασσαλία και πήραμε την ταχεία για το Παρίσι. Το τραίνο έτρεχε άνάμεσα σε πεδιάδες και ήταν ή γής όλοπράσινη, δένδρα, χωράφια και που και που, σπάνια ξερατίλα. Σε λίγο από μακριά είδα τόν πύργο του Αίφφελ. Το τραίνο έτρεχε τώρα άνάμεσα σε κατοικημένες περιοχές και έβλεπες στους τοίχους «Παρίσι 9 χιλιόμετρα», έπειτα «Παρίσι 5 χιλιόμετρα», έπειτα «Παρίσι ένα χιλιόμετρο».

Στις πέντε ακριβώς το άπόγευμα, ήταν Δευτέρα και 2 του Σεπτέμβρη, θρискόμουν στην πόλι που είχα όνειρευτή όλα μου τα γνωστικά χρόνια. Με ταξί τραβήξαμε στο ξενοδοχείο. Νόμιζα πώς ζούσα όνειρο. Τα γεφύρια του Σηκουάνα, το ποτάμι, ο ούρανός ήταν σαν ζωγραφισμένα άπαλά και είχαν χρώμα γκριζορόδινο. Φθάσαμε στο ξενοδοχείο Μπρεζιλ. Άνέβηκα για πρώτη φορά στην ζωή μου με άσανσέρ. Και μόλις κλείστηκα στην κάμαρά μου, άκόμη δέν ξέρω γιατί, μ' έπιασαν τα κλάματα.

Την άλλη μέρα το πρωί, κάλονυμένος και με τόν Μπαίντεκερ στο χέρι, τραβήξα για την Άνωτάτη Σχολή τών Καλών Τεχνών. Τα έργαστήρια ήταν κλειστά και ξεκίνησα για την «Άκαδημία Ζυλιόν», έλεύθερη σχολή. Μπήκα μέσα σ' ένα πελώριο άτελιέ 30 μέτρα επί 12 χωρισμένο σε τρία δύο έργαστήρια για τούς ζωγράφους, ένα για τούς γλύπτες. Οι τοίχοι χαμηλά, ήταν γιομάτοι

χρώματα και παλέττες και ψηλά, ζωγραφίες και σχέδια από έργα βραβευμένα το 1850. Από την πρώτη στιγμή ήξερα ότι μέσα σε ένα τέλειο άτελιέ, θα περνούσα την ζωήν μου.

Το απόγευμα πήγα στο μουσείο Ροντέν. Ήτρόμαξα. Ήταν χτύπημα ή πρώτη εντύπωση, που μ' έδωσε ή μεγαλοφυΐα αυτή. Και όμως σιγά-σιγά σ' αυτόν θάρχομουν, και στίς δυσκολίες στιγμές και στην απογοήτευσή μου, απ' αυτόν θα γύρευα το γιατρικό.

Ένα μεσημέρι ήρθε στην Άκαδημία ο θεός μου ο Ζαχαρίας να με πάρη. Εκείνη τη στιγμή τρεις γυναίκες στέκονταν γυμνά μοντέλλα. Ο μπάρμπα μου έπιασε τα μουστάκια του με τη χούφτα του και μου είπε: «Πρόσεξε, παιδί μου, είσαι στην κόλαση». «Τι λέγει ο θεός σου;» ρώτησε ένας συνάδελφός μου και όταν του εξήγησα μου απάντησε: «Πές του πώς είμαστε στον παράδεισο».

Δούλεψα σ' αυτή τη σχολή ένα χρόνο. Έπειτα έφυγα και πήγα κοντά στον Άντουάν Μπουρντέλ. Ήταν από τους διαλεχτούς μαθητάς του Ροντέν.

Με δέχτηκε σαν πατέρα, καλύτερα σαν πνευματικός πατέρας και δεν με παράτησε και δεν τον παράτησα παρά στίς αρχές του Οχτώβρη του 1929, άμα τον πήγαμε με μιὰ φιλή θροχίτσα, πάνω στα 69 του χρόνια, στο κοιμητήριο του Μονπαρνάς. Αυτός μ' έδωσε όλα τα στοιχεία της δουλειάς, μου έμαθε τι θα ή πειθαρχία, έρωτας και μόχθος. Έξω από τη μεγάλη του καλλιτεχνική αξία, είχε και το μεγαλύτερο απ' όλα τα προτερήματα, την ανθρωπιά. Ίσαμε σήμερα νοιώθω το μικρό του χεράκι στην πλάτη μου,

που τ' άκουμπούσε θέλοντας ναβάλη μέσα μου τη σκέψη του, και τον άκούω να μου λέη με την τραγουδιστή έρρινη φωνή του: «Κύτταξε τον Θησέα του Παρθενώνα, τον Άπόλλωνα της Όλυμπίας, την Άγνωστο, τις λαμπρές μας έκκλησιες και το μεγάλο Ροντέν.

Την ήμέρα που θα αισθανθής άδειος τρέχα στο έργο του Ροντέν, αυτός είναι τωρινός μας, είναι από τους λίγους που άγάπησε την άνάληψη, που είναι το παιδί της μεγάλης μοντέρνας σύνθεσης.

Μάθε πώς το σχέδιο θγαίνει από τα άπόβαρα, ξεχυλά στην επιφάνεια, άγκαλιάζει σφιχτά και μορφώνει την επιφάνεια για να επιστρέψη κάλι στα βάθη της γέννησής του.

Είδες τα καλάθια, είδες πώς είναι πλεγμένα, αυτά τα ψηλά καλαμάκια. Αυτά είναι το σχέδιο, που δένονται το ένα με το άλλο και φτιάνουν τον όγκο. Είναι αδύνατα, τη δύναμή τους την παίρνουν στο δρόμο που κάνουν και ένωμένα σφίγγονται και κάνουν κάτι το ιστερό.

Μην τρομάξεις ποτέ με την αλήθεια. Η αλήθεια είναι ή όμορφιά του καλλιτέχνη.

Όλα είναι βάθος και χωρίς βάθος δεν υπάρχει ξεχείλισμα. Όλα όσα στέκονται έχουν το στερεό τους σκελετό, αυτό έμεις το λέμε βάθος. Δεν μιλάμε για ιδεολογία, μιλάμε για έσωτερικό κεντρικό άξονα, ή επιφάνεια δεν ζή παρά με τις πολλές της και θαθειές ρίζες, και οι ρίζες αυτές φυτρώνουν από τον άξονα.

Άμα γνωρίσης τις έκκλησιές μας, θα δής πώς και σε τούτους τους τόπους γεννηθήκανε

έργα που φτάσανε με την πέτρινη όμορφιά τους, τη μαρμάρινη του Παρθενώνα.

Έτσι θ' άγαπήσης και τούτο τον τόπο, έτσι θα σκύψης και σε τούτη τη γή, γιατί άγαπάμε έναν τόπο, από τα έργα που μάς συγκινούν.

Μην χάνεις τον καιρό σου με τις ιδέες που θέλουνε να λέγονται καινούργιες. Καινούργιο τίποτα δεν υπάρχει, στη δουλειά μας καινούργιο είναι άμα άνέθης ένα άκόμη σκαλοπάτι.

Μέρα με τη μέρα τελειοποιήσε ό,τι ξέρεις, μάθε το καλύτερα, και στα άπλά αυτά λόγια θα θρής ζουμί, χυμό, και πυκνή δύναμη.

Ετούτη ή τέχνη θέλει άντρες άφωσιωμένους, που θάχουνε την άγάπη, τον έρωτα του μακρού μόχθου, την τιμιότητα, την ειλικρίνεια, το σεβασμό του διπλανού τους, και του ίδιου του έαυτού τους. Έρωμένη τους τη φύση, και την έκφραση για μόνο κριτήριο όμορφιάς. Προσηλώσου σ' αυτά, όλα τα άλλα είναι φτηνά και άνάξια για άνθρώπους που θέλουνε να χαράξουνε το όνομά τους για πάντα.

Αυτά τ' άκουα, τ' άκουα, επί τέσσερα χρόνια, και άλλα άκόμη με το ίδιο πνεύμα και μουδιναν θάρρος, και μ' έκαναν να σκέφτωμαι και μου άναψαν μιὰ μεγάλη φωτιά μέσα μου και μ' έβαλαν στο δρόμο.

Παιδί μου, δοκίμασε ό,τι είναι φτιαγμένο για τον άνθρωπο, και κράτα ό,τι πάει μαζί με τη δουλειά σου. Μη θρομήσης με τίποτα το κορμί σου, γιατί και ή τδια ή ψυχή σου θα στιγματισθώ για πάντα. Κορμί και ψυχή είναι ένα και το αυτό, όπως πέτρα και

πνεύμα, όπως σχέδιο και σκέψη, όπως άνθρωπος και καλλιτέχνης. Να ζής το έργο σου. Αυτό είναι ό καθρέφτης σου και όσο πιότερο όμορφαίνεις και αυτό όμορφαίνει.

Οί συμβιβασμοί στον καλλιτέχνη είναι το πρώτο μικρόβιο της άρρώστειας. Κοίταξέ τους πάντα σαν τον χειρότερο έχθρό. Σκέψου πώς ζούμε την καλύτερη ζωή από όλους τους συνανθρώπους μας. Είμαστε λεύτεροι και άς έχουμε πίκρες. Η ίκανοποίηση είναι καθημερινή, και μονάχα έμεις μπορούμε ν' αποτραπηχτούμε από την άσχημιά και να ζήσουμε τον κόσμο μας, τον πλατύ μας κόσμο.

Εμείς ξέρουμε ν' άγαπάμε, γιατί όλη μας ή ζωή είναι άγάπη και τη σκορπάμε μ' άπλοχεριά και χωρίς άντάλλαγμα.

Εδώ είναι όλα δύσκολα, μα στα δύσκολα είναι ή αξία και οι πόνοι που δίνουνε τη γνώση.

Να είσαι όλο καρδιά, όλο σκέψη, όλο πάθος, τέτοια θέλει ή δημιουργία, και όσο τα έχεις έντονα τόσο και αυτά είναι μεγαλύτερα.

Άμα νοιώσης πώς σταματάς, ψάξε ποιά είναι ή αίτια και τρέξε στους παληούς και τρέξε στους μεγάλους.

Θα γράψης με ζωντανή γραφή την έποχή που ζής, το κοντύλι σου θανάτι το κοινό όλων των έποχων, αλλά το γράψιμό σου θαή το πάχος, το λέπτισμα, το πάτημα της δικής σου έποχής.

Τέτοια λόγια έπάνω κάτω τ' άκουα και τέτοιοι στοχασμοί με βασάνιζαν τη νύχτα στο κρύο μου κρεβάτι, γιατί δεν είχα λεφτά για θέρμανση και πάγωνα. Τέτοια λόγια και έμεις συζητάγαμε με τους άγαπημένους μου συντεχνί-

τες, με τη λαμπρή μου φίλη. Γι' αυτό και τὸ λέγω καὶ τὸ ξαναλέγω: ἔζησα μονάχα ἀπὸ τὸ 1920 καὶ τὰ πρῶτα μου τὰ 20 χρόνια τὰ ξεγράφω στὴ Σμύρνη. Γεννήθηκα λοιπὸν τὸ 1920 καὶ εἶμαι σήμερα τριάντα χρονῶν, καὶ θὰ ζήσω τὸ λιγώτερο ἀκόμα 40 χρονάκια καὶ τὸ μυαλό μου δὲν θὰ μαραζώσει, γιατί ξέρω καλά, καὶ πολὺ καλά, πὼς ὅταν ἕνας ἀγαπᾷ κάτι, τὸ ζῇ καὶ τὸ πιστεύει, καὶ δὲν παύει νὰ δουλεύει. Τὸ μυαλό του δὲν μαραζώνει, ὅσο καὶ νὰ τὸν πῆρνε τὰ χρόνια.

Τὴ σθελτοσύνη τοῦ κορμιοῦ μου καὶ τὴ φρεσκάδα τῆς νεότητος, τὴν ὀφείλω στὴν ἀγάπη μου καὶ στὴν πίστη μου γιὰ τὴν τέχνη μου.

Τὸ Παρίσι καὶ μόνο μ'ἄνοιξε τὰ μάτια, τὰ Μουσεία του, τὸ ποτά-

μι του, οἱ Καθεδράλες του, ὁ οὐρανός του, οἱ γυναῖκες του. Ὅπου καὶ ἂν γυρίσης, ὅπου καὶ ἂν σταθῇς, σοῦ λέει κάτι τί, καὶ ἂν αἰσθάνεσαι, σοῦ ἀνοίγονται κόσμοι, ποὺ ποτέ σου δὲν τοὺς ὤνειρεύτηκες. Ὅσοι δὲν εἶδανε τὸ Παρίσι, ὅσοι δὲν τῷζαν ὅπως ἐγώ, ἔστω καὶ τὸ 1)1000 πεθαίνουν καὶ τοὺς λείπει κάτι ἀπὸ τὸν ἑαυτό τους.

Ἄμα ἔπαιρνα τὸ τραῖνο καὶ ἔφευγα μὲ λύπη τὸ κοιτοῦσα, καὶ ἅμα ξανάμπαινα μὲ συγκίνηση τὸ ἀντίκρυζα.

Εἴκοσι χρόνια ἔζησα, καὶ αὐτὰ τὰ εἴκοσι χρόνια μοῦ στερεώσανε τὶς θέσεις γιὰ ὀλόκληρη τὴν ζωή.

Δὲν λογαριάζω τίποτα ἄλλο ἀπὸ τὸ δυνατό αὐτὸ μαγνήτη.

Ενας φίλος τοῦ Μπέρναρντ Σῶ εἶχε πάει ἕνα θράδυ νὰ δῇ τὸν διάσημο συγγραφέα. Ἡ ὥρα περνοῦσε εὐχάριστα γιατί ὁ Σῶ διηγόταν διάφορες ἱστορίες. Ἡ κ. Σῶ ὅμως, δὲν πρόσχε διόλου καὶ φαινόταν σοβαρότατα ἀπασχολημένη μὲ τὸ πλέξιμό της.

— Τί εἶναι αὐτὸ ποὺ πλέκετε τόσο διασπικᾷ; τὴν ρώτησε ὁ φίλος.

— Ὡ τίποτα... εἶπε ἡ κ. Σῶ. Ἐχω ὅμως ἀκούσει αὐτὲς τὶς ἱστορίες τοῦ συζύγου μου τόσες φορές ὥστε ἂν δὲν κάνω κάτι μὲ τὰ χέρια μου, θὰ τὸν πνίξω!

☆

Εξοργισμένος ὁ σύζυγος, γύρισε πρὸς τὴν γυναῖκα του: — Πίστεφέ με, θὰ ἤθελα νάξερα γιατί ὁ Παντοδύναμος Θεὸς ἔκανε ἐσᾶς τὶς γυναῖκες τόσο ὁμορφες, καὶ τόσο κουτές!

— Νὰ σοῦ πῶ ἐγώ, χρυσέ μου, ἀπάντησε γλυκᾷ ἡ γυναῖκα του. Ὁ Θεὸς μᾶς ἔκανε ὁμορφες γιὰ νὰ μᾶς ἀγαπᾷτε. Καὶ κουτές γιὰ νὰ μπορούμε νὰ σᾶς ἀγαποῦμε...

☆

Η πείρα μᾶς ἔχει διδάξει πὼς μπορεῖ κανεὶς σ' ὁποιοδήποτε μέρος τοῦ κόσμου νὰ κάνῃ ἕνα ἀκροατήριό νὰ γελάσῃ μὲ τὴν καρδιά του, ἂν βγῇ ἀπλῶς στὴ σκηνὴ καὶ πῇ μελαγχολικά: «Ξέρετε, εἶμαι πανδρεμμένους».

☆

— Λοιπὸν; Χώρισαν; — εἶπα, δὲν βαρεῖσαι. Χώρισαν γιὰ ἔξη μῆνες. Ἦταν ἕνα ἀπὸ αὐτὰ τὰ μεταπολεμικὰ διαζύγια ποὺ δὲν κρατάνε...

Κουίξ

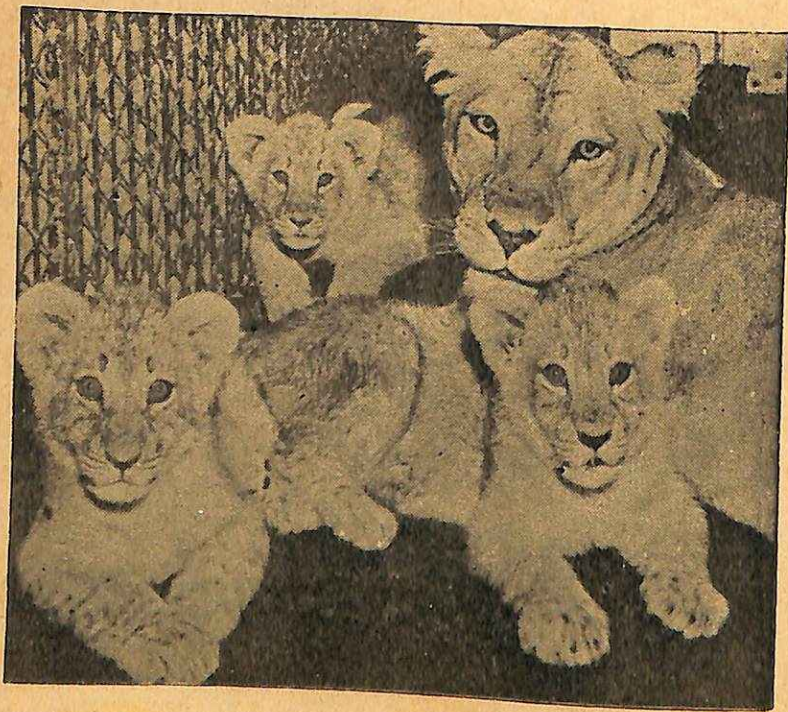
Ὑποτίθεται διὸ οἱ Ἀμερικανοὶ ἔχουν ἐφεύρει τὰ «Κουίξ» — τὰ μικρὰ αἰνίγματα — τὰ ὁποῖα συνδυάζουν χιοῦμορ καὶ σοβαρότητα. Ἡ ἀλήθεια εἶναι διὸ τὰ «Κουίξ» ἀποτελοῦν ἀρχαιοτάτη ἐλληνικὴ ἐφεύρεσι. Πρῶτὴ ἡ Σφύγγη ἡσχολήθη μὲ αὐτὸ τὸ παιγνιδάκι, καὶ ὁ Οἰδίπους. ἦσαν ὁ πρῶτος βραδευθεὶς λύτης...

1. Τέσσερις ἄνθρωποι παίζουν ὅλη τὴν νύκτα. Ὁ καθένας κερδίζει 100.000 δραχμές. Πὼς γίνεται αὐτό;
2. Ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ, ἔγραψε ἢ εἶπε τὸ: Βένι, Βίντι, Βίτσι;
3. Σὲ πόσῃν ὥρᾳ μιὰ ἀμαξοστοιχία μακρὺς ἑνὸς χιλιομέτρου, ταξιθεύοντας μὲ ταχύτητα ἑνὸς χιλιομέτρου τὸ λεπτό, περνάει ἕνα τουννελ μήκους ἑνὸς χιλιομέτρου;
4. Ἐν σχέσει μὲ τὸ μέγεθος τοῦ σώματός του, ποῖο ζῶον ἔχει τὸν μεγαλύτερον ἐγκέφαλον;
5. Πόσους μονόφθαλμους ρηγάδες ἔχει μιὰ κοινὴ τράπουλα χαρτιῶν;
6. Ποῦ βρίσκεται ἡ πλουσιώτερη συλλογὴ ἀρχαίων ἐλληνικῶν ἀγαλμάτων;
7. Κάποιος ἔχει καὶ αὐγά καὶ θούτυρο καὶ τηγάνι καὶ φωτιά. Ἐν τούτοις δὲν μπορεῖ νὰ τηγανίσῃ. Γιατί;
8. Ποιὰ εἶναι στὴν Ἀγγλία καὶ ἄλλοι ἡ ἀξιόποινος πρᾶξις, τὴν ὁποῖαν ὅταν ἐπιχειρήσῃτε τιμωρεῖσθε αὐστηρά, καὶ ὅταν τὴν διαπράξετε δὲν ἔχετε νὰ φοβηθῇτε τίποτα;
9. Πόσα ἦταν τὰ ἔργα ποὺ συνέγραψε ὁ Σωκράτης;

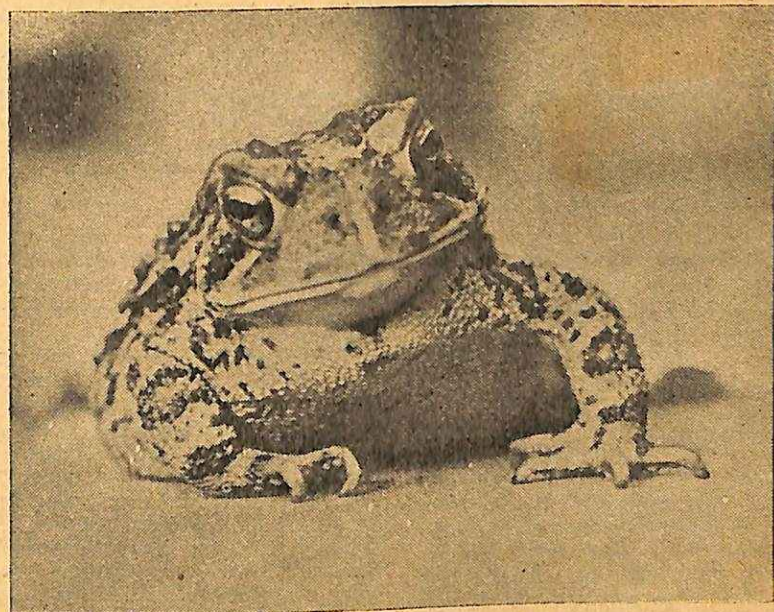
(Λύσεις στὴ Σελίδα 134)

ΤΥΠΟΙ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ

Μία συλλογή από φωτογραφίες διαφόρων ζώων γνωρίζει αυτή την στιγμή μία πρωτοφανή έκδοτικήν επιτυχίαν. Ὁ συλλέκτης τῶν φωτογραφιών, Κλαῖρ Μπάρνς, ἔχει συγκεντρώσει σὲ ἓνα μικρὸ τεύχος μὲ ἑβδομήντα πέντε σελίδες, φωτογραφίες ζώων ποὺ τοῦ θυμίζουν ἀνθρώπους. Καὶ εἰδικὰ ἀνθρώπους τοῦ γραφείου του, συναδέλφους, ἐπισκέπτας, ὑπαλλήλους, προϊσταμένους. Τὶς παρουσιάζει, μὲ μόνη συνοδεία, ἓνα σύντομο τίτλο, ἢ μιὰ χαρακτηριστικὴ φράσι. Ἀναδημοσιεύομεν ἐδῶ μερικοὺς ἀπὸ τοὺς «τύπους τοῦ Γραφείου»...

Φωτογραφία τῆς οἰκογενείας τοῦ διευθυντοῦ μας

Χμ!... Πῶς εἶπατε; Ζητᾶτε σῶξιν;...

Ἡ νέα δακτυλογράφος...

Νυκτοφύλαξ...

Τὰ νέα ναυτικά όπλα τῆς Μεγάλης Βρετανίας

Σιωπηλή ύπηρεσία

Τοῦ Jan Bevan

Κάπου στὴν Ἀγγλία — σὲ μιὰ διεύθυνση ποὺ τὸ Ναυαρχεῖο προτιμᾷ νὰ τὴν κρατᾷ μυστική, ἀκόμα καὶ σὲ καιρὸ εἰρήνης — μερικοὶ μεγάλοι πιά ἀνθρώποι περνοῦν τὴν ἡμέρα τους παίζοντας σὲ μιὰ λιμνούλα μὲ κάθε εἶδους θαποράκια σὰν νὰ ἦταν παιδιά.

Εἶναι οἱ ὑπάλληλοι τῆς Ὑπηρεσίας Πειραματικῶν Ἑρευνῶν τοῦ Βρετανικοῦ Ναυαρχείου καὶ ὁ ἀρχηγός τους εἶναι ὁ Διευθυντὴς τοῦ Τμήματος Ναυπηγῶν, ὑπεύθυνος καὶ γιὰ τὰ σχέδια τῶν πολεμικῶν πλοίων τῆς Μεγ. Βρετανίας.

Μαζί τους δουλεύουν ἐπιστήμονες, ἀρχιτέκτονες καὶ σχεδιαστοὶ τοῦ Ἰδρύματος Πειραματικῶν Ναυπηγῶν. Σκοπός τους εἶναι ἡ κατασκευὴ πλοίων ποὺ θὰ μποροῦν νὰ ἀντισταθοῦν στὴν τρομερὴ ἔκρηξη μιᾶς ἀτομικῆς βόμβας.

Καὶ οἱ δύο αὐτὲς ομάδες τῶν ἐρευνητῶν ἀποτελοῦν μέρος ἐνὸς δικτύου ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν καὶ πειραμάτων ποὺ ὀργάνωσε τὸ Ναυαρχεῖο, γιὰ νὰ βοηθήσῃ στὴν δημιουργία τοῦ «νέου Βρετανικοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ».

Οἱ ὑπηρεσίες ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν τοῦ Βρεταν. Ναυτικοῦ στοιχίζουν περισσότερο ἀπὸ 7.000.000 λίρες τὸ χρόνο καὶ ἀπασχολοῦν περίπου 1500 ἐπιστήμονες.

Πολλὲς φορές μάλιστα ζητεῖται καὶ ἡ βοήθεια καὶ ἡ συνεργασία πολλῶν ἄλλων τμημάτων

τοῦ Ναυτικοῦ καὶ ἄλλων ομάδων ἐπιστημονικῶν, ποὺ ἐργάζονται σὲ Κρατικές ἢ Ἰδιωτικές ὑπηρεσίες.

Πιστὸ στὸ ὄνομα ποὺ τοῦ ἔχουν δώσει: «Σιωπηλὴ Ὑπηρεσία», τὸ Ναυτικὸ δὲν λέει πολλά γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ δουλειὰ ποὺ γίνεται καὶ αὐτὴ ἡ σιωπὴ — ὅπως εἶναι φανερό — τηρεῖται γιὰ λόγους ἀσφαλείας. «Ὅλα τὰ ναυτικά τοῦ κόσμου ἔχουν νὰ λύσουν τὰ ἴδια σχεδὸν προβλήματα. Τὸ Ναυτικὸ ἄλλων χωρῶν — πιθανὸς ἐχθρὸς σὲ ἕναν τρίτο παγκόσμιον πόλεμον — θὰ ἤθελε ἀσφαλῶς νὰ ξέρῃ σὲ ποιά ἀπ' αὐτὰ τὰ προβλήματα συγκεντρώνει ἡ Ἀγγλία τὴν προσοχὴ τῆς γιὰ νὰ λάβῃ ἀνάλογα ἀμυντικὰ μέτρα.

Εἶναι ἡ καύσιμη ὕλη τῶν ὑποβρυχίων; Τὰ ὄργανα ὑπερύθρων ἀκτίνων; Τὰ ἐκρηκτικὰ ποὺ δροῦν μέσα στὸ νερό; Τὸ Ναυαρχεῖο δὲν λέει τίποτα. Σήμερα ὅμως γιὰ πρώτη φορὰ θὰ σὰς δώσουμε μιὰ γενικὴ εἰκόνα τῶν προβλημάτων ποὺ ἐρευνῶνται. Ὅπως εἶναι βέβαια φυσικὸ, πολλὰ ὀνόματα, τόποι καὶ λεπτομέρειες ἔχουν παραλειφθῇ.

★

Τὰ τρία κύρια γνωστὰ όπλα ποὺ θὰ ἀπειλοῦν τὸ Ναυτικὸ μας σὲ ἕναν καινούργιον πόλεμον θὰ εἶναι ἡ ἀτομικὴ βόμβα, τὸ κατευθυνόμενον βλήμα καὶ τὸ ὑποβρύχιον. Ἀπὸ τότε ποὺ ἡ πρώτη ἀτομικὴ βόμβα ἐξεργάσθη τὸ 1945, οἱ μηχανικοὶ τοῦ Ναυτικοῦ προσ-

παθοῦν νὰ βροῦν τρόπους γιὰ νὰ ναυπηγήσουν πλοία ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ ἀνθέξουν εἰς τὴν ἔκρηξη, ἀρκεῖ βέβαια νὰ μὴν πέσῃ ἀπάνω τους ἡ βόμβα. Τὸ Ναυτικὸ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ὅπως εἶναι γνωστὸν, ἔρριψε ἀτομικὲς βόμβες στὸ Μπικίνι γιὰ νὰ δώσῃ στοὺς μηχανικοὺς του μιὰ ἰδέα τῶν σχετικῶν προβλημάτων.

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν παρατηρήσεων τους θὰ φανοῦν σὲ δύο καινούργιες φρεγάτες ποὺ θὰ ἀρχίσουν νὰ ναυπηγοῦνται στίς ἀρχὲς τοῦ 1951. Τὰ πλοία αὐτὰ θὰ εἶναι τὰ πρῶτα βρετανικὰ πολεμικὰ ποὺ θὰ γίνουν ἐπάνω σὲ νέα πολεμικὰ σχέδια, εὐκίνητα, χαμηλά, ἀεροδυναμικά.

Ὅσῳ ἡ ἀτομικὴ βόμβα δὲν εἶναι τὸ μοναδικὸ πρόβλημα τῶν ἐρευνητῶν. Θέλουν νὰ ἐπιτύχουν νὰ κάμουν καλύτερα καλῆ — ἔαν εἶναι δυνατόν — φηνότερα πλοία, γι' αὐτὸ μελετοῦν τίς πιὸ ἀποδοτικές καὶ οἰκονομικὲς μεθόδους. Ἐξετάζουν τίς δυνατότητες ποὺ παρουσιάζουν τὰ «ἐτοιμα» κομμάτια καὶ τὰ ἐλαφρὰ μεταλλικὰ μίγματα.

Ἑρευνῶντας γιὰ ὀλικά καὶ τύπους πλοίων ποὺ θὰ μποροῦν νὰ ἀντέχουν σὲ κάθε εἶδους ἐπίθεση, μαθαίνουν πολλὰ πράγματα γιὰ τὰ καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα τῶν διαφορῶν δόσεων καὶ τίς σχετικὲς παρατηρήσεις τους τίς μεταδίδουν στὸν Διευθυντὴ τοῦ Τμήματος Ὑποβρυχίων Ὀπλων. Σκοπός τοῦ Τμήματος αὐτοῦ εἶναι νὰ κἀνὲν ἔχθρικά πλοία ἀκριβῶς ὅ,τι οἱ μηχανικοὶ προσπαθοῦν νὰ ἐμποδίσουν τὰ ἔχθρικά νὰ κάμουν στὰ δικά μας.

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Τμήματος Ὑποβρυχίων Ὀπλων ἔχει τρία εἰδικὰ τμήματα: 1) Τὸ Τμήμα Ναρκῶν τοῦ Ναυαρχείου, 2) τὸ Πειραματικὸ Ἑργαστήριον Τορ-

πιλλῶν καὶ 3) τὸ Τμήμα Ὑποβρυχίων Ἑρευνῶν.

Ἡ ἔρευνα στὸ τμήμα ναρκῶν καλύπτει τὰ προβλήματα τοποθετήσεως καὶ περισυλλογῆς ναρκῶν. «Ἡ κύρια ἀποστολὴ τῶν ναρκῶν — ἐξήγησε ἕνας εἰδικὸς — εἶναι νὰ φθάσουν σὲ τέτοιο τύπο ὥστε κανένα πλοῖο νὰ μὴν μπορῇ νὰ ἐλπίζῃ ὅτι εἶναι ἀτρωτό. Γιὰ τὸ ἔργο αὐτὸ ἔχουμε ἀτελείωτες παραλλαγὰς τῶν γνωστῶν μαγνητικῶν, ἀκουστικῶν καὶ ἄλλων ναρκῶν καθώς καὶ ἕνα δυὸ καινούργιους τύπους ποὺ θρήκαμε τώρα».

Ἡ μεταπολεμικὴ ἐξέλιξις τῶν ἀεροπροωθημένων ἀεροπλάνων δημιούργησε ἕνα καινούργιον πρόβλημα στὴν βολὴν τῶν τορπιλλῶν. Ἡ κανονικὴ τορπίλλη τοῦ μέλλοντος πρέπει νὰ μπορῇ νὰ ρίχνηται ἀπὸ ἀεροπλάνο ποὺ τρέχει μὲ μεγάλη ταχύτητα καὶ πρέπει νὰ κινῆται στὸ νερὸ πολὺ ταχύτερα ἀπὸ ἄλλοτε.

Οἱ ἐπιστήμονες προσπαθοῦν σήμερὰ νὰ βροῦν τὸν τρόπο ὥστε ἡ τορπίλλη νὰ θρίσκη ἀσφαλῶς τὸ στόχο της. Οἱ ἔρευνὲς τους ἀκολουθοῦν δύο κύριες γραμμές: τὴν θελτίωση τῆς συσκευῆς ποὺ ὀδηγεῖ τὴν τορπίλλη στὸν στόχο της καὶ ποὺ θρίσκει τὸ τοποθετημένην στὸ ἐσωτερικὸ της καθώς καὶ τὴν θελτίωση τῶν συσκευῶν ἐλέγχου τοῦ ἀεροπλάνου μὲ τίς ὁποῖες τὸ βλήμα θὰ μπορῇ νὰ φθάσῃ ἀκριβῶς στὸν στόχο του.

Τὸ 1945 οἱ Γερμανοὶ εἶχαν προσδεύσει στίς δύο αὐτὲς κατευθύνσεις πολὺ περισσότερον ἀπὸ μᾶς. Εἶχαν ἐπίσης προχωρήσει πολὺ περισσότερο ὥς πρὸς τὰ σχέδια τῶν ὑποβρυχίων.

★

Εἶναι σχεδὸν βέβαιον πὼς καθε σημαντικὴ πρόδοσις τῶν Γερμανῶν γνωστὴ στοὺς Ἀγγλοὺς

καί στους Άμερικανούς είναι γνωστή και στους Ρώσους. Οί Ρώσοι θαμπώθηκαν τόσο πολύ από τα γεωγραφικά υποβρύχια, ώστε το μεγαλύτερο μέρος στο μεταπολεμικό τους πρόγραμμα ναυπηγήσεων τὸ ἔχουν τὰ υποβρύχια ὅπλα.

Αὐτὸ σημαίνει ὅτι οἱ θόρυβοι θαλάσσης θὰ ἀποτελέσουν μεγάλου θέατρο ναυτικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ γι' αὐτὸ τὸ Βρετανικὸ Ναυτικὸ, τὰ τελευταῖα δύο χρόνια, ἔχει συγκεντρώσει τίς ἐρευνές του κυρίως στὴ μελέτῃ τῆς ἐπιδράσεως τῶν καιρικῶν συνθηκῶν τοῦ Ἀρκτικοῦ τόσο στους ἄνδρες ὅσο καὶ στὸ πολεμικὸ ὕλικο.

Ὁ χειρουργὸς Πλοίαρχος Ε. Μπόυντ Μάρτιν — Αὐστραλὸς στὴν καταγωγή — ποὺ ὑπηρετεῖ στὴν Ἀεροναυτική — Ἰατρικὴ Σχολή, εἶναι ἴσως ὁ μόνος ποὺ μπορεῖ νὰ μᾶς μιλήσῃ γιὰ τὸ θέμα αὐτό. Ὁ γιαιτρός Μάρτιν ἔμεινε καθισμένος ἐπάνω σὲ ἓνα πολυθρόνο τοῦ ἐλαφροῦ ἀεροπλανοφόρου «Vengeance» ἐπὶ τρία ἡμερόνυχτα ἐνῶ ἡ θερμοκρασία κυμαίνονταν μεταξύ 22 βαθμῶν ὑπὸ τὸ μηδὲν καὶ σημείου ψύξεως, καὶ ἐνῶ ἔπνεαν ἀνεμοὶ μὲ ταχύτητα μέχρις 80 μιλ. τὴν ὥρα. Τὸ πείραμα αὐτὸ τὸ ἔκανε γιὰ νὰ δῇ ἂν θὰ μπορούσε νὰ ἀντέξῃ σ' ὅλα αὐτά, φορώντας μιά ἀπλὴ ἀδιάβροχη στολή πιλότου τοῦ ναυτικοῦ. «Εὐτυχῶς τὰ κατάφερα» λέει χαμογελώντας ὁ γιαιτρός Μάρτιν.

Στὸ διάστημα τῶν 72 αὐτῶν ὥρῶν ὁ Μάρτιν ἔχασε 12 λίβρες καὶ τὴν γεύση τοῦ τσιγάρου. Ξαναβάρθηκε ὅμως γρήγορα καὶ τὰ δύο. Ὑστερα ἀπὸ δεκαπέντε μέρες κολυμποῦσε σὲ παγωμένη θάλασσα γιὰ νὰ δοκιμάσῃ ἓνα ἄλλο εἶδος στολῆς. Αὐτὴ τὴ φορά, πέντε μέρες μετὰ τὸ πείραμα τὰ χέρια του ἦταν τελείως ἀχρηστα.

Ἐνα ἄλλο πείραμα πρόκειται νὰ ἀρχίσῃ σὲ λίγο: δύο ἀξιωματικοὶ καὶ δέκα ὁπλίτες θὰ θρεθοῦν κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὸν Ἀρκτικὸν στὸν Ἰσημερινό. Θὰ μείνουν στὴ θάλασσα μέσα σὲ θάρκες καὶ σὲ πλοῖα καὶ θὰ ἀπομονωθοῦν γιὰ διάφορα χρονικὰ διαστήματα σὲ αἰθούσες ψυγείων καὶ σὲ καλύβες μέσα στὴ ζούγκλα.

«Θέλουμε νὰ μάθουμε ποῖο εἶναι τὸ ὄριο τῆς ἐπιβιώσεως σὲ κάθε κλίμα», ἐξηγεῖ ἓνας γιαιτρός τοῦ Ναυτικοῦ. «Στὶς Τροπικὲς χῶρες φυσικὰ, ὅπου οἱ ἄνθρωποι ἰδρώνουν πολὺ, χρειάζονται νερό. Στὸν Ἀρκτικὸ συμβαίνει τὸ ἀντίθετο. Χρειάζονται τροφή γιὰ νὰ μὴν παγώσουν. Ἐνα πολεμικὸ πλοῖο σὲ καιρὸ πολέμου μπορεῖ νὰ μετακινηθῇ ἀπὸ τίς τροπικὲς στὶς ἀρκτικές θάλασσες καὶ νὰ βυθισθῇ ἴσως. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ἐτοιμάσωμε μιά στολή διασώσεως ποὺ θὰ βοηθῇ τοὺς ναυαγούς σὲ ὅποιο-δήποτε κλίμα καὶ ἂν θρῖσκονται καὶ ποὺ θὰ πιάνῃ ὅσο τὸ δυνατό λιγώτερο χῶρο. Γι' αὐτὸ θέλουμε νὰ κάνουμε πειράματα μὲ τοὺς ἰδίους ἄνθρώπους σὲ διαφορετικὲς κλιματικὲς συνθήκες».

Ἐνα μέρος τοῦ πειράματος θὰ γίνῃ στὴ Σιγκαπούρη ὅπου τὸ Βρετανικὸ Ναυτικὸ ἔχει τὸν μοναδικὸ στὸ εἶδος τοῦ Σταθμὸ Τροπικῶν Ἐρευνῶν. Ἐκεῖ τώρα ἄνδρες τοῦ στόλου τῆς Ἀπὸ Ἀνατολῆς παίρνουν μέρος σ' ἓνα ἄλλο πείραμα: Ὁ καθένας μὲ τὴ σειρά κάθεται καὶ κοιτάζει ὄφρες ὁλόκληρες ἓνα ρολοῖ ποὺ δὲν δείχνει ὄφρες. Ὁ μοναδικὸς του δείκτης ἐνῶ κινεῖται, ξαφνικὰ πηδάει μιά θέση. Ὁ ναύτης ποὺ παρατηρεῖ, ὅποτε συμβῇ κάτι τέτοιο πρέπει νὰ πιέσῃ ἓνα κουμπι.

Τὸ δωμάτιο στὸ ὁποῖο κάθε-ται ἔχει 87 βαθμούς (Φαρ.) καὶ πολλὴ ὑγρασία. Σκοπὸς τοῦ πει-

ράματος εἶναι νὰ δείξῃ πόση ὥρα μπορεῖ ἓνας ἄνθρωπος νὰ κρατήσῃ συγκεντρωμένη τὴν προσοχή του σὲ μιά ἀνιάρη δουλειά, κάτω ἀπὸ βαρὺ τροπικὸ κλίμα.

Στὴν πραγματικότητα ἀντὶ νὰ κοιτάξῃ τὸ ρολοῖ, μπορεῖ νὰ ἐρευνᾷ τὸν ὀρίζοντα γιὰ νὰ δῇ μήπως φανῇ κανένα ἐχθρικό πλοῖο ἢ νὰ κοιτάξῃ μιά ὁθόνη ραντάρ γιὰ νὰ ἀντιληφθῇ μήπως πλησιάζουν ἐχθρικά ἀεροπλάνα.

Τὰ πιὸ πολὺπλοκα πειράματα ἔγιναν μετὰ τὸν πόλεμο μὲ πληρώματα ὑποβρυχίου γιὰ νὰ ἀποδειχθῇ μὲ ποῖον τρόπο ἀντιδρῶν οἱ ἄνδρες, σωματικῶς καὶ διανοητικῶς, ὅταν τὸ σκάφος τους ἔμεινε σὲ κατάδυση ἐπὶ πολλὰς ἑβδομάδες.

Ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος γιὰ τὸ σκάφος στὴν περίπτωσιν αὐτὴ εἶναι ἡ διάρρηξη τῶν ἀκουστικῶν τυμπάνων. Ὅταν ὁ ἀγωγὸς ἀέρος ἐνὸς ὑποβρυχίου κατακλυσθῇ ἀπὸ τὸ νερό — κάτι ποὺ μπορεῖ εὐκόλως νὰ συμβῇ — τότε ἡ πίεσις τοῦ ἀέρος μέσα στὸ ὑποβρύχιο πέφτει ἀπτότομα. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἔχει τὴν ἴδια ἐπιδράση στὰ αὐτιά ποὺ ἔχει ἡ ἀπτότομη ἀνάβασις μὲ ἀεροπλάνο σὲ μεγάλο ὕψος.

Ἄν ξέρετε τί συμβαίνει, μπορείτε νὰ κανονίσετε τὴν πίεσις στὰ αὐτιά σας ἀνοίγοντας τὸ στόμα καὶ καταπίνοντας, ἀλλὰ σὲ μιά παρατεταμένη περιπολία ἐνὸς ὑποβρυχίου ἡ πίεσις τοῦ ἀέρος ἀλλάξῃ σὲ ὄφρες ποὺ πολλοὶ ἀπὸ τὸ πλήρωμα τυχαίνει νὰ μὴν εἶναι τῆς ὑπηρεσίας, νὰ κοιμῶνται. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν μποροῦν νὰ κάνουν τίποτα γιὰ νὰ προσαρμοστοῦν στὴν ἀλλαγὴ.

Σὲ τρεῖς μεγάλες πειραματικὲς περιπολίες στὶς ὁποῖες ἔχον πάει μέρος ἀρκετὲς ἑκατοντάδες ἀνδρῶν καὶ τὰ ὑποβρύχια ἔμειναν σὲ κατάδυση ἐπὶ μῆνες, βρέθηκε ἡ λύσις καὶ ἄλλων προβλημάτων. Οἱ περιπολίες τελείωσαν χωρὶς νὰ

πάθῃ κανεὶς τίποτα. Καὶ τὸ Ναυ-αρχεῖο ποὺ ἐνδιαφερόταν κυρίως γιὰ τὰ προβλήματα αὐτά, ἔμεινε ἱκανοποιημένο μὲ τὰ στοιχεῖα ποὺ πῆρε γιὰ ὅλες τίς φάσεις τῶν ἐπιχειρήσεων.

☆

Τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ πειράματα αὐτὰ ἔγιναν ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Φυσιολογικῶν Ἐρευνῶν τοῦ Βασιλ. Ναυτικοῦ ποὺ θρῖσκεται σὲ στενὴ ἐπαφὴ μὲ τὸ Συμβούλιο Ἰατρικῶν Ἐρευνῶν. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς δουλειᾶς σχετίζεται μὲ τίς φυσικὲς συνθήκες (φῶς, ζέστη, ἀερισμὸ κλπ.) οἱ ὁποῖες ἀπαιτοῦνται γιὰ νὰ ἐργάζονται τὰ πληρώματα μὲ τὴν μεγαλύτερη δυνατὴ ἀποδοτικότητα.

Ἐνα ἄλλο ζήτημα ποὺ ἀνησυχεῖ τοὺς ναυτικούς ὅταν ταξιδεύουν, εἶναι τὸ ζήτημα τῶν ρευμάτων. Χρόνια δλόκληρα οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ παραπονοῦνται γιὰ τὰ ρεύματα, ὅταν ὅμως τὸ Ναυτικὸ θέλησε νὰ μελετήσῃ τὸ πρόβλημα, εἶδε ὅτι δὲν ὑπῆρχε καμιά συσκευή γιὰ τὴν ἀκριβὴ ἐπιστημονικὴ μέτρησις ἐνὸς ρεύματος.

Ὁ νεαρὸς γιαιτρός Λόβελοκ, μέλος τῆς ομάδος ποὺ διεξάγει εἰδικὲς ἐρευνες γιὰ τὸ κρουολόγημα, μελέτησε τὸ πρόβλημα καὶ ἐφεύρε μιά συσκευή ποὺ μπορεῖ νὰ μετρήσῃ καὶ τὴν παραμικρὴ κίνηση τοῦ ἀέρα μέσα σὲ ἓνα κλειστὸ δωμάτιο. Ἡ συσκευή μοιάζει πιὸ πολὺ μὲ ἔργο μοντέρνας γλυπτικῆς καὶ χρησιμοποιεῖ ραδιενεργὸ πολῶνιο ποὺ ἐκπέμπει σταθερὸ κύμα ὀρισμένων μορίων. Τὰ μόρια αὐτὰ ἐπηρεάζονται ἀπὸ ὅποιαδήποτε κίνηση τοῦ ἀέρα καὶ ὁ βαθμὸς τῆς διαταραχῆς τους μπορεῖ νὰ μετρηθῇ ἀκριβῶς.

Οἱ Γερμανοὶ ἐνῶ ἦσαν πολὺ πίσω στὸ ραντάρ, εἶχαν μελετήσει τίς ὑπερὺπνες ἀκτίνες σάν ἓνα ὑποκατάστατο τοῦ ραντάρ καὶ εἶχαν ἐπινοήσῃ μερικὲς ἐξαιρετικὰ ἔξυπνες συσκευές. Μιά ἀπ' αὐτὲς

ήταν ένας προβολεύς με «άδρατες» ακτίνες που μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την προστασία της εισόδου των λιμανιών. Μια άλλη ήταν ένα φως αυτοκινήτου χάρις στο οποίο οι οδηγοί μπορούσαν να βλέπουν συνεχώς το δρόμο με απόλυτη συσκότιση.

Μεγάλη σημασία έχουν για το Ναυτικό οι δυνατότητες που προσφέρουν οι υπέρυθρες ακτίνες για την διατήρηση της επικοινωνίας τη νύχτα μεταξύ των πλοίων μιας νηοπομπής με οπτικά σήματα. Ο τρόπος με τον οποίο μια νηοπομπή θα αντιμετωπίσει μια επίθεση με ατομική βόμβα, θα είναι φυσικά να μεγαλώσει την απόσταση του ενός πλοίου από το άλλο. Γι' αυτό ο τρόπος που θα τηρηθεί ή έπαφη μεταξύ των πλοίων είναι ένα μεγάλο πρόβλημα.

Ο ασύρματος και το ραντάρ έχουν κι' αυτά ζωτική σημασία. Το Ναυτικό έχει δύο σχετικές ομά-

δες έρευνών: το "Ίδρυμα Ραντάρ και Διαβιβάσεων και το "Ίδρυμα Ηλεκτρονικών Έρευνών.

Γενικά το Ναυτικό έχει τέσσερα πειραματικά ιδρύματα που ασχολούνται μ' αυτό που λέμε «καθάρη έρευνα» και έντεκα άλλες υπηρεσίες που μελετούν ειδικά καθημερινά προβλήματα.

Όλες αυτές οι υπηρεσίες υποθέτουν μεγάλα έξοδα, αλλά ή αναλογία με τις γενικές δαπάνες που γίνονται για το Ναυτικό είναι μικρή: μόνον μια σε κάθε είκοσι επτά λίρες. "Αν δέν ξεδευθεί αυτή ή μία λίρα οι άλλες 26 θα πάνε χαμένες. "Ετσι ο πρώτος Λόρδος του Ναυαρχείου είπε τελευταία ότι ή Μεγ. Βρετανία «είναι το ίδιο — ίσως και περισσότερο — προωδευμένη από κάθε άλλη ναυτική δύναμη, σε όλους τους κλάδους της επιστήμης τους οποίους έρευνά».

ΑΝΙΑ

Μεταξύ δύο άγγέλων στον παράδεισο.

—Δέν ξέρεις πόσο βαρύνει, λέει ο πρώτος.

—Κι' εγώ. Δέν πάμε να δούμε τί καιρό θα κάνη αύριο; λέει ο δεύτερος.

—Πάμε.

Το μετεωρολογικό δελτίο έλεγε για την επομένη; καιρός όμιχλώδης.

—Τουλάχιστον θα μπορούμε να καθήσουμε: λέει ο πρώτος άγγελος.

"Μιά από τις

δύσκολες ώρες της ζωής μου"

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Κ. ΛΟΥΤΡΟΥ

Καθηγητού του Πανεπιστημίου 'Αθηνών

Νύχτα στο Βερολίνο

Υπηρετούσα—πόσα χρόνια πέρασαν από τότε!—στην Πανεπιστημιακή Κλινική του Βερολίνου, στο τμήμα, που ήταν προωρισμένο να στέλνει δωρεάν γιατρούς στις φτωχικές συνοικίες, όταν συναντούσαν εκεί δυσκολίες ή μαμμές και ζητούσαν έπειγουσα βοήθεια, από την επίσημη κλινική. Σε κανένα, βλέπετε, μέρος του κόσμου, δέν είναι δυστυχώς πάντα εύκολη, όπως νομίζουν πολλοί, ή άμηση εισαγωγή σε κλινική, όση κι' αν είναι ανάγκη.

"Ήταν μία νύχτα χειμωνιάτικη, από κείνες που μεταβάλλουν το κρεβάτι σε παράδεισο. Μονάχα οι γιατροί ξέρουν τί θα πη, να σε ξεσηκώσουν τις μαυρες νύχτες, μέσα από τα ζεστά σκεπάσματά σου—τά πουπουλένια στο Βερολίνο—για να σε στέλνουν μέσα στα χιόνια, τις βροχές και τους ανέμους, στην άκρη του κόσμου, σε άγνωστους ανθρώπους, να παίξης το ρόλο του Θεού. Και τί την κάνουν την ψυχική οδύνη του γιατρού; "Αν όλα πάνε καλά, έχει θέβαια τη δική του, τη θαθεία ικανοποίησι. "Η εύγνωμοσύνη—και πολύ σωστά—ανήκει στο Θεό. "Αν πάλι τύχη και, παρ' όλες τις προσπάθειες, τα πράματα πάνε στραβά, τότε ο γιατρός θέβαινα φταίει και αυτός πληρώνει τα

σπασμένα! Μπορεί ποτέ να φταίει ο Θεός;

Αυτές, ίσως, οι σκέψεις με παρακολουθούσαν, όταν, κατά τις 3 το πρωί, τουρτουρίζοντας από το κρύο, έτρεχα σε μία μακρυνή φτωχική συνοικία του Βερολίνου, όπου «έπειγόντως» με ζητούσε μία μαμμή σε δυσκολίες. Φυσούσε και το χιονόνερο λές τρύπωνε ως την ψυχή μου, την άλλωστε άνησχη για την «περίπτωσι», που έτοιμαζόμουν ν' αντιμετωπίσω.

Σε μία, από τις σκοτεινές αυτές παλαιϊκές εργατικές πολυκατοικίες που δημιούργησαν την έκτασι του προπολεμικού Βερολίνου, υπήρχε στο ισόγειο ένα μαγαζάκι ψιλικών. Σεχώριζε μία κρεββατοκάμαρα με μία τζαμόπορτα προς την αυλή. "Εκεί με ώδήγησε ο σύζυγος, που με καρτερούσε στο δρόμο—ένας μουστακαλής αλά Κάιζερ.—Ίσως κάποτε ύποδεκανέας. "Εκεί συνήντησα την κυρά—μαμμή, εκεί θρήκα και τέσσερα ξανθά κεφαλάρια τριών έως επτά ετών, όλα μέσα στο ίδιο κρεβάτι ξαπλωμένα και εκεί τέλος, στο άλλο, στο διπλό το συζυγικό κρεβάτι μέσα, «ώδινεν το ύρος»! και τί όρος;

Γεννούσε το πέμπτο της παιδί

και θάπρεπε όλα να πήγαιναν εύκολα, σύντομα και καλά. Για την άτυχία μου όμως, ή μοίρα άποφάσισε να παρεμβάλλη δυσκολίες, που βέβαια, κάποτε συμβαίνουν και σε πολύτοκες. Κρύωνα τόσο πολύ, ώστε μου φάνηκε πώς ή πιό εύλογη εξήγησι γι' αυτές τις δυσκολίες θά ήταν έδω ή δικαιολογημένη άπροθυμία του παιδιού να έγκαταλείψη τη θαλπωρή του, — όπως έγω άναγκάστηκα, — για ν' άντικρύση τους άχγυούς που φυσούσε μέσα στο κρύο ή κυρά-μαμμή με τις στραβοπατημένες παντούφλες και τα τρία δόντια — το τέταρτο κουνούσε, — ταν μιλούσε, τόσο επικίνδυνα, που δέν μπορούσε παρά να πέση σύντομα θύμα κάποιου κουκουτσιού. Έν τούτοις, ήταν άνάγκη να λυτρωθούν και ή μητέρα και το παιδί από την άσυμβίβαστη πιά συμβίωσί τους. Και έγω έπρεπε να γίνω ο μάγος, μπροστά στα όκτώ κατάπληκτα ματάκια, που μάς κοιτούσαν από το κοινό τους κρεβάτι — δέν έχει δίκηλο λοιπόν ο Φρόνυτ καμμιά φορά; — και που άδικα πρόσταζα να κουκουλωθούν κάτω από τα σκεπάσματα τους. Τοποθετήσαμε ο σύζυγος, ή μαμμή και έγω τη μητέρα, επάνω στο μεσαίο, τετράγωνο τραπέζι, που χρησίμευε ως τώρα για το φαγητό, για ραφείο, ίσως και για γραφείο και που τώρα, σκεπασμένο με σεντόνια, θά γινόταν πρόχειρο χειρουργικό τραπέζι. Καιρός δέν έμενε για χάσιμο. Το παιδί κινδύνευε κι' έπρεπε να σωθί. Πρόσταξα τη μαμμή να δώση την άπαιτούμενη νάρκωσι. Σε τέτοιες στιγμές λείπουν τα βοηθητικά χέρια του νοσοκομείου και ο γιατρός θά ήθελε να γίνεται σαρανταποδαρού.

σα, και συγχρόνως μου έρριχνε νερό από ένα κανατάκι, για να πλύνω τα χέρια μου.

«Ως έδω όλα πήγαιναν καλά και ή σκηνοθεσία φαινόταν ικανοποιητική.

Άλλα, διά μιās, εκεί που πήγαινα ν' άρχίσω την επέμβασι, άκούγεται ένας κρότος, φοβερός και παράξενος, και ένω το χειρουργικό πεδίο έξαφνα σκοτεινιάζει, βλέπω ν' άστράφτη το ταβάνι. «Η πιό άπίθανη άπ' όλες τις περιπλοκές κτύπησε όχι την μητέρα, αλλά τον πατέρα. «Επιληψία! Ο μουστακαλής είχε σωριασθή και τιναζόταν καταγής, άφρίζοντας από το στόμα. Σφιχτά στο χέρι του το φαναράκι πρόσβαλε, στον τοίχο και στο ταβάνι, των σπασμών του συζύγου τον φωτεινό χορό. Τώρα, έκτος από παιδί, κινδύνευε και ή μητέρα και ίσως και ο πατέρας. Τα άλλα παιδιά είχαν έγκαινάσει ούρλιαστική κοινοπραξία. Ποιός και πώς να βοηθήση σ' αυτήν — όπως λένε οί σημερινοί στρατιωτικοί — «την συνδιασμένη έπιχειρήσι;». Σάν σε όνειρο, θυμάμαι άκόμα την σαρανταποδαρούσα την μαμμή ν' άρπάξη το φανάρι από τα σπαρταριστά δάκτυλα του συζύγου και να τον παραμερίξη με το πόδι της στο πλάι, σάν νάταν μπόγος. Είχαν κάπως πάψει οί σπασμοί και τα τέσσερα κεφαλάκια είχαν κρυφτή κατατρομαγμένα, επί τέλους, κάτω από το πάπλωμα. Έδω τελειώνει ή πρώτη πράξι του δράματος.

Τώρα όπως — όπως έτοιμαζόμουν ν' άρχίσω την επέμβασι. Άλλά και την δεύτερη πράξι δέν θά την πιστέψετε. Στροβιλίζοντας ο άνεμος, δίνει μιá σπρωξιά στην

κακοκλεισμένη, φαίνεται, τζαμόπορτα και όρμα μέσα στο δωμάτιο, με την παγωμένη του πνοή. «Ο,τι ήταν ύφασμα ή χαρτί μεταβάλλει το δωμάτιο σε άεροδρόμιο. Ο ηλεκτρικός λαμπτήρας, κρεμασμένος στη μέση, κινδυνεύει να σπάση, κτυπώντας πότε δώθε πότε κείθε στο ταβάνι. Της μαμμής τα γυαλιά, που είχαν κι' από προτήτερα στραβώσει, τα πήρε τώρα ο άνεμος από τη μύτη της και κρέμονται άγκυροβολημένα με την παλαιϊκή χρυσή άλυσίδα, την περασμένη γύρω στο αυτί. «Η κυρά σαρανταποδαρούσα μου δείχνει τώρα τα μυωπικά της ματάκια, που με κοιτάζουν όπως ο καπετάνιος κοιτάζει το άγριεμένο πέλαγος. Δέν θέλω άκόμη να έγκαταλείψω τους κανόνες της άσηψίας. Φορώ όπως είπα, άσηπτα γάντια. Όμως ποιός να κλείση την πόρτα; Άποφασίζω λοιπόν και πετιέμαι... Άλλά φευ! — παλι δέν θά με πιστέψετε — ένας πελώριος λυκόσκυλος τρυπώνει άπό την αυλή, πηδάει τον ξαπλωμένο σύζυγο, που σάν νάρχιζε να συνέρχεται και περνά ο άθλιος — ποιός ξέρει τι ζητώντας — κάτω από το σκαμνί, όπου είχα άκου-

μπίσει τα έργαλεία και φυσικά... πάρτα κάτω.

Τώρα, τι να σάς πώ; Πρώτα, δώξαμε το σκύλο. Έπειτα, κλείσαμε τη τζαμόπορτα. Έπειτα... άς είναι, δέν μπορώ να προδώσω τα επαγγελματικά μουσικά. Άλλά το θαύμα έγινε! Το παιδί γεννήθηκε ζωντανό και — ποιός ξέρει; — για να με περιποιηθί — αυτό είναι γούστα — ίσως έγινε και S.S., από κείνους που με φιλοξένησαν στο Χαϊδάρι. Η μητέρα, ούτε πυρετό, ούτε τίποτα. Σε πέντε μέρες μέσα ήταν όρθια και τάζει τα πέντε της τώρα παιδιά. Ο σύζυγος, με σιδερωμένα πάλι τα μουστάκια, πουλούσε όπως πάντα κορδέλλες, κουμπιά και κουβαρίστρες και ή κυρά-μαμμή, με καλοστερεωμένα τα γυαλιά της, διηγόταν τα κατορθώματά της, εις βάρος βέβαια του «νέου γιατρού», που, αν δέν ήταν εκείνη... Και μονάχα «ο νέος γιατρός» γύμναζε, άλλη μιá φορά, το άγχος της ψυχής του, για τις τόσες δυσκολίες, τις τόσες εύθυνες και άγωνίες, που θά είχε σ' όλη του τη ζωή, αδιάκοπα, ν' άντιμετωπίξη...

Και ή Άρχή...

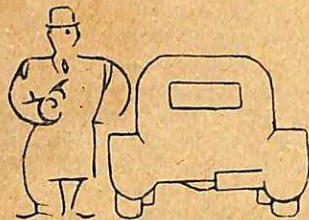
Μιά κυρία μπαίνοντας σ' ένα μαγαζί άφησε τον σκύλο της στο πεζοδρόμιο. Ο σκύλος ήταν τόσο αγαθός ώστε πλησίασε ένα παιδάκι που ήταν εκεί κοντά πάνω στο ποδηλάκι του και του έγλυψε το χέρι. Το παιδάκι βέβαια έβαλε τα κλάματα και ή κυρία βγήκε τρέχοντας από το μαγαζί.

— «Τί έχεις, μικρό μου; Σε δάγκωσε το σκυλί;»

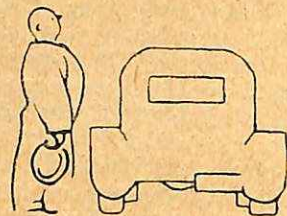
— «Όχι κυρία», άπάντησε το παιδάκι μ' όλη την ειλικρίνεια, «με δοκίμασε μόνο».

ΜΙΚΡΟΥ ΟΧΗΜΑΤΟΣ ΓΥΜΝΑΣΜΑ

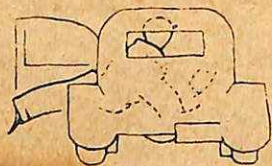
(Απευθύνεται κυρίως εις έχοντας προϋπηρεσίαν
εις τὰς ἐνόπλιους δυνάμεις)

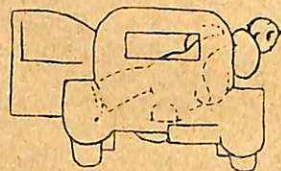
“Αμα τῷ παραγγέλματι: «Γύμνασμα μικροῦ οχήματος. Προετοιμασία ἐπιθιβάσεως».

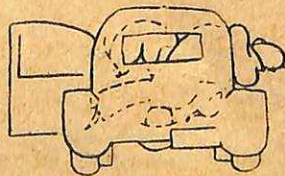
Κλίνετε ζωηρῶς ἐπ’ ἀριστερᾷ καὶ ἀποκαλυφθῆτε.

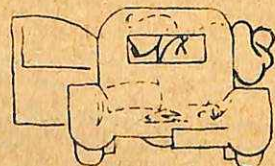
“Αμα τῷ παραγγέλματι «ἐπιθιβάσθητε». Ἀνοίξατε τὴν θύραν, ρίψατε ἀποφασιστικῶς τὸ σῶμα ἐμπρὸς ἐντὸς τοῦ δημιουργημένου χώρου καί...

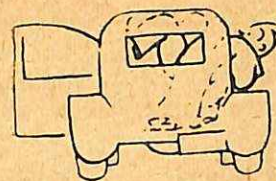
τῇ βοηθείᾳ τῶν χειρῶν προωθήσατε τοῦτο κατὰ τὸν ἐγκάρσιον ἄξονα τοῦ οχήματος μέχρις ὅτου ἡ κεφαλὴ καὶ οἱ ὠμοὶ ἐξέλθωσι διὰ τοῦ παραθύρου τῆς ἐναντι πλευρᾶς.

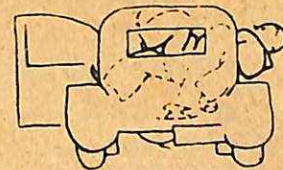
Ἐν συνεχείᾳ στρέψατε τὸ σῶμα ἥμισυ ἐπ’ ἀριστερᾷ με σύγχρονον πρὸς τὰ ἄνω ἔλξιν τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς μέχρις ὅτου...

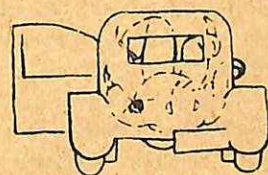
Οὗτος ἐγγίση τὴν ὁροφὴν τοῦ οχήματος τοῦ δεξιοῦ ποδὸς παραμένοντος σταθερῶς ἀκράπτου καὶ τοῦ θάρους τοῦ σώματος ἐδραιουμένου ἐπὶ τοῦ πύλου.

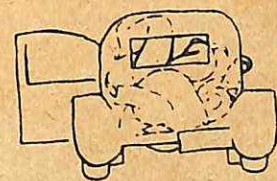
Στρέψατε τὸ σῶμα ἐκ νέου μέχρι τῆς ὑπτίας θέσεως, τοῦ δεξιοῦ ποδὸς φερομένου θραδέως πρὸς τὸ σῶμα.

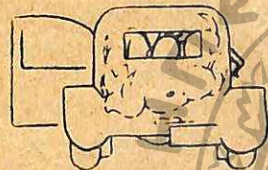
Περιστρέψατε τὸν ὑποκειμενον πόδα περὶ τὸ γόνυ κατὰ τὴν φοράν τῶν δεικτῶν τοῦ ὡρολογίου (ὑπερθεν ὡραμένου) μέχρις ὅτου τὸ πέλμα ἐπακουμένη τὴν προσθίαν προφυλακτικὴν ὑάλον.

Ἐν ἁμέσῳ διαδοχῇ ἀποσύρατε τὸ σῶμα σας ἐκ τοῦ παραθύρου μέχρις ἐλευθερώσεως τῆς κεφαλῆς καὶ περιστρέψατε τοῦτο περὶ ἄξονα τὸν ἀριστερὸν πόδα ἐπὶ διάστημα τόξου 90 μοιρῶν.

Ἡ κίνησις αὕτη φέρει τὴν κεφαλὴν ἐν ἐπαφῇ μετὰ τὸ ὀπίσθιον τοῦ οχήματος τοῦ δεξιοῦ ποδὸς ἐξασκουμένη πρὸς τὴν προσθίαν προφυλακτικὴν ὑάλον.

Τὸ σῶμα θραδέως ἀνασύρεται πρὸς τὰ ἄνω εἰς στάσιν ἡμικαθίσματος, ἐλευθερουμένου συγχρόνως τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς νὰ καταπέσῃ εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ σώματος.

Νῦν κάμψατε τοὺς πόδας πρὸς τὸ σῶμα μετὰ τὰ γόνατα ἐν εὐθυγραμμίσει πρὸς τοὺς ὠμούς καὶ κλείσατε τὴν πλευρικὴν θύραν. Ἡ κίνησις «ἐπιθιβάσαι» δεῖν νὰ θεωρηθῇ ὡλοκληρωμένη.

ΠΕΡΑΣ ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΟΣ

Ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἐξασκήσεως ἐπιβάλλεται αὐστηρὰ τήρησις τῶν κανόνων τοῦ γυμνασματος. Ἡ ἀπόκτησις ἰδίας πείρας θὰ παρέξῃ τὴν δυνατότητα προσαρμογῆς τῶν κανόνων εἰς τὴν σωματικὴν ἐκάστου διάπλασιν.

Ἡ ἐπιμελής καὶ σχολαστικὴ μελέτη τοῦ ἀνωτέρου γυμνασματος ἐν συνδυασμῷ μετὰ ἐπίμονον πρακτικὴν ἐξασκῆσιν εἶναι ἡ μοναδικὴ μέθοδος διὰ τὴν εὐχερὴ καὶ ταχεῖαν ἐπιθιβάσιν ἐπὶ μικρῶν οχημάτων κατασκευῆς 1950.

(Τοῦ Fougasse)

Είσιτήριο για τόν "Αρη

Στόν πίνακα τῶν δρομολογιῶν διαβάζομε : «Γιά τὸ Φεγγάρι 9 ½ ὥρες». «Γιά τόν "Αρη 75 μέρες», «Γιά τόν Δία 666 μέρες».

Δέκα χιλιάδες Ἀμερικάνοι ἔχουν κρατήσει θέσι γιὰ νὰ ταξιδέψουν ἔξω ἀπ' τὸν κόσμον μας. Πιθανὸς χρόνος τοῦ ταξιδιοῦ, ἴσως τὸ 1975, ἴσως ἀργότερα.

Τὸ γραφεῖο ταξιδίων στοῦ ἁπειρο «Hayden Planetarium» τοῦ Ἀμερικανικοῦ Μουσείου Φυσικῆς ἱστορίας θὰ πάρῃ τὴν παραγγελία τοῦ εἰσιτηρίου σας. Ἡ ἱστορία ἄρχισε μὲ ἓνα ἀστεῖο, γιὰ νὰ διαφημιστῇ ἓνα θέαμα ποὺ θὰ πρόσφερε ἓνα φανταστικὸ ταξίδι στοῦ Φεγγάρι, τὸν "Αρη, τὴν Ἀφροδίτη, τὸν Κρόνον καὶ τὸν Δία, ἓνα ταξίδι ὅμως ποὺ θὰ ἔμοιαζε πολὺ μὲ ἀληθινόν. Ἀλλωστε τώρα ἦλθε ἡ σειρά τοῦ ἀπείρου γιὰ νὰ τὸ ἐξερευνησῇ ὁ ἄνθρωπος.

Στὴν παράστασι αὐτὴ μιά ρουκέττα ξεκινᾷ μ' ἓνα τρομερὸ θόρυβο καὶ χάνεται στὸν οὐρανόν. Ἐχετε τὴν ἐντύπωσι πὼς κινήστε μὲ ἀπίστευτη ταχύτητα καὶ βλέπετε ἀπὸ κοντὰ διάφορες εἰκόνες ἀπὸ τοὺς πλανῆτες. Οἱ εἰκόνες αὐτὲς εἶναι κινηματογραφικὲς ἔγχρωμες εἰκόνες τῶν γειτόνων μας πλανητῶν. Κι' ἔτσι βλέπετε τοὺς κρατῆρες τῆς Σελήνης, τὰ κανάλια τοῦ "Αρη, τοὺς κύκλους τοῦ Κρόνου καὶ μιά θαυμάσια λίμνη

ἀπὸ ἀμμωνία τοῦ πλανῆτη Δία. Ἡ ἰδέα τῶν εἰσιτηρίων ποὺ ἐξελίχθηκε στὴν πρώτη ἐμπορικὴ ὑπηρεσία διαπλανητικῶν πτήσεων, κέντρισε τὴν φαντασία ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδιῶν.

«Ἐκατοντάδες ἄνθρωποι κάθε μέρα κλείνουν θέσεις», λέει ὁ Φράνκ Φόρρεστερ, ποὺ διευθύνει τὸ «γραφεῖο ταξιδίων».

Τὰ γράμματα κατακλύζουν κάθε μέρα τὸ γραφεῖο. Οἱ περισσότεροι ἀστειεύονται, ἄλλοι μιλοῦν μισοσοβαρά, μισοαστεῖα, ἄλλοι τὸ παίρνουν ἐντελῶς στὰ σοβαρά καὶ ἐλπίζουν μιά μέρα νὰ πᾶνε.

☆

Ἕνας νεαρὸς ἀπὸ τὸ Κάνσας ἔκλεισε ἓνα εἰσιτήριο «γιὰ τὸ φεγγάρι στὰ 1975» λέγοντας : «Τότε θὰ εἶμαι 34 χρονῶν». Ἕνας ἄλλος εἶπε ὅτι θὰ μελετᾷ πάρα πολὺ καὶ θὰ παίρνῃ πάντα καλοὺς βαθμοὺς ἂν τὸν ἀφήσουν νὰ πᾶν.

«Ὁ "Αρης ἀσφαλῶς θὰ εἶναι ἓνας «Πολεμικὸς» πλανῆτης, εἶπε ἓνας ἄνθρωπος ἀπὸ τὴ Βιρτζίνια, ἀλλὰ ὅπως εἶμαι παντρεμένος εἴκοσι χρόνια, αὐτὸ δὲ θὰ μοῦ κάνῃ ἐντύπωσι».

Μιά κυρία ἀπ' τὴ Νέα Ὑόρκη εἶπε ὅτι θὰ ζητοῦσε ἀπὸ τὴν Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία Λόυντ τοῦ Λονδίνου νὰ τὴν ἀσφαλίσῃ 50.000 δολλ. τὸ ταξίδι τοῦ γυρισμοῦ ἀπὸ τὸν "Αρη.

«Τὸ δικό μου εἰσιτήριο τὸ θέλω

μόνο γιὰ τὸν πηγαμὸ ὁπωσδήποτε» εἶπε ἓνας ἀπὸ τὸν Μισσοῦρι. «Ὑστερα ἀπὸ εἴκοσι χρόνια ποὺ ἔζησα διευθύνοντας μιά μπάντα καὶ πουλώντας ἔτοιμα ρούχα, ἔθγαλα τὸ συμπέρασμα ὅτι κατὰ λάθος γεννήθηκα σ' αὐτὸν τὸν κόσμον».

Ἀπὸ τὴν Χονολουλού, κάποιος ποὺ πουλᾷ μεταχειρισμένα αὐτοκίνητα τηλεγράφησε γιὰ νὰ κρατήσῃ θέσεις γιὰ 15 αὐτοκίνητα καὶ ἓναν ὑπάλληλο. Τὸ γραφεῖο ἀπάντησε ὅτι κράτησε τίς θέσεις καὶ τοῦ ἔδωσε τὴν συμβουλὴ νὰ στείλῃ ἓναν ἐξαιρετικὸ ὑπάλληλο μήπως καὶ οἱ Ἀρειοὶ κάνουν τοὺς δύσκολους μὲ τ' αὐτοκίνητα.

«Ἡ γυναῖκα μου πολλές φορές μοῦ εἶπε, ὅτι δὲν εἶμαι σὰν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τοῦ κόσμου» ἔγραψε ἓνας δικηγόρος ἀπὸ τὸ Κοννέκτικουτ. «Θὰ ἠθελα λοιπὸν νὰ δῶ πὼς αἰσθάνεται κανεὶς πραγματικά, ἔξω ἀπὸ τὴ γῆ».

Κάποιος ἀπ' τὴν Κούβα ζήτησε νὰ τοῦ κρατήσουν θέσεις γιὰ κεῖνον καὶ δυὸ γυναῖκες «γιατί ἂν ἐγκατασταθοῦμε πουθενά εἶναι καλύτερο νὰ εἶμαστε ἄντρες καὶ γυναῖκες μαζί».

Ἕνας νέος φοιτητὴς θέλει νὰ φύγῃ «ἀπ' αὐτὸν τὸν κόσμον προτοῦ τὸν διαλύσῃ καμμιά βόμβα» καὶ μιά ἀποτυχημένη ἡθοποιὸς ἀπ' τὴν Αὐστραλία εἶναι βέβαιη

πὼς θὰ γίνῃ διάσημη στὸν "Αρη. Εἴκοσι παιδιὰ ἀπὸ τὴν τετάρτη τάξι τοῦ σχολείου τῆς Ἀμερικανικῆς κοινότητος στοῦ Παρίσι γράφτηκαν γιὰ νὰ πᾶνε νὰ δοῦν τὸ Φεγγάρι, τὸν Κρόνον, τὸν "Αρη καὶ τὸν Δία. Ἀλλὰ πρῶτα «θὰ ἦθελαν νὰ ξέρουν ἂν οἱ δακτύλιοι τοῦ Κρόνου θὰ τοὺς κόψουν στὴ μέση».

Δυὸ ἐνθουσιῶδεις νεαροὶ ἀπὸ τὸ Κάνσας Σίτυ κράτησαν θέσεις καὶ προσέθεσαν «ἂν ἀλλάξουμε σπίτι ὥς τότε, θὰ σᾶς στείλουμε τὴν καινούργια μας διεύθυνσι».

«Ἡ μαμά μου εἶπε πὼς θὰ μπορέσω νὰ πᾶω» εἶπε ἓνας σοβαρὸς μικρὸς 12 χρονῶν, ἀλλὰ μιά ὀκτάχρονη δεσποινὶς ὡμολόγησε «πὼς εἶναι πολὺ σκεπτικὴ».

Στὸ Μίτσιγκαν μιά κυρία 57 χρονῶν κράτησε θέσι λέγοντας : «Δὲν φοβοῦμαι καθόλου».

Κάποιος ἀπὸ τὸ Τεξᾶς ἔγραψε : «Ἀν αὐτὴ ὅλη ἡ ἱστορία ἔχῃ καθόλου ἀλήθεια μέσα της τότε γράψτε με καὶ μένα».

Τρεῖς κοπέλλες ἀπὸ τὸ Μπρόνξ εἶπαν πὼς θέλουν νὰ κρατήσουν τρεῖς καλὲς θέσεις γιὰ τὸ Φεγγάρι καὶ τρεῖς ὠραίους νεαροὺς στίς διπλανὲς θέσεις. Θέλουν ἀκόμη τρία σπιτάκια στοῦ Φεγγάρι γιὰ νὰ περάσουν τὴν «σελήνη τοῦ μέλιτος». Ἐλπίζουν πὼς αὐτὰ ποὺ ζητοῦν δὲν εἶναι πολλὰ ἀφοῦ «θὰ βρίσκωνται στὴ σελήνη».

(Ἀπὸ τὸ «Herald-Tribune»)

Με τις νέες μόδες...

Αυτό, Κυρία, πού φορέσατε είναι ή γάτα του μαγαζιού...

(Από το «Lilliput»)

Πώς να μη γράφετε άστυνομικά μυθιστορήματα

Του P. G. Woodhouse

Είναι γνωστό και παρατηρημένο, ότι οι μεγαλύτερες μάλιστα της ανθρωπότητας απλώθηκαν στον κόσμο ύπουλα και χωρίς προειδοποίηση. Κανένας δεν αντιλαμβάνεται ότι συμβαίνει τίποτα ιδιαίτερο και ένα καλό πρωί οι άνθρωποι ξυπνούν και βρίσκουν το κακό φουντωμένο.

Με τον ίδιο ακριβώς τρόπο ησυχία και κάπως λαθραία έχει κατακλύσει τα νησιά του Ήνωμένου Βασιλείου ή πλημμύρα του Άστυνομικού Μυθιστορήματος. Πριν από λίγο καιρό ακόμη, το κακό φαινόταν έντελως σποραδικό. Τώρα κοντεύει ήδη να μάζ πνίξη και έχουμε ακόμη μέλλον μπροστά μας. Φαίνεται πως στον ανθρώπινο οργανισμό έχει εισχωρήσει κάποιο παθογόνο μικρόβιο που προκαλεί σε κάθε συγγραφέα το αίσθημα ότι είναι υποχρεωμένος να παράγει άστυνομικά μυθιστορήματα. Θα μπορούσε αυτό να μην έχει και τόση σημασία μόνο που —άλλοίμονο!— ή ασθένεια προσβάλλει τους χειρότερους εργάτες της πέννας.

Και έτσι ή Άγγλία μας έχει μεταβληθεί σε ένα άστυλο ανιάτων ασθενών που διαβάζουν ό ένας τις άστυνομικές Ιστορίες που γράφει ό άλλος. Και από τις εκατό οι ένενήντα έννέα είναι άνόητες. Και το χειρότερο είναι ακόμη

ότι από τις 100 οι 96 Ιστορίες έχουν την ήρωίδα τους και το είδύλλιο τους.

☆

Δέν ξέρω ποιός απ' όλους, πρώτος νόμισε ότι ένα χαζοκόριτσο πού συνεχώς τά κάνει θάλασσα, θά ήταν ευπρόσδεκτο σε ένα άστυνομικό βιβλίο. Κανένας δέν έκτιμα περισσότερο από μένα τις γυναίκες όταν βρίσκονται στη θέσι τους' σ' ένα σαλόνι, θαυμάσια, στο θέατρο, στις συναυλίες περίφημα. "Αν πήγαινα σε κανένα νυκτερινό κέντρο και δέν έδλεπα γυναίκα γύρω μου θά ήμουν ό πρώτος να διαμαρτυρηθώ. Δέν βλέπω όμως γιατί πρέπει να βρίσκονται στην υπόγεια φωλιά της σπείρας του κουτσού Τζό όταν οι άνθρωποι καταστρώνουν τα σχέδιά τους.

Έκτός από όλα τα άλλα, μου φαίνεται πως ή γυναίκα χάνει την στοιχειώδη αξιοπρέπειά της όταν για να την ξεφορτωθούν την κτυπούν στο κεφάλι με ένα βαρύ αντικείμενο, την χώνουν μέσα σ' ένα ντουλάπι και την πετάνε πίσω από παληά μπαούλα. Και για ένα πράγμα μπορείτε να είστε βέβαιος: ότι άργά ή γρήγορα κάτι τέτοιο θά πάθη ή ήρωίδα μας.

Γιατί άν και είναι όμορφη, με γκρίζα όνειροπόλα μάτια και

χρυσά σαν τὰ ώριμα στάχυα μαλ-
λιά, ή ήρωίδα του άστυνομικοϋ
μυθιστορήματος συνήθως είναι ή-
λιθία. Δέν θά ήταν ύπερβολή άν
έλεγα πώς τὸ διονητικό της επί-
πεδο δέν θρίσκει ψηλότερα από
μιάς... κατασπίδας— καί μάλιστα
όχι καμιάς κανονικής κατασπί-
δας, αλλά μιάς πού έπεσε καί χτύ-
πησε άσχημα στο κεφάλι όταν ή-
ταν μωρό. Μπορεί ή κοπέλλα μας
νά γλύτωσε τὸ θάνατο πολλές φο-
ρές. Μπορεί νά ξέρη θαυμάσια
πώς ή περίφημη σπείρα του Μαύ-
ρου Άετοϋ τήν κηρυγᾶ γιά νά τής
πάρη τὰ πολύτιμα έγγραφα πού
κρύβει σπίτι της. Μπορεί ή άστυ-
νομία νά τήν προειδοποίησε νά
μην κουνήση από εκεί πολλές θρί-
σκεται γιά κανένα λόγο. Έκείνη
όμως, όταν έρθη ένας άγνωστος
στις δυό μετά τὰ μεσάνυχτα μέ
ένα σημείωμα χωρίς ύπογραφή
πού λέει «Έλα άμέσως», φο-
ράει τὸ καπελλάκι της καί τρίχει.

Ο άγνωστος πού ήλθε νά τή
φωνάξη είναι ένας μονόφθαλμος
Κινέζος μέ σημαδεμένο πρόσωπο
καί πικρόχολο χαμόγελο· γι' αϋ-
τὸ τὸν έμπιστεύεται άμέσως καί
τὸν άκολουθεῖ στο κλειστὸ αϋτοκί-
νητο πού άντι τζάμια έχει άτσα-
λένιες πλάκες καί πού θά τήν φέ-
ρη στο έρημικό σπίτι του θάλατου.
Καί όταν ο ήρωας μέ χίλιους δυό
κινδύνους καί φασαρίες έρχεται
νά τή σώση, δέν θέλει ούτε νά τὸν
δη γιαντί ένας παλιοαλήτης μέ
κομμένη μύτη της είπε πώς αϋτός
(ο ήρωας) έχει τάχα σκοτώσει
τὸν άδελφὸ της.

Η ήρωίδα λοιπόν, πρέπει νά
φύγη από τή μέση.

Έμεῖς, οἱ άναγνώστες τὸ άπα-
τοϋμε.

Ξέρουμε πώς οἱ έκδότες θέλουν

νάχη «γυναίκα» ή ιστορία γιά νά
τήν θάλουν στο έξώφυλλο μέ τὰ
χέρια δεμένα καί τήν άγωνία ζω-
γραφισμένη στα ώραιά της μάτια
μά— τί νά γίνη;— επιμένουμε νά
φύγη.

Καλύτερα ένα έξώφυλλο μέ έ-
ναν προσωποδοφόρο πού μαχαιρώ-
νει έναν εκατομμυριοϋχο μέ χαρ-
τοκοπήτρα, παρά αϋτὸ τὸ συνεχές
δηλητηρίασμα του θιβλίου μέ τίς
άνόητες Γιολάντες, Έλεονώρες,
Κλεμεντίνες καί τὰ παρόμοια.

Έκείνο πού άρεσε σέ όλους
μας στον Σέρλοκ Χόλμς ήταν ή
άπογη στάσι του άπέναντι στις
γυναίκες. Είναι αλήθεια πώς τούς
επέτρεπε καμιά φορά νά πάνε
στο σπίτι του καί νά του μιλήσουν
γιά τὰ παράξενα φερσίματα του
θείου τους ή του πατριου τους.

Στήν άνάγκη τούς επέτρεπε ί-
σως νά παντρευτοϋν στο τέλος τὸν
ήρωα.

Όταν όμως άρχιζε ο χορὸς έ-
πρεπε νά άποσυρθοϋν στα παρα-
σκήνια καί νά μείνουν εκεί. Αϋτὸ
ήταν τὸ πνεϋμα του καί αϋτὸ καί
κάτι περισσότερο ζητοϋμε σήμε-
ρα.

Ο μόνος άνθρωπος θέβαια πού
μπορεί νά μᾶς άπαλλάξη από τήν
πληγή αϋτή, είναι ο δολοφόνος
της ιστορίας καί γιά νά εῖμαστε
δίκαιοι πρέπει νά ποϋμε οτι δοκι-
μάζει.

Έχει τὸν ζήλο, τὸν ένθουσια-
σμό, κάθε προσὸν πού άπαιτεῖ ή
δουλειά του. Καί όμως, γιά τὸν έ-
να ή τὸν άλλο λόγο ποτὲ δέν τὰ
καταφέρνει. Ακόμα καί όταν δέση
τὸ κορίτσι στήν άποθήκη πού θρί-
σκεται κάτω από τήν άποβάθρα
καί τὸ νερὸ στάζει άφθονο από τὸ
ταβάνι, ποτὲ στο θάθος της καρ-

διάς μας δέν πιστεύουμε πώς θά
πετύχη αϋτὸ πού θέλει.

Η πείρα μᾶς έχει διδάξει πώς
δέν μπορούμε νά έχουμε έμπιστο-
σύνη στον άνθρωπο αϋτόν. Μᾶς γέ-
λανε πολλές φορές καί έχασε τήν
έκτίμησί μας. Ξέρουμε πώς δέν ά-
ξίζει μιᾶ πεντάρα.

Γενικά μπορούμε νά ποϋμε πώς
ο κακοποιὸς κάθε τέτοιας ιστορί-
ας πάσχει από μιᾶ μοιραία ύπερ-
επινοητικότητα. Όταν ήταν μι-
κρὸς οἱ γονεῖς του θά του έλεγαν
φαίνεται πώς ήταν πάρα πολϋ έ-
ξυπνος καί αϋτὸ τὸν έκανε άνίκα-
νο νά μάθη σωστά μιᾶ δουλειά.

Ο κοινὸς άνθρωπος, όταν τὰ
πράγματα τὸν αναγκάζουν νά
σκοτώση μιᾶ γνωστή του, δανείζε-
ται ένα πιστόλι καί δυὸ τρεῖς
σφαίρες καί κάνει αϋτὸ πού θέλει
μέσα σέ λίγα λεπτά, κάποιο σι-
γητὴ της ήμέρας όταν δέν θρίσκε-
ται στο γραφεῖο του ή στο σινεμά.
Δέν θασανίζεται γιά τήν τεχνική
ή τήν μέθοδο.

Ο δολοφόνος όμως δέν κατα-
λαβαίνει από άπλότητα. Ποτὲ δέν
τοϋ πέρασε από τὸ μυαλὸ ή ιδέα
νά τραθήξη μιᾶ πιστολιά καί νά
τελειώνη. Άν κανείς του πή κάτι
τέτοιο, νομίζει πώς τὸν κοροϊδεύ-
ει. Όχι. Θά έτοιμάση τὰ πάντα
μέ σύστημα. Θά δέση τήν κο-
πέλλα σέ μιᾶ καρέκλα, θά θάλ-
λη άντίκρυ της ένα τραπέζι,
θά στηρίξη τὸ πιστόλι εκεί, θά δέ-
ση τήν σκρη ενός σπάγγου στήν
σκανδάλη, θά περάση τὸν σπάγ-
γο από τὸν τοίχο, θά τὸν στη-
ρίξη σέ ένα γάντζο, θά ένωση ένα
άλλο κομμάτι σπάγγο, θά δέση
μιᾶ πέτρα στήν σκρη του καί θά
άνάψη από κάτω ένα κερί. Όλα
είναι μελετημένα. Τὸ κερί θά κά-
ψη τὸν σπάγγο ή πέτρα θά πέση,

τὸ θάρος θά τραθήξη τὸ σπάγγο,
ο σπάγγος θά τραθήξη τήν σκαν-
δάλη καί ή άποστολή ξετελεέ-
σθη.

Τότε έρχεται κάποιος καί σθύ-
νει τὸ κερί καί ή ύπόθεσις ξαναρ-
χίζει.

Ο δολοφόνος πρέπει νά ξεχάση
όσα ξέρει καί νά μάθη τή δουλειά
του καλά. Πρέπει νά μορφωθῇ κι'
αϋτὸ χρειάζεται, άν πρόκειται νά
γίνη ή έκκαθάρισις τὼν ήρωιδων.

Τὸ σύνθημα της Σχολής Κακο-
ποιῶν πρέπει νά είναι άπλότης καί
σαφήνης. Ο κακοποιὸς θά πάη
πρῶτα στο νηπιαγωγείο καί ο-
στερα σιγά-σιγά θά προχωρήση.
Όσπου νά πάρη τὸ δίπλωμα οἱ
Γιολάντες καί οἱ Κλεμεντίνες νά
έχουν άδειάσει τή γωνιά γιαντί τὸ
τε θά είναι στ' αλήθεια επικίνδυ-
νος.

Η μεγαλύτερη δυσκολία θά εἴ-
ναι θέβαια νά συγκρατηθῇ αϋτή
ή καταραμένη πρωτοτυπία του.
Άν ένας δολοφόνος άστυνομικοϋ
μυθιστορήματος χρειασθῇ νά σκο-
τώση μιᾶ μυῖγα ο πὸ φυσικὸς
γι' αϋτόν τρόπος θά είναι νά θγά-
λη τὰ σανίδια του πατώματος, νά
τεντώση ένα σπάγγο στο κάτωφλι
της πόρτας καί οστερα νά στείλῃ
ένα άνώνυμο γράμμα στη μυῖγα
λέγοντάς της νά έρθη άμέσως γιά
νά μάθη κάτι πολϋ σπουδαῖο. Η
μυῖγα θά τρέξη βιαστική, θά σκον-
τάψη στο σκονί, θά πέση στο κε-
νὸ καί θά σκάση τὸ κεφάλι της.

Αϋτός, κατὰ τὸν δολοφόνο, εἴ-
ναι όχι μόνο ο άπλούστερος μά
καί ο μοναδικὸς τρόπος γιά νά
σκοτώνετε μυῖγες. Αδύνατο νά
τὸν πείσετε οτι ή ίδια δουλειά
μπορεῖ νά γίνη καί μέ μιᾶ διπλω-
μένη έφημερίδα.

Έκείνο πού σᾶς δαιμονίζει εἴ-

ναι ότι μόνο όταν ασχοληται με την ήρωίδα, επιδεικνύει τόσο ευφυΐα. Με όποιονδήποτε άρσενικό είναι αποφασιστικός, όρμητικός.

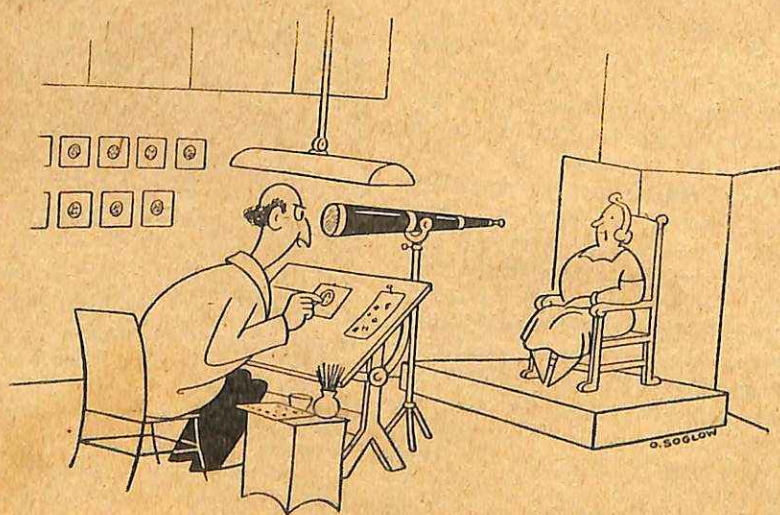
Δώστε του ένα θαρῶνο και θα τὸν ξεπαστρέψη χωρίς δεύτερη συζήτηση. Τή στιγμή όμως που θα βρεθῇ μπροστά στην ήρωίδα τὰ χάνει, θαρρείς και καταφεύγει στὰ φίδια που κρέμονται από τὸν πολυέλαιο και μᾶς κοροϊδεύει με τίς μπόμπες που μπορούν νὰ σκάσουν με ἕνα γραμμόφωνο που παίζει μιά πλάκα σὲ Λά μινόρε.

Θυμᾶμαι ἕναν κακοποιό που κάθησε τὴν ήρωίδα σὲ μιά κάσσα

με μπαρούτι και περίμενε νὰ πέση κεραυνός γιὰ νὰ πάρη φωτιά. Οἱ δουλειές όμως δὲν γίνονται ἔτσι.

Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ πρέπει νὰ μάθουν πὼς τὸ καλύτερο σύστημα γιὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ ἕνα κορίτσι με ὄνειροπόλα μάτια και χρυσὰ σὰν τὰ στάχυα μαλλιά εἶναι νὰ κτυπήσης αὐτὰ τὰ μαλλιά και τὸ κεφάλι γερά με ἕνα σιδηροσωλήνα. Τὸ νὰ τῆς θάξῃς δηλητηριώδεις ἀράχνες στὸ τσαντάκι, ἢ νὰ δηλητηριάξῃς τὸ κόκκινο τῶν χειλιῶν της με ἐξωτικά θότανα δὲν χρησιμεύει σὲ τίποτα, και αὐξάνει τὰ ἔξοδα τῆς ἐπιχειρήσεως.

Ἐπινοητικότητα...

Ἐιδικός ἐπὶ τοῦ Θορύβου, ΤΟΥ J. KOHLMANN

Ὁ κινηματογράφος, τὸ θέατρο, τὸ ραδιόφωνο, που τὸ καθένα τους θέλει νὰ πιστεύῃ πὼς ξαναζωντανεύει τὴ ζωή, δὲν μπορούν νὰ παραγνωρίσουν τοὺς θορύβους. Ἀπὸ τὴν ἀνάγκη αὐτὴ γεννήθηκε ἡ τεχνικὴ τῆς «θορυβοποιίας» δηλαδή ἡ τεχνικὴ τῆς ἀναπαραστάσεως τῶν διαφόρων θορύβων, κάτι ἀπαραίτητο γιὰ νὰ συμπληρωθῇ τὸ ἔργο τοῦ σκηνοθέτη, τῶν ἡθοποιῶν, τῶν μηχανικῶν.

Και πραγματικά πολὺ σπάνια οἱ φυσικοὶ θόρυβοι ὅταν ἡχογραφηθοῦν, φαίνονται στὴν ἀναμετάδοσί τους «φυσικοί».

Δὲν εἶναι ὥστόσο καθόλου ἐβκόλο νὰ δώσουμε σ' ἕναν θόρυβο φυσικότητα. Δὲν πρέπει νὰ πιστεύετε πὼς γιὰ νὰ δώσουμε τὸν ἦχο ἑνὸς ποτηριοῦ που σπάνει ἀρκεῖ νὰ σπᾶσουμε ἕνα ποτήρι μπροστὰ στὸ μικρόφωνο. Ὁ εἰδικὸς «θορυβοποιὸς» θὰ σᾶς πῇ ὅτι πολλοὶ τεχνητοὶ θόρυβοι εἶναι καλύτεροι ἀπὸ τοὺς φυσικοὺς. Στὴν περίεργη αὐτὴ τέχνη, διαρκῶς πρέπει κανεὶς νὰ καινοτομῇ. Πολὺ συχνὰ πρέπει νὰ ἀποδοθοῦν θόρυβοι παράξενοι, ἀσυνήθιστοι και ἡ ἀπόδοσί τους ἐξαετᾶται

μόνο ἀπὸ τὴ φαντασία τοῦ εἰδικοῦ.

Ὅταν ὁ εἰδικὸς αὐτὸς θρίσκειται ἐπὶ τὸ ἔργο» προσφέρει ἕνα θέαμα περίεργο, διασκεδαστικό, μὰ και διδακτικό. Μαζὺ του ἔχει πάντα τὰ πιὸ ἀπίθανα ἀντικείμενα, παιδικὰ παιχνίδια, ἰνδικὰ καρύδια, χαλίκια, κουδουνάκια, ἄμμο, μιά σκούπα, ἕνα μύλο τοῦ καφέ, ἄλυσίδες, σελοφάν, μιά καμπάνα, ἕνα ζευγάρι παλιά παπούτσια.

Ἄν πρέπει νὰ μιμηθῇ τὸν θόρυβο που κάνει ἕνα ποτήρι ὅταν τὸ ἀκουμπᾷ κανεὶς ἐπάνω στὸ τραπέζι, ὁ εἰδικὸς θὰ πάρη πρῶτα ἕνα ποτήρι και θὰ κἀνὴ τὴν ἴδια κίνησι. Συχνὰ ὁ θόρυβος αὐτὸς δὲν λέει τίποτα. Τότε ψάχνει στὰ σύνεργά του, γιὰ νὰ βρῇ αὐτὸ που τοῦ χρειάζεται. Δοκιμάζει. Ξαφνικά ὁ μηχανικὸς τοῦ ἦχου τὸν σταματᾷ. «Αὐτὸ εἶναι! Θαυμάσια! Νὰ πάρουμε αὐτὸ τὸν ἦχο». Ὁ «θορυβοποιὸς» εἶχε ἀπλουστάτα κτυπήσει ἐλαφρὰ ἕνα πυροσβεστήρα τοῦ στούντιο.

Γιὰ νὰ ἀποδοθῇ ὁ θόρυβος που κάνει ἕνα ἄμαξι χρησιμοποιεῖται ἰνδικὰ καρύδια. Γιὰ νὰ προστεθῇ ὁ ἦχος που κάνει τὸ ἄλλο που τρέχει, ὁ εἰδικὸς φορεῖ τὰ

δερμάτινα γάντια του και κυτπά τα χέρια του επάνω στο στήθος του. Για να μιμηθῇ τὸν θόρυβο ἐνὸς κάρρου πὺλ προχωρεῖ ἐπάνω σὲ δρόμο μὲ πολλές πέτρες, πηδᾷ ἐπάνω στὴν καρέκλα του κινώντας μ' αὐτὸ τὸν τρόπο τὶς ἀλυσίδες καὶ τὰ κουδουνάκια πὺλ φορεῖ στὸ λαιμὸ του καὶ γυρίζοντας ἕνα μῆλο τοῦ καφέ...αὐτὸ γιὰ τὶς πέτρες.

Γιὰ τὸν ἀέρα τσαλακώνει ἐλαφρὰ ἕνα κομμάτι χαρτί, καὶ μὲ ἕνα φύλλο σελοφάν μιμεῖται θαυμασία τὴ φωτιά, τὸ τρίξιμο τῆς φλόγας.

Τὰ πιὸ ἀπλᾶ μέσα εἶναι συχνὰ καὶ τὰ καλύτερα: ὅταν μιὰ φορὰ χρειάστηκε νὰ ἀποδοθῇ ὁ θόρυβος πὺλ κάνει μιὰ τροχαλία, δοκιμάστηκαν πολλοὶ τρόποι, ἀλλὰ κανεὶς, οὔτε ἡ ἴδια ἡ τροχαλία, δὲν ἀπέδιδε. Τελικὰ ὁ εἰδικὸς μιμήθηκε τὸν κρότο αὐτὸ μὲ τὸ στόμα του. Σ' ἕνα σκέτος ἕνας ἡθοποιὸς ἔπρεπε νὰ σπᾷ ἕνα μπουκάλι στὸ κεφάλι τοῦ ἀντιπάλου του. Ὁ εἰδικὸς ἔψαχνε ἀρκετὴ ὥρα ὥσπου στὸ τέλος πέτυχε αὐτὸ πὺλ ἤθελε σπᾶζοντας ἕνα κομμάτι γυαλὶ στὴν ἄκρη τοῦ τραπέζιου.

Σὲ ἕνα στούντιο μιὰ φορὰ, προσπαθοῦσαν ὄρες ὀλόκληρες νὰ ἀποδώσουν τὸν ἦχο τοῦ πολυβόλου. Εἶχαν δοκιμάσει πολλοὺς τρόπους χωρὶς ἀποτέλεσμα.

Ἐνα κουτὶ σπέρτα μισογεμᾶτο ἦταν αὐτὸ πὺλ χρειαζόταν. Τὸ κούνησαν πολὺ γρήγορα μπροστὰ στὸ μικρόφωνο καὶ τὸ «πολυβόλο» ἦταν ἐν τάξει.

Γιὰ τὰ κύματα, συνήθως χρησι-

μοποιοῦν χαρτί. Μιὰ μέρα ὅμως πὺλ ἡ λύσι αὐτὴ δὲν φαινόταν ἱκανοποιητική, ὁ σκηνοθέτης παρετήρησε πὺς ἕνας βοηθὸς του ἦταν ἀξύριστος ἀπὸ δυὸ μέρες τουλάχιστον. Μιὰ παράξενη ἰδέα τοῦ πέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ. Καὶ πραγματικὰ ὅταν πολὺ κοντὰ στὸ μικρόφωνο ὁ βοηθὸς περνοῦσε τὸ χέρι του ἐπάνω στὰ γένεια του, ἀκουγόταν τὸ ἐλαφρὸ μουρμούρισμα τῶν κυμάτων.

Πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ ἕνας παραγωγὸς ἀποφάσισε νὰ δώσῃ ἦχους στὰ φιλμ τοῦ Σαρλώ. Γιὰ νὰ γίνῃ αὐτὸ στὶς σκηνές πὺλ κυλοῦν μὲ πολὺ γοργὸ ρυθμὸ, χρειάστηκαν τρεῖς «θορυβοποιοί». Οἱ τρεῖς αὐτοὶ ἄσσοι μιμήθηκαν μὲ ἀστραπιαία ταχύτητα ὅλους τοὺς θορύβους, πεσίματα, κλωτσιές, κλάξον, κ.λ.π. Κι' ὅπως τὸ πέσιμο μέσα τὸ νερὸ γινόταν συχνὰ, ἐρριχναν μιὰ πέτρα μέσα σ' ἕναν κουβᾶ νερὸ μὲ τόση μανία, ὥστε στὸ τέλος τὸ στούντιο ἔγινε θάλασσα.

Ἐπρεπε ὅμως νὰ δώσουν ἦχο καὶ στὴ σκηνὴ πὺλ ὁ Σαρλώ μὲ ἕνα λάστιχο τοῦ ποτίσματος καταβρέχει ὅλο τὸν κόσμο. Ἐδῶ σταμάτησαν. Ἡ φαντασία δὲν βοηθοῦσε ὡς τὴ στιγμὴ πὺλ ἕνας βγήκε ἔξω, γύρισε μὲ ἕνα ποδήλατο, καὶ ἄρχισε νὰ ξεφουσκώνῃ τὰ λάστιχα μπροστὰ στὸ μικρόφωνο.

Ἐπιτυχία πλήρης!

Καμμιά φορὰ ἀκούει κανεὶς καὶ παράξενες ἱστορίες ἀπὸ τοὺς κύ-

κλους τῶν κινηματογραφιστῶν καὶ τῶν ρεπόρτερς.

Στὸν πόλεμο ἕνας ρεπόρτερ τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ γύριζε στὴ θάσι του μὲ τὸ αὐτοκίνητο τοῦ συνεργείου. Ξαφνικὰ ἀκούστηκε στὸν ἀέρα ὁ θόρυβος μιᾶς βόμβας B2. Ὁ ἀνταποκριτὴς σταματᾷ τὸ αὐτοκίνητο, παίρνει τὸ μικρόφωνο καὶ κάθε-ται σὲ ἕνα προφυλαγμένο μέρος.

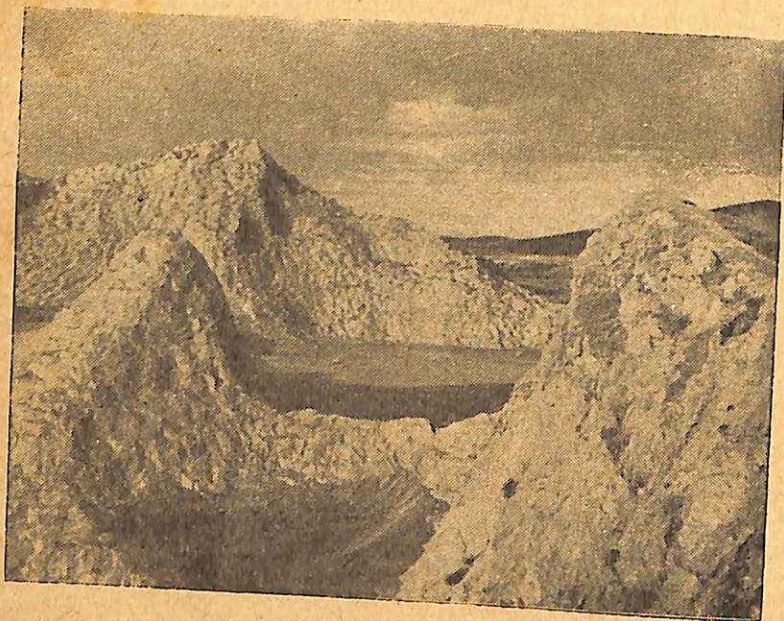
Σὲ λίγα δευτερόλεπτα ἀκούγεται μιὰ τρομακτικὴ ἔκρηξη. Εὐτυχῶς κανεὶς δὲν ἔπαθε τίπο-

τα. Ὅταν τελείωσε ἡ ἐπίθεσις, ρεπόρτερ πηγαίνει στὸ στούντιο καὶ ἀναγγέλλει ὅτι ἔφερε ἕνα συναρπαστικὸ ντοκουμέντο. Ὁλοι μαζεῦνται γύρω του καὶ θάζουν τὸ δίσκο νὰ τὸν ἀκούσουν. Ἀπαγοίτευσι! Τὸ μόνο πὺλ ἀκούσαν ἦταν ἕνας μικρὸς, μικρότατος θόρυβος, ἐντελῶς ἀσήμαντος! Ὅπως ὅμως τὸ ρεπορτάζ ἦταν ἀξιόλογο, ὁ εἰδικὸς ἔσωσε τὴν κατάστασι μιμούμενος μὲ ἕνα παιδικὸ ταμποῦρλο τὴν ἔκρηξη τῆς βόμβας...

Κοκεταρία...

(Ἀπὸ τὸ «Herald-Tribune»)

Πού φαντάζεσθε ότι βρίσκεται αυτό το τοπίον;
(Ἀπάντησις, Σελίς 134)

ΕΥΓΕΝΕΙΕΣ !

Ἐνα «εὐχαριστῶ» εἶναι πάντα χρήσιμο. Σᾶς τὸ προσφέ-
ρουμε σὲ εἴκοσι ἑξή γλώσσας :

Εὐχαριστῶ = Ἑλληνικὰ
Μερσί = Γαλλικὰ
Θάνκ γιού = Ἀγγλικὰ
Γκράτσιε = Ἰταλικὰ
Γκράθιας = Ἰσπανικὰ
Ὀμπριγκάντο = Πορτογαλικὰ
Μουλτσουμέσκ = Ρουμανικὰ
Ντάνκε = Γερμανικὰ
Ντόνκ-ού = Ὁλλανδικὰ
Τάκ = Σουηδικὰ
Τάκ = Δανικὰ
Τάακ = Νορβηγικὰ
Σπασίμπο = Ρωσικὰ

Ντζένκουγιε = Πολωνικὰ
Ντιέκουλι = Τσεχοσλαβικὰ
Φάλα = Σερβο-κροατικὰ
Μπλαγκοντάρια = Βουλγαρικὰ
Κέρσερνερμ = Οὐγγαρέζικα
Κίίτος = Φιλανδικὰ
Τάννου = Ἑσθονικὰ
Πατέιτσος = Λεττονικὰ
Ἀτσίου = Λιθουανικὰ
Γιού-φαλέμ-νερϊτ = Ἀλβανικὰ
Τεσεκιοῦρ-ἐνταίριμ = Τουρκικὰ
Καττάρ-χέρακ = Ἀραβικὰ
Ντανκὶν = Ἑσπεραντό

Ἡ Ἐπιστήμη στὴν ὑπηρεσία τοῦ ἀνθρώπου

Κονσέρβες ποὺ κινοῦνται μὲ μαγνήτη...!

Σὲ μιὰ κονσερβοποιεῖα μαρμελά-
δας τοῦ Λονδίνου ὁ ἐπισκέπτης βλέπει
ἐκπληκτος τὰ κουτιά ποὺ εἶναι ἔτοι-
μα γιὰ νὰ γεμίσουν, νὰ ἀνεβαίνουν
μόνα τους ἕναν κάθετο τοῖχο. Τὸ ἐρ-
γοστάσιο αὐτὸ τῆς ἐταιρίας Tate and
Lyle ἀπεφάσισε νὰ δοκιμάσῃ ἕνα νέο
ἠλεκτρομαγνητικὸ σύστημα μεταφοράς,
ποὺ ἐφεύρε ἡ ἐταιρία British Thomson—
Houston Company. Ἐπάνω στὸν κατα-
κόρυφο τοῖχο ποὺ τὸν διακόπτουν κά-
θε ἑννέα χιλιοστὰ λεπτὲς ὀριζόντιες
μετάλλινες πλάκες, τὰ κουτιά συγ-
κρατοῦνται ἀπὸ μαγνητικὴ δύναμη καὶ
μπαίνουν σὲ κίνηση ἀπὸ μιὰ σειρά μα-
γνητικῶν κυμάτων.

Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ τὰ κουτιά φθά-
νουν στὴ μηχανὴ ποὺ θὰ τὰ γεμίσῃ
γρηγορώτερα καὶ ἀσφαλέστερα.

Καταμετρητὴς γιὰ τὰ τραντάγματα !

Μιὰ καινούργια μικρὴ συσκευή,
χρησιμεύει γιὰ ἕναν πρακτικὸ ὅσο καὶ
πρωτότυπο σκοπὸ. Ἡ συσκευή αὐτὴ
καταμετρεῖ κάθε κτύπημα, τράνταγμα
ἢ πείσιμο ποὺ παθαίνει ἕνα κιβώτιο ἢ
ἕνα δέμα κατὰ τὴν μεταφορὰ του καὶ
τοποθετεῖται, στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ δέ-
ματος. Ἡ συσκευή μπορεῖ νὰ λειτουρ-
γήσῃ ἐπὶ 28 μέρες καὶ νὰ δείξῃ τὴν
ἀκριβῆ ὥρα κάθε περιπτώσεως.

Τρεῖς βελόνες καταγράφουν τὰ κτυ-
πήματα ἀναλόγως μὲ τὴν κατεύθυνσι
ἀπὸ τὴν ὁποία προέρχονται, ὀριζόν-
τια, κάθετη ἢ ἐγκάρσια, ἐνῶ μιὰ

ταινία μήκους 18 μ. προχωρεῖ κατὰ
2,5 ἑκατοστὰ τὴν ὥρα βάσει μιᾶς ὠ-
ρολογιακῆς κινήσεως ποὺ τὴν ρυθμί-
ζει μιὰ ἠλεκτρικὴ στήλη. Ἐνα μικρὸ
κτυπηματάκι στὴν ἄκρῃ τοῦ κιβωτίου
καταγράφεται ἐλαφρὰ. Ἄν τὸ δέμα
πέσῃ ἀπὸ ψηλὰ ἢ καταγραφῇ δείχνει
δίαιη κίνησι. Ὀλόκληρη ἡ συσκευή
μπαίνει σ' ἕνα κουτί μὲ διαστάσεις
22,5 ἑκατ. Χ 12,5 ἑκατ. Χ 12,5 ἑκατ.

Ἡ ἐταιρία λέει πὼς χάρις στὴν συ-
σκευή της εἶναι δυνατόν νὰ φανῇ ποι-
ὸς ἀκριβῶς εἶναι ὑπεύθυνος γιὰ τὶς
ζημιές ποὺ παθαίνει ἕνα δέμα στὴν
μεταφορὰ του.

Αἰώνιο Χόλλυγουντ

Ὡς τώρα κανεὶς δὲν ἔχει ἐρῇ ἕ-
να σύστημα φωτεινῶν κινήσεων καὶ ση-
μάτων μὲ τὸ ὁποῖο νὰ μποροῦν οἱ σκη-
νοθέται τοῦ κινηματογράφου νὰ δίνουν
τίς ὁδηγίες τους στοὺς ἡθοποιούς ἐ-
νῶ συγχρόνως γίνεται τὸ γύρισμα τῆς
ταινίας.

Ἡ ἐταιρία Παραμάουντ κάνει τῶ-
ρα πειράματα μὲ ἕνα νέο τύπο μικρο-
φώνου καὶ δέκτηο ποὺ ἔχει ἀκτῖνα δρά-
σεως 12 — 18 μ. Κάθε ἡθοποιὸς χά-
ρις σὲ μιὰ ἀόρατὴ μικρὴ συσκευή ἀ-
κούει τίς ὁδηγίες τοῦ σκηνοθέτη ποὺ
βρίσκεται μακριὰ ἀπὸ τὰ μικρόφωνα
ποὺ ἠχογραφοῦν τὴν ταινία.

Ὁ δέκτης αὐτὸς συνήθως μπαίνει
γύρω στὸ λαιμὸ, τὸ ἀκουστικὸ εἶναι
κολλημένο ἢ καρφιστωμένο κάτω ἀπὸ
τὰ ρούχα καὶ ἕνα σωληνάκι ἀπὸ πλα-
στικὴ ὕλη — 4)10 τοῦ χιλιοστοῦ —
φέρει τὸν ἦχο σὲ ἕνα μικροσκοπικὸ
«βιμπραφόν» ποὺ εἶναι κρυμμένο στὸ
αὐτί. Τὰ ἔξωρα φορέματα παρουσιά-

σαν στην αρχή δυσκολίες. Γρήγορα όμως οι ειδικοί επέτυχαν ικανοποιητικά αποτελέσματα χάρις σε μία πολύ μικρή άντένα που κρύβεται στα μαλλιά του ήθοποιου. Όπως φαίνεται κανένα από τα «άξεσουάρ» αυτά δεν είναι ορατό στο φιλμ ενώ η βοήθεια που προσφέρουν είναι πολύ σημαντική.

Το κτίσιμο τῶν σπιτιῶν ἀρχίζει ἀπὸ μέσα

Ο Έλβετος ἀρχιτέκτων G. Schindler, ἐφεύρε ἕνα καινούριο σύστημα οἰκοδομικῆς σύμφωνα με τὸ ὁποῖο οἱ τοῖχοι τῶν σπιτιῶν κτίζονται τελευταῖοι, ἀντίθετα με τὶς μεθόδους πού ἐφαρμόζονται ὡς τώρα. Τελευταῖως σὴν Ἀγγλία κτίσθηκαν περίπου ἑκατὸ σπίτια μ' αὐτὸ τὸ σύστημα.

Μελετώντας τὰ «ἐτοιμα» σπίτια οἱ ἀρχιτέκτονες καὶ οἱ μηχανικοὶ συγκέντρωναν ὡς τώρα ὅλη τους τὴν προσοχὴ καὶ τὴν ἐπινοητικότητα στὸ ἐξωτερικὸ τοῦ σπιτιοῦ: τοίχους, στέγη, στηρίγματα. Καὶ ὅπως τὰ στοιχεῖα αὐτὰ δὲν ἀποτελοῦν παρὰ τὸ 1/3 τῆς δαπάνης ἑνὸς κτιρίου, τὸ «ἐτοιμο σπίτι» δὲν ἐπέτυχε ὅσο νόμιζαν, νὰ ἐλαττώσῃ τὰ ἐξοδα.

Μὲ τὸ σύστημα Σίντλερ «ἐτοιμάζεται» τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ σπιτιοῦ. Στὸ ἐργοστάσιο γίνονται οἱ μεσότοιχοι, οἱ διακοσμήσεις καὶ αὐτὰ τοποθετοῦνται σὲ πλαίσια ἀπὸ δοκάρια καὶ ὕστερα χίνουν τὸ μπετόν. Μὲ τὴν σειρὰ τους γίνονται τὰ πατώματα καὶ ὕστερα μπαίνουν οἱ ἐξωτερικοὶ τοῖχοι πού εἶτε εἶναι ἐτοιμοὶ ἢ κτίζονται ἐπὶ τόπου. Μὲ τὸ σύστημα αὐτὸ περιορίζονται τὰ ἐξοδα κατὰ πολὺ.

ΔΥΣΚΟΛΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ

(Τοῦ William Steig)

(1) Περιληψὶς ἀπὸ τὸ βιβλίον «The Kon - Tiki Expedition», ἐκδ. George Allen and Unwin, Λονδῖνο.

θά μᾶς ταξίδευαν στὸν ὠκεανὸ ἦταν μυτερὰ στὸ μέρος τῆς πλώρης, γιὰ νὰ γλυστρούν καλύτερα στὸ νερό. Γύρω στὴν πλώρη δέσαμε χαμηλὰ ξύλα γιὰ κουπασιή.

Ἡ σχεδιά μας ἦταν πιστὴ ἀντιγραφὴ τῶν παλιῶν πλοίων τοῦ Περοῦ καὶ τοῦ Ἑκουαντόρ. Ξέραμε πὼς ἡ σχεδιά αὐτὴ ἦταν ὅλος ὁ κόσμος γιὰ μᾶς ἐπὶ ἀρκετὸν καιρό. ἔτσι ὅσο θὰ περνοῦσαν οἱ ἑβδομάδες, καὶ ἡ παρμικρότερη λεπτομέρεια θὰ ἀποκτοῦσε τεράστια σημασία.

Ὅταν ἡ σχεδιά ἄρχισε νὰ παίρνη μορφή ἀνάμεσα στὰ θαρεῖα πολεμικά, ὀλοκαιουργία καὶ χρυσοκίτρινη, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν ἦρθε ὁ ἴδιος νὰ μᾶς ἐπιθεωρήσῃ.

Ἡμασταν ἀφάνταστα ὑπερήφανοι γιὰ τὸ ἔργο μας ποὺ ἔστεκε σὺν ἓνα ἐνθῦμο τῶν Ἰνκα, ἀνάμεσα στὰ ὑποὺλα πολεμικά. Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν ὅμως τρομοκρατήθηκε ὅταν τὸ εἶδε. Ἀμέσως μὲ κάλεσαν νὰ ὑπογράψω ἓνα χαρτὶ στὸ ὁποῖο δήλωνα ὅτι τὸ Ναυτικὸ τοῦ Περοῦ δὲν εἶχε καμμιά εὐθύνη γιὰ ὅ,τι κατασκευάσαμε στὰ ναπηγεία του καὶ ἓνα ἄλλο χαρτὶ ποὺ ἔλεγε πὼς, ἀν ξεκινούσα ἀπὸ τὸ λιμάνι θὰ ἤμουν ἀπολύτως ὑπεύθυνος γιὰ τὴν τύχη ὅλων μας.

Σὲ λίγες μέρες ὁ Πρεσβευτὴς μιᾶς Μεγάλης Δυνάμεως ἔστειλε καὶ μὲ ἐκάλεσε.

«Οἱ γονεῖς σας ζοῦν; μὲ ρώτησε. Καὶ ὅταν τοῦ ἀπήντησα καταφατικὰ μὲ κύτταξε στὰ μάτια καὶ μοῦ εἶπε μὲ ὕφος ἐπιτιμητικό.

Ἡ μητέρα σας καὶ ὁ πατέρας σας θὰ ὑποφέρουν πολὺ ὁ τὰχ μάθουν τὸν θάνατό σας».

Ἐντελῶς φιλικὰ μὲ παρεκάλεσε νὰ ἐγκαταλείψω τὴν ἰδέα τοῦ καξιδιοῦ ὅσο ἦταν ἀκόμη καιρός.

Ἐνας ναύαρχος ποὺ εἶχε ἐπιθεωρήσει τὴ σχεδιά, τοῦ εἶχε πῆ πὼς ἦταν ἀδύνατο νὰ περάσουμε τὸν Ὁκεανὸ ζωντανοί. Οἱ διαστάσεις τῆς σχεδίας ἦταν λανθασμένες, εἶχε πῆ ὁ ναύαρχος. Ἦταν πολὺ μικρὴ διὰ νὰ ἀνθέξῃ στὴν ἀνοιχτὴ θάλασσα καὶ συγχρόνως πολὺ μεγάλῃ γιὰ νὰ τὴν σηκώνουν ψηλὰ δυὸ μεγάλα κύματα. Καὶ ὅπως θὰ θάραινε μὲ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ἐφόδια, τὰ εὐθραυστα μπάλας θὰ ἔσπαγαν. Καὶ τὸ χειρότερο ἀπ' ὅλα, ὁ μεγαλύτερος ξυλέμπορος τοῦ εἶχε πῆ πὼς τὸ μπάλας δὲν θὰ μᾶς πῆγαινε καὶ πολὺ μακριὰ, γιὰτὶ τὸ νερὸ θὰ περνοῦσε τοὺς πόρους του καὶ ἡ σχεδιά θὰ βυθιζόταν.

Ὅλα αὐτὰ φαινόνταν τρομερά. Μὰ στοῦ κουφοῦ τὴν πόρτα ὅσο θέλεις βρόντα. Ἔτσι, μᾶς χάρισαν ἓνα Εὐαγγέλιο γιὰ τὸ ταξίδι μας καὶ μᾶς ἄφησαν ἡσυχούς.

Στις 27 Ἀπριλίου ὑψώσαμε στὴ σχεδιά μας τὴ Νορβηγικὴ σημαία ἐνῶ στὸ σκοινὶ τοῦ καταρτιοῦ κυμάτιζαν οἱ σημαῖες τῶν κρατῶν ποὺ μᾶς εἶχαν βοηθήσει. Τὸ λιμάνι εἶχε μαυρίσει ἀπὸ τὸν κόσμο ποὺ μαζεύτηκε νὰ δῇ τὴ θάπτιση τῆς σχεδίας μας. Ἐξηγήσαμε στοὺς φίλους μας - ἀγγλικά καὶ ἰσπανικά - πὼς θὰ θαφτίζαμε τὸ καράβι μας μὲ τὸ ἵνομα τοῦ βασιλιᾶ - ἡλίου τῶν Ἰνκα ποὺ χάθηκε στὴ δύση, στὴ θάλασσα τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ ξαναφάνηκε στὴν Πολυνησία, πρὶν ἀπὸ 1500 χρόνια.

Ὑστερα ἡ γραμματεὺς τῆς ἀ-

ποστολῆς μας θάφτισε τὴ σχεδιά «Κόν - Τίκι» σπάζοντας στὴν πλώρη μιὰ ἰνδικὴ καρύδα μὲ τόση δύναμη, ποὺ τὸ γάλα ἔβρεξε ὅλους ὅσοι βρισκόνταν γύρω.

Καὶ τότε ὑψώσαμε τὸ κατάρτι καὶ ἀπλώσαμε τὸ μεγάλο πανὶ μὲ τὸ πρόσωπο τοῦ «Κόν - Τίκι» ζωγραφισμένο κόκκινο στὴ μέση, ἔργο τοῦ καλλιτέχνη μας, τοῦ Ἑρικ. Ἦταν πιστὴ ἀντιγραφὴ τοῦ κεφαλίου τοῦ βασιλιᾶ ἀπὸ ἓνα ἄγαλμα σκαλισμένο σὲ κόκκινη πέτρα ποὺ βρίσκεται στὴν ἐρειπωμένη πόλῃ Τιαχουανάκο.

☆

Ἀργὰ τὸ ἀπόγευμα ξεκινήσαμε πίσω ἀπὸ τὸ ρυμουλκὸ τοῦ ναυτικοῦ ποὺ μᾶς τραβοῦσε ἔξω ἀπὸ τὰ νερά τοῦ Περοῦ. Μόλις ἀνοιχτήκαμε λίγο βρήκαμε ἀρκετὴ φουρτούνα καὶ ὅλα τὰ μικρὰ καϊκια ποὺ μᾶς συνόδευαν ἄρχισαν ἕνα - ἓνα νὰ γυρίζουν πίσω. Μόνο μερικά μεγάλα γιὰτὶ μᾶς ἀκολούθησαν ὡς ἔξω γιὰ νὰ δοῦν τί θὰ γίνῃ ἐκεῖ.

Τὸ «Κόν - Τίκι» ἀκολούθησε τὸ ρυμουλκὸ καὶ λούστηκε κανονικά στὰ πρῶτα μεγάλα κύματα. Ὁλητὴ νύχτα μᾶς τραβοῦσε τὸ σκοινὶ τοῦ ὀδηγοῦ μας. Τὰ γιὰτὶ μᾶς εἶχαν ἀποχαιρετήσει ἀπὸ ὦρα καὶ τὰ τελευταῖα φῶτα τῆς ἀκτῆς εἶχαν χαθῇ ἀπὸ τὸν ὀρίζοντα. Ὅρισαμε θάρδιες γιὰ νὰ προσέχουμε τὸ σκοινὶ τοῦ ρυμουλκοῦ καὶ εὐχαριστηθήκαμε ὅπου τὴν πρώτη μας νύχτα μέσα στὸν ὠκεανό.

Ὅταν ἔφεξε, πυκνὴ καταχνιά ἔκρυβε τίς ἀκτῆς τοῦ Περοῦ ἀλλὰ μπροστὰ μας πρὸς τὴ δύση ὁ οὐρανὸς ἔλαμπε καταγάλανος. Ἡ θαυτοπράσινη θάλασσα ἦταν

σπαρμένη μὲ ἀφρούς καὶ ἐπάνω στὴ σχεδιά τὰ πάντα ἦταν μουσκεμένα ἀπὸ τὴ πρωϊνὴ δροσιά. Ἐκάνε ψύχρα πολὺ καὶ τὸ νερὸ ἦταν πολὺ κρύο ἀναλόγως μὲ τὸ γεωγραφικὸ πλάτος ποὺ βρισκόμασταν. Αἰτία ἦταν τὸ ρεῦμα Χοῦμπολτ ποὺ ἔρχεται ἀπὸ τὸν Ἀνταρκτικὸ, περνᾷ ἀπὸ τίς ἀκτῆς τοῦ Περοῦ, καὶ σκορπίζεται δυτικὰ πρὸς τὸν Ἰσημερινό.

Κάποτε τὸ σκοινὶ τοῦ ρυμουλκοῦ μᾶς ἄφησε καὶ ἡ σχεδιά ἔμεινε μόνη. Τριανταπέντε ναῦτες ἀπὸ τὸ κατάρτι τοῦ ρυμουλκοῦ μᾶς χαιρετοῦσαν κουνώντας τὰ χέρια τους ὅσο μπορούσαμε νὰ τοὺς διακρίνουμε. Καὶ μεῖς, ἔξη ἄνδρες, τοὺς παρακολουθοῦσαμε μὲ βλέμμα ὥπου χάθηκαν ἐντελῶς ἀπὸ τὰ μάτια μας. Μόνο ὅταν ἡ μαύρη στήλη τοῦ καπνοῦ διαλύθηκε καὶ χάθηκε στὸν ὀρίζοντα γυρίσαμε καὶ κοιτάξαμε ὁ ἓνας τὸν ἄλλον.

«Γεῖα - χαρά!» εἶπε ὁ Τόρσταν. «Τώρα παιδιὰ πρέπει νὰ θάλουμε μπρὸς τὴ μηχανή».

Γελάσαμε καὶ κοιτάξαμε γύρω νὰ δοῦμε τί γινόταν μὲ τὸν ἀέρα. Ἐκεῖνη τὴν ὥρα φυσοῦσε πολὺ λίγο. Ἀνεβάσαμε τὸ κατάρτι μὲ τὸ μεγάλο πανί, μὰ τὸ πανὶ δὲν γέμιζε. Καὶ τὸ πρόσωπο τοῦ «Κόν - Τίκι» εἶχε πάρει μιὰ ἔκφραση γερικὴ καὶ δυσάρεστημένη.

Γρήγορα ὅμως ὁ ἀέρας ἦρθε. Φύσηξε ἀπὸ Ν.Α. ἡσυχὰ καὶ σταθερά, τὰ πανιά φούσκωσαν καὶ τὸ «Κόν - Τίκι» ἄρχισε νὰ προχωρῇ.

Τὸ θράδου, ὅταν μᾶς σκέπασε τὸ σκοτάδι, ἀκούγαμε γύρω μας τὴ θάλασσα καὶ τὰ κύματα νὰ μουγκρίζουν. Καὶ κάθε φορὰ ποὺ βλέπαμε μιὰ ἀφρισμένη κορυφὴ

νά ἔρχεται κατὰ πάνω μας κρατούσαμε τὴν ἀναπνοὴ καὶ περιμέναμε τὰ νερά νά μᾶς κατακλύσουν. Κάθε φορὰ ὅμως δοκιμάζαμε τὴν ἴδια ἐκπληξὴ καὶ τὴν ἴδια

νερὸ νά μᾶς θρέξη δολόκληρους. Τὸ τιμόνι συχνὰ μᾶς χτυποῦσε καὶ τὰ χέρια μας πιάνονταν καὶ ἐύλιαζαν ἀπ' τὴν προσπάθεια. Περάσαμε δύσκολες ὥρες τὰ πρῶ-

τα ἐκεῖνα μερόνυκτα. Εἴχαμε ἀποφασίσει καθέννας μας νὰ κἀν «θάρδια» δύο ὥρες καὶ νὰ ξεκουράζεται 3. Ὅταν ἔρχονταν ἡ ὥρα τῆς ἀλλαγῆς σερνόμασταν ἀποκαμωμένοι στὴν καλαμμένα καμπίνα καὶ κοιμόμαστανά μέσως μὲ τὰ θρεγμένα ροῦχα.

Καὶ θαρρεῖς ἀμέσως νοιώθαμε τὸ ἄκαρδο σκοινὶ νά μᾶς τραβᾷ ἀπὸ τὸ πόδι γιὰ νὰ πᾶμε πάλι στὴ θάρδια μας.

Οὔτε κἀν ὑποπτευόμασταν τότε

τα ἐκεῖνα μεσάνυχτα. Εἴχαμε ἀποφασίσει καθέννας μας νὰ κἀν «θάρδια» δύο ὥρες καὶ νὰ ξεκουράζεται τρεῖς. Ὅταν ἔρχονταν ἡ ὥρα τῆς ἀλλαγῆς σερνόμασταν ἀποκαμωμένοι στὴν καλαμμένα καμπίνα καὶ κοιμόμασταν ἀμέσως μὲ τὰ θρεγμένα ροῦχα. Καὶ θαρρεῖς ἀμέσως νοιώθαμε τὸ ἄκαρδο σκοινὶ νά μᾶς τραβᾷ ἀπὸ τὸ πόδι γιὰ νὰ πᾶμε πάλι στὴ θάρδια μας.

Εὐτυχῶς, ὅπως τὸ εἴχαμε προβλέψει ἡ τακτικὴ βροχὴ μᾶς ἐπέτρεπε νὰ οἰκονομοῦμε τὸ νερὸ πού εἴχαμε πάρει μαζὺ μας. Τὸ φυλά-

γάμε σκεπασμένο μὲ ψάθες σὲ στερεοὺς κάδους ξύλινους καὶ μᾶς ἐπέτρεπε νὰ ἀντιμετωπῶμε τὴν περίπτωσι τῆς ἀνομβρίας.

Ἐκεῖνες τὲς μέρες τρέχαμε τόσο γρήγορα ὥστε πιάναμε κατὰ μέσο ὄρο 55-60 ναυτικά μίλλια τὴν ἡμέρα. Μιὰ φορὰ μάλιστα φθάσαμε καὶ τὰ 71.

Ἐξομαρτυρία ἀπὸ μιὰ ἐβδομάδα ἡ θάλασσα ἡσύχασε ἄρκετὰ καὶ τὸ χρῶμα τῆς ἀπὸ πράσινο ἔγινε γαλάζιο.

Δὲν περνοῦσε μέρα χωρὶς περιέργους ἐπισκέπτες. Τὰ δελφίνια μᾶς πλησίαζαν παιγνιδίζοντας καὶ μᾶς συνήθισαν τόσο, πὺ μᾶς ἀκολουθοῦσαν μέρα καὶ νύχτα.

Ὅταν σκοτεῖνιαζε τὰ ἀστέρια λαμπύριζαν στὸν τροπικὸ οὐρανὸ, καὶ τὰ νερά ἀρχίζαν νὰ φωσφορίζουν καὶ νὰ συναγωνίζονται.

★

Μιὰ μέρα ὁ Κνουτ καθόταν στὴν κουπαστὴ τῆς πρύμνης καὶ ἐπλενε τὸ παντελόνι του. Σὲ μιὰ στιγμή σηκώνοντας τὸ βλέμμα του ἀντίκρουσε τὸ τερατωδέστερο κεφάλι πὺ εἴχαμε δῆ ποτὲ στὴ ζωὴ μας. Ἦταν τὸ κεφάλι ἐνὸς φοβεροῦ θαλασσίου τέρατος, χοντρὸ καὶ πλακωτὸ ὡς τοῦ βατράχου μὲ δυὸ μικρὰ μάτια στὰ πλάγια καὶ ἓνα τεράστιο στόμα. Τὸ σῶμα του τελείωνε σὲ μιὰ μακρυὰ λεπτὴ οὐρὰ μὲ ἓνα ὄρθιο μυτερὸ πτερύγιο. Τὸ τέρας κολυμποῦσε μὲ νωχέλεια δίπλα μας. Σ' ὅλο του τὸ σῶμα ἦταν κολλημένα ἓνα σωρὸ θαλάσσια παράσιτα ἔτσι πὺ ἐμοιάζε μὲ παράξενη πλωτὴ ζωολογικὴ συλλογὴ. Ἦταν φαλινοκαρχαρία, ὁ μεγαλύτερος καρχαρία καὶ τὸ μεγαλύτερο ψάρι πὺ ἔχει δῆ ἄνθρωπος ὡς σῆ-

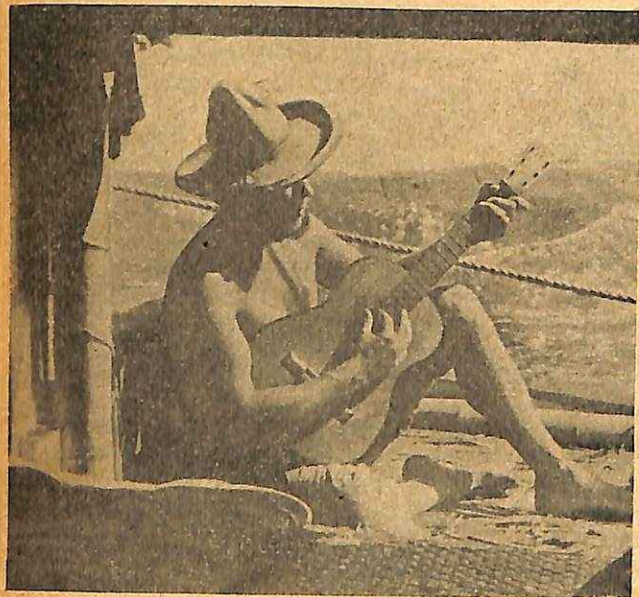
μερα. Εἶναι πολὺ σπάνιο εἶδος μὰ καμμιά φορὰ ἐμφανίζεται στὲς τροπικὲς θάλασσες. Ἐχει μήκος 16 μ. καὶ οἱ ζωολόγοι λένε πὺς ζυγίζει 50 τόνους.

Τὸ «δικὸ μας» τέρας ἦταν τόσο μεγάλο ὥστε ὅταν περνοῦσε κάτω ἀπὸ τὴ σχεδία μας, τὸ κεφάλι του φαινόταν ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά καὶ ἡ οὐρὰ του ἀπὸ τὴν ἄλλη. Μᾶς φαινόταν τόσο κουτὸ καὶ ἀφάνταστα ἀλλόκοτο, ὥστε μᾶς ἐπίασαν τὰ γέλια ἂν καὶ ξέραμε πὺς μ' ἓνα κτύπημα τῆς οὐρᾶς τουμποροῦσε νὰ μᾶς διαλύσῃ.

Ἦ ἐπίσκεψή του δὲν ἐκράτησε περισσότερο ἀπὸ μιὰ ὥρα, γιὰ μᾶς ὅμως ἦταν ὡς νὰ κράτησε αἰῶνα. Στὸ τέλος ὁ Ἐρικ δὲν κρατήθηκε. Στεκόταν σὲ μιὰ ἀκρὴ τῆς σχεδίας μὲ ἓνα μακρὺ καμάκι στὸ χέρι. Σὲ μιὰ στιγμή, νομίζοντας πὺς οἱ φωνές μας ἐσήμαιναν ὅτι ἤμασταν σύμφωνοι, σήκωσε τὸ χέρι του καὶ ἔριξε μὲ ὅλη του τὴ δύναμη τὸ καμάκι στὸ κεφάλι τοῦ τέρατος. Τὸ τέρας δὲν κατάλαβε ἀμέσως τί γινόταν. Ἐξομαρτυρία, σὺν ἀστραπῇ, σήκωσε τὸ κεφάλι του, βούτηξε καὶ χάθηκε στὸ νερὸ τραβώντας μὲ τρομερὴ δύναμη τὸ σκοινὶ πὺ ἦταν δεμένο στὸ καμάκι. Τὸ σκοινὶ — γερὸ γιὰ νὰ κρατήσῃ δολοκλήρο καῖκι — ἔσπασε καὶ σὲ λίγο φάνηκε σπασμένο καὶ τὸ καμάκι κάπου διακόσια μέτρα μακριά.

Περιμέναμε ὅλη τὴν ἡμέρα τὸ τέρας νὰ ξαναγυρίσῃ γιὰ ἐκδίκησιν μὰ δὲν φάνηκε πούθενά.

Οἱ ἐβδομάδες περνοῦσαν. Οὔτε καπνὸς, οὔτε πᾶνι στὸν ὁρίζοντα. Τίποτα πὺ νὰ θυμίσῃ πὺς ὑπάρχαν καὶ ἄλλοι ἄνθρωποι στὸν κό-

ἀνακούφισιν. Τὸ «Κόν - Τίκι» ὑψωνόταν ἀτάραχο καὶ ἄφηνε τὸ κύμα νὰ σκορπίζεται στὰ πλάγια. Ἐξομαρτυρία κατέβαινε πάλι καὶ περιμέναμε τὴν ἐπόμενη ἐπίθεσιν. Μόνον ὅταν ἔρχονταν δυὸ ἀλλεπάλληλα μεγάλα κύματα τὸ νερὸ μᾶς χτυποῦσε μὲ ὀρμή. Γι' αὐτὸ ἔπρεπε αὐτὸς πὺ στεκόταν κάθε φορὰ στὸ τιμόνι νὰ δένεται ἀπὸ τὴ μέση του μὲ ἓνα σκοινὶ σ' ἓνα ξύλο τῆς σχεδίας.

Ὅσοι ἤμασταν θάρδια στὸ τιμόνι κρατιόμασταν μὲ ὅλη μας τὴ δύναμη ἐπάνω του μέσα στὸ σκοτάδι καὶ νοιώθαμε τὸ δροσερὸ

σμο. Ἡ θάλασσα ὁλόκληρη, δική μας. Ὁ ὀρίζοντας ὁλόκληρος ἀνοιχτός στὰ μάτια μας. Ἡσυχία, ἐλευθερία, εἰρήνη, γύρω μας.

Ὁ φρέσκος ἀλμυρισμένος ἀέρας θαρρεῖς καὶ εἶχε ξεπλύνει καὶ καθαρῶς τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴ μας. Γιὰ μᾶς ἐπάνω στὴ σχεδιά μας τὰ μεγάλα προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦσαν τοὺς πολιτισμένους ἀνθρώπους ἦταν μάταια καὶ ἀπατηλὰ. Μόνο τὰ φυσικὰ στοιχεῖα εἶχαν σημασία. Καὶ ἡ φύση ἔμοιαζε νὰ ἀγνοῇ τὴ μικρὴ μας σχεδιά.

Εἶμαι βέβαιος πὼς ἂν οἱ παλιοὶ θαλασσοπόροι Ἴνκα ξεκινοῦσαν χωρὶς ἄρκετὲς προμήθειες θὰ τὰ κατὰφερναν ἄρκετὰ καλὰ ὅσο ἀκολουθοῦσαν τὸ ρεῦμα ποὺ ἦταν πλούσιο σὲ ψάρια. Οὔτε μέρα δὲν πέρασε χωρὶς νὰ ἔχουμε γύρω μας ἀφθονὰ ψάρια. Καὶ τὰ ψαρεύαμε εὐκολώτατα. Θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ πεθάνουμε ἀπὸ τὴν πείνα.

Ταξιδεύαμε 45 μέρες καὶ εἶχαμε περάσει ἀπὸ μῆκος 78 σὲ 108 μοιρῶν. Ἡμᾶς ἀκριβῶς στὰ μισὰ τοῦ δρόμου ποὺ θὰ μᾶς ἔφερνε στὸ πρῶτο νησί.

Τὴν Νοτ. Ἀμερικὴ χωρίζαν ἀπὸ τὴ σχεδιά μας 2.000 μίλια, ἀκριβῶς ἡ ἴδια ἀπόσταση μᾶς χωρίζε ἀπὸ τὴν Πολυνησία. Οὔτε ὡς τότε οὔτε ἀργότερα συναντήσαμε κανένα πλοῖο γιατί δὲν θρискόμασταν στὸν δρόμο ποὺ ἀκολουθοῦν συνήθως στὸν Εἰρηνικό.

Οἱ ἀποστάσεις ὅμως αὐτὲς δὲν μᾶς ἔκαναν καμμία ἐντύπωση γιατί ὁ ὀρίζοντας κυλοῦσε μαζύ μας καθὼς πλέαμε καὶ ὁ κόσμος μας ἔμενε πάντα ὁ ἴδιος: ἓνας κύκλος, μὲ τὴ σχεδιά μας γιὰ

κέντρο, ἐνῶ ὁ ἥλιος καὶ τὰ ἄστρα μᾶς συντρόφευαν ἀπὸ ψηλὰ νύχτα μέρα.

Ἀργὰ μιὰ νύχτα ὁ Κνούτ παιδεύταν μὲ τὸν πομπό μας. Ξαφνικὰ μὲ ξύπνησε γιὰ νὰ μοῦ πῇ πὼς εἶχε ἐπικυβερνήσει μὲ κάποιον Κρίστιαν Ἀμούντσεν ποὺ εἶχε δικό του πομπό καὶ ζοῦσε ἔξω ἀπὸ τὸ Ὁσλο. Αὐτὸ ἦταν συνταρακτικὸ νέο γιατί ὁ πομπὸς θραχέων κυμάτων ποὺ εἶχαμε στὴ σχεδιά ἦταν μικρός. Ἦταν 2 Αὐγούστου καὶ θρискόμασταν ἀκριβῶς στὸ ἀντίθετο σημεῖο τῆς γῆς ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ εἶναι τὸ Ὁσλο. Τὴν ἄλλή μέρα ὁ Βασιλεὺς Χάκων τῆς Νορβηγίας θὰ γινόταν 73 χρονῶν καὶ τοῦ στείλαμε τίς εὐχές μας ἀπὸ τὴ σχεδιά. Τὴν ἄλλή μέρα ἀκούσαμε πάλι τὸν Κρίστιαν ποὺ μᾶς μετέδωσε τὴν ἀπάντησή τοῦ Βασιλέως. Μᾶς εὐχαριστοῦσε καὶ μᾶς εὐχόταν καλὴ τύχη στὸ ταξίδι μας.

Στὶς 4 Ἰουλίου συναντήσαμε τὴν πρώτη μας τρικυμία. Ἀρχισε μὲ ἓνα μελτεμάκι ποὺ ἦρθε καὶ ἔσβησε ἐντελῶς. Τὰ ἄσπρα συννεφάκια ὅμως ποὺ ἔφερε σκεπάστηκαν ξαφνικὰ ἀπὸ ἓνα πυκνὸ μαῦρο σύννεφο ποὺ ἔστειλε ὁ νοτιάς. Ὑστερα ἄρχισε νὰ φυσᾷ πότε ἀπὸ τὴ μιὰ καὶ πότε ἀπὸ τὴν ἄλλη κατεύθυνση, ἔτσι ποὺ μᾶς ἦταν ἀδύνατο νὰ κρατήσουμε σταθερὴ πορεία.

Μέσα σὲ λίγα λεπτά τὰ κύματα γύρω μας ἔφθαναν στὸ ὕψος τοῦ καταρτιοῦ, 6 καὶ 8 μέτρα ψηλά, καὶ ἐμεῖς μέναμε στὸ βάθος ἀνίσχυροι νὰ κάνουμε τίποτα. Ἐπρεπε νὰ κρατιώμαστε γερά ἀπὸ τὴ σχεδιά ποὺ ἔγερνε πολὺ ὁ ἀέρας τράνταζε τὰ καλάμια

τῆς καμπίνας καὶ σφύριζε μέσα ἀπὸ τὰ ξύλα.

Ὅταν ἡ τροπικὴ βροχὴ ἄρχισε νὰ πέφτει καὶ νὰ μαστιγώνῃ τὴ θάλασσα ποὺ θαρροῦσε πὼς εἶχε κρυφτῇ ἐντελῶς, τὸ νερὸ ποὺ ἔτρεχε ἀπὸ τὰ μαλλιά μας ἦταν γλυφό. Σκυμμένοι, γυμνοὶ καὶ παγωμένοι πηγαίνοντο ερχόμεσταν πάνω στὴ σχεδιά γιὰ νὰ βεβαιωθοῦμε πὼς ὅλα ἦταν ἐν τάξει, γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουμε τὴν καταιγίδα. Ὅταν ἡ καταιγίδα πλησίαζε στὸν ὀρίζοντα ἀπειλητικῇ, τότε, γιὰ πρώτη φορά, ὅλοι μὲ ἀγωνία περιμέναμε νὰ δοῦμε πὼς θὰ τὴν ἀντιμετωπίζαμε.

Τὸ «Κόν - Τίκι» ὅμως τὴν δέχτηκε κ' αὐτὴν μὲ ψυχραιμία καὶ λεβεντιά καὶ ἡ καταιγίδα ἔγινε ἓνα εἶδος σπὸρ καὶ μᾶς διασκέδαζε ὅλους.

Ὅταν ἡ τρικυμία κόπασε ἡ θάλασσα εἶχε γεμίσει ψάρια, καρχαρίες, δελφίνια καὶ τόνους, ποὺ στριφογύριζαν σὰν τρελλὰ γύρω μας.

Τὴν ἄλλή μέρα τὰ δελφίνια καὶ οἱ τόννοι εἶχαν λιγοστεύει μὰ οἱ καρχαρίες ἦταν ἀκόμη ἄρκετοι. Ἀρχισαμε νὰ τοὺς σκοτώνουμε, ὅπως εἶχαμε κάνει καὶ ἄλλη φορά, γρήγορα ὅμως σταματήσαμε γιατί καταλάβαμε πὼς τὸ αἷμα τραβοῦσε καὶ ἄλλους καρχαρίες.

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ γιὰ πρώτη φορά ἀκούσα ἓναν ἀπὸ τοὺς συντρόφους νὰ λὲ πὼς θὰ ἦταν ὠραία νὰ ἐξαπλώσῃ στὸ χορτάρι κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα ἐνὸς νησιοῦ. Θὰ ἤθελα νὰ δῇ κάτι ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ ψάρια καὶ κύματα.

Στὶς 21 Ἰουλίου ὁ ἀέρας ξαφνικὰ ἔπεσε. Ἡ ἀτμόσφαιρα ἦταν καταθλιπτικὴ καὶ ἡ πείρα μᾶς

εἶχε μάθει τί σήμαινε αὐτὴ ἡ ἡσυχία. Καὶ ὅπως τὸ περιμέναμε, ἀφοῦ φύσηξε λίγο ἀκατάστατα ἀπὸ ὅλες τίς μεριές, ὁ ἀέρας δυνάμωσε ἀπὸ τὸ νοτιά, ὅπου μαῦρα ἀπειλητικὰ σύννεφα ἄρχισαν νὰ σκεπάζουν τὸν οὐρανὸ. Ξαφνικὰ ἓνα δυνατό φύσημα πήρε τὸ «σλήπινγκ - μπάγκ» (1) τοῦ Τόρσταϊν.

Τὰ παρακάτω ἔγιναν σὰν ἀστραπὴ μέσα σὲ λίγα δευτερόλεπτα.

Ὁ Χέρμαν προσπάθησε νὰ πιᾷ στὴ σλήπινγκ - μπάγκ, παραπάτησε καὶ βρέθηκε στὸ νερό. Μόλις ἀκούσαμε τὴ φωνὴ τοῦ ποὺ φώναξε γιὰ βοήθεια μέσα στὴ φασαρία τῆς φουρτούνας καὶ εἶδαμε τὸ κεφάλι του καὶ τὸ χέρι τοῦ ἔξω ἀπὸ τὸ νερὸ καθὼς καὶ ἓνα πρασινωπὸ πρᾶγμα ποὺ στριφογύριζε στὸ νερὸ κοντὰ τοῦ ἀγωνιζόταν νὰ γυρίσῃ τὴ σχεδιά διασχίζοντας τὰ τεράστια κύματα.

Ὁ Τόρσταϊν ποὺ θρискόταν στὸ τιμόνι καὶ ἐγὼ ποὺ ἤμουν στὴ πλώρῃ τὸν εἶδαμε πρῶτοι καὶ μᾶς παρέχουσε κρύος ἰδρώς. Μπήξαμε καὶ οἱ δύο μᾶς μία φωνὴ καὶ ὠρμήσαμε στὰ ναυαγῶστικά.

Ὁ Χέρμαν θρискόταν τώρα στὴ γραμμὴ τῆς πρύμνης μᾶς μὰ λίγα μέτρα μακριά. Ἡ τελευταία τοῦ ἐλπίδα ἦταν νὰ πλησιάσῃ κολυμπώντας καὶ νὰ πιαστῇ ἀπὸ τὸ ξύλο τοῦ τιμονιοῦ, καθὼς δὲν πρόφτανε νὰ πιᾷ στὴ σχεδιά, ἄπλωνε τὰ χέρια γιὰ τὸ τιμόνι μὰ τοῦ ἔφευγε. Ἀπὸ ὅ,τι μᾶς εἶχε μάθει ὡς τὴν ὥρα ἡ πείρα, καταλαβαίναμε πὼς δὲν θὰ μπορούσε νὰ μᾶς

(1) Σλήπινγκ - μπάγκ, μιὰ μεγάλη σκ. κούλα - στρώμα, μὲ ἀδιάφορο ὕψος ἀπ' ἑξῆς.

φτάση. Ένώ ο Μπένγκτ και γώ ετοιμαζόμασταν να ρίξουμε το λαστιχένιο θαρκάκι, ο Κνουτ και ο Έρικ έρριξαν το σωσίβιο μὰ ο άέρας ήταν τόσο δυνατός ώστε μὰς τὸ έφερε πίσω προτοῦ φθάση στη θάλασσα. Δοκιμάσαμε ξανά και ξανά μὰ χωρίς νὰ πετύχουμε τίποτα. Ο Χέρμαν θρискόταν τώρα μακριὰ από τὸ τιμόνι. Κολυμποῦσε ἀπελπισμένα γιὰ νὰ μένη στην ίδια γραμμή μετὴ σχεδιά μὰ με κάθε φύσημα ἡ ἀπόσταση μεγάλωνε. Κι' ὁ ίδιος καταλάβαινε πὼς ἡ σχεδία ὅλο καὶ θὰ ξεμάκραινε πὸ πολύ, μὰ εἶχε μιὰ μικρὴ ἐλπίδα στὸ θαρκάκι πὸ εἶχαμε τώρα ρίξει στὴ θάλασσα.

Τότε ξαφνικά εἶδαμε τὸν Κνουτ νὰ παίρνη φόρα καὶ νὰ πηδᾷ μετὸ κεφάλι στὴ θάλασσα. Στὸ ἕνα χέρι κρατοῦσε τὸ σωσίβιο καὶ μετὸ ἄλλο κολυμποῦσε. Κάθε φορὰ πὸ τὸ κεφάλι τοῦ Χέρμαν φαινόταν ἐπάνω σ' ἕνα κυμα ὁ Κνουτ χανόταν καὶ κάθε φορὰ πὸ ὁ Κνουτ ἀνέβαινε, ὁ Χέρμαν ἐξαφανιζόταν. Ὑστερα εἶδαμε καὶ τὰ δύο κεφάλια μαζί. Εἶχαν πλησιάσει κολυμπώντας καὶ τώρα καὶ οἱ δύο κρατιόνταν ἀπὸ τὸ σωσίβιο. Ο Κνουτ μὰς ἔκανε σινιάλο μετὸ χέρι καὶ οἱ τέσσερις μαζί ἀρχίσαμε νὰ τραβοῦμε τὸ σκοινὶ τοῦ σωσιβίου. Τὸ θαρκάκι τὸ εἶχαμε ἀνεβάσει ξανά στὴ σχεδία γιατί δὲν θὰ μὰς βοηθοῦσε. Τραβοῦσαμε καὶ τὰ μάτια μας ἦταν καρφωμένα στὸ μυστηριώδες αὐτὸ μαυροπράσινο τρίγωνο πὸ ἔπλεε στὴν ἐπιφάνεια τοῦ κύματος πίσω ἀπὸ τοὺς δυὸ φίλους μας. Τὸ ἴδιο αὐτὸ μυστηριώδες τρίγωνο εἶχε κάνει τὸν Κνουτ σχεδὸν νὰ παραλύσει καθὼς κολυμποῦσε γιὰ νὰ φθάση τὸν Χέρμαν. Τὴ στιγμὴ ἐκείνη μόνο ὁ Χέρμαν ἤξερε πὼς ἡ μυστηριώδης παρουσία δὲν ἦταν τίποτα ἄλλο ἀπὸ τὸ περίφημο σλῆπινγκ-μπάγκ τοῦ Τόρσταϊν. Ὅταν ἀνεβάσαμε στὴ σχεδία τοὺς συντρόφους μας σώους καὶ ἀθλαβεῖς, τὸ μαυροπράσινο τρίγωνο εἶχε χαθῇ. «Ο,τι κι' ἂν τὸ τράβηξε στὸ θυθὸ εἶχε εὐτυχῶς χάσει τὴν καλύτερη λεία.

«Εὐτυχῶς πὸ δὲν θρискόμουν μέσα στὸ σλῆπινγκ-μπάγκ!» εἶπε ὁ Τόρσταϊν καὶ ἔπιασε τὸ τιμόνι, πὸ τὸ εἶχε ἀφήσει.

Ἐκεῖνο τὸ θράδυ ὅμως δὲν εἶπαμε ἄλλα ἀστεῖα. Ὅλους μὰς πάγωνε ἡ σκέψη τῆς ἀπογευματινῆς περιπέτειας. Καὶ δοξάζαμε τὸ θεὸ πὸ θρискόμασταν καὶ οἱ ἔξη ἐπάνω στὴ σχεδία.

Ἀπὸ τὶς 3 Ἰουλίου ἐνὼ ἀκόμη ἀπείχαμε 1.000 μίλια ἀπὸ τὴν Πολυνησία, ἡ φύσις μὰς προειδοποιοῦσε, ὅπως θὰ προειδοποιοῦσε καὶ τοὺς πρωτόγονους ναυτικούς τοῦ Περοῦ, πὼς κάπου ἐκεῖ πέρα ἀπὸ τὴν θάλασσα, θρискόταν ἡ ξηρὰ. Χίλια μίλια ἔξω ἀπὸ τὸ Περοῦ βλέπαμε συχνὰ πουλιὰ, Ὑστερα τὰ πουλιὰ χάθηκαν. Στὶς 3 Ἰουλίου ὅμως ξαναφάνηκαν. Κάθε μέρα καὶ πὸ πολλά θαλασσοπούλια, σμήνη ὀλόκληρα, ἔγραφαν κύκλους ἀπὸ πάνω μας, ἄσκοπα, πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις. Ἐνα θράδυ, τὴν ὥρα πὸ ἔδυε ὁ ἥλιος, παρατηρήσαμε πὼς τὰ πουλιὰ εἶχαν μιὰ παράξενη ζωηρότητα. Πετοῦσαν πρὸς τὴ δύσι χωρίς νὰ προσέχουν οὔτε τὴ σχεδία μας οὔτε τὰ ψαράκια τοῦ ἀφροῦ.

Γυρίσαμε τὸ τιμόνι καὶ ἀκολουθήσαμε τὸν δρόμο τῶν που-

λιῶν. Ἀκόμη καὶ ὅταν σκοτεινίαισε ἀκούγαμε ἀπὸ πάνω μας τὰ φτερουγίσματα τῶν ἀργοπορημένων πουλιῶν πὸ ἀκολουθοῦσαν τὴν ἴδια κατεύθυνσι μ' ἐμὰς. Ἦταν μιὰ ἐξαισία νύχτα. Γιὰ τρίτη φορὰ, τὸ φεγγάρι, σχεδὸν γεμάτο, συντρόφευε τὸ «Κόν-Τίκι» στὸ ταξίδι του.

Στὶς 29 Ἰουλίου, τὴ νύχτα ἕνας καινούργιος καὶ παράξενος ἀέρας τύλιγε τὸ «Κόν-Τίκι». Ἴσως νὰ ἔφταγε ἡ φασαρία πὸ ἔκαναν τὰ θαλασσοπούλια πὸ μετὶς κραυγῆς τοὺς μὰς ἔλεγαν πὼς κάτι καινούργιο θρискόταν κοντὰ μας. Οἱ κραυγῆς τῶν πουλιῶν ἔμοιαζαν τόσο ἀνήσυχες καὶ τόσο «στεριανές», ὅστερα ἀπὸ τὸ μονότονο τρίψιμο τῶν σκοινιῶν καὶ τὴ βοή τῶν κυμάτων πὸ ἀκούγαμε ἐπὶ τρεῖς ἡμέρες...

Στὶς 6 τὸ πρωὶ ὁ Μπένγκτ κατέθηκε ἀπὸ τὴ σκοπιὰ του, ἐύπνησε τὸν Χέρμαν καὶ πλάγιασε νὰ κοιμηθῇ. Ὅταν ὁ Χέρμαν σκαρφάλλωσε στὸ κατάρτι εἶχε ἀρχίσει νὰ ξημερώνη. Ὑστερα ἀπὸ δέκα λεπτὰ κατέθηκε πάλι, τὴ σκοινένια σκάλα καὶ μετὶς βῆξε ἀπὸ τὸ πόδι.

«Εὐπνα καὶ ἔλα νὰ δῆς τὸ νησί σου!»

Ξηρὰ! Νησί! Τὸ καταβροχθίσαμε ἀπληστὰ μετὰ τὰ μάτια καὶ ἐυπνήσαμε καὶ τοὺς ἄλλους. Μισοκοιμισμένοι ἀκόμη κοίταζαν γύρω τοὺς σὰν νὰ περίμεναν πὼς ὅπου νᾶναι θὰ ἀράζαμε στὴν ἀμμουδιά. Τὰ πουλιὰ φωνάζοντας σὰν τρελλὰ σχημάτιζαν μιὰ ἐνᾶ-ἐρία γέφυρα μετὰ τὸ μακρυνὸ νησί πὸ ἐξχώριζε καθαρὰ στὸν ὁρίζοντα. Ὁ οὐρανὸς ἀπὸ κόκκινος ἀρχίζε νὰ χρυαίη, ὁ ἥλιος κόντευε νὰ θγῇ.

Σύμφωνα μετὰ τοὺς ὑπολογι-

σμούς τοῦ Ἐρικ, τὸ νησί αὐτὸ ἦταν τὸ Πούκα-πούκα, τὸ πρῶτο τῆς ὁμάδας Τουαμοτού.

Μιὰ ζεστή, ἡρεμὴ χαρὰ εἶχε γεμίσει τὴν καρδιά ὅλων μας. Ἐπὶ τέλους! Εἶχαμε φτάσει στὴν Πολυνησία. Νοιώθαμε ὅμως καὶ λίγη ἀπογοήτεσι, γιατί ἔπρεπε νὰ δοῦμε τὸ νησί ἐκεῖνο ἀπὸ μακριὰ καὶ νὰ ἐξακολουθήσουμε τὴν πορεία μας δυτικά.

Γιὰ ὥρα πολλὴ ὁ Χέρμαν καὶ γώ μεῖναμε στὸ κατάρτι καὶ ἀφήσαμε τὸν ἀέρα νὰ μὰς γεμίσει ἀπὸ τὴν μυρωδιὰ τῆς γῆς καὶ τῶν φύλλων. Αὐτὴ ἦταν ἡ Πολυνησία πὸ μὰς ἔστειλε τὴν πλούσια μυρωδιὰ τῆς στεριάς ὅστερα ἀπὸ 93 ἄλμυρες μέρες ἐπάνω στὰ κύματα.

Στὶς 8½ τὸ Πούκα-πούκα θυθίστηκε στὴ θάλασσα πίσω μας μὰ ὡς τὶς 11 ἀκόμη, ἀπὸ τὸ μεσαῖο κατάρτι μας βλέπαμε μιὰ ἀχνὴ θαυγάλαξη γραμμή στὸν ὁρίζοντα τῆς ἀνατολῆς. Σιγὰ σιγὰ χάθηκε καὶ αὐτὴ καὶ μόνο ἔνα φωτεινὸ σύννεφο ἀκίνητο νὰ οὐρανὸ μὰς ἔδειχνε πὸ θρискόταν τὸ Πούκα-πούκα.

Ἐκεῖνο τὸ θράδυ ὁ Μπένγκτ μὰς δήλωσε πὼς εἶχε ἐπιθυμήσει ἕνα τραπέζι καὶ μιὰ καρέκλα γιατί ἦταν πολὺ κουραστικὸ νὰ διαβάξῃ πότε ἀνάσκελα καὶ πότε μπρούμυτα. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴ δυσκολία αὐτὴ ἦταν κατὰ τὰ ἄλλα εὐχαριστημένος πὸ δὲν εἶχαμε φθάσει ἀκόμη, γιατί τοῦ ἔμεναν ἀκόμη τρία βιβλία νὰ διαβάσῃ. Ὁ Τόρσταϊν ξαφνικά θυμήθηκε ὅτι εὐχαρίστως θὰ ἔτρωγε ἕνα μῆλο. Καὶ ἐγὼ ἐύπνησα τὴ νύχτα γιατί ἤμουν βέβαιος πὸς μύριζε στιφάδο, τὸ ἀγαπημένο μου φαί. Μὰ δὲν ἦταν παρὰ κά-

ποιο πολύ φορεμένο και θαλασσοδαρμένο πουκάμισο!

Τρείς μέρες πλέαμε χωρίς να δοῦμε άλλο νησί!

Ἡ κατεύθυνσί μας τώρα ἦταν οἱ φοβερὲς ξέρες Τακοῦμε και Ραροϊά που ἐκλείναν τὴ θάλασσα μπροστά μας σὲ μιὰ ἔκταση 40-50 μιλ. Κάναμε ἀπεγνωσμένες προσπάθειες γιὰ νὰ τὶς ἀποφύγουμε καὶ τὰ πράγματα φαίνονταν νὰ πηγαίνουν καλὰ ὅταν μιὰ νύχτα ὁ σκοπὸς κατέβηκε θιαστικά καὶ μᾶς φώναξε ὅλους ξέω.

Ὁ καιρὸς εἶχε ἀλλάξει καὶ πλέαμε κατ' εὐθείαν γιὰ τοὺς βράχους Τακοῦμε. Εἶχε ἀρχίσει νὰ βρέχει καὶ δὲν βλέπαμε τίποτα. Οἱ ξέρες δὲν θὰ ἦταν καὶ πολὺ μακρυά.

Αὐτὴ ἦταν ἡ ἑκατοστὴ ἡμέρα μας στὴ θάλασσα.

Ξέραμε ὅτι οἱ ὄρες μας στὸ «Κόν-Τίκι» δὲν θὰ ἦταν πολλές. Ἐπρεπε νὰ ἐτοιμασοῦμε γιὰ τὸ ἀναπόφευκτο ναυάγιό μας. Καθένας μας ἤξερε τι ἔπρεπε νὰ κάνει ὅταν θὰ ἐρχόταν ἐκεῖνη ἡ στιγμή. Καθένας μας θὰ ἦταν ὑπεύθυνος γιὰ μιὰ ὀρισμένη δουλειὰ γιὰ νὰ μὴν τρέχουμε ἀπὸ δῶ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ, ἐνῶ καὶ ἓνα δευτερόλεπτο θὰ εἶχε σημασία.

Ἦξερα τὶ μᾶς περίμενε. Εἶχα πάει μιὰ φορὰ στὰ νησάκια αὐτά καὶ εἶχα σταθῇ ἐπάνω κοιτάζοντας τὴν ἀνοιχτὴ θάλασσα. Τὰ κύματα τοῦ Εἰρηνικοῦ ἔρχονταν καὶ ἔσπαζαν ἀφρισμένα πάνω στὶς ξέρες. Κι' ὅσο ἔφθανε τὸ μάτι ἀπλώνονταν καὶ ἄλλα βράχια καὶ ἄλλα νησάκια. Ἐμεῖς τώρα θὰ βρισκόμασταν στὴ μέση τοῦ κοραλίνιου αὐτοῦ τείχους.

Ὅτι πολὺτιμο εἶχαμε τὸ μαζέψαμε μέσα στὴν καμπίνα καὶ τὸ

δέσαμε γερά. Τὰ χαρτιά τὰ κλείσαμε σὲ ἀδιάβροχα κουτιά μαζὺ μὲ τὰ φίλμ, καὶ ὅ,τι ἄλλο δὲν θὰ ἄντεχε στὸ νερό. Ὁλόκληρη τὴν καμπίνα τὴ σκεπάσαμε μὲ καναβάτσα καὶ τὴ δέσαμε μὲ γερά σχοινιά. Τώρα ἀπέχαμε ἀπὸ τὸ Περοῦ περισσότερο ἀπὸ 4 χιλ. μιλ. Ἀκόμη περισσότερο ἀπέχαμε ἀπὸ ὅλους τοὺς ἰδιωτικούς πομπούς τῆς Ἀμερικῆς μὲ τοὺς δοποίους ἐπικοινωνοῦσαμε. Ἐντελῶς ὅμως κατὰ τύχη, τὴν προηγούμενη μέρα, εἶχαμε ἐπικοινωνήσει μὲ ἓναν ἄλλον ἐρασιτέχνη πού εἶχε πομπὸ στὴν Ραροτόνγκα στὰ νησιά Κούκ. Εἶχαμε συμφωνήσει νὰ ἐπικοινωνήσουμε μαζὺ του πάλι νωρὶς τὸ πρωῒ. Καὶ τὸ ρεῦμα συνεχῶς μᾶς ἔφερνε ὄλο καὶ πιὸ κοντὰ στὰ βράχια. Ὁ Τόρσταϊν καθόταν στὸν πομπὸ του καὶ καλοῦσε τὴν Ραροτόνγκα. Στὸ ἡμερολόγιο τοῦ «Κόν-Τίκι» διαβάζουμε :

8.15 Πλησιάζουμε ἀργὰ στὰ βράχια. Τώρα μποροῦμε μὲ γυμνὸ μάτι νὰ διακρίνουμε τὰ φοινικόδενδρα στὰ νησάκια δεξιά.

8.45. Ὁ ἀέρας γύρισε ξανὰ καὶ δὲν μᾶς εὐνοεῖ καθόλου. Καμιὰ νευρικότης στὴ σχεδιά, μόνο θιαστικές προετοιμασίες.

9.45. Τώρα βλέπουμε καθαρά ὁλόκληρο τὸ συγκρότημα. Εἶναι σὰν ἓνα κοκκινόλευκο τεῖχος πού προβάλλει ἀπὸ τὸ νερό καὶ περιζώνει ὅλα τὰ νησιά. Ἀπὸ ὅλα τὰ βράχια πετιέται ψηλὰ ὁ ἀφρὸς ἀπὸ τὰ κύματα πού σπᾶνε. Ὁ Μπένγκτ μᾶς σερβίρει ἓνα πιάτο ὁμορφο ζεστὸ φαί, τὸ τελευταῖο πρὶν ἀπὸ τὴν μεγάλη ὥρα. Τώρα εἴμαστε τόσο κοντά, ὥστε μποροῦμε νὰ δοῦμε τὸ νερό πίσω ἀπὸ τὰ βράχια, εἶναι ἡσυχο σὰν λίμνη.

Πιὸ πέρα φαίνονται καὶ ἄλλα νησιά.

☆

Ὑστερα ἀπὸ λίγα λεπτά ρίξαμε τὴν ἄγκυρα πού ἔπιασε στὸ βυθό. Τὸ «Κόν Τίκι» ταλαντεύτηκε καὶ γύρισε τὴν πρύμνη του πρὸς τὰ βράχια. Μείναμε ἔτσι γιὰ λίγα πολὺτιμα λεπτά. Ὁ Τορσταϊν ἀγωνιζόταν μὲ τὸν πομπό του. Εἶχε πιάσει τὴν Ραροτόνγκα. Τὰ κύματα θοῦζαν, σηκώνονταν καὶ ἔπεφταν μὲ μανία. Ὁλα τὰ χέρια δούλευαν καὶ ὁ Τόρσταϊν μετέδιδε τὸ τελευταῖο μήνυμα. Εἶπε πὼς πλέαμε πρὸς τὶς ξέρες Ραροϊά. Ζήτησε ἀπὸ τὴν Ραροτόνγκα νὰ μᾶς ἀκούη κάθε ὥρα. Ἄν σιωποῦσαμε ἐπὶ 36 ὥρες θὰ ἔπρεπε νὰ εἰδοποιήσουν τὴν Νορβηγικὴ Πρεσβεία στὴν Οὐάσιγκτων. Τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ Τόρσταϊν ἦταν: «Ὁ'κέϊ, ἀκόμη 50 μέτρα καὶ φθάσαμε. Γεῖαςας». Ἡ διαταγή, γιὰ ὅλους μας, ἦταν μία. «Κρατηθῆτε γερά! Μὴ

νοιάζεστε γιὰ τὰ πράγματα. Κρατηθῆτε!»

Τὴ στιγμή ἐκείνη καταλάβαμε ὅτι ἤμασταν στὸ ἔλος τῆς θάλασσας. ἰὸ σκοινὶ τῆς ἄγκυρας κόπηκε καὶ φύγαμε. Ἐνα κύμα μᾶς ἔσπρωξε καὶ νιώσαμε τὸ Κόν-Τίκι νὰ σηκώνεται στὸν ἀέρα. Ἡ μεγάλη στιγμή εἶχε φθάσει. Καλπάζαμε ἐπάνω στὸ κύμα μὲ ἀπίστευτὴ ταχύτητα καὶ ἡ σχεδία μας ἔτριζε καὶ τρανταζόταν ὁλόκληρη.

Ἐνα καϊνούργιο κύμα ὑψώθηκε στὴν πρύμνη, σὰν γυαλιστερός πράσινος γυάλινος τοῖχος. Μόλις τὸ εἶδα νὰ μᾶς κυνηγᾷ, ἐνοιώσα ἓνα δυνατό χτύπημα καὶ βρέθηκα κάτω ἀπὸ τὸ νερό. Τὸ χτύπημα ἦταν τόσο δυνατό ὥστε χρειάστηκε νὰ μαζέψω ὅλη μου τὴ δύναμη γιὰ νὰ σκεφθῶ αὐτὸ πού ἔπρεπε: «Κρατήσου γερά! Κρατήσου γερά!» Ὑστερα ἐνοιώσα τὸ νερό νὰ φεύγῃ καὶ νὰ μὲ ἐλευθερώνῃ. Ἐξακολουθήσαμε ἀκόμη νὰ πλέ

ουμε. Σὲ μιὰ στιγμή τὸ Κόν-Τίκι χάθηκε πάλι κάτω ἀπὸ τὰ κύματα. Τὸ νερὸ μᾶς χτυποῦσε καὶ μᾶς ἔσπρωχνε μὲ δύναμι. Μόλις ἔφυγε τὸ δεύτερο κύμα-θουνό, ἦρθε τὸ τρίτο. «Ὅλοι εἴχαμε μιὰ μόνο σκέψη στὸ νοῦ μας: «Κρατηθῆτε! Κρατηθῆτε γερὰ!»

Ἡ θρονιὴ τῆς θάλασσας ἐρχόταν καὶ ἔφευγε καὶ κάθε φορὰ βλέπαμε καθαρώτερα πὺς εἶχε μεταμορφωθῇ τὸ «Κόν-Τίκι». Μέσα σὲ λίγα λεπτά ἡ ὥραία μας σχεδιά εἶχε γίνει σωστὸ ναυάγιο.

Τί ἔγινε ὕστερα δὲν θυμάμαι ἀκριβῶς. Θυμάμαι μόνο νερὸ καὶ ἀφροὺς καὶ μέσα στὸν τρομερὸ θόρυβο, θρεθήκαμε καρφωμένοι στὰ θράχια.

Ὁ Κνουτ πρῶτος προχώρησε σκυφτὸς καὶ πήδηξε ἔξω κρατώντας τὸ σκοινὶ τῆς πρύμνης. Προχώρησε κάπου τριάντα μέτρα καὶ στάθηκε σ' ἓνα ἀσφαλὲς σημεῖο ὅταν τὸ ἐπόμενο κύμα ἔπρεσε ἐπάνω του. Τώρα ὁ Ἐρικ στεκόταν ἔτοιμος καὶ μόλις τὸ κύμα τραβήχτηκε πήδηξε ἔξω. Ὑστερα ἦρθε ἡ σειρά τοῦ Χέρμαν καὶ μετὰ τοῦ Μπένγκτ.

Κάθε φορὰ τὸ κύμα ἔσπρωχνε πρὶν πολὺ τὴ σχεδιά ἔξω. Καὶ ὅταν ἦλθε ἡ σειρά τοῦ Τόρσταϊν καὶ ἡ δική μου, ἡ σχεδιά μας εἶχε σχεδὸν προσαράξει ἐντελῶς. Ἀρχισε βιαστικὰ τὸ ἔργο τῆς διασώσεως. Βρήκαμε ἓνα ἀσφαλισμένο μέρος στὸ θράχο καὶ ἀρχίσαμε νὰ μεταφέρουμε ἐκεῖ τὰ ὑπάρχοντά μας.

Τὰ θράχια ἀπλώνονταν σὰν μισοθυλισμένο φρούριο. Στὸ νότιο ἄκρο ἦταν ἓνα στενόμακρο νησὶ σκεπασμένο μὲ φοινικόδενδρα. Βορειότερα, 600-700 μέτρα μα-

κρὰ, ἀνάμεσα στὶς ξέρες, θρισκόταν ἄλλο ἓνα μικρότερο νησάκι. Οἱ φοινικιές του ὑψώνονται στὸν οὐρανὸ καὶ οἱ κατάλευκες ἀμμουδιές του ἀπλώνονταν διπλά στὰ ἥρεμα νερά τῆς λιμνοθάλασσας. Τὸ νησὶ ἔμοιαζε σὰν ἓνα καλάθι λουλούδια, σὰν ἓνας μικροσκοπικὸς παράδεισος.

Αὐτὸ διαλέξαμε. Ὁ Χέρμαν στεκόταν δίπλα μου καὶ γελοῦσε ὀλόκληρος. Δὲν ἔλεγε τίποτα. Μόνο ἄπλωνε τὰ χέρια του καὶ γελοῦσε εὐχαριστημένος.

Τὸ «Κόν-Τίκι» θρισκόταν ἀκόμη στὰ θράχια. Ἦταν ἓνα ναυάγιο, μὰ ναυάγιο τιμημένο. Ὅλα εἶχαν γίνει συντρίμια μὰ τὰ ἐννέα μεγάλα κούτσουρα ποὺ εἶχαν ἔρθει ἀπὸ τὰ δόση τῶν Ἀνδεων ἦταν ἀνέπαφα. Μᾶς εἶχαν σώσει τὴ ζωή. Πολὺ λίγα ἀπὸ τὰ πράγματά μας χάθηκαν. Ἀπὸ ὅ,τι εἴχαμε κλείσει μέσα στὴν καμπίνα, τίποτα δὲν εἶχε πάθει τὸ παραμικρό.

Ποτέ μου δὲν θὰ ξεχάσω ἐκείνη τὴν πορεία ἐπάνω στὰ θράχια πρὸς τὸ παραδεισένιο νησάκι ποὺ φαινόταν ὄλο καὶ πρὶν μεγάλο καθὼς πλησιάζαμε. Ὅταν φθάσαμε στὴν ἡλιοκαμένη του ἀμμουδιὰ ἔβγαλα τὰ παπούτσια μου καὶ ἔχωσα μὲ ἡδονὴ τὰ πόδια μου στὴ ζεστὴ στεγνὴ ἄμμο. Χαίρομουν κάθε θῆμα ποὺ μ' ἔφερνε ἀπὸ τὴν ἀπάτητὴ ἄμμο πρὸς τὶς φοινικιές. Σὲ λίγο τὰ κλαδιά τους σκέπασαν τὸν οὐρανὸ πάνω ἔξω ἀπὸ τὸ κεφάλι μου καὶ προχώρησα στὸ κέντρο τοῦ νησιοῦ. Οἱ φουντωτοὶ θάμνοι ἦταν γεμάτοι λουλούδια, καὶ μύριζαν τόσο γλυκά, ποὺ νόμιζα πὺς θὰ λιποθυμῶ. Στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ νησιοῦ μεγάλα πουλιὰ πετοῦσαν ἥρεμα κοντά μου. Ἦταν ἄσπρα καὶ ἔλα-

φριά σὰν ξεφτισμένα συννεφάκια. Μικρὲς σαῦρες πετιόνταν κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μου καὶ γρήγορα κατάλαβα πὺς οἱ σπουδαιότεροι κάτοικοι τοῦ νησιοῦ ἦταν κάτι μεγάλα κόκκινα καθούρια ποὺ τριγύριζαν παντοῦ σέρνοντας μαζὺ τοὺς σαλιγκάρια.

Δὲν μπορούσα πιά νὰ προχωρήσω. Γονάτισα καὶ ὕθισα τὰ χέρια μου βαθεῖα στὴν ζεστὴ λευκὴ ἄμμο.

Τὸ ταξίδι εἶχε τελειώσει. Ἡ μασταν ὄλοι ζωντανοί. Εἴχαμε ἀράξει σ' ἓνα μικρὸ ἀκατοίκητο νησάκι τοῦ Εἰρηνικοῦ.

Ὁ Χέρμαν πάντα δραστήριος ἀνέθηκε σὲ μιὰ φοινικιά καὶ κατέβασε ἓνα κλαδί μὲ καρύδες. Τὶς ἀνοιξαμε καὶ ἤπιαμε τὸ πιὸ ὠραῖο καὶ δροσιτικὸ πιότὸ τοῦ κόσμου: Γλυκὸ κρὺο γάλα ἀπὸ νεαρὲς φοινικιές. Ἐξω στὰ θρά-

χια ἀκούγονταν μονότονα τὰ χτυπήματα τῶν τυμπάνων ποὺ φύλαγαν τὶς πύλες τοῦ παραδείσου μας.

«Τὸ Καθαρήριο ἦταν λίγο ὑγρὸ», εἶπε ὁ Μπένγκτ, «ὁ Παράδεισος ὅμως εἶναι ἀκριβῶς ὅπως τὸν εἶχα φανταστή».

Ξαπλωθήκαμε χάμω καὶ κοιτάξαμε γελαστοὶ τὰ ἄσπρα ταξιδιάρικα σύννεφα. Τώρα πιά δὲν τὰ ἀκολουθοῦσαμε χωρὶς νὰ μπορούμε νὰ τοὺς ἀντισταθοῦμε. Βρισκόμασταν σὲ ξηρά, πατοῦσαμε τὸ χῶμα τῆς Πολυνησίας.

Καὶ καθὼς ἤμασταν ξαπλωμένοι καὶ ἀπολαμβάναμε τὴν ὁμορφιὰ γύρω μας, τὸ κύμα ἔξακολουθοῦσε νὰ σπᾷ ἔξω στὰ θράχια, νὰ πηγαίνει καὶ νὰ ἔρχεται ἀδιάκοπα.

Ὁ Μπένγκτ εἶχε δίκιο, ἔτσι ἔπρεπε νὰ ἦταν ὁ Παράδεισος.

Τράμπα από τ' Παρίσι Ιούλιος 1950

Νέα από τ' Παρίσι;... Τώρα μέσα στο καλοκαίρι η Μόδα ξεκουράζεται. Έχει άλλωστε δώσει τις διαταγές της από την άνοιξη. Και όπως γίνεται πάντοτε, όλες οι κοσμικές γυναίκες της γής τις έχουν ακολουθήσει πειθαρχικά.

Ποιές είναι οι διαταγές; Τίποτε το επαναστατικό. Μεταξύ μας όλα τα περυσινά φορέματα γίνονται εύκολωτα από φορέματα 1949 σε φορέματα 1950... Ένα σιρίφωμα για να κοντύνη ή φούσια—κάπου στα 34 εκατοστά από το πάτωμα είναι το μεγαλύτερο ανεκτό μήκος—μια ψαλιδιά στα μανίκια, — τα φορέματα χωρίς διόλον μανίκι είναι ή καινούργια μανία—λίγο γενικό στέρεμα και ξελάφρωμα από στολίδια, γιακάδες, γιακαδάκια, βολάν και έχετε το φόρεμα «σωλήνα» που είναι ή βάση της εφρετεινής μόδας.

Στις λεπτομέρειες διαφέρει μονάχα ή εμφάνισις της «σίκ» κυρίας της εποχής. Μικρό καλοχτενισμένο κεφαλάκι. Με μαλλιά κοντά, κομμένα, —που ξανανειώνουν αληθινά τις περισσότερες γυναίκες— ή με μαλλιά μακρὰ αλλά τακτικά κτενισμένα. Η χαίτη που ανεμίζει στους ώμους, είναι τελείως ξεπερασμένη. Φούσια

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΔΑ

Την «Ελληνική Μόδα» την είδαν πιο καλά οι Άμερικανοί από μας. Κάθε εμφάνισί της, στην Νέα-Υόρκη, στο Χόλλυγουντ, στην Ουάσιγκτων, χάρισε μιὰ εικόνα γούστου, φαντασίας και σύγχρονης κομψότητας, που έκανε πραγματική κατάπληξη. Μερικά από τα ελληνικά φορέματα, που μετέφεραν στα ξένα την ελληνική γρομμή και τ' ελληνικό χρώμα, φωτογράφησε ο καλλιτέχνης κ. Έλευθε-

ριάδης, πλαισιωμένα αρμονικά σε τοπία των Αθηνών.

Κατά σειρά, οι φωτογραφίες εικονίζουν :

- α) Ταγιέρ του οίκου Μαντελέν.
- β) Άρχαϊκό χιτώνιο της κυρίας Ήλιάδη.
- γ) Βραδυνό φόρεμα του οίκου Ρόντυ.
- δ) Συνδυασμός σπόρ του οίκου Τσούχλου.

Γράμμα από τό Παρίσι (συνέχεια')

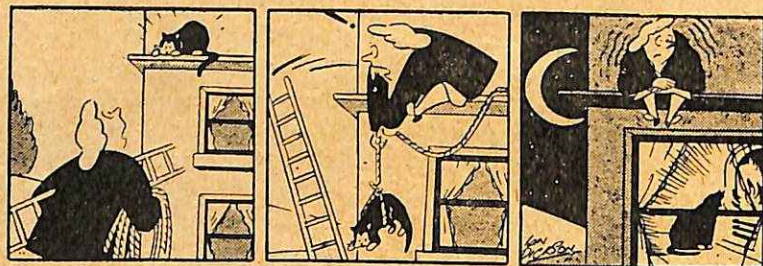
ὅπως εἶπαμε κοντή, φορέματα στενά, γραμμὴ λιτή, ἀδύνατη. Ἄλλοιμονο σὺς καμπυλότητες! Πρὸς στιγμὴ εἶχε φανῇ πὺς εἶχε ἔλθει ἡ σειρά τους, ἀλλὰ τώρα πάλι βασιλεύει ἡ γυναῖκα-ουλφίς. Λεπτὴ σὰν τὸ καλάμι... Πολὺ «αἷς μόδας» τὰ τολμηρὰ νεκοιτιέ. Ἀλλὰ τετράγωνα, ἄλλα στρογγυλά, ἄλλα σχιστὰ καὶ ὅλα ἀδιάκορα, θυμίζον παλαιότερες ἐποχές, ὅπου ἡ σεμνότης δὲν ἐπέβαλλε περιορισμοὺς σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο... Ἐπίσης τὸ μαῦρο χρώμα, σὲ κα-περιορισμοὺς σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο... Ἐπίσης τὸ μαῦρο χρώμα, σὲ κα-ποικαιρινά, σπορὸ ὑφάσματα. Δινὰ μαῦρα, τοῖτια, μπαμπακερά, κάμποι ὅλα κατὰμυαυρα. Στὸ Κάπρι, σὺς Κάννες, τὸ στενὸ, κοντό. Ἄπεριτο μαῦρο φόρεμα μὲ τοὺς γυμνοὺς ὤμους, στολισμένο μὲ ἔ-να κολλιέ, ἓνα μαντήλι στὴν μέση, εἶναι ἡ στολὴ τῆς χρονιάς. Ἡ «γυναῖκα - οὐλούεττα», πὺς δείχνει μὲ τὸ φόρεμα τὴν γραμμὴ τῆς, ὅπως τὴν δείχνει μὲ τὸ κοστοῦμι τοῦ μπάνιου, αὐτὴ ἀντιπροσω-πεύει τὴν μόδα τῆς στιγμῆς.

Ἀλλὰ καὶ κάτω ἄλλο ζητάει ἡ μόδα, πὺς ληομόνησα νὰ τὸ προ-σθῶσιν σὺς «σημαντικὲς λεπτομέρειες». Μακιγιάζ! Βαρύ, δα-βαρο δάφιμο! Δὲν ξεύρω ποῖος τὸ «ἀνασάρισε» αὐτὸ τὸ νέο πρό-σταγμα, ἀλλὰ ἔχει ἀρχίσει νὰ ξαπλώνεται ἐπικίνδυνα καὶ ν' ἀλλά-ζη τελείως τὸ πρόσωπο καὶ τὴν ἔκφραση τῶν γυναικῶν. Βάρυμο ξη τελείως τὸ πρόσωπο καὶ τὴν ἔκφραση τῶν γυναικῶν. Πούδρες λευκὲς, μάτια μὲ ἔντονο πὺς θυμίζει τὴς χανούμισσες. Πούδρες λευκὲς, μάτια μὲ ὀλέφρα καὶ φρύδια βαρεῖα βαμμένα ὥστε νὰ δίνον εἰς τὰ μά-τια μιὰ γραμμὴ λοξὴ καὶ ἐξωτική. Κόκκινο στὰ μάγουλα, ρίμμελ. Κί' ὅλας, ὅλα τὰ μαννεκέν, καὶ ὅλες οἱ γυναῖκες πὺς προπορεύον-ται τῆς μόδας, γυροῦν βαμμένες σὰν πιερρότοι. Καὶ δυστυχῶς οἱ Ἀμερικανίδες πὺς εἶχαν τελειοποιήσει τὸ φυσικὸ «μακιγιάζ», ἀκολουθοῦν ἤδη τυφλά. Ρίξτε μιὰ ματιὰ σὺς τελευταῖες φωτο-γραφίες τοῦ ἀμερικανικοῦ περιοδικοῦ «Χάρπερς» ἢ τοῦ «Μπα-ζάρ», θὰ δῆτε τὸ νέο «μακιγιάζ» νὰ σκληραίνει ὅλα τὰ παιδικὰ φρέσκα πρόσωπα τῶν νέων μοντέλων... Ἴσως ὅμως αὐτὸ τὸ ἀκαλαίσθητο φαινόμενο νὰ εἶναι παροδικὸν καὶ νὰ σβῇ γρήγο-ρα, καὶ ἴσως στὴν Ἀθήνα ὅπου τὸ ἔμφανο γούστο διαλέγει τὴν ἀρ-μόζει καλύτερα σὺς κλίμα καὶ σὺς συνθήκες τῆς ζωῆς, αὐτὴ ἡ «λεπτομέρεια» νὰ παραμερισθῇ.

ΜΑΡΙΝΑ

Περιπέτειες της 'Αγαθής. 'Επεισόδιον Α!

ΓΙΑ ΤΗ ΓΡΑΜΜΗ...

Ἡ γυμναστική, ὁ περίπατος, ὁ ἀθλητισμός, σὲ λογικὲς δόσεις, κάνουν καλὸ στὸν ὀργανισμό. Ἀλλὰ δὲν χρησιμεύουν γιὰ νὰ ἀδυνατίσῃ κανεὶς, καὶ δὲν ἀφαιροῦν οὔτε δρᾶμι.

Παράδειγμα: Μία πάστα ζαχαροπλαστείου, μὲ ἀμύγδαλα καὶ κρέμες δίδει εἰς τὸν ὀργανισμό 360 θερμίδες. Ἐὰν ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα ἔχετε φάει ἀρκετὲς θερμίδες γιὰ νὰ κρατήσετε τὸ δικό σας βάρος... Αὐτὴ ἡ πάστα εἶναι περιττή.

Τότε, διὰ νὰ τὴν ἀκυρώσετε, πρέπει νὰ προκαλέσετε πρόσθετο «καῦσιον». Δηλαδή, γιὰ μία μόνη πάστα: Νὰ κολυμπήσετε μία ὥρα καὶ τρία τέταρτα συνέχεια... ἢ νὰ κόψετε ξύλα γιὰ σαράντα-πέντε λεπτά... ἢ νὰ κάνετε τρεῖς ὧρες μπουγάδα.

Κάθε ἄνθρωπος φυσικὰ δὲν χρειά-

ζεται τὴν ἴδια ποσότητα καυσίμου ὅλης. Μία γυναῖκα πού δὲν ἐργάζεται, οὔτε μέσα στὸ σπῆτι της οὔτε ἔξω, καὶ κάνει μία ἡσυχῇ, κανονικὴ ζωὴ, δὲν χρειάζεται παραπάνω ἀπὸ 2.000 θερμίδες τὴν ἡμέρα.

Μία γυναῖκα πού ἐργάζεται σὲ γραφεῖο, ὑπάλληλος, πωλήτρια, ἢ μία γυναῖκα πού μαγειρεύει, ψωνίζει, συγυρίζει τὸ σπῆτι της, χρειάζεται 2.500 θερμίδες τὴν ἡμέρα.

Ἀπὸ 3.000 ἕως 3.500 χιλιάδες θερμίδες χρειάζονται ἡ γυναῖκες πού κάνουν βαρετὲς ἐργασίες, παραδουλεύτρες πλύστρες, καὶ ἐπίσης ὠρισμένες ἀθλήτριες.

Τώρα σχετικῶς μὲ τίς θερμίδες, καὶ τὸ πόσες ἔχει ἡ κάθε μερίδα κοινοῦ ἐλληνικοῦ φαγητοῦ, θὰ σᾶς δώσωμε τὸν ἄλλον μῆνα σ' ἓνα ἐπεξηγηματικὸ πίνακα.

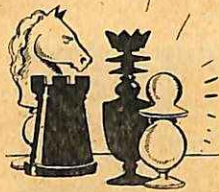
Περιπέτειες της 'Αγαθής. 'Επεισόδιον Β!

Τὰ ὠραιότερα γυναικεῖα πρόσωπα...

Δέκα χρόνια ἔχει ἡ Γκρέτα Γκάρμπο νὰ παίξῃ στὸν κινηματογράφο, ἀλλὰ ὁ κόσμος δὲν ἔχει ποτὲ παύσει νὰ τὴν θεωρῇ ὡς τὸν ἀστέρα ὑπ' ἀριθ. 1 τοῦ παγκοσμίου κινηματογράφου. Ἡ Γκρέτα Γκάρμπο τώρα θρίσκει στὴ Γαλλία. Θὰ παίξῃ τὴν «Δούκισσα τοῦ Λανζαί»; Θὰ δεχθῇ τὸν πρῶτο ρόλο μιᾶς βιογραφίας τῆς Σάρα Μπερνάρ; Δὲν ἀπαντᾷ ἀκόμη καὶ μόνον ὡς μεγάλη παραχώρησι ἐπιτρέπει καὶ τὴν φωτογραφίζουν

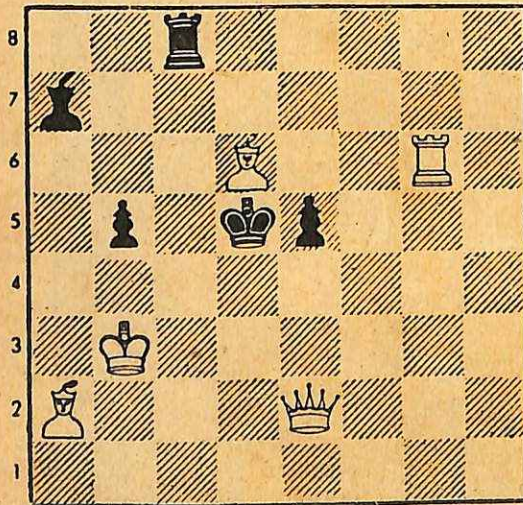

ΣΚΑΚΙ

Τακτικά οι αναγνώστες μας θα βρίσκουν εις την «Εκλογή» δύο σελίδες με προβλήματα και παρτίδες σκακιού. Τις ανέλαβε ο γνωστός συνθέτης πνευματικών ασκήσεων και «μινιατουρίστας» διεθνούς φή-

Πρόβλημα άρ. 1
ΜΑΥΡΑ (5)

α β γ δ ε ζ η θ

ΛΕΥΚΑ (5)

Λευκά : Ρ63. Βε2. Πη6. Αα2. 66.
Μαύρα : Ρ65. Πγ8. Αα5. Σ65. ε5.
Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις.

Μιά εύκολη αλλά άριστη «μινιατούρα».

ΕΝΑ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΟ «ΦΙΝΑΛΕ»
Τοποθετήσατε στη σκακιέρα σας τα παρακάτω κομμάτια :
Λευκά (6) : Ρ65. Α62. Σα4. 62. 66. 64.
Μαύρα (6) : Ρζ2. Σ67. 66. 65. η3. 63.

Σ' αυτή τη θέσι είναι η σειρά των Λευκών να παίζουν : Τά Λευκά παίζουν και κάνουν Ρεμί !

Μά πώς είναι δυνατόν θά πήτε σχεδόν άμέσως, Ρεμί ; Πώς μπορούν ποτέ τά Λευκά να κάνουν Ρεμί, αφού όπωσδήποτε ένα από τά δύο Μαύρα πόνια θά βγῇ για βασίλισσα !

Έδω σάς άπαντούμε : «Ο Βασιληάς στη φυλακή, τὸ καταφέρνει τὸ Ρεμί !».

Αν έννοήσετε καλά τὴ φράσι αὐτὴ θά βρῆτε άσφαλῶς τὴ λύσι μόνος σας χωρίς νά ἔχετε ανάγκη νά μάς παρακολουθήσετε πάρα κάτω, πού σάς δίνουμε τὴ λύσι.

Πάντως σταματήστε ἔδω τὸ διάβασμα καί δοκιμάστε μόνοι σας !

Τὸ μικρὸ αὐτὸ θαῦμα γίνεται με τὸν ἑξῆς τρόπο :

1) Α62-α5!! Μαύρα κ. 6. (κατὰ δοῦλησιν).

2) 62-64!! Μαύρα κ. 6.

Λευκά ;; Τί νά παίζουν ;

Πάτ καί νούλα, Ρεμί λοιπόν !!

Ἡ ὠραιότατὴ αὐτὴ καλλιτεχνικὴ σύνθεσις εἶναι τοῦ μεγάλου συνθέτου RINK, τοῦ άσσου στὰ φινάλε.

ΑΠΟ ΜΙΑ ΠΑΡΤΙΔΑ

Ἡ δημοσίευσις διδακτικῶν ασκήσεων ἀπὸ παρτίδες συμβάλλει πολὺ εἰς τὸ νά καλυτερεῖ ἕνας σκακιστὴς θαυμάζον τὸ παίξιμό του. Οἱ ἐναλλαξ δύσκολες καί εύκολες ασκήσεις μας θά ἐξυπηρετοῦν κάθε παίκτην.

Τοποθετήσατε λοιπὸν στὴ σκακιέρα σας τοὺς πάρα κάτω πεισσοὺς.

Λευκά (5) : Ρε5. Π63. Α65. Σγ2. 62.

Μαύρα (6) : Ργ4. Β65. Σ64. 66. γ6. 65.

Ας υποθέσουμε ὅτι σεῖς ἔχετε τά Λευκά καί ἦταν ἡ σειρά σας νά παίζετε. Οἱ περισσότεροι παίκτες σ' αὐτὴ τὴ θέσι θά ἐγκατέλειπαν μᾶλλον τὴν παρτίδα. Παρ' ὅλα ταῦτα θά ἦταν λάθος νά ἐγκαταλείψουν. Ἀλλὰ πὺς πρέπει νά παίζουν τότε ;

Αν δὲν τό βρῆτε γυρίστε στὴ σελίδα !

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ

Λευκά (10) : Ρη2. Βγ2. Πη4. Α63. Ιη5. Σα2. 64. ζ2. ζ5. 62.

Μαύρα (10) : Ρ88. Βζ6. Πε1. Αγ8. γ7. Σα7. γ6. 65. ζ7. 65.

Σ' αὐτὴ τὴ θέσι, ἡ τελευταία κίνησις τῶν Μαύρων ἦτο 67-65. Φαινομενικῶς δυνατὴ κίνησις. Τά Λευκά ὁμως άπαντοῦν με τὸν ἀκόλουθον ἡπέροχον συνδυασμὸν κινήσεων : 1) Βγ2×γ6 ! Ἐάν παρθῇ ἡ Ντάμα τότε ἀκολουθεῖ

2) Ιη5×ζ7+, Ρ88 - 6η. 3) ζ5 - ζ6 + με μάτ ! Ἐάν πάλι :

1) ... Βζ6 - η, καί τότε τά Λευκά κερδίζουν πάλι με 2) Ιη5×ζ7+, ΒΧ1.

3) Βγ6 - 66 καί ζ8+ μάτ. Ἐάν τά Μαύρα προσπατεῦσουν τὴ Βασίλισσα με 1) ... Αγ7 - 68 τότε ἀκολουθεῖ 2) Ιη5×ζ7+, Β×1. 3) Β - 66 + καί τά Μαύρα ἐγκατέλειψαν τὴν παρτίδα.

ΠΡΟΒΛΗΜΑ άρ. 2

F. MOLLER

Λευκά (7) : Ρ84. Βγ3. Αε3. Ιε5. ε6. Σγ4. η4.

Μαύρα (8) : Ρε4. Πα8. Α66. η6. Ι03. Σα4. γ5. ζ3.

Τά Λευκά παίζουν καί κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις.

Ένα πρόβλημα με ἑπτὰ ὥραιες βαριάντες.

Πολλοὶ σκακισταὶ νομίζουν ὅτι παρτίδες πού παίζονται σε μεγάλα «τουρνουά» διαρκοῦν συνήθως πολὺν καιρόν. Ἰδού ἕνα παράδειγμα μιᾶς παρτίδας πού διήρκεσεν 9 μόνον κινήσεις εἰς ἕνα διεθνὲς ἀγώνισμα τῆς Κερσβάδης τὸ 1911 μεταξὺ τῶν «μαίτρ» Σλέχτερ καί Πέρλις.

1) 62 - 64	67 - 65
2) Ιη1 - ζ3	Αγ8 - ζ5
3) γ2 - γ4	γ7 - γ6
4) Β61 - 65	Β68 - 66
5) γ4×65	Β66×63
6) α2×63	Αζ5×161
7) 65×γ6	Α61 - ε4 ;
8) Πα1×α7 !	Πα8×α7
9) γ6 - γ7 ! καί τά Λευκά κερδίζουν.	Ι.Χ.

ΣΤΟΠ! ΚΥΡΙΕ ΣΤΟΠ...

Του Nerin E. Gun

Τὸ δωρεάν θέαμα δὲν τὸ περιφρονεῖ κανεὶς. Γι' αὐτὸ πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ, ἀρκετοὶ Παριζιᾶνοι περιέργοι μαζεύτηκαν στὴ μικρὴ πλατεῖα ἔμπρὸς στὸ δημαρχεῖο καὶ περίμεναν. Πρὶν ἀπὸ λίγη ὥρα εἶχε μπῆ μέσα μιὰ νόστιμη μελαχροινὴ νύφη μὲ μακρὸ φόρεμα καὶ πέπλο μὲ οὐρὰ ποὺ τὴν κρατοῦσε ἓνα κοριτσάκι. "Αν ἔκρινε κανεὶς ἀπὸ τὴν λιμουζίνα ποὺ περίμενε ἀπ' ἔξω, ἀσφαλῶς θὰ ἦταν πλούσιος γάμος.

Μέσα στὴν αἴθουσα, ὁ δήμαρχος μὲ μαύρη ζακέττα καὶ ριγέ παντελόνι, μιλοῦσε γιὰ τὶς εὐθύνες τοῦ ἑγγαμουθίου.

Τὸ νεαρὸ ζευγάρι τὸν ἀκούγε μὲ μεγάλῃ σοβαρότητα.

Σὲ μιὰ στιγμή ὁ γαμπρὸς σηκώθηκε καὶ εἶπε εὐγενικά: «Κύριε Δήμαρχε, σκέφθηκα πολὺ καὶ ἀποφάσισα νὰ μὴν παντρευτῶ φέτος».

Καὶ ἐνῶ ὁ δήμαρχος τὸν κοίταζε μὲ ἀνοιχτὸ στόμα ὁ γαμπρὸς ἀνοίξε τὴν πόρτα καὶ ἔφυγε.

Φωνὲς ἐκπλήξεως ἀκούστηκαν ἀπὸ παντοῦ.

Ξαφνικά κάποιος φώναξε.

Μὰ εἶναι ὁ κ. Στόπ!

Σταθῆτε. Στόπ, κύριε Στόπ!

Ὁ γαμπρὸς ὅμως τὸ εἶχε θάλει στὰ πόδια καὶ ὁ κόσμος ἔτρεχε ἀπὸ πίσω του. "Όταν τελικὰ τὸν ἔπιασαν, ὅλοι γελοῦσαν καὶ ἀστειεύονταν. Ὁ γαμπρὸς ἔβγαλε ἓνα χρυσὸ νόμισμα καὶ τὸ ἔδωσε στὸ παιδί ποὺ τὸν εἶχε πιάσει ἐνῶ οἱ θεαταὶ φώναζαν «Ζήτω ὁ κ. Στόπ!».

Γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ ὁ μυστηριώδης Στόπ εἶχε σκαρώσει μιὰ ἀπὸ τὶς τόσες φάρσες τοῦ ποὺ διασκέδαζον τὸ Παρίσι ἐδῶ καὶ τρία χρόνια. Σήμερα ὁ κ. Στόπ εἶναι ὁ ὑπ. ἀριθ. 1 δημοφιλὴς ἄνθρωπος τῆς Γαλλίας, σχεδὸν ἓνας ἐθνικὸς ἥρωας. "Όταν σὲ μιὰ περιοχὴ γίνεται γνωστὴ ἡ παρουσία τοῦ κόσμος καὶ κόσμος μαζεύεται γιὰ νὰ δῇ ποιὸς καὶ ποῦ θὰ τὸν ἀνακαλύψῃ.

Ὁ Στόπ εἶναι τὸ πνευματικὸ παιδί τοῦ ἀρχισυντάκτη τῆς ἑφημερίδας «Παρί-Πρές». Γιὰ νὰ σπάσῃ τὴν κυκλοφορίαν τῆς ἀντιπάλου τῆς «Φράνς - Σουάρ», ἡ ἑφημερίδα αὐτὴ ἀνήγγειλε ὅτι κάποιος μὲ τὸ ὄνομα Στόπ, θὰ ἀναστάτωνε μιὰ ὠρισμένη ὥρα τὸ Παρίσι. Οἱ πληροφορίες ποὺ δημοσίευε γι' αὐτὸν ἦταν πολὺ ἀόριστες. Ἀλλὰ ὅποιος κατ'ὀρθον νὰ τὸν ἀνακαλύψῃ θὰ ἔπαιρνε γιὰ δῶρο ἓνα χρυσὸ λουδοβίκι.

Στὴν ἀρχὴ ἡ ἑφημερίδα προέβλεπε πὼς ἡ φάρσα θὰ κρατοῦσε 2-3 ἑβδομάδες τὸ πολὺ. Πέρασαν ὅμως τρία χρόνια καὶ ὁ ἐνθουσιασμός δὲν ἔχει πέσει καθόλου. Ὁ Στόπ πῆγε σὲ 87 πόλεις, μολίρασε σ' ὅσους τὸν ἀνακάλυψαν 1. 473.000 φράγκα, πῆρε 187 προτάσεις γάμου καὶ χάρι στὶς προσπάθειές του ἡ κυκλοφορία τῆς «Παρί—Πρές» αὐξήθηκε κατὰ 35%.

Γιὰ πρώτη φορὰ στὴν καταπληκτικὴ του σταδιοδρομία ὁ κ. Στόπ ἀνακαλύπτει τώρα ποιὸς εἶναι. Τὸ πραγματικὸ του ὄνομα εἶναι Ροζὲ ντ' Ἀλμεϋρά. Εἶναι δημοσιογράφος

ΚΟΜΜΩΣΕΙΣ

Ε.Δ.Ι

ΧΑΜΑΡΑΚΗ

και μυθιστοριογράφος. 'Υπηρετήσε στο γαλλικό στρατό και αιχμαλωτίσθηκε στα 1939. 'Αργότερα δραπέτευσε και εργάστηκε στη αντίστασι. Τά χρόνια της κατοχής τον ξμαθαν να μεταμφιέζεται πολυ επιτυχημένα.

'Ο κυριώτερος λόγος που ό Στόπ είναι τόσο δημοφιλής είναι ότι έρχεται σε άμεση έπαφή με το κοινό. Είναι ένας ζωντανός άνθρωπος που ζή ανάμεσα στους άλλους ανθρώπους και τους δίνει την ευκαιρία να χαρούν και να γλεντήσουν με τις φάρσες του.

Κάθε μέρα ό κ. Στόπ—σύμφωνα με τους κανονισμούς της ύπαρξέως του—πρέπει να παρουσιάζεται με άλλη μορφή και σε άλλους κύκλους. Χθες ήταν σωφέρ, σήμερα πουλάει κάστανα, αύριο θα είναι το παιδί του άσανσέρ. Μπορεί να είναι ό φακίρης που ξαπλώνεται στα καρφιά, ό τυφλός ζητιάνος, ό άχθοφόρος, ό ταχυδρόμος που κάνει γλυκά μάτια στις θυρίδες.

Και όπως κάθε μέρα αλλάζει έπαγγελμα, χιλιάδες περιέργοι παρακολουθούν τις κινήσεις των άνιδεων, αληθινών έπαγγελματιών. "Ενα βράδυ ό Στόπ έγραψε στην «Παρί - Πρές» ότι την άλλη μέρα θα ήταν παπās. Κι' όταν ξημέρωσε ούτε καρφίτσα δέν μπορούσε να ρίξης στις έκκλησίες: Τόσος ήταν ό κόσμος !

Τό τουριστικό γραφείο 'Αμερικαν 'Εξπρές την έπαθε για καλά με τον κ. Στόπ. Μιά μέρα τηλεφώνησε στα γραφεία της και έλεπε: «'Ο Μαχαραγιάς τού Γκαντιναχούρ θα ήθελε να δη τό Παρίσι τη νύχτα!» Και πρόσθεσε πως ό Μαχαραγιάς ήθελε αυτοκίνητο και έναν οδηγό. Τό βράδυ, ό Μαχαραγιάς πιά έβαλε ένα μαύρο

κουστούμι και ένα πελώριο σαρίκι και μπήκε στο πολυτελές αυτοκίνητο της 'Αμερικαν 'Εξπρές.

«Με πέρασαν από όλο τό Παρίσι, διηγείται ό Στόπ, και όλη την ώρα ό οδηγός μου και ό σωφέρ νομίζοντας πως ξέρω μόνο 'Ινδικά, με κοροΐδευαν. «Κοίταξε τον χαζό! Δέν καταλαβαίνει τίποτα! Δέν καθόταν καλύτερα στο χαρέμι του!»

"Όταν γύρισαν στο ξενοδοχείο ό Στόπ κατέβηκε μεγαλοπρεπώς από τό αυτοκίνητο και ευχήθηκε στους συντρόφους του Καληνύκτα σε άψογα γαλλικά.

'Ο Στόπ κέρδισε τη μεγάλη του φήμη από μία περιπέτεια με την όποια επί μέρες γελούσε όλόκληρη ή Γαλλία. Θύμα του ήταν ή Γαλλική 'Ακαδημία, τό ανώτερο σύμβολο της δόξας και τού πολιτισμού. Τά 40 της μέλη -οί περίφημοι «'Αθάνατοι» - έχουν διαρκώς συνεδριάσεις, στις όποιες είναι αδύνατο να εισχωρήσει κοινός θνητός.

Μιά μέρα ό Στόπ παραβίασε τις πύλες τού επιβλητικού κτιρίου της 'Ακαδημίας μεταμφιεσμένος σε... 'Ακαδημαϊκός. Μόλις έγινε γνωστή ή παρουσία του τό αξιοπρεπές συμβούλιο μεταμορφώθηκε σε φάρσα. 'Εκατοντάδες Παρισίνοι ήθελαν να μπουν μέσα. Και μέσα οι Καυμένοι οι σοφοί είχαν περικυκλωθή από φωτογράφους και άνεπιθύμητους επισκέπτες. 'Ο πρόεδρος είχε καλέσει τη φρουρά του, ματαίως όμως χτυπούσε τό σφυράκι του στην έδρα του για να επιβάλει ήσυχία.

'Ο κ. Στόπ έχει ήλεκτρίσει τη χώρα. 'Υπάρχει τραγούδι Στόπ, τζάζ Στόπ, κοκταίηλ Στόπ, ακόμη και έσώρουχα Στόπ. Οι έρωτευμένοι σταματούν στις σκοτει-

Ε.Δ.Ι

Ένα προϊόν πού
είπε από την Έμπ-
νική κουζίνα ή έτοιμη

**Μαγιονέλα
ΕΚΜΑ**

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ - ΘΡΕΠΤΙΚΗ ΜΕ ΑΓΝΑ ΥΛΙΚΑ

νές γωνιές για να ανταλλάξουν ένα φιλή Στόπ και οι νεαροί ζητούν να χορέψουν με τις κοπέλλες λέγοντας. «Θέλεις να στοπάρης μαζί μου;»

Οι αστυνομικοί κατσουφιάζουν όταν θυμούνται την ημέρα που ο κ. Στόπ έρριξε από τον Πύργο του "Αϊφελ δεκάδες μπαλλόνια που το καθένα είχε και ένα χρυσό νόμισμα δεμένο επάνω. Ο κόσμος που αγωνίστηκε για να πιάσει τον ιπτάμενο αυτό θησαυρό, τραυμάτισε είκοσι αστυφύλακες.

"Όσο για τον ίδιο τον Στόπ μιά φορά στη ζωή του επιθυμούσε, να ήταν κοντά του κανένας αστυνομικός. Είχε πάει σε ένα κέντρο στη συνοικία των άπαχων όταν μία κοπέλλα του φώναξε: «"Ελα

να χορέψουμε, Στόπ χρυσέ μου!»

Με μεγάλη της έκπληξη είδε τον Στόπ να της δίνει ένα χρυσό νόμισμα (γιατί νόμιζε πως τον είχε γνωρίσει). "Όλοι χειροκροτούσαν και φώναζαν όταν παρουσιάστηκε ξαφνικά ο άρραβωνιαστής της και ζήτησε το νόμισμα. Η κοπέλλα αρνήθηκε να το δώσει και ο άπαχης γύρισε στον Στόπ και έβαλε το χέρι στην τσέπη του.

Πολλοί από τους γύρω προσπαθούσαν να τον κρατήσουν αλλά πήγαν με το μέρος του. "Εσπασαν ποτήρια, έπεσαν τραπέζια, βγήκαν μαχαίρια. Και ο κ. Στόπ έτρεξε να φύγει ελπίζοντας ότι τουλάχιστον αυτή τη φορά κανείς δεν θα του φώναζε «Στόπ!»

Στατιστικές...

Σύμφωνα με τις πληροφορίες της 'Ακαδημίας 'Επιστημών στο Παρίσι οι άνθρωποι σ' όλο τον κόσμο μιλούν 2796 γλώσσες. Στο πέρασμα των χιλιετηρίδων 3.964 γλώσσες έσβυσαν. Σήμερα στην Εύρωπη μόνο μιλούνται 120 γλώσσες.

Οι ειδικοί ενδιαφέρθηκαν ακόμη με το ζήτημα σε ποια γλώσσα εκφράζει κανείς εκείνο που θέλει γρηγορώτερα. Προσεκτικές μελέτες έδειξαν ότι ένας Γάλλος προφέρει 350 συλλαβές το λεπτό, ένας 'Ιάπων 310, ένας Γερμανός 250, ένας 'Αγγλος 220. Κι' αυτό βέβαια γίνεται με ανθρώπους που μιλούν κανονικά, ούτε άργα ούτε γρήγορα.

"Ένας Ιθαγενής της Πολυνησίας προφέρει λιγώτερες από 50 συλλαβές το λεπτό.

Η γέφυρα
που θα σας διευκολύ-
νη να πάτε εύκολα και
γρήγορα όπου θέλετε

... γιατί το
LINGUAPHONE
σας μαθαίνει, σε ελά-
χιστο χρονικό διά-
στημα, οποιαδήποτε
ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ
Για πληροφορίες συμπληρώστε το όνομά σας και
τη διεύθυνσή σας, και στείλτε στα Γραφεία μας αυτή
τη διαφήμιση.

Όνομα _____

Διεύθυνσις _____

Προς το 'νστιτούτον Linguaphone, Τσώρτσιλ 30, 'Αθήνας
Παρακαλώ στείλτε μου δωρεάν το 32σέλιδο αναλυτικό σας τεύ-
χος με όλες τις πληροφορίες για το Linguaphone και τις λεπτομέρειες
της δωρεάν δοκιμής επί 8 ημέρες στο σπίτι μου.

Η γλώσσα που με ενδιαφέρει είναι τα: _____

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΟΔΟΣ ΤΣΩΡΤΣΙΑ 30 - ΤΗΛ. 21-473

ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

Τιμή τεύχους 3.000
 Τιμή έτησίας συνδρομής έσωτερικού Δρχ. 34.000
 » έξαμην. » » 18.000

ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

Πρός την Δ)σιν «ΕΚΛΟΓΗΣ»

Σωκράτους 57—'Αθήνας

Παρακαλώ όπως με έγγραψετε συνδρομητήν εις την «Έκλογήν» δι' έτησίαν — έξάμηνον συνδρομήν. Συνημμένως αποστέλλω ταχυδρομικήν έπιταγήν εκ Δρχ.

Υπογραφή

Ταχυδρομική διεύθυνσις συνδρομητού :

Κον

Όδός—Αριθμός

Πόλις—Κράτος

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΑΞΕΙΔΙΩΝ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Τηλ. Διευθ. :
 «ΟΛΥΜΠΟΥΡ Σ»

Όλυμπος

Τηλέφωνο :
 27.541
 30.078

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ : 'Ακτή Μιαούλη 33γ — Τηλέφωνον 43.811

ΑΤΜΟΠΛΟΪΚΑ ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ : Έξασφαλιζόμεν θέσεις δι' όλους τους λιμένας του Κόσμου.

ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΑ ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ : Αναλαμβάνομεν την κράτησιν θέσεων επί αεροπλάνων όλων των Έταιριών και δι' ολονδήποτε προορισμόν.

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΑ ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ : Έκδίδομεν εισιτήρια Έσωτερικού και Έξωτερικού ως και ΒΑΓΚΟΝ-ΛΙ

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ : Διοργανώσις έκδρομών Έσωτερικού-Έξωτερικού (croisières).

ΑΠΟΣΚΕΥΑΙ : Αναλαμβάνομεν τόν έκτελωνισμόν, Αποστολήν, Παράδοσιν και Ασφάλειαν Αποσκευών.

ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΑ : Διεκπεραιώνομεν άπάσας τάς διατυπώσεις διά την έκδοσιν και θεώρησιν διαβατηρίων.

Νόμιμοι Αντιπρόσωποι όλων των Ατμοπλοϊκών Έταιριών.

ΑΘΗΝΑΙ : 4 ΓΙΑΝ ΣΜΑΤΣ (ΠΡΩΗΝ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ)

*Προλαμβάνει και θεραπεύει
 τὰς έντερικὰς παθήσεις
 τῶν παιδιῶν*

ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ ΤΗΝ ΑΝΑΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΣΕ ΚΑΘΕ ΚΥ-
 ΤΙΟΝ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑΝ ΛΗΞΕΩΣ ΠΩΛΗΣΕΩΣ ΤΟΥ

ΑΝΘΟΣ ΟΡΥΖΗΣ
Ι. ΓΙΩΤΗ

Ε.Δ.Ι

ΛΥΣΕΙΣ

«Κουίζ», από σελ. 75

1. Ήπαιζαν μουσική.
2. Τό ξγραψε.
3. Σε δύο λεπτά.
4. Τό μυρμήγκι.
5. Ήεναν. Τόν ρήγα καρρώ.
6. Στην αίθουσα έργων τοῦ Βρεταννικοῦ Μουσείου
7. Τά αὐγά ἦσαν θρασμένα.
8. Ή αὐτοκτονία.
9. Κανένα.

★

Φωτογραφικὸν ἀνιγμα, ἀπὸ σελ. 98

Ή φωτογραφία δείχνει μιὰ δψι τοῦ...Λυκαθηττοῦ.

★

Σταυρόλεξο, ἀπὸ σελ. 6.

Λ	Ι	Θ	Ο	Β	Ο	Λ	Ι	Σ	Μ	Ο	Σ
Ι	Ω			Ρ	Ι	Α	Λ	Τ	Ο		Α
Ο	Ν	Ο	Μ	Α		Τ		Ο	Ν		Ρ
Υ	Ε	Μ	Ε	Ν	Η		Α	Μ	Α	Ξ	Α
Τ	Σ	Α	Τ	Α	Λ	Τ	Ζ	Α		Ε	Κ
Π		Σ	Α	Σ	Ι		Α		Ε	Ν	Α
Ρ	Α		Β		Α	Λ	Σ		Π	Ι	Τ
Α	Φ	Ε	Λ	Ε	Ι	Α		Β	Ι	Α	Σ
Ν	Ι	Κ	Η	Τ	Α	Σ		Ω			Α
Δ	Σ		Τ	Η		Η	Ν		Σ	Υ	Ν
Ο		Τ	Ο		Α	Θ	Η	Ν	Α		Ο
Σ	Ε	Ι	Σ	Ο	Π	Ι	Γ	Υ	Δ	Α	Ι

Σκάκι ἀπὸ σελ. 124

Πρόβλημα ἀρ. 1.: 1) Α66 - γ5 Ι

Απειλή 2) Ρ63 - 64+μάτ.

Πρόβλημα ἀρ. 2.: 1) Βγ3 - ε1 Ι

Απειλή 2) Αε3 - ζ2+μάτ.

Απὸ μ'αν παρτίδα: 1) Π63 - 64+, Ργ4 - γ5. 2) Π64×65+γ6×65 (τὸ καλύτερον) 3) 62 - 64+, Ργ5 - γ6 ἢ γ4. 4) Αα4 - ε8+ηε2+ καὶ τὰ Λευκὰ κερδίζουν.

ΜΙΚΡΑΙ

ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ: Τὰ τρία τεύχη τῆς «Ἐκλογῆς» τῶν μηνῶν Μαρτίου, Ἀπριλίου καὶ Μαΐου 1945.

Παρακαλοῦμεν ὅποιον τὰ διαθέτει πρὸς πώλησιν, νὰ τηλεφωνήσῃ εἰς τὴν Καν. Α. Παπαβασιλείου, 54-873 ὥρας 9—11 π.μ.

★

ΠΩΛΕΙΤΑΙ Φωτογραφικὴ μηχανὴ «Λάικα» με φάκο Σουμμίτάρ, εἰς τὴν ἐξαιρετικὰ χαμηλὴ τιμὴ τῶν 3.500.000 λόγῳ ἀνάγκης. Γράψατε: Δ.Α.Π., «Ἐκλογὴν» Σωκράτους 57.

★

ΖΗΤΕΙΤΑΙ Κινηματογραφικὸς προβολεὺς ταινιῶν 16 μιλ. με ἤχον. Προτιμᾶται ἡ μάρκα «Μπέλλ» καὶ «Χάουελλ». Γράψατε: Κύριον Α. Π. «Ἐκλογὴν» Ἀθῆναι.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

(Συνέχεια από την σελίδα 4.)

Μὲ λύπησε πολὺ ἡ ἀπόφασίς σας. Οἱ προσπάθειες τῆς «Ἐκλογῆς» ἦταν ἐξαιρετικές καὶ πάντα τὸ διάβασμά της ἄφηνε τὶς καλύτερες ἐντυπώσεις. Καὶ μὴ ἀπόδειξη τοῦ ὥραίου ἔργου σας εἶναι τὸ γεγονός ὅτι πολὺ συχνὰ ἀνατρέχω στὰ περιεχόμενα τῶν τευχῶν τῆς «Ἐκλογῆς» καὶ συμβουλευόμην τὰ ἄρθρα της. Εὐχομαι γρήγορα νὰ ματαιωθῇ ἡ ἀπόφασίς σας.

Στ. ΚΑΤΣΙΓ. Χανιά

Σημ. «Ἐκλογῆς»: Αὐτὰ τὰ γράμματα καὶ τὰ καλὰ λόγια τῶν ἀναγνωστῶν, προκαλέσανε κατὰ μέγα μέρος τὴν ἐπανεκδόσιν.

Συμφωνοῦμε...

Στὸ τεύχος τοῦ Ἰανουαρίου μᾶς ἔδωσες στίχους τοῦ Δροσίνη, τοῦ Πορφύρα, τοῦ Μαλακάση, τοῦ Σεφέρη. Αὐτὸ μ' ἐνθουσίασε καὶ προτείνω νὰ μὴν λείπουν ἀπ' τὰ τεύχη σου τέτοιες δημοφεσ σελίδες. Ἐδῶ στὸ χειρουργεῖο σὲ διαβάζουμε ἀπληστα γιατί μαζὺ σου κατατοπιζόμαστε σὲ τὰς ὥραια θέματα.

Στρατ. Μ. ΒΟΖΑΛΗΣ

Σ Τ.Γ. 914

ΖΗΤΟΥΝ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Νεαρός Ὀλλανδὸς—19 ἐτῶν—ἐπιθυμεῖ νὰ ἀλληλογραφήσῃ Γαλλικὰ, Ἀγγλικὰ ἢ καὶ Ὀλλανδικὰ μὲ νέους καὶ νέες ἀπὸ τὸ Βέλγιο, τὴν Ἑλλάδα, τὶς Ἰνδίες καὶ ἄλλες χώρες.

Corp. C. A. SONN VELD

301.228.160

C.B.2—2e Camp

Weesp—HOLLAND

Νέος Ἰταλὸς 26 ἐτῶν, ποὺ ἐνδιαφέρεται πολὺ γιὰ τὶς διεθνεῖς σχέσεις καὶ πιστεύει πὺς ἡ φιλία μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων διαφόρων χωρῶν εἶναι ἡ ἐλπίδα τοῦ μέλλοντος, ἐπιθυμεῖ νὰ ἀλ-

λληλογραφήσῃ Γαλλικὰ ἢ Γερμανικὰ μὲ ἀναγνώστες τῆς «Echo» τῆς «Ἐκλογῆς» κλπ.

REMO F. PINDUS

Opere Publiche per la Sardegna
Cagliari—Sardinia

Εἶμαι 25 χρόνων, τελειόφοιτος τοῦ Ε. Μ. Πολυτεχνείου. Ζητῶ ἀλληλογραφία μὲ νέους καὶ νέες ἀναγνώστες τῆς «Ἐκλογῆς» σὲ οποιαδήποτε θέματα.

ΜΙΜΗΣ ΒΑΚΑΛΗΣ

Ἰψηλάντου 7

Νίκαια—Πειραιῶς

Ἡ «ΕΚΛΟΓΗ» ἐνδιαφέρεται πάντοτε νὰ μαθαίνη τὶς γνώμες τῶν ἀναγνωστῶν της γιὰ τὰ περιεχόμενα καὶ τὴν ἐμφάνισί της. Ἀποφασίσαι λοιπὸν νὰ ὑποβάλῃ μερικὲς ἐρωτήσεις τοὺς ἀναγνώστες της μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι θὰ θελήσουν νὰ τῆς ἀπαντήσουν μὲ τὴν ἴδια προθυμία ποὺ τὸ ἔκαναν καὶ ἄλλοτε. Οἱ ἀπαντήσεις τους θὰ εἶναι ἕνας πολὺτιμος μελλοντικὸς βοηθὸς καὶ οἱ πιὸ ἐνδιαφέρουσες θὰ δημοσιευθοῦν.

1) Πὺς σὰς φαίνεται γενικὰ ἡ καινούργια «Ἐκλογή»;

2) Σὰς φαίνεται βελτιωμένη; Σὲ τί σημεῖα;

3) Ποιὸ ἄρθρο αὐτοῦ τοῦ τεύχους σὰς ἄρεσε πιὸ πολὺ καὶ γιατί;

4) Ποιὸ ἄρθρο σὰς ἄρεσε λιγώτερο καὶ γιατί;

5) Τὶ εἶδους ἄρθρα σὰς ἐνδιαφέρουν περισσότερο;

Εὐχαριστοῦμεν ἐκ τῶν προτεῖν ὅσους θελήσουν νὰ λάβουν τὸν κόπο νὰ μᾶς ἀπαντήσουν, καὶ περιμένουμε κρίσεις καὶ ἐπικρίσεις...